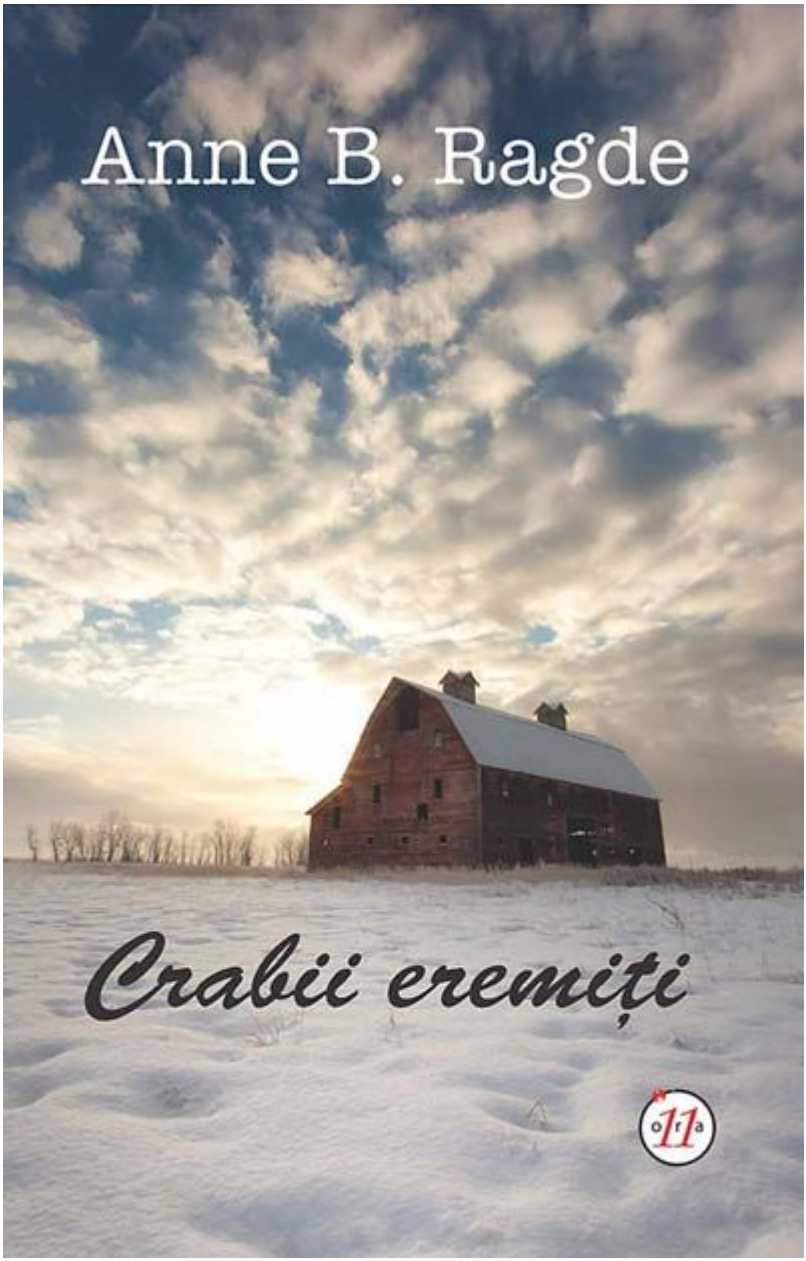
Anne B. Ragde
Crabii eremiți
ora 11

Anne B. Ragde

Crabii eremiți

Traducere din norvegiană de
Raluca Iani

EDITURA UNIVERS
2016

Colecția Ora 11

Traducere apărută cu sprijinul acordat de NORLA
(Norwegian Literature Abroad)
Oslo

ANNE BIRKEFELDT RAGDE
EREMITTKREPSENE

© 2005
Forlaget Oktober A/S.

© Editura UNIVERS , 2016, pentru prezenta traducere
www.edituraunivers.ro

ISBN ePUB: 978-606-771-012-0
ISBN Print: 978-606-8543-88-8

Redactor: Irinel Antoniu
Tehnoredactor: Constantin Niță
Credit foto: Julie Lubick, Shutterstock.com

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale şi se pedepseşte penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată de elefant.ro

CRABII EREMIȚI

Nu obişnuia să se scoale aşa de devreme. Rămase întinsă în pat în dormitorul întunecat, cu ochii deschişi, ascultând zgomotele din casă. Mai întâi sunetul ceasului deşteptător, care se opri imediat, probabil că el stătea întins în pat şi îl aştepta să sune. Ea ştia că era şase şi jumătate. Apoi se făcu linişte un minut până când auzi uşa lui deschizându-se încet, apoi închizându-se la fel de încet şi aceleaşi sunete uşoare venind dinspre baie. El ştia că avea oameni străini în casă şi nu voia să facă zgomot. Pentru că îi considera străini, nu-i aşa? Străini care, de fapt, nu locuiau aici, care veneau şi îl deranjau şi se amestecau în treburile lui. Îi deranjau anii de rutină banală şi de siguranță.

Ea nu-l cunoştea, deşi era tatăl ei. Nu ştia cine este el, de fapt. Cum arăta când era mic, cum arăta în tinerețe sau când era de vârsta ei. La fermă nu exista nici un album cu fotografii. Era ca o poveste la care ea nu participase niciodată până acum şi deodată se trezise în mijlocul ei. Dar astăzi trebuia să plece şi să se reconecteze la propria ei poveste. La asta se gândea când stătea întinsă în pat, se

gândea că trebuia să plece înainte să apuce să-l cunoască. Îl ştia doar ca fermier de porci, cel care se bucura să se ducă la porci, a cărui voce se înviora şi cânta când vorbea despre ciudăţeniile scroafelor şi de năzdrăvăniile purceilor, despre numărul mare pe purcei fătaţi şi despre curbe de creştere. La porci îl vedea ea, la porci, unde se simţea el bine, unde stătea îmbrăcat în salopeta lui murdară şi se apleca să scarpine după urechi o scroafă de două sute cincizeci de kilograme, cu un zâmbet larg şi privirea luminoasă şi blândă.

Îl auzi cum urina drept în mijlocul vasului de WC, el nu putea altfel, deşi avea oaspeţi care dormeau, mai mulţi ca oricând. Stătu să audă şi ultimele picături, îl auzi şi cum trăgea apa. După aceea nu se auzi apa curgând în chiuvetă, doar uşa care se deschise şi se închise din nou, înainte ca el să coboare încet scara spre bucătărie. Acolo îl auzi punând apă în cafetieră, probabil peste zaţul de ieri seară, apoi se făcu linişte.

Şi în această linişte ea încercă din toate puterile să-şi aducă aminte apartamentul ei din Oslo, tablourile de pe pereţi, cărţile din bibliotecă, sticluţa cu săruri de baie albastre de pe chiuvetă, aspiratorul din debaraua îngustă de pe culoar, robotul telefonic care lumina intermitent când venea ea de la serviciu, coşul cu rufe murdare, grămada de ziare vechi din spatele uşii de la intrare, cutia veche de tablă de care ea se îngrijea să fie totdeauna plină cu pesmeţi, tăbliţa de plută de pe perete în care erau înfipte bilete de cinema rupte şi poze cu câini şi stăpânii lor. Încerca să vizualizeze totul. Reuşi şi se bucură. Şi totuşi, nu-l cunoştea. Nu cunoştea persoana de la care urma să plece. Îi cunoştea pe porcii lui mai bine decât pe el.

Se auzi zgomotul uşii de la intrare şi paşii lui pe verandă, ea îşi căută telefonul celular bâjbâind cu degetele pe noptieră, apăsă o tastă, era ora şapte fără zece. Mai întâi

aşteptă să audă uşa de la porci trântindu-se după el şi apoi sări din pat în camera îngheţată, îşi luă hainele şi se duse la baie să se îmbrace. Se strecură pe vârful picioarelor la fel ca el. Doar că se strecură iute ca fulgerul, nu în felul lui de om bătrân. La baie se simţea un pic mirosul lui. Încăperea era rece, singura sursă de căldură fiind un calorifer mic şi ruginit montat deasupra oglinzii. Se examină în oglindă în timp ce se spăla pe mâini, nu se încumetă să facă duş, voia să ajungă acasă, unde nu trebuia să stea în picioare în cada alunecoasă cu ochii pe plăcile de formica cu marginile umflate de umezeală, pentru ca apoi să se şteargă cu un prosop subţiat de uzat ce era. Diseară urma să stea în cabina ei bună de duş, în baia cu podeaua de gresie încălzită de cabluri electrice.

Ieşi pe culoar din nou şi ascultă cu atenţie înainte să apese cu grijă clanţa de la uşa lui.

Camera era puţin mai mare decât cea pe care o ocupa ea, de fapt era fosta cameră a lui Erlend.

Aprinse lumina, el nu o vedea, fereastra nu dădea spre curte, ci spre fiord, la fel ca a ei. Pereţi vopsiţi în vernil cu zeci de ani în urmă. Podeaua, pe vremuri vopsită gri, era uzată până la fibrele lemnului, în formă de semicerc în faţa uşii şi în faţa patului, acolo unde tălpile lui călcau când se culca şi când se scula din pat. Geamurile erau acoperite de flori de gheaţă, de un alb strălucitor, pe fundalul întunecat al dimineţii de iarnă, formând cercuri şi modele bine conturate.

Doar florile de gheaţă erau frumoase în acea cameră.

Nici un tablou pe pereţi. Un pat, o noptieră, un preş, un bufet lipit de un perete. Se duse la bufet şi deschise uşile. Era gol. Stătea acolo doar ca o mobilă lipită de perete. Doar în sertarul de sus erau nişte feţe de masă croşetate, îngrămădite una peste alta, având exact acelaşi model, dar de bumbac lucios de culori diferite. I se făcu frig, probabil că

el nu închisese fereastra decât când se sculase. Plapuma era dată deoparte şi se vedea cearşaful murdar, mai ales la picioare, cu scame de lână ici şi colo, poate că se culcase cu ciorapii de lână în picioare. Ce căuta ea aici, de fapt? Că doar nu aici îl putea cunoaşte. Asta era camera lui de odihnă, aici el nu era nimeni; cineva când se odihneşte şi doarme este nimeni. Dar câte nopți stătuse el acolo în întuneric gândindu-se? Se gândise oare la ea? Îi fusese dor de ea? Regreta oare că nu ştia nimic despre *ea*?

Mirosea greu şi îmbâcsit în cameră, mirosea a corp omenesc, a cocină de porci şi a pereți reci.

Era şi un dulap. Un dulap în perete şi greu de văzut imediat, mânerele erau minuscule. Câteva cămăşi de flanel cu gulerul şi manşetele destrămate, o pereche de pantaloni la fundul dulapului, un raft cu şosete şi chiloți, nu mai mult de trei-patru din fiecare, o cravată împachetată în plastic. O ridică şi zări o felicitare de Crăciun decolorată. Era de la abatorul Eidsmo şi o puse înapoi, cu grijă, în acelaşi loc.

Se opri să asculte. Bineînțeles că el nu se întorcea, de ce să se întoarcă, era ocupat la porci, în timp ce ea se învârtea prin camera lui fără să ştie măcar ce căuta. Fiecare privire aruncată în jur îi dezvăluia tristețea. Dezolarea. Acasă la ea avea un pat lat de un metru şi douăzeci de centimetri cu o saltea groasă. Tatăl ei avea un pat care nu putea fi mai lat de optzeci de centimetri şi dormea pe o saltea de burete. În mijlocul patului se făcuse o adâncitură, iar cearşaful era mototolit în acel loc. Tăblia de la cap şi cea de la picioare erau din lemn de tec lăcuit, tăblia de la cap era mai deschisă la culoare la mijloc, acolo unde de ani de zile el îşi sprijinea capul înainte să stingă lampa de pe noptieră. Şi astăzi ea urma să plece, la cinci sute de kilometri depărtare, în timp ce el chiar în acea seară urma să se culce din nou în acest pat. Aici avea el să se culce din nou seară de seară,

să-şi pună ceasul să sune şi să încerce să adoarmă, în spatele florilor sale de gheaţă.

Deschise sertarul de la noptieră. Văzu fotografia unui purcel. Era o broşură jubiliară de la Asociaţia crescătorilor de porci din Norvegia. O ridică. Dedesubt erau douăzeci de bancnote de o mie de coroane. Aha, aici îi ţinea. Sub bancnote era o carte pe care o ridică, ţinând-o cu grijă. *Raportul Kinsey. Comportamentul sexual al femeii.* Rămase nemişcată cu cartea în mână. *Raportul Kinsey.* Îşi amintea vag ceva de la un program la radio despre acest Kinsey care, cu mult timp în urmă, intervievase femei şi bărbaţi din America despre obiceiurile lor sexuale. Se pare că făcuse vâlvă în Statele Unite. Cartea era uzată de atâta citit, colţurile erau întoarse.

Vru să o răsfoiască cu degetul mare, dar degetul se opri în coperta de carton de la spate. Deschise cartea şi văzu ştampila „Biblioteca populară din Trondheim". La spatele cărţii era un mic buzunar cu o fişă galbenă de împrumut, veche, aşa cum îşi amintea ea de cărţile de la bibliotecă din copilăria ei. O scoase din copertă. Cartea ar fi trebuit returnată cel mai târziu la data de 10 noiembrie 1969.

Puse repede cartea la loc sub bancnote. *Raportul Kinsey* şi o saltea de burete lată de optzeci de centimetri. Ieşi din cameră şi închise uşa.

— Am să fac un pic de ordine după tine acum. Înainte să pleci.

Torunn nu-l auzise pe tatăl ei venind în curte în spatele ei, zăpada proaspătă înăbuşea sunetele.

— Nu-i aşa că e plăcut să stai la fereastră la bucătărie şi să te uiţi la ele? spusese ea. Şi păsările nu vin dacă tăviţa de mâncare e goală.

— Noi obişnuim să legăm o sfoară în jurul unei bucăţi de slănină veche pe care o atârnăm. Dar nu prea au mai avut

de mâncare în ultima vreme. De obicei... mama se ocupa de asta.

Tocmai fusese la magazin şi făcuse ultimele cumpărături înainte ca ea, Erlend şi Krumme să plece, ea la Oslo, Erlend şi Krumme la ei acasă, la Copenhaga. Voia să fie mâncare bună în casă, mâncare pe care tatăl ei nu se îndemna să o cumpere el însuşi. Erlend îi spusese că plăteşte el cumpărăturile. *Carte blanche*, îi şoptise la ureche când ea plecase cu maşina până la magazinul COOP din Spongdal. Ea se bucurase, nu mai avea bani în contul bancar decât ca să-şi acopere facturile pe luna ianuarie, chiar dacă era coproprietara unei clinici pentru animale mici. *Unchiul* Erlend, se gândi, era ciudat să descoperi că ai un unchi doar cu trei ani mai mare decât tine. Fratele mai mic al tatălui ei, Erlend, plecase de la fermă în urmă cu douăzeci de ani, hotărât să se afirme, şi nu ar fi crezut niciodată că va veni înapoi după atâta timp să sărbătorească aici Crăciunul, cu atât mai puțin împreună cu un partener bărbat. Şi tocmai Erlend, fiul rătăcitor, reuşise probabil cel mai bine dintre cei trei fraţi. Erlend era fericit, iubea şi era iubit şi avea o situație financiară foarte bună. Erlend îi spusese că Krumme era ceea ce în Danemarca se numeşte *hovedrig*[1] şi lui tare îi plăcea cuvântul ăsta, a mai spus el.

Pe Margido nu-l putea numi unchi, deşi el era unchiul ei. Poate că meseria lui îl făcea aşa distant, faptul că trebuia să-şi stăpânească sentimentele. Să te comporți într-un anume fel față de persoanele îndoliate şi în acelaşi timp să organizezi înmormântări perfecte, asta îl făcea să fie obişnuit să trăiască singur cu gândurile lui. El ştia de mai mulți ani cum stăteau lucrurile la Neshov, ştia că multe se bazau pe minciună şi că acela pe care ei îl numeau „tată” nu

[1] În daneză în text – putred de bogat (n. tr.).

era tatăl lor, de fapt. Margido ştiuse asta şi nu le spusese nimic nici lui Tor, nici lui Erlend. În loc de asta, se ţinuse deoparte, evitase să înfrunte realitatea. Până în ajunul Crăciunului, atunci nu mai avusese încotro.

Ea se gândea la toţi în timp ce mergea printre rafturile de la magazinul sătesc, împingând un cărucior şi încercând să-şi aducă aminte ce era prin frigider. Se gândea şi la tăcerea care a urmat. Prima zi de Crăciun şi ceea ce ea însăşi a simţit ca o încercare crispată de normalizare. Să vorbeşti despre vreme şi temperatura de afară! Atunci şi-a dat seama că aşa au supravieţuit ei, vorbind numai *pe ocolite*, creându-şi propria realitate. Ceea ce nu se pomenea nu exista. Tatăl ei a continuat să-l numească pe bătrân *tată*, iar ea însăşi făcea acelaşi lucru şi îl considera bunicul ei. Şi bunicul nu avea nimic împotrivă, simţea că a spus ce avea pe suflet, probabil pentru prima oară în viaţa lui.

Umpluse coşul de cumpărături cu mâncare şi-i venise ideea să umple bine şi tăviţa de mâncare pentru păsări când şi-l închipuise pe taică-său, peste câteva ore, stând singur la masa de bucătărie, uitându-se în curte peste perdeaua albă de nailon.

Cumpărase patru bile cu grăsime pentru păsări, ambalate în plase verzi de plastic, şi câteva pungi de seminţe ambalate la fel. Acum lega plasele cu grăsime cu sfoară albă şi le fixa cu pioneze pe copacul din curte, degetele îi erau deja amorţite de ger. Pe tăviţa de mâncare pentru păsări pusese o grămăjoară de firimituri de pâine veche.

— Adu-ţi aminte să mai pui nişte pâine când se goleşte, îi spuse. Vrăbiile stau în picioare când mănâncă, doar piţigoiului albastru îi place să se învârtă cu capul în sus şi în jos în timp ce-şi savurează mâncarea!

Râse uşor, dându-şi seama şi ea că râsul îi suna fals şi gol. Pleca acasă, acasă la Oslo şi la serviciul ei, pleca de la această fermă de lângă Trondheim, unde până acum două

săptămâni nu ar fi crezut că avea ce să caute. O altă viață, aproape un alt timp. Şi peste două zile era ajunul Anului Nou, începea un nou an.

— Ai să suni, nu-i aşa? întrebă el cu o voce brusc voalată.

Şi ea înțelese că lui nu-i mai păsa de păsările din curte. Fără să trebuiască să se întoarcă, ştia că el stătea acolo şi dădea cu piciorul în zăpadă, cu unul dintre saboți, cel drept probabil, aşa încât zăpada proaspătă se lipea de şosetele gri de lână groasă pe care el le purta totdeauna şi în saboți, şi în cizmele cu care se ducea la porci.

Înfipse ultima pioneză şi brusc făcu o asociație de idei. Dacă bați cuie de cupru în tulpină, copacii mor otrăviți. Poate că era şi ceva cupru în pioneze, şi atunci ea omora chiar copacul din curtea fermei Neshov, îl omora şi pe spiriduşul fermei, care locuia sub copacul din curte şi ar fi murit şi el o dată cu copacul.

— Bineînțeles că am să te sun. Te sun imediat ce ajung acasă, spuse ea, deşi ştia bine că nu asta voise el să spună.

— Au anunțat vreme proastă. Şi tu trebuie să iei avionul, spuse el.

— Totul e-n regulă. Nu-ți face griji.

Plasele cu mâncare pentru păsări atârnau imobile şi verzi lângă trunchiul copacului, nu mai avea nimic cu ce să-şi ocupe mâinile, era obligată să se întoarcă spre el. El stătea aşa cum şi-l închipuise ea, curățase un semicerc de zăpadă proaspătă în jurul sabotului drept, stătea cu mâinile în buzunarele pantalonilor de lână în carouri, jacheta tricotată îi atârna largă şi şleampătă pe corpul lui slab, un corp care va împlini şaizeci de ani peste patru ani, *tatăl* ei, era greu de crezut.

— Ai mers cu avionul vreodată?

— Da, răspunse el.

El se duse şi începu să fărâmițeze mai bine pâinea de pe tăviță, dădu câteva firimituri în zăpadă, acestea dispărură

lăsând găuri minuscule, albăstrui. Coatele lui ascuțite se vedeau prin jacheta lăbărțată în față şi scurtă în spate, ochiurile de lână erau uzate la coate şi lăsau să se vadă modelul în carouri al cămăşii de flanelă de dedesubt. Un pulover, ar putea să-i tricoteze un pulover de lână bun şi să insiste ca el să-l poarte în fiecare zi. Dar la ce folosea să insiste până nu mai putea la telefon, din Oslo, se gândi ea, aici la fermă toate lucrurile bune sunt oricum puse bine şi păstrate pentru zile care nu vor veni niciodată.

Va fi teribil de singur, doar cu bătrânul din camera de zi să-i țină de urât. Dar avea porcii. Ce bine că-i avea, se gândi ea. Trebuie să-l facă să înțeleagă asta, că ei erau acolo şi îl aşteptau.

— Am zburat până în nordul Norvegiei când am făcut armata, a spus el.

Se opri din fărâmițat pâinea, îşi scutură mâinile, le băgă din nou în buzunare şi se uită în sus spre cer.

— Am uitat, sigur că trebui să iei avionul, spuse ea.

— Am zburat cu un Hercules. Un avion al naibii de zgomotos. Era cât pe ce să mor înghețat. Zbura aşa de încet încât am crezut că ne prăbuşim.

Despre asta putea spune şi ea ceva, chiar acum, să spună ceva despre faptul că el o concepuse *pe ea* acolo, când era în permisie la Tromsø, cu o fată pe care o chema Cissi, care apoi a făcut drumul lung până la Neshov, gravidă, ca să descopere că femeia care ar fi trebuit să-i fie soacră o trimite înapoi acasă.

— Am cumpărat multă mâncare bună şi pentru voi, nu numai pentru păsări, spuse ea.

El rămase tăcut. Stăteau acolo, uitându-se fiecare în altă parte, ea răsuflă adânc, lumina zilei se împrăştia peste munte şi peste fiord înspre sud, soarele se ascundea în spatele unei pâcle de ger roz albăstruie. Îşi dorea să fie în

maşină acum, cu lucrurile ei în portbagaj, în drum spre Værnes[2], Gardemoen[3] şi Stovner[4].

— Păcat că pleci. Ianuarie este totdeauna lung şi urât. Anul ăsta, luna ianuarie o să mi se pară şi mai lungă.

— Şi altora li se pare la fel. Nimănui nu-i place luna ianuarie.

— Facturi şi bilanţul anual şi tot circul. Chiar dacă Erlend şi danezul mi-au... Of, să fie nevoie de asta.

Erlend şi Krumme îi dăduseră bani, îl convinseseră să accepte, chiar dacă el protestase viguros şi începu să se enerveze. Era a treia zi de Crăciun, seara, după înmormântare, Erlend băuse prea multă bere şi a spus că vrea să-i lase douăzeci de mii de coroane. Ar fi putut să aştepte până a doua zi, dar Erlend se repezea să vorbească şi voia doar să fie drăguţ. Krumme a fost cel care a spus ce trebuia, şi anume că banii nu erau pentru oamenii de la fermă, ci pentru *fermă*. Tor trebuia doar să-i gospodărească bine.

— Gândeşte-te că sunt bani pentru fermă, spuse ea. Exact aşa cum a spus Krumme. E bine. Poţi să vopseşti hambarul la vară, să schimbi ferestrele sparte.

— O să vedem. Banii ăştia or să ajungă mai curând la Trønderkorn şi la Røstad.

— Røstad?

— Veterinarul. La el apelez de obicei. Scroafele trebuie inseminate şi purceii trebuie castraţi. În curând mai trebuie să cumpăr şi concentrate pentru animale.

---

[2] Aeroportul oraşului Trondheim (n.tr.).

[3] Aeroport internaţional lângă Oslo (n. tr.).

[4] Cartier din Oslo (n. tr.).

— Ei, lasă, or să-ți ajungă şi pentru nişte vopsea. Te sun. Abia aştept noua serie de purcei, sunt curioasă câți or să fie. O să-mi fie dor de porcii tăi.

— Vorbeşti serios?

— Cum să nu.

— Ai destule animale în jurul tău la serviciu.

— Nu-i acelaşi lucru, spuse ea. Pisici bolnave, câini şi peruşi şi broaşte țestoase. Nu e acelaşi lucru ca atunci când o poți scărpina pe Siri după urechi. Am foarte mult respect pentru porci. E cu totul altceva decât cobai şi cățelandri zăpăciți.

Nu spusese asta doar ca să-i facă lui plăcere, aşa gândea de fapt, îndrăgise scroafele lui mari de prăsilă care cântăreau un sfert de tonă, căldura şi atmosfera din crescătorie, contactul cu animalele care dădeau totul şi nu cereau în schimb decât mâncare şi căldură şi îngrijire. Şi erau atât de deştepte, fiecare cu ciudățenia ei, cu încăpățânarea şi umorul ei. Şi purceii nou născuți erau atât de drăguți încât nici nu-ți puteai închipui că într-o clipă se vor face matahale de o sută de kile.

El dădu din cap, zâmbi şi trase aer pe nas.

— Cobai, da. N-am văzut niciodată un cobai în carne şi oase. Mi se pare ciudat când povesteşti de animalele de la serviciu. Când te gândeşti că sunt unii care dau bani să opereze un cobai.

— Îi iubesc. În special copiii. Plâng cu hohote când cobaii sau şobolanii lor albi trebuie eutanasiați.

— *Şobolani!* Poți să-ți închipui că sunt unii care de bunăvoie... Ei bine, înțeleg că puştii... Am reuşit şi eu să îmblânzesc o veveriță când aveam vreo opt sau zece ani. S-a înecat în groapa cu gunoi de grajd. Pe atunci nu era mare lucru de capul meu. Lumea îşi operează şi câinii. Îmi amintesc că mi-ai povestit de unii care au cheltuit aproape treizeci de mii de coroane cu un câine. S-au dus de mai

multe ori până în Suedia ca să-l opereze... Articulația şoldului, nu-i aşa?

— Articulația şoldului, da. Suferea de displazie de şold. Altfel ar fi trebuit eutanasiată, şi avea doar trei ani.

— Dar şi treizeci de mii de coroane! Pe un câine care nu face nici doi bani!

— Animalele de casă sunt altceva decât animalele domestice. De fapt, ar trebui să-ți iei şi tu un câine. Un câine îți poate ține companie. Se ține după tine peste tot şi...

— Nici nu mă gândesc. Nu, porcii îmi sunt de ajuns. Îmi ajunge compania lor, spuse el.

— Înțelegi însă ce vreau să spun. Eşti prea singur. Doar tu şi... tatăl tău.

— El, da.

Îşi trase nasul şi şterse cu mâna o picătură care-i curgea din nas.

— Ați mai vorbit despre asta? întrebă ea. După... ajunul Crăciunului? Tu şi cu el?

— Nu.

— Dar ferma o să fie trecută acum pe numele tău, în sfârşit. El are ceva împotrivă?

— Nu.

— Poate, când o să fiți singuri voi doi, o să reuşiți să...

— Aici nu e Oslo. Aici nu se vorbeşte despre asta. Discuția s-a încheiat, spuse el aspru.

— Dar eu am vrut să spun doar...

— Bârrr, o să înghețI dacă stai aici afară, a spus el cu vocea lui obişnuită. Avem timp să luăm o gură de cafea înainte să plecați.

Peste o oră, micuța maşină închiriată era plină ochi. Era un Volkswagen Golf, Krumme îl închiriase la Værnes şi trebuia să îl predea tot acolo. Torunn se repezi în camera de zi să-l vadă pe bunic după ce-şi pusese pe ea canadiana şi cizmele. Voia să dea impresia că acum se grăbeau. Amânase

mult momentul să-şi ia rămas bun, ca şi cum s-ar fi văzut la o cafea ca de obicei. Totuşi, Erlend alerga în sus şi-n jos între etajul întâi şi maşina din curte, cărând tot felul de lucruri pe care voia să le ia în ultima clipă.

Bunicul stătea cu cana de cafea în faţă, o cană fără farfurioară. Erau firimituri căzute şi pe el, şi pe masă după ce mâncase o bucată de prăjitură cu migdale pe care ea i-o dăduse. Avea în gură proteza dentară. Televizorul era stins, ea aruncă rapid o privire spre ghivecele de pe pervaz, cu flori pe care le cumpărase Erlend, şi ştiu în aceeaşi clipă că în două săptămâni vor fi moarte. Ori uscate, ori înecate de prea multă apă. Ştia, de asemenea, că va trece mult timp până când el se va bărbieri din nou sau îşi va schimba lenjeria de corp. Cum or să se descurce? se întrebă. Şi eu care plec la treburile mele. Dar următorul gând fu că la fel proceda şi Erlend, iar el era de fapt mai apropiat de ei dacă puteai să stabileşti o astfel de ierarhie. Erlend era fratele mai mic al tatălui ei, ea era fiica lui, cine ar fi trebuit să aibă conştiinţa mai încărcată? Însă Margido locuia de partea cealaltă a dealului, el va trebui să aibă acum grijă de familia lui de la Neshov. Nu va avea încotro, era unul din fraţi. Întrebarea era cum o va face şi dacă Tor îl va lăsa să o facă, după ce Margido se ţinuse departe de fermă timp de şapte ani.

— Plecaţi? întrebă bunicul clănţănind din proteza dentară.

— Da.

Ea se aplecă, îşi lipi obrazul de el. Înţepa. Mirosea a om bătrân şi haine vechi, aer închis, prăjitură cu migdale şi cafea. Era prima oară când îl îmbrăţişa, el de-abia reuşi să-şi ridice mâna ca să-i atingă obrazul.

— La revedere, şopti ea. Ce-i putea spune altceva, nu-i putea promite nimic. Ai grijă de tine.

— Vreau la casa de bătrâni, şopti el. Cineva trebuie să se ocupe. Nu ştiu ce spune Tor, dar eu vreau.

— Atunci trebuie să vorbeşti cu Margido, spuse ea.

De ce aşteptase el până acum să spună asta, se gândi ea, eu nu pot face nimic.

— Vorbeşte tu la telefon cu Margido şi spune-i, zise el.

Ea se uită la faţa lui ridată, la ochii lui din spatele ochelarilor, văzu toată viaţa lui şi-i veni să plângă, să plângă ca să-şi alunge tristeţea provocată de viaţa irosită a acestui om. Dădu din cap afirmativ, nu-şi întoarse privirea şi reuşi să-şi stăpânească lacrimile.

— Am să vorbesc cu Margido, spuse ea în şoaptă. Am să-l sun pe Margido mâine.

Îşi puse mâna pe obrazul lui neras şi o ţinu acolo, avu timp să-i vadă ochii strălucitori înainte să se întoarcă şi să plece, trecând prin bucătăria goală unde focul în soba plină cu lemne trosnea şi duduia, ieşind apoi în curte unde Erlend stătea în maşină, cu capul sprijinit pe tetiera de la bancheta din spate, în timp ce Krumme dădea mâna cu tatăl ei pentru a-şi lua rămas bun.

— Mulţumesc, Tor. A fost... bine, spuse Krumme.

Danezul scund şi îndesat trebuia să-şi dea capul pe spate pentru a-l privi pe crescătorul de porci de la Neshov. Danezul care nu fusese deloc binevenit când intrase cu maşina închiriată în curte, cu câteva zile înainte de Crăciun. Tor se dusese la culcare profund indignat şi dezgustat după ce zărise, pentru un moment, mâna lui Erlend pe coapsa lui Krumme pe sub masa din bucătărie.

— Eşti binevenit şi altă dată, spuse tatăl ei întorcând privirea. Poate la vară. Atunci e frumos aici.

— S-ar putea, spuse Krumme dând din cap de mai multe ori, ştiind că acele cuvinte veneau de undeva din adânc.

— Ce bine era să fi avut un tub din acelea de carton! strigă Erlend din maşină. O să se şifoneze!

— Ce? întrebă ea.

— Afişul ăsta! L-am luat! Acum mi-am dat seama că vreau să-l iau cu mine.

— Afişul cu *Aladdin Sane* din camera ta de adolescent? Dar e îngălbenit, a spus ea.

— Asta am zis şi eu, interveni Krumme.

— Şi totuşi o să-l iau. *Gata*, m-am hotărât! Dar o să fie complet...

— Acum plecăm, spuse Krumme. Vrei să stai în faţă, Torunn?

— Păi, Torunn o să conducă! exclamă Erlend.

— Eu să conduc?

— Tu trebuie să conduci! Doamne Dumnezeule, e un miracol că Krumme a ajuns întreg conducând de la aeroport până în Bynes[5]. Un miracol de Crăciun. Nu conduce şi nu e obişnuit să conducă iarna.

— De fapt, am permis de conducere, spuse Krumme. Cred că acum exagerezi un pic.

— Şi la ce-ţi foloseşte? spuse Erlend. Să te sui şi să cobori din taxi la Copenhaga? Torunn conduce.

— OK, spuse ea. Dar tu trebuie să stai în spate, Erlend, pentru că nu ai carnet de conducere.

Ea nu ezită nici un moment să-şi îmbrăţişeze tatăl. Se îndepărtă la fel de repede şi se aşează în maşină, puse mâna pe cheia care era deja în contact şi o răsuci. Erlend se înghesui pe bancheta din spate unde de-abia avea loc din cauza bagajului, se încurcă în afişul rulat care nu avea decât un elastic simplu prins la mijloc şi sfârşi prin a-l ţine desfăcut în faţa lui.

Ea lăsă geamul în jos şi făcu cu mâna în timp ce manevra maşina să iasă din curte.

---

[5] Cam 10 kilometri (n. tr.).

— Trebuie să cureți zăpada, tată! Ferma e aproape înzăpezită! La revedere!

El spuse ceva, ea nu auzi ce, dar ştia că, imediat după ce plecau ei, el se va sui pe tractor şi va începe să dea zăpada. Lui îi plăcea mult să cureţe zăpada şi astfel nu trebuia să intre în casă imediat.

— Doamne Dumnezeule, mergi odată! spuse Erlend. Hai să plecăm.

Toți trei făceau cu mâna viguros, cu mişcări joase, limitate de lipsa de spațiu din maşină. Torunn claxonă, conduse în jos pe alea de arțari şi izbucni în plâns. Plângea în hohote şi nu reuşea să se potolească. Erlend se aplecă în față şi o îmbrățişă, Krumme îşi puse mâna pe mâna ei care era pe volan. Ea opri la marginea drumului când îşi dădu seama că nu mai puteau fi văzuți din casă.

Nu se mai oprea din plâns în timp ce ferestrele se abureau, deşi încălzirea era dată la maxim. Pentru o vreme nimeni nu scoase o vorbă, ei doar o îmbrățişau şi o mângâiau pe cap. Ea găsi un şervețel vechi mototolit în buzunarul jachetei şi îşi suflă nasul, dar începu din nou să plângă la fel de tare.

— Poate ar trebui să conduc eu, spuse Krumme.

Ea dădu din cap că nu şi îşi suflă nasul încă o dată.

— Îmi revin imediat, spuse. Doar că... E aproape imposibil să-mi imaginez cum bărbații ăştia doi o să se...

Erlend o întrerupse.

— Nimeni n-ar fi putut face mai mult decât tine. Ai reuşit să mă faci până şi pe *mine* să vin... Doamne, Torunn, ai fost formidabilă. Să sari aşa în ajutor, deşi tu n-ai mai călcat pe la fermă până acum. Hai să mergem. Vreau să ajung acasă să sărbătoresc Anul Nou. S-a terminat acum.

Nu, se gândi Torunn, aici greşeşti, abia acum începe.

Tor nu va uita niciodată că Margido alesese cel mai frumos sicriu. Bineînțeles că l-a cumpărat la preț de fabrică, şi totuşi. Numai faptul că a făcut asta. Le-a arătat tuturor celor care au venit la biserică că acolo era un om care fusese important şi iubit.

După ce plecă Torunn, el rămase în picioare lângă tractor gândindu-se din nou. Ar fi trebuit să se gândească la orice altceva acum, nu la faptul că Torunn se va găsi peste câteva ore la cinci sute de kilometri depărtare. La sicriul costisitor din lemn de culoarea mahonului, cu mânere de fier forjat, la asta prefera să se gândească. Să fi ştiut mama ce cheltuială s-a făcut la moartea ei! Ar fi refuzat vehement, îşi spuse Tor şi nu se putu abține să zâmbească uşor gândindu-se ce uluită ar fi fost mama. Un sicriu scump numai ca să ajungă în pământ şi să putrezească, nu, erau sigur alte lucruri pe care să dai bani, ar fi spus ea.

Ar fi fost frumos ca Margido să fi venit aseară să bea o cafea împreună, el ştia când Torunn, Erlend şi danezul urmau să plece. Dar Margido era ciudat. Le spusese la revedere la telefon cu o zi înainte. Cu toate acestea, Tor îi va fi întotdeauna recunoscător pentru cât de frumos a aranjat înmormântarea. Chiar dacă Margido se ocupa de înmormântări zi de zi, era altceva când era vorba de propria lui mamă. Broşura frumoasă care îi aştepta la biserică, cu o fotografie a fermei pe prima pagină. Era neobişnuit, dar se potrivea. Nu aveau nici o altă fotografie a mamei decât o poză veche de paşaport de când era tânără. Margido avea multe alte imagini din care să aleagă, mici desene cu natură şi flori, cam aşa ceva, dar când a prins de veste că societatea istorică din Bynes făcuse fotografii cu toate fermele din zona Spongdal şi Rye pentru o viitoare carte, a făcut rost de o copie a fotografiei cu ferma Neshov.

Să stai în biserică pe banca din față şi să te uiți la poza cu clădirile fermei era o mare consolare. Ferma *era* mama din

atât de multe puncte de vedere. Fotografia era făcută într-o zi de vară când zidul casei strălucea în soare şi, de-a lungul aleii cu arţari, tufişurile verzi erau pline de flori roşii-purpurii de degeţel. Impunător. De-a dreptul impunător. Nimeni nu s-ar fi gândit că aceste ziduri aveau nevoie să fie zugrăvite, lumina însăşi le aducea o notă de prospeţime.

După înmormântare, Tor luase câteva din broşurile rămase. Rămăseseră surprinzător de puţine. O să fie bine să se uite la ele mai târziu, bine, dar şi trist, să citească versurile din psalmii pe care îi cântaseră, „Frumos este Pământul, minunat este cerul Domnului", să vadă numele ei deasupra datelor. Era ciudat să citească numele ei, ea era doar Mama pentru el, nu Anna. „Primul cântec pe care l-am auzit a fost cântecul de leagăn al mamei..." Era frumos din partea lui Margido să aleagă acel cântec, când te gândeşti că a făcut asta, în ciuda celor întâmplate. Şi nici nu a fost ceva obişnuit. Tor nu-şi prea amintea de momentul când l-au cântat, el nu fusese în stare să cânte, dar nu va uita niciodată cum imnul s-a înălţat în incinta bisericii, în timp ce florile acopereau sicriul impunător. Când te gândeşti câtă lume a venit! Oameni pe care nu-i mai văzuse de ani de zile. Şi au stat la rând să prezinte condoleanţe după aceea, fiecare mână pe care a strâns-o l-a mişcat, l-a făcut să înţeleagă că, deşi toţi erau prinşi cu treburile lor la ferme şi aveau problemele lor, atunci când se întâmpla ceva, se uneau şi erau *o singură* comunitate. De-acum înainte va fi şi el mai atent, să afle care dintre cei bătrâni a murit, îşi va pune costumul cel bun şi se va duce la biserică. Un ultim omagiu se numea asta şi nu costa nimic, decât să te duci şi să stai acolo, să cânţi şi apoi să prezinţi condoleanţe. O să reuşească şi el asta, la fel ca alţi oameni.

Se sui în tractor, se aşeză pe scaun, porni motorul şi începu să cureţe zăpada. Mai întâi în curte, apoi pe alee până la şosea. Curăţă zăpada îndelung şi temeinic, trebuia

să arate bine. Se supăra mereu când vedea drumuri de fermă care erau iarna aproape jumătate față de cum erau vara. Lenea! Şi, în timp ce curăța zăpada, se gândea la zilele ce aveau să vină. Înainte ca mama să se îmbolnăvească, Crăciunul şi ultima săptămâna a anului nu ridicau nici o problemă, trebuia, ca întotdeauna, să se ocupe de porci. Acum avea multe altele pe cap. Dar trebuia să se concentreze şi să facă aşa cum plănuise. Să ia purceii de la Mari şi Mira pentru ca ele să intre din nou în călduri, să le insemineze, să facă totul la timp, recensământul porcilor se făcea la 1 ianuarie, după aceea Sara trebuia trimisă la abator. Trebuia să-şi vadă de munca lui la porci, şi nu de toate celelalte, nu avea putere pentru toate. Bătrânul din camera de zi, cu firmituri de prăjitură cu migdale în poală, era fratele lui mai mare. Nu avea nici un rost să se gândească la asta, nu putea să conceapă aşa ceva. Căci atunci veneau şi gânduri urâte despre mama şi bunicul Tallak şi nu voia să le lase să vină. În aceste zile de după Crăciun, îi veneau în minte, în secvențe scurte, chiar înainte să adoarmă, imagini ale mamei din tinerețe, împreună cu bunicul Tallak care râdea. În timp ce îşi vedeau de ale lor. Şi produceau urmaşi pentru fermă, pentru că moştenitorul nu era în stare. Atunci Tor alunga aceste imagini, închidea ochii şi îi cerea somnului să vină instantaneu. Voia să-şi vadă de treburile de zi cu zi, iar pe bătrânul din camera de zi nu avea putere să-l considere altfel decât o făcuse întotdeauna. Era tatăl lui, în singura viziune posibilă a lumii. Aşa hotărâse el şi aşa va fi. Şi Torunn care credea că vor *discuta* despre asta! Fată de la oraş. Ce ştia ea?

Îi spusese să facă duş mai des şi să-şi pună haine curate. Uşor de zis. Totuşi, avea dreptate; el nu folosise niciodată maşina de spălat, nu avea idee la ce foloseau toate butoanele acelea şi nici unde se punea detergentul. Mama se ocupa de treburile acestea. În cele din urmă Erlend îi

arătase cum funcționa mașina de spălat, pur și simplu l-a târât până la spălătorie și chiar a scris pe dosul unei felicitări de Crăciun de la Asociația Națională pentru Bolile de Inimă și Plămâni pe care butoane să apese pentru a spăla prosoape, așternuturi de pat și lenjerie de corp și pe care butoane să apese când spăla pantaloni, pulovere, cămăși și șosete. Erlend i-a explicat că și hainele pe care le folosea la porci trebuiau spălate separat, pentru că mirosul nu ieșea la spălat și impregna și alte rufe. Erlend îl pisa întotdeauna cu mirosul de la porci pe care îl considera respingător, deși mirosul venea de la animalele de pe urma cărora trăia. De altfel, Tor nici nu-și amintea de când nu mai fuseseră spălate hainele de lucru, ce rost avea, se murdăreau imediat. Hainele de lucru trebuiau să nu fie rupte și să fie uscate, era de ajuns. Nici mama nu făcuse caz de asta, că doar nu le vedea niciodată, rămâneau atârnate afară, la porci. Atâta timp cât nu intra niciodată cu ele în casă, ea nu avea nimic de spus. Singurii care le vedeau erau porcii și lor nu le păsa că salopeta de lucru era murdară. Totuși, ar putea să se intereseze la Trønderkorn dacă era posibil să primească o salopetă nouă.

El s-a descurcat bine și când mama zăcea bolnavă, a făcut ordine la bucătărie, a făcut de mâncare și i-a dus-o la pat. Până în ziua în care ea s-a internat în spital și el a trebuit să îi anunțe pe frați și pe Torunn. Of, de ce a trebuit ea să moară, ea care fusese atât de sănătoasă până atunci. Optzeci de ani, dar sănătoasă tun și deodată a făcut comoție cerebrală. Un mic cheag de sânge poate fi de ajuns, a spus doctorul. Apoi inima i-a slăbit și a făcut apă la plămâni. Simți că îi dau lacrimile și își trase nasul cu putere. Zgomotul motorului acoperea totul, putea să plângă în hohote și să urle, știa asta, dar nu voia să o facă. Îi ajunsese. Ei plecaseră, acum el putea să se adâncească în rutina lui cotidiană, să facă ceea ce avea de făcut. Și cele

douăzeci de mii de coroane pe care le-a primit îi vor fi de folos, aproape că nu-i venea să creadă. Douăzeci de bancnote de o mie, proaspăt scoase de la Fokusbank din Heimdal. Erlend şi danezul au fost generoşi. De fapt, se pare că danezul câştigă cel mai bine, a făcut bine că la plecare le-a spus că sunt bineveniți şi altă dată. Bineînțeles că Erlend era liber să facă ce voia, ca întotdeauna, dar Tor a vorbit el însuşi cu danezul. A dat mâna cu el şi i-a spus. Nu voia nici să se gândească la ce probabil că făceau ei, reuşise să nu se gândească la asta timp de mai multe zile.

Probabil că Margido vorbise cu ei, pentru că nu s-au mai mângâiat pe coapse. Dar când se duceau la culcare noaptea... În fiecare seară se gândise un pic la asta şi îşi închipuise cele mai nebuneşti scene, dar apoi şi-a zis că dormeau şi ei, astfel de oameni aveau şi ei nevoie să doarmă noaptea ca toată lumea. Şi danezul gătea bine. Şi mânca cu poftă, gras şi rotund cum era. El a spus că în Danemarca oamenii nu mănâncă pentru a trăi, ci trăiesc pentru a mânca. În cazul acesta, el era un bun exemplu.

Danezul şi Erlend trăiau împreună de doisprezece ani. Era greu să-şi închipuie doi bărbați care îşi împărțeau masa şi patul ca soț şi soție. De mirare şi de neînțeles, dar Torunn avea dreptate când îi spusese ieri, pe când erau la porci, că Erlend avea neapărată nevoie de cineva ca să-l țină în frâu.

Când termină treaba şi coborî de pe tractor, fiordul Kors se zărea în întunericul iernii şi valuri înspumate veneau spre țărm. Nu mai ningea, dar bătea vântul. Vor avea un zbor dificil, îşi spuse el. O să urmărească buletinul meteo pentru Oslo. Stovner nu era menționat în mod special, doar Gardermoen. Văzuse el ceva la televizor despre Stovner, nişte găşti de tineri pakistanezi care se împuşcau din maşini în viteză. Şi blocurile de locuințe, nişte case monstruoase, cu molizi care creşteau în jardinierele ce semănau cu nişte tuburi de beton retezate.

Torunn. Fiica lui în salopetă de lucru printre porci, entuziastă şi fericită, cu găleți de concentrate în mână pe care le răsturna în fața gurilor flămânde. Puse mâinile pe capota tractorului şi lăsă căldura motorului să pătrundă prin pielea palmelor. Torunn *Breiseth*. Nu Neshov. Pentru că mama ei nu a avut dreptul să vină aici şi să fie soția lui la vremea aceea. I se rupea inima când se gândea la toți anii şi la posibilitățile irosite. Ridică privirea spre peretele hambarului. Aici era locul lui. Torunn plecase. Acolo unde locuia ea, tinerii pakistanezi se împuşcau unii pe alții. Îşi aminti deodată ce-i povestise ea despre un cățel pe care l-au băgat într-un sac legat la gură şi l-au folosit ca minge de fotbal. Chiar dacă era un pui de pitbull. Era un animal. Era o mare diferență între a face aşa ceva şi a folosi treizeci de mii de coroane pentru a implanta şolduri artificiale unui câine. Dar ei îi plăcea să locuiască acolo. Puțin cam departe de centru, spunea ea, dar aproape de serviciu şi de pădure, unde făcea plimbări lungi cu câinii de care se ocupa.

Terapie comportamentală. Ai zice că era vorba de oameni. Dar nici măcar o dată în cursul anilor în care ținuse legătura cu ea prin telefon el nu făcuse vreo remarcă negativă în legătură cu meseria *ei*, doar râsese de stăpânii de câini ultrasensibili şi de veterinarii ce ezitau să recomande eutanasia animalelor care nu avea rost să mai fie ținute în viață. Ea nu era medic veterinar, dar devenise coproprietara acestei clinici pentru animale mici, pentru că se ocupa de câinii care nu aveau un comportament corespunzător.

El niciodată nu a spus nimic despre *asta*. Chiar dacă el ar fi procedat mai rapid. O javră de câine care nu făcea ce i se spunea nu trebuia decât s-o duci în spatele hambarului şi să-i dai în cap cu coada toporului.

Acum o să se ducă din nou la javrele ei, deşi se descurcase atât de bine cu porcii lui. Putea mai bine să

lucreze ca suplinitor, da, cu siguranță. Suplinitori pricepuți nu creşteau în copaci. Se pricepea la animale, *le vedea*, exact ca şi el. Le vedea demnitatea şi individualitatea. Înțelegea nevoile lor şi îşi dădea seama cât mult depindeau de oamenii care răspundeau de ele şi trăiau de pe urma lor. În fine, a trăi e un fel de a spune. El ar numi asta mai degrabă a supraviețui.

Intră în casă, îşi lăsă haina la cuier şi îşi scutură saboții de zăpadă. Trebuia să mănânce ceva înainte să se ducă la porci. Tatăl lui deschisese televizorul în camera de zi şi se uita la reluarea unui documentar vechi despre viața animalelor de pe platoul Hardanger. Deschise frigiderul şi examină rafturile pline ochi. Vai de mine, fu primul lui gând, n-o să reuşim să mâncăm tot înainte de data de expirare. Dar, când se uită cu mai multă atenție, văzu că multe erau conserve care nici nu trebuia să stea în frigider. Îşi aminti că-i spusese lui Torunn că el se ducea direct la frigider, şi nu la cămară, când voia să-şi facă ceva de mâncare. Deci ea nu uitase. Luă o cutie cu mazăre, carne şi slănină, o deschise cu greutate şi o răsturnă într-o cratiță. Cu pâine, pâine proaspătă de la magazin. Şi în cutia de pâine mai era încă o pâine de casă, pusă să se dezghețe, ea se gândise şi la asta înainte să plece. Pâinea de magazin era umflată, dar pâinea integrală făcută în casă de mama era *mâncare* ca lumea. Oare câte mai erau în congelator, poate cinci sau şase, trebuia să le consume cu grijă. Cine economiseşte pentru ziua de mâine face rezerve pentru şoareci, spunea Erlend. Uneori spunea prostii.

— Fac ceva de mâncare, spuse prin uşa întredeschisă.

Tatăl se uită la el. Acum rămăseseră aici doar ei doi. Tor îi întâlni privirea pentru un moment. Acolo era fratele lui... Nu, nu avea rost să se gândească la asta. Amestecă energic în cratiță, câteva boabe de mazăre săriră pe bufetul de bucătărie.

— Fac de mâncare pentru amândoi, spuse Tor.

Tor puse cratița și farfuriile pe masa din plăci de formica, după ce mai întâi strânse fața de masă roșie de Crăciun, o împături frumos și o puse bine. Se făcuse prea întuneric ca păsările să mai vină la tăvița cu mâncare. Cu toate acestea, amândoi stăteau și mâncau cu ochii la fereastră, spre hambar și spre pomul din curte, uitându-se doar din când în când la mâncare și la lingură.

— E bună, spuse tatăl.

— Vrei un șervețel?

— Nu, spuse el și își scoase cu grijă batista din buzunarul de la pantaloni, se șterse cu ea la gură și pe bărbie înainte să-și sufle nasul, dacă tot o avea în mână.

Șervețelele stăteau într-o cutie cu motive de Crăciun pusă pe pervazul ferestrei, erau împachetate strâns, de trei culori diferite, roșii, verzi, iar la mijloc albe. Șervețele de zi cu zi, spusese Erlend. Înainte ca mama să se îmbolnăvească și să vină toți, ei foloseau hârtie igienică dacă era nevoie, era la fel de bună dacă nu aveai prea multe pretenții. Acum șervețelele groase de Crăciun strângeau praf jos, în bufetul din sufrageria care stătea încuiată, un sul de hârtie absorbantă stătea pe bufetul de bucătărie, iar hârtia igienică era la toaletă.

— De alea n-o să ne prea folosim, spuse Tor și arătă înspre șervețele. N-o să mai cumpărăm altele. Numai dezordine, hârtie peste tot. Lume de la oraș.

— Da, spuse tatăl.

Tor simți ușurarea în spatele acestui singur cuvânt. Erau de acord. Despre șervețele trebuiau să vorbească, și nu despre alte lucruri.

Ea telefonă chiar înainte ca el să se ducă la porci. Nu reuși să ajungă la telefonul din birou, trebui să răspundă la bucătărie, iar tatăl era în camera de zi și putea auzi.

Tocmai intrase pe ușă acasă, spuse ea.

Acasă.

— Bine. Şi noi am luat o masă bună. Îți mulțumim, Torunn. Ai făcut prea mult.

N-ar trebui să se gândească la asta, ea voia ca ei să mănânce bine. Ea nici nu şi-a dat seama de critica implicită, ca şi cum ei nu ar fi mâncat bine înainte ca ea, Erlend şi danezul să le invadeze bucătăria.

— Cum a fost zborul? întrebă el şi îşi drese vocea.

A fost un zbor cam turbulent, da, şi o doamnă care stătea în spatele ei a vărsat. Mirosea groaznic, spuse ea şi râse.

— Avionul lui Erlend şi al danezului a plecat o dată cu al tău?

Nu, zborul direct spre Copenhaga pleca o jumătate de oră mai târziu. Toate avioanele au plecat la timp.

— Acum poți să te relaxezi.

În seara aceasta se putea odihni, dar şi mâine, şi în ultima zi a anului trebuia să se ducă la serviciu, rămăseseră multe de făcut, în plus urmau să organizeze un nou curs de dresură la mijlocul lunii ianuarie, nici vorbă să stea pe canapea şi să-şi ia liber. Avea un ton voios, se auzeau şi alte sunete din cameră, clinchet de pahare şi zgomot de paşi.

— Ai musafiri?

Era prietena ei, Margrete, care locuia vizavi pe acelaşi etaj şi care tocmai intra pe uşă cu cafea, cozonac şi coniac, înainte ca ea să apuce să-şi scoată paltonul, spuse Torunn şi râse din nou.

— Bine că nu eşti singură. Eu mă duc acum la porci. Astă-seară am să iau purceii de la Mari şi de la Mira.

Ea îi spuse că ar fi dorit să fie şi ea acolo, dar că oricum îi va povesti prietenei ei Margrete ce circ o să fie.

Se înțeleseră să vorbească la telefon, fără să precizeze când, ea îi ură noroc cu înțărcatul purceilor, apoi închiseră telefonul.

După ce-şi puse salopeta de lucru şi cizmele, el luă din cui salopeta pe care o purtase Torunn, o lipi de obraz şi o mirosi îndelung, apoi o atârnă la loc şi închise uşa la crescătorie, învăluit în căldura şi sunetele animalelor. Rămase în picioare cu braţele atârnând şi se sprijini de uşa pe care tocmai o închisese. Porcii întoarseră capul spre el, în aşteptare, în timp ce grohăiau, respirau şi aşteptau. Aici înăuntru totul era neschimbat. Acolo afară era altceva. Şi deodată simţi cât era de obosit. Obosit să stea treaz, obosit să gândească. Brusc îşi dădu seama că nu era în stare să se ocupe de îngrăcatul purceilor în acea seară. Când scroafele erau luate din ţarcurile unde fătaseră şi erau mutate împreună cu ceilalţi porci, se făcea o gălăgie infernală. Nu numai că erau agitate că li se luau purceii, dar trebuiau şi să stabilească o nouă ordine ierarhică între ele. Se înghionteau şi se încăierau, uneori cu o furie care îţi tăia răsuflarea. De aceea el obişnuia să pună scroafele împreună la sfârşitul zilei, când oricum erau obosite. Aşa că stinse lumina, sperând să fie totul bine, şi stătu să asculte în spatele uşii. Dormi neliniştit toată noaptea. Răni uşoare îşi făceau ele aproape întotdeauna, dar dacă era vorba de răni serioase, trebuia să îl cheme pe Røstad. Nu, va aştepta până mâine, nici nu se punea problema, nu mai avea putere. Poate că era pe cale să se îmbolnăvească, asta mai lipsea, singur la datorie cu ferma de porci.

Aduse un sac gol de furaje şi intră în ţarcul scroafei pe care el o numea Siri. Ea îl strivise pe unul din purcei chiar înainte de Crăciun, ceea ce nu mai făcuse până atunci, şi el nu putea să o ierte. Totuşi, scoase din buzunar o coajă de pâine cumpărată şi i-o dădu, ea o mestecă şi plescăi de plăcere, ca şi cum era cel mai fin pateu de gâscă. Căpăţâna ei mare tremura în timp ce mânca, el se aşeză, lipsit de vlagă, pe sacul de furaje din faţa ei. Purceii, care în curând împlineau două săptămâni, dormeau într-o grămadă rozalie

sub lampa de infraroşii în ţarcul de fătat din colţ. Vedea după mamelele scroafei Siri că tocmai alăptase, era şi ea obosită şi stătea întinsă. Siri rareori se agita după mâncare înainte să o aibă în faţa râtului. Mânca atunci ca o nebună, dar nu se înghesuia şi nu guiţa ca celelalte scroafe, care toate credeau că ele vor primi primele de mâncare. Auzi din ţarcurile învecinate că animalelor nu le plăcea ritmul lui de astăzi, se ghicea o anumită dezamăgire în grohăiturile şi guiţăturile lor pentru că el se aşezase pe jos fără nici un motiv.

— Tot noi doi, Siri. Numai noi doi. Din nou.

Ea îşi băgă botul în buzunarele lui şi începu să adulmece cu râtul ei imens şi umed pe care se lipiseră paie sfărâmate, iar muştele veneau şi plecau ca la ele acasă.

— Sacul e gol acum.

El îşi sprijini capul pe bara de metal şi închise ochii, ar fi vrut să fie doar pentru o clipă un purcel mic şi sătul. Să stea lipit de fraţii şi surorile lui şi să doarmă la căldură. Să nu ştie, să fie lipsit de griji. Începu să plângă fără să-şi dea seama. Acum nu mai avea rost să-şi reţină lacrimile, ele puteau curge în voie, uşa crescătoriei de porci era bine închisă.

La aeroportul Kastrup[6] avioanele semănau cu nişte fiinţe luminoase care aterizau, ca apoi să decoleze imediat. De-abia ateriza un avion că următorul şi decola, puteai crede că era vorba de acelaşi avion. *Touch and go*. Erlend stătea în

[6] Aeroport al oraşului Copenhaga (n. tr.).

picioarele goale pe terasa de pe acoperiş care domina Piaţa Grøbrødretorv şi se bucura de la înălţime de panorama oraşului Copenhaga, în direcţia Amager[7] şi a aeroportului Kastrup. Era ajunul Anului Nou, tocmai terminase de pregătit mâncarea şi acum urma să se aranjeze înainte de sosirea musafirilor. Îi avertizase că va fi o masă „simplă”, având în vedere că el şi Krumme tocmai se întorseseră din Norvegia. De aceea, când s-au sculat de dimineaţă devreme, Krumme a crezut că vor cumpăra doar gustări, puţină brânză şi fructe. Trebui însă să-şi schimbe părerea.

Erlend se trezise, de fapt, în timpul nopţii şi se hotărâse să facă cinste. Eu sunt fiul rătăcitor şi m-am întors în Copenhaga. Şi, fiindcă nimeni nu avea timp să taie viţelul cel gras, trebuia să o facă el însuşi. Şi-a dat seama cumva că era o contradicţie în ce gândea el, dar nu a insistat. Dar friptură de viţel gras? Nu, era prea obişnuit. La fel de comun ca brânza şi aperitivele. O să pregătească gustări! Gustări de toate felurile! Veniseră din Norvegia cu felii de pulpă afumată de miel şi el începu imediat să se gândească, stând aşa în întunericul nopţii, cum să pregătească nişte gustări. Să le ruleze în jurul unor batoane de mango? Să le ruleze în rondele de ceapă roşie? Nu... Roşii uscate la soare, marinate în ulei! O felie mare de roşie cu o felie de pulpă afumată pusă în două!

S-a sculat încet să verifice că sertarul cu decoraţiuni de Anul Nou era bine umplut.

Era. Sertarul cu decoraţiuni de Revelion, care era jos, în bufetul dintr-una dintre camerele de primire, era umplut de Erlend tot timpul anului, de câte ori găsea ceva frumos. În el se aflau pălăriile tradiţionale de hârtie strălucitoare, doar că fuseseră cumpărate la Cairo şi aveau clopoţei pe margini,

---

[7] Insulă pe care se află o parte a oraşului Copenhaga, precum şi aeroportul Kastrup (n. tr.).

douăzeci la număr, de diferite culori. Acolo se mai aflau pocnitori care împroşcau paiete aurii atunci când trăgeai de un şnur, mai uşor de strâns cu aspiratorul decât nişte confetti de hârtie. Mai erau şi artificii, lungi şi scurte, precum şi o diademă. Apăsă butonul şi verifică bateria. Funcţiona. Mici puncte luminoase verzi, galbene şi roşii clipeau nervoase în lungul arcului diademei. El obişnuia să pună diadema prin surprindere pe capul persoanei pe care o alegea să ţină discursul de Revelion, discursurile improvizate erau cele mai bune, iar diadema se potrivea la fel de bine la bărbaţi ca şi la femei, după părerea lui, chiar dacă uneori acest obicei provocase câteva proteste masculine.

În restul anului, când decora o masă festivă, el o făcea original şi cu bun gust. Dar de Revelion devenea un adept convins al decorării kitsch. Atunci trebuia să fie ţipător, strident, *too much*, într-un cuvânt, festiv! Ghirlandele decorate cu hologame erau strânse frumos, urmând să fie atârnate de tavan, departe de flacăra lumânărilor, şi străluceau precum cristalul când treceai prin camere.

Dar el voia, de fapt, să verifice dacă în sertar erau scobitori. Scobitori de cocktail bune pentru a servi gustări. Atunci mai aveau nevoie doar de platouri, şerveţele şi pahare, iar invitaţii puteau să circule prin camere şi pe terasă, să se aşeze sau să stea unde doreau.

Anul trecut, de Revelion, Krumme servise curcan. De fapt, trei curcani: unul pregătit după o reţetă asiatică, asemănător cu raţa de Pekin, unul cu curry şi usturoi, umplut cu mirodenii şi fenicul, şi unul pregătit în mod tradiţional, cu felii de slănină afumată pe deasupra şi cu umplutură după o reţetă englezească. A fost un *sitdown dinner* pentru optsprezece persoane şi un asemenea dineu trebuia, bineînţeles, pregătit cu săptămâni înainte. Era o mare diferenţă între o masă cu trei curcani şi o masă cu

brânză şi gustări, şi-a spus el. Mult prea mare, trebuia să aibă grijă să-şi păstreze reputația. Gustările erau decorative şi foarte festive, cu beţişoare de cocktail ornate cu ciucuri mici şi strălucitori. Scobitorile erau acolo, o pungă peste alta. Dumnezeule, erau acolo şi cele pe care le găsise vara trecută într-un mic magazin de cadouri în piața Halmtorv! Uitase complet de ele. În aparență simple, din plastic transparent, dar care aveau la capăt o mică piatră prețioasă făcută tot din plastic. Arătau ca nişte sceptre minuscule, oare câte avea? A numărat. Trei pungi cu patruzeci de scobitori în fiecare.

De fapt, ar fi vrut să înceapă imediat, dar se forță să se întoarcă în pat pentru a fi în formă a doua zi. Krumme dormea pe spate cu gura întredeschisă, pleoapele i se mişcară din cauza luminii. Erlend se grăbi să stingă lumina, apoi se vârî în pat lângă Krumme şi îi căută mâna sub plapumă. Deşi dormea profund, Krumme îi strânse mâna ca răspuns, fără să-şi dea seama ce infern de cumpărături îl aştepta a doua zi dimineață.

Platouri cu brânzeturi. Ce glumă.

Începu să facă lista de cumpărături la micul dejun. Gustările erau mai mult de decor decât mâncare, de aceea țineau de domeniul lui. Krumme era cel care gătea felurile principale. Krumme era adevăratul bucătar. Însă pentru gustări nu era nevoie de un bucătar, era nevoie de cineva care să ştie *să compună* şi să organizeze.

— Şi ce s-a întâmplat cu platourile cu brânzeturi? întrebă Krumme căscând.

— N-au nici un haz, nu-i aşa?

— Durează mult să pregăteşti gustări, şoricelule. Nu putem să ne limităm la brânzeturi...

Stăteau la masa din bucătărie cu două căni mari de cafea proaspătă de Jamaica, amândoi în halate de mătase şi papuci îmblăniți.

— Gândeşte-te puţin, Krumme. Nişte platouri simple cu brânză nu *ne* reprezintă.

— Nu trebuie să fie simple. Suntem obosiţi amândoi. Trebuie să trec şi pe la serviciu.

— Nu te stresa şi nu-ţi face probleme. Magazinul de delicatese deschide la ora nouă, vii cu mine şi mă ajuţi la cumpărături, apoi eu mă întorc acasă cu taxiul cu toate cumpărăturile şi tu te duci la serviciu câteva ore. Cumperi băutura când vii acasă, astăzi nu va fi decât şampanie de la început până la sfârşit, cumpără şapte-opt cutii. Şampanie Bollinger, bineînţeles. Să nu uiţi să verifici ca şampania să fie de la camera frigorifică, nu avem timp să o răcim suficient. Şi poate coniac, câte sticle avem?

Krumme se ridică greoi şi se duse în camera de zi să se uite în bar.

— Cinci sticle, strigă.

— Atunci ne mai trebuie câteva. Oh, Doamne, ne trebuie şi ceva dulce! Pentru cafea şi coniac. Tu ce crezi că ne trebuie? Ceva cu ciocolată design? Poţi tu să...

— Prăjitură etajată de migdale şi îngheţată, spuse Krumme şi se aşează la loc. N-am nici un chef să alerg tot oraşul doar ca să cumpăr bomboane de ciocolată pe care cineva a stat şi le-a pigulit doar ca să nu fie două la fel.

— Nu fi ridicol, Krumme, au mănuşi sterile.

— Probabil că le gustă din când în când şi ling ciocolata ca să nu se vadă urmele de la mănuşi.

Erlend izbucni în râs.

— De unde-ţi vin toate ideile astea ciudate? Crezi într-adevăr că poţi să bagi în gură o bucăţică de ciocolată când lucrezi cu ciocolată toată ziua? Eu nu cred.

— Nişte platouri cu brânză ar fi fost perfecte azi. Nişte brânză Samsø, un pic de brânză Danbo...

— Tu şi brânza ta Danbo! Brânza asta miroase ca şosetele mele de adolescent.

— Ar fi fost bună.

— Dar, Krumme, o să servim şi brânză. În afară de gustări!

Krumme oftă.

— Sunt obosit, a fost o călătorie grea. Emoţii puternice. Dar sunt bucuros că am fost acolo. Acum ştiu cine eşti, de unde vii.

Se uitară unul la celălalt. Erlend dădu din cap afirmativ, acum Krumme ştia cine este el. Aşa credea. Doar pentru că cineva îşi descoperise deodată propriile rădăcini norvegiene şi jucase rolul fiului mezin de la fermă, nu era de la sine înţeles că nu putea să adopte la fel de repede viaţa plăcută de la oraş. De aceea voia el să aibă fast şi strălucire în seara aceasta. Nu doar brânză puturoasă. Dar era gata să accepte şi nişte compromisuri.

— OK. Renunţăm la ciocolată design. Prăjitură etajată de migdale şi îngheţată Häagen-Dazs, nu-i o idee rea, Krumme. Putem să o servim cu cremă toffee şi nuci pecan. Le scriu pe listă. Nu crezi că e amuzant? Să serbezi Crăciunul într-o seară şi să treci direct la Revelion în seara următoare?

Ei îşi sărbătoriseră propriul Crăciun cu o seară înainte. Un meniu de cinci feluri la restaurantul *HoţulBucătarulNevastaLuiŞiIubitulEi*, apoi se duseseră acasă şi îşi deschisese cadourile, băuseră coniac şi ascultaseră Brahms, admirând pomul de Crăciun afară pe terasă, la fel de frumos ca atunci când se întorseseră din Norvegia, cu lumini, coşuleţe cu zăpadă artificială şi o stea Georg Jensen[8] în vârf. Zăpada adevărată venise şi se topise deja în timp ce ei erau plecaţi, aşa că nici bradul, nici coşuleţele nu mai erau la fel de frumoase la lumina zilei, însă când se înserа efectul era acelaşi. Krumme i-a oferit jocul de şah de cristal

[8] Designer danez (1866-1935) specializat în obiecte din argint (n. tr.).

Swarovski pe care el şi-l dorise atât de mult, iar Erlend i-a făcut cadou un mantou Matrix din piele neagră şi costase o avere ca un croitor să-l ajusteze pe corpul cu forme rotunde al lui Krumme. Nu-l văzuse niciodată pe Krumme atât de fericit şi atât mantoul cât şi Krumme au fost complet dezvirginați după aceea, când în sfârşit au făcut dragoste juisând zgomotos, în cadru intim şi izolat fonic.

— Iei mantoul pe tine azi? La serviciu?

— Bineînțeles, spuse Krumme şi zâmbi, întinzând mâna peste masă înspre el. Te iubesc, scumpul şi frumosul meu fiu de țăran...

— Bine, bine. Acum s-a terminat cu salopeta şi cu firele de paie din gură. În sfârşit, pot să-mi fardez din nou ochii fără să facă cineva o criză de isterie.

— Schimbi vorba. Nu peste multă vreme trebuie să avem o discuție serioasă. Pentru Torunn. N-ar trebui să se ocupe ea de toate. Îşi asumă răspunderea.

— Dar ea e la Oslo! Aproape la fel de departe ca noi! spuse Erlend trăgându-şi mâna.

— Se simte responsabilă. Am văzut asta. A spus-o şi ea, de altfel. N-ai sunat-o ieri? Trebuia să-i spună lui Margido că bătrânul vrea să meargă la azil.

— Of! Acum stăm şi plănuim petrecerea. Ne putem ocupa de altele mâine. Sunt convins că, o dată ajunsă acasă la ea şi la serviciul ei, Torunn o să uite de *responsabilitatea* asta cu care mă tot baţi la cap. Apropo, am dat şi eu dovadă de responsabilitate. Nu-i aşa?

— Da, bineînțeles, Erlend. Sunt mândru de tine, foarte mândru. Nu e bine să ții atât de multe lucruri ascunse.

— Ascunse şi nu prea. Eu n-am minţit niciodată, doar că n-am avut curajul să mă gândesc la asta.

— Şi acum iarăşi nu te mai gândeşti!

— Nu! Nu-i aşa! Prea despici firul în patru! Eu doar... Eu sunt în acelaşi timp *eu însumi*. Aici! Şi Torunn o să vină aici

în vizită la unchiul Erlend şi la unchiul Krumme. Am o nepoată în carne şi oase, dacă stai să te gândeşti.

— Eu sunt mai îngrijorat pentru cei de la fermă. Şi în privinţa lui Torunn.

— Da, da, da. O să discutăm despre asta. Dar nu astăzi! Eu am să stau cu orele să pregătesc gustările şi să decorez toată casa, vreau să fiu inspirat...

Adoptă un ton puţin plângăreţ care avea efect totdeauna asupra lui Krumme. Krumme oftă din nou şi se lăsă pe spate pe scaunul de bucătărie.

— Acum ne îmbrăcăm şi plecăm la cumpărături, hm? spuse Erlend.

— Da, răspunse Krumme, plesnindu-se cu mâna peste coapsele lui groase.

Krumme zâmbi, poate puţin forţat, dar în orice caz zâmbi. În plus, putea să-şi îmbrace în curând mantoul Matrix, şi asta avea ceva importanţă.

— Sper că Diners Club, cartea mea de credit, n-o să ia foc de atâta folosit.

— Am să iau cu mine stingătorul de incendiu, spuse Erlend.

Când bucătăria se umplu de cumpărături şi Erlend rămase singur acasă, puse un CD cu Marlene Dietrich şi scoase toate platourile şi tăvile pe care le aveau. Într-una dintre camerele de oaspeţi puse tăbliile de prelungire la masa joasă de salon şi băgă pernele şi plăpumile în dulap. Avea nevoie de loc pentru platouri, o masă şi o saltea dublă ar fi trebuit să ajungă, nu suporta să pună mâncarea pe podea chiar dacă femeia de serviciu spăla şi freca totdeauna parchetul până când strălucea. Deschise fereastra şi dintr-odată avu o cameră frigorifică perfectă. Când vor veni musafirii, o să închidă fereastra, toate platourile urmau să fie în alte camere, iar ei vor putea să-şi lase hainele aici. Cealaltă cameră de oaspeţi era de fapt birou şi era singura

încăpere din casă unde era mereu dezordine, aşa că nu o deschideau pentru oaspeţi.

Puse platourile pe bufetul de bucătărie înainte să aducă o sticlă de şampanie Bollinger din frigiderul pentru băuturi. Rămase în faţa uşii deschise şi studie conţinutul frigiderului. Da, dacă voia cineva să bea altceva decât şampanie la noapte, avea acolo gin, vodcă, apă tonică şi apă minerală Schweppes Russchian.

Destupă şampania cu grijă ca să nu irosească nici o picătură, turnă într-un pahar şi bău cu poftă. Apoi, extrem de concentrat, trecu în revistă cumpărăturile. Luă mai întâi folie de aluminiu colorată, roşie şi galbenă, şi înveli platourile cu ea. Era dificil, trebuia să o fixeze cu bandă adezivă pe dedesubt, nu arăta frumos, dar numai partea de sus conta. Şapte platouri aurii şi opt roşii. Simplu, dar de efect. Prezentarea şi *display*-ul erau cheia plăcerii pentru ochi şi pentru stomac. Ah, ce plăcere să se apuce din nou de treabă, să scoată decoraţiunile de Crăciun din toate vitrinele, să aibă idei noi şi îndrăzneţe, mai frapante decât ale decoratorilor de vitrine rivali. La Neshov îi venise de fapt o idee pentru o vitrină pe care ar putea să o folosească pentru Benetton. Va ilustra o scenă de fermă, cu baloturi de furaje în spatele unui gard simplu de scânduri, o copaie, frânghie şi nişte bârne. Culorile maronii vor fi un fundal perfect pentru hainele de copii viu colorate, ar putea să pună chiar şi nişte animale în vitrine. Lumea din Copenhaga n-ar reacţiona dacă ar vedea o oaie sau o capră împăiată ori un cap de cal ivindu-se din staul. Trebuia să ia legătura cu un specialist în taxidermie imediat ce se va întoarce la lucru pe 2 ianuarie.

Începu cu feliile de carne de miel afumată şi roşiile deshidratate, rulă carnea şi roşiile şi le fixă cu beţişoare de cocteil cu ciucuri verzi, le aşeză pe un platou auriu şi le duse în camera de oaspeţi. Platoul semăna cu un arici

strălucitor. Fierse ouă, le răci, le tăie în două cu un cuțit ud ca să nu se lipească gălbenuşul de lamă şi puse pe fiecare jumătate de ou icre de Manciuria, maioneză cu usturoi şi fire de mărar proaspăt. Tăie cuburi de mozzarella proaspătă, le puse în scobitori împreună cu felii de roşii proaspete şi o frunză de busuioc pe deasupra, stropi tot platoul cu ulei de măsline şi presără puțin piper pe deasupra. Puse nişte tartine micuțe cumpărate de gata pe un alt platou, le unse cu puțin unt topit şi le umplu cu icre negre, stoarse câteva picături de lămâie pe deasupra şi un pic de smântână. Tăie un cârnat chorizo în felii groase şi le puse în scobitori împreună cu o felie de praz şi capere mari cu codiță. Lăsă să se scurgă într-o strecurătoare cireşele de cocktail şi măslinele, tăie cuburi mari de caşcaval şi bucăți mici de şvaițer şi făcu aperitive viu colorate pe scobitori. Umplu două platouri cu ele, alternând culorile galben, roşu şi negru, şi trebui să bea un pahar întreg de şampanie admirând rezultatul înainte de a le duce în camera de oaspeți. Făcu o salată de peşte cu ton, muştar de casă, castraveți murați tăiați mărunt şi sos remulade, o salată delicioasă, simplă ca bună ziua, se gândi el. Era în plină beție creatoare, nimic nu trebuia să-l deranjeze, nici măcar telefonul care era puse pe silențios, ca să răspundă doar dacă avea chef. Marlene se auzea cântând cu o voce joasă şi erotică din difuzoarele B&O puse pe peretele bucătăriei, în timp ce el punea salata de ton în tartine de aluat franțuzesc proaspete de la brutăria din colț, cu puțin muştar şi feliuțe subțiri din roşiile deshidratate rămase, cu coajă rasă de lămâie pe deasupra. Îndesă restul de salată de ton între felii rotunde de pâine prăjită Melba. Ce mai trebuia să facă?

Privi ingredientele plin de entuziasm. Sparanghel! Doamne, îl uitase cu totul. Se grăbi să-l curețe şi să-l pună la fiert... într-o cratiță înaltă specială pentru sparanghel, cu o sită metalică pe care nu trebuia decât să o ridice după ce a

fiert. În timp ce fierbea sparanghelul, separă cu grijă şunca de Parma, tocă usturoi şi pătrunjel, adăugând puţin ulei, sare de mare şi un gălbenuş.

Când sparanghelul fu gata, îl răci rapid în apă cu gheaţă şi-l scurse, apoi îl rulă în şunca de Parma garnisită cu pasta de usturoi.

Acum avea nevoie de două platouri de gustări cu fructe şi legume crude. Pe un platou puse beţişoare de cocktail cu conopidă proaspătă, fenicul, măsline şi o căpşună la capăt, pe celălalt puse mango, portocală roşie, ceapă roşie şi tulpină de ţelină. Stropi amândouă platourile cu un spray de oţet balsamic aşa cum îi arătase Krumme. Krumme susţinea ideea că oţetul balsamic nu trebuia picurat peste mâncare, ci stropit cu un spray, aşa cum văzuse el la o emisiune culinară la postul de televiziune italian RAI.

Atunci descoperi şi pachetul de brânzeturi cumpărate de Krumme, uitase de ele, trebuiau servite şi ele, era clar că era singurul lucru de care Krumme avea poftă. Decoră platoul cu ce îi rămăsese de la gustări: cireşe de cocktail, ţelină şi măsline. Înainte de a duce platoul, băgă frunzele de ţelină sub una dintre bucăţile de brânză şi puse celofan peste brânză pentru a evita să prindă miros celelalte gustări.

Schimbă CD-ul cu Marlene cu un *Best of* al lui Neil Diamond şi începu să decoreze camerele, atârnă ghirlande, puse lumânări aurii şi argintii în candelabre, puse feţe de masă de şifon auriu, care e adevărat că aveau nişte pete pe ici şi colo, dar platourile urmau să le acopere. La capătul unei mese puse sub faţa de masă nişte cutii de metal mari, pătrate, pe care le recuperase după ce decorase vitrinele la Pamfilius şi care ridicau faţa de masă şi o făceau să cadă în falduri armonioase pe niveluri diferite; acolo va aranja paharele şi frapierele pentru şampanie. Trebuia să ţină minte să umple cu apă maşina de făcut gheaţă. Aşează farfuriile în teanc şi aranjă şerveţelele în formă de evantai,

şervețelele cumpărate chiar în acea dimineață, a căror pudră strălucitoare sigur va ajunge în mâncare, ceea ce era acceptabil într-o seară ca aceasta. În capătul celeilalte mese aranjă tortul etajat cu migdale[9]. Era decorat cam fără fantezie, dar îl învioră cu o bandă de aluminiu roşie puțin şifonată presărată cu steluțe argintii pe care le găsise în sertarul cu decorațiuni de Anul Nou. Restul de steluțe le presără pe fețele de masă. Ceştile de cafea, paharele de coniac şi farfuriile de desert trebuiau să stea lângă tortul de migdale. La fel şi castronul cu prăjituri chinezeşti cu răvaşe. Aşa.

— Noroc!

Ridică paharul din fața lui şi-l goli, turnă ultimele picături din sticla din bucătărie şi ieşi pe terasă.

Avioanele care clipeau aterizau şi decolau continuu, în timp ce el savura răcoarea podelei de marmură de sub tălpi. În spatele lui se afla copacul, dacă privea spre nord, pe undeva pe acolo, departe în întuneric, era Norvegia. Dacă îi suna, Krumme probabil va fi mulțumit şi nu-l va mai bate la cap. Şi dacă suna înainte să intre la baie şi să se afunde în săpunuri şi creme şi pregătiri mentale pentru petrecerea de Revelion, ar fi făcut-o cu inima mult mai uşoară. Dar în ce ordine?

S-a hotărât să sune folosind acelaşi principiu pe care îl folosise când era mic şi mânca, bucățică cu bucățică, de pe farfurie, lăsând ce era mai bun la sfârşit. Totdeauna în primejdie de a primi din nou ceea ce îi plăcea cel mai puțin, de exemplu piure de napi, pentru că atunci mama credea că asta îi plăcea, fiindcă începea întotdeauna cu piureul de napi.

---

[9] În text, *kransekake*, tort de migdale etajat, tradițional de Anul Nou (n. tr.).

Simți că i se strânge inima când formă numărul, dar acest sacrificiu îl făcea pentru Krumme şi Torunn.

— Erlend la telefon! O să avem musafiri diseară, aşa că m-am gândit să vă sun acum!

Tor întrebă de ce.

— De ce...? Pentru că vine Anul Nou! Sun să vă spun că am ajuns cu bine acasă şi să vă urez la mulți ani!

Păi, nu mai făcuse asta niciodată până acum. Şi nici nu era cine ştie ce de sărbătorit.

— Dar...

De altfel, trebuia să se ducă la porci şi avea multe de făcut, aştepta veterinarul, trebuia să facă o sutură unei scroafe.

— S-a rănit?

Da, s-a bătut cu alta.

— Nu ştiam că se bat, spuse Erlend şi îşi frecă picioarele reci unul de altul. Îi era aşa de frig, încât îl dureau picioarele, o să facă o baie după aceea, nu doar un duş.

Ba da, spuse Tor, ar fi ştiut dacă ar fi fost atent. Aşa că nu prea era Revelion. Urmau să meargă la culcare ca de obicei.

— Bine că am sunat acum. Mai târziu puteam să vă deranjez! Vă urez la mulți ani la amândoi.

— Mulțumesc, la fel, spuse Tor şi închise telefonul.

Trebui să bea un pic de coniac ca să-şi revină înainte de a da următorul telefon şi îşi puse repede papucii în picioare, ceea ce-i făcu bine. La fel de bine îi făcu să arunce iute o privire în camera de oaspeți, admirând platourile pline care stăteau şi aşteptau.

Margido răspunse imediat.

— La mulți ani! Ştiu că e cam devreme, dar o să avem...

Deci Erlend suna, ce surpriză.

— Ai crezut poate că te sună vreun client? spuse Erlend şi râse un pic.

Se gândi că mergea să râdă un pic cu Margido acum, după tot ceea ce se întâmplase. Însă poate că şampania şi gura de coniac îi dăduseră aşteptări exagerate, pentru că Margido nu râse. Răspunse, în schimb, că aşa a crezut, că, da, aşa credea de fiecare dată.

— Poate că nu multă lume te sună pentru altceva? spuse Erlend, puțin sarcastic. Margido ar fi putut să râdă, măcar de politețe.

Margido nu-i răspunse dacă îl suna multă lume pentru altceva, ci îi spuse că e invitat la masă. Spuse asta pe o notă puțin triumfătoare, sau aşa i se păru lui Erlend?

— Da? Cineva pe care îl cunosc?

Nu, Margido nu credea asta. Un fost client.

— Viu?

Acum mersese prea departe, dar nu se putuse abține. Margido râse şi el în cele din urmă, puțin.

Da, clientul era chiar foarte viu.

— O tipă, poate! Doamne, Margido, ai *întâlnire*?

Erlend îşi chirci degetele în papuci, nu-i venea să-şi creadă urechilor că Margido i-a *spus* chiar el asta! Dar probabil că era mai bine să evite să mai pomenească numele Domnului, Margido era credincios.

— N-am vrut să pomenesc numele Domnului, se grăbi să adauge.

Da, era vorba de o doamnă, îl întrerupse Margido, dar nimic mai mult.

— O doamnă, dar nimic mai mult? spuse Erlend.

Era o cunoştință, atâta tot, voia să îl invite la masă, un gest de pură recunoştință pentru că îi făcuse o înmormântare frumoasă soțului ei, şi fusese o prostie din partea lui Margido să pomenească despre chestia asta.

— Ei nu, nu! Doar glumesc! Îți... vă urez la mulți ani! Salutări de la Krumme.

Şi el îi trimitea salutări lui Krumme.

Povestea asta îl afecta mai mult decât crezuse la început. Sunase doar de dragul lui Krumme şi al lui Torunn, şi totuşi era aproape întors pe dos. Se gândi la tipa aceea şi îşi reveni. Şi dacă Margido se lipea şi el de cineva, poate chiar de una tânără care să-i facă copii? Omul era încă viril. Excitat de gândurile acestea, o sună pe Torunn, în timp ce punea sticla de coniac sub braţ, scoţând dopul cu dinţii şi trăgând o duşcă.

— Eu sunt! N-ai să ghiceşti! Margido are întâlnire diseară!

Era o gălăgie infernală lângă ea, nu auzea ce spunea el şi strigă că trebuie să iasă afară, să aştepte puţin. În sfârşit, o auzi bine.

— E unchiul Erlend la telefon. Margido are *întâlnire* diseară! Cu o tipă!

Ea râse aşa de tare încât îi ţiuiră urechile, era adevărat? Vorbise cu el chiar ieri, nu-i spusese nimic, dar ăsta nu era un lucru pe care Margido să vrea să i-l spună *ei*. Ea îi spusese că bunicul voia să meargă la azilul de bătrâni.

Of, trebuiau să vorbească despre asta acum.

— Şi Margido ce-a zis?

Că bunicul nu era aşa de bolnav, că probabil nu se va putea, că era bătaie pe locuri, dar Margido va încerca totuşi să le facă rost de cineva care să-i ajute la treburile casei o dată pe săptămână.

— Perfect, se rezolvă atunci, spuse Erlend.

Torunn nu era sigură, nu credea că tatăl ar vrea pe cineva străin care să vină şi să se amestece în casa lui, chiar dacă era vorba doar de un pic de curăţenie.

— Îl cunoşti bine tu! Mai bine ca mine!

Nu apucă să răspundă, că se auziră nişte lătrături furioase. Ea îl lămuri că erau în excursie la o cabană, erau invitaţi de nişte prieteni, era o gaşcă întreagă cu cinci câini şi acum câinii se luaseră la bătaie.

— Atunci e distracție mare şi la voi! Nimic de spus, pare o bătaie în toată regula, aveți cu siguranță ac şi ață la voi! Apropo, tatăl tău aştepta veterinarul când am vorbit cu el, acolo s-au bătut porcii!

L-a sunat pe tata, frumos din partea lui. Simți că ea avea o notă de bucurie în voce, deci meritase să-şi dea osteneala.

— Ei da, frumos, doar e fratele meu mai mare. Chiar dacă e un pic ciudat. Dacă vrei să-l suni şi tu, trebuie să-i telefonezi până la ora zece. Se culcă după aceea.

Bine că i-a spus, ea se gândise să-l sune la miezul nopții.

— Nu prea sunt multe artificii de Anul Nou la Bynes! Doar cele pe care le trag ei înşişi! Sub plapumă!

Ea râse uşor. În spatele ei se auzeau mârâituri întărâtate, era clar că revolta haitei de câini era înăbuşită cu mijloace dure.

— Îți urez la mulți ani, ne vedem la anul, nu-i aşa? O să vii aici în vizită?

Da, ea voia neapărat să vină în vizită şi încheie spunând că trebuie să-i țină pumnii lui Margido.

Ah, ține şi el ce poate. De exemplu, genunchii, aşa că nu trebuie să ne gândim noi doi la asta, nepoată dragă.

Se băgă în apa din cadă, extrem de mulțumit de sine. Se auzi uşa de la intrare.

— Sunt la baie! strigă el.

— Să aduc întâi lăzile cu şampanie înăuntru, apoi vin şi eu! răspunse Krumme.

— Sunt reci? Lăzile?

— Da!

— Scoate-le pe terasă, nu le mai pune la frigider!

Stăteau amândoi în jacuzzi, fiecare în partea lui, două corpuri cufundate în apa cu bule de aer, mai era o oră şi jumătate până când veneau musafirii. Erlend se uita la peştii care înotau în acvariul uriaş cu apă de mare, pe toată lungimea băii. Îi urmărea cu privirea pe Tristan şi Isolda,

erau de un albastru turcoaz strălucitor şi erau peştii lui favoriţi. Dar erau prea multe alge pe partea interioară a acvariului. Trebuia să-şi aducă aminte să-l cheme pe omul care le curăţa acvariul şi schimba plantele, poate că ar trebui să mute puţin castelul de piatră în care intrau şi ieşeau peştii.

— Eşti dus departe, spuse Krumme.

— Mă gândeam la castelul de piatră şi la alge, banalităţi de felul ăsta. Dar tu – ce-au spus la serviciu despre mantoul tău Matrix?

— Nu mare lucru. Dar s-au gândit, cu siguranţă.

— La ce crezi că s-au gândit?

— Că sunt cel mai fericit om din lume. Şi au mare dreptate.

Margido ţinu pieptenele sub robinet şi îl trecu prin păr, înainte de a şi-l netezi cu mâna. Se inspectă critic în oglinda de deasupra etajerei de sticlă pe care se aflau peria şi pasta de dinţi, precum şi o sticlă de aftershave Old Spice. Nodul de la cravată era lucios şi frumos şi stătea exact acolo unde trebuia. Să facă un nod dublu Windsor era, destul de curios, unul dintre primele lucruri pe care le învăţase pe când lucra ca ucenic la pompe funebre, dar acum înţelegea de ce. Aspectul exterior era o parte extrem de importantă a funcţiei, din multe puncte de vedere era ceea ce le oferea clienţilor o garanţie de profesionalism.

Nodul era perfect. Costumul în care era îmbrăcat nu arăta prea bine. Era prea închis la culoare, prea *oficial*. Cotrobăise prin tot dulapul, ca şi cum s-ar fi aşteptat să găsească un alt costum pe care nu ştia că îl are. Dar toate costumele erau negre sau maro închis, în afară de unul gri antracit pe care îl folosea vara, stofa era mai subţire, dar uzată. Oamenii obişnuiţi puteau oricând să meargă la o masă de revelion în costum negru, se gândi el, dar el nu era un om obişnuit. Lumea îl asocia cu doliul. Ar fi trebuit să aibă un

costum gri deschis, se hotărî să-şi cumpere unul imediat ce va avea timp, îi va fi util şi în alte ocazii, la serviciu în zilele când nu trebuia să se întâlnească cu rudele vreunui defunct. Dar astăzi îl va pune pe cel gri antracit.

Trase adânc aer în piept. Ora şase şi jumătate. Era invitat la ora şapte şi jumătate acasă la o femeie care abia rămăsese văduvă. Selma Vanvik, în vârstă de cincizeci şi doi de ani, de aceeaşi vârstă cu el, se ţinuse după el cu săptămânile. El îi respinsese avansurile, politicos însă. Când acceptase invitaţia pentru seara aceasta, se gândise că poate ea o să-şi dea seama ce tip plicticos este şi nu o să mai insiste. Dorea să-şi regăsească viaţa lui de zi cu zi, rutina şi alternanţa dintre serviciu şi timpul liber, singur acasă, aici, în apartamentul lui.

De câteva luni începuse să se gândească să-şi cumpere un apartament nou, nu pentru că acesta era prea mic sau prea urât, era numai bun, dar îşi dorea grozav o saună unde să poată sta ca să transpire şi să nu facă nimic altceva. Era imposibil să instaleze o saună lângă baie aici, ar fi luat din mica bucătărie care era de cealaltă parte a peretelui, dar încă nu se apucase să studieze anunţuri imobiliare. Ideea de a se muta îl neliniştea prea tare, să golească încăperile în care se simţea în siguranţă, una câte una, era prea greu.

Îi scăpa totul, aşa simţea. Îi scăpa printre degete, nu voia să piardă controlul. Serviciul şi timpul liber aici, acasă, erau singurele cu care era obişnuit. Mai întâi fusese povestea cu mama, apoi au venit Erlend şi Krumme, cu tot cu Torunn. Ei se descurcaseră la Neshov dintotdeauna, chiar şi în ultimii şapte ani când el nu mai călcase pe acolo. După moartea mamei, cu situaţia oarecum lămurită, ar fi trebuit ca în fine lucrurile să se calmeze cât de cât. Dar nu, telefoane şi iar telefoane... Întâi Torunn, ieri, care voia ca bătrânul să meargă la azil, şi acum Erlend.

Nu-i plăcea asta.

În ceea ce privea problemele juridice legate de fermă, el îl rugase pe avocatul Berling să se ocupe de ele. Avocatul Berling era un om deştept şi prudent pe care el îl recomanda de obicei familiilor cărora le era greu să se ocupe de probleme legate de succesiune. Berling urma să se ocupe de toate, aici nu era vorba de nici o dispută. Ferma va fi pusă pe numele lui Tor, bătrânul nu se va opune, Erlend şi el însuşi vor renunța la partea lor de moştenire deocamdată.

Torunn va primi dreptul de moştenire la rândul ei, dar cu această clauză de succesiune. Îşi dădea ea oare seama ce însemna asta? Răspunderea care îi va reveni în ziua în care Tor murea sau devenea neputincios? Se îndoia de asta.

În orie caz, el urma să aranjeze cu cineva care să-i ajute la menaj, aşa că *asta* rezolva el şi nu o să mai fie bătut la cap cu azilul de bătrâni. Situația tatălui lor nu era un argument, nu era destul de dependent. Faptul că nu îşi schimba lenjeria de corp în fiecare zi sau că îşi rătăcea proteza dentară prin magazia de lemne nu era de ajuns ca să obțină un loc la un cămin-spital pentru bătrâni. Voia probabil să meargă la căminul cel nou din Spongdal, care se deschisese doar cu câțiva ani în urmă. Credea, probabil, ca atâția alți bătrâni, că va primi loc la un cămin pe lângă domiciliu. Însă, pentru funcționarii din Trondheim, era un adevărat puzzle şi ei completau locurile în funcție de listele lor, indiferent unde se afla căminul. Poate că ar trebui să-i menționeze asta bătrânului, că putea risca să ajungă la un cămin departe de Bysen. Of. Îi părea rău pentru el. Dacă îi părea rău pentru cineva, atunci de bătrân îi părea rău.

Stinse lumina la baie şi intră în camera de zi. Simți brusc nevoia de ceva care să-i dea putere. Această nevoie îl surprinse. El nu obişnuia să bea, dar acum i-ar fi prins bine. Şi dacă ea va începe să-l pipăie? De fapt, îl îmbrățişase deja la o ocazie şi se cam băgase în el.

N-ar fi trebuit să accepte, simți că inima îi palpită neplăcut şi închise ochii. Promisese să ia un taxi şi să nu meargă cu maşina lui, putea să se întoarcă acasă pe jos, era puțin cam departe, dar posibil, o să-şi ia ghetele într-o pungă. Sau ar putea telefona şi să-i spună că...

Nu. Trebuia să îndrăznească, fie că voia sau nu. Dacă ar şti doamna Marstad şi doamna Gabrielsen, care lucrau pentru el, că el lăsase la căsuța vocală a telefonului mobil un mesaj care redirecționa către una dintre firmele de pompe funebre mai importante. Făcea asta doar când el era ocupat, deoarece nici uneia dintre cele două angajate nu-i plăcea să facă primele contacte. Stătea acolo, dat cu Old Spice pe față, şi nu se îndemna deloc să plece. Dar, dacă se ducea la ea astă seară, sigur o să-l lase în pace.

Găsi în dulap o sticlă de vin roşu prăfuită, un vechi cadou de la rudele unui decedat. Luă un tirbuşon din fundul sertarului şi scoase dopul cu zgomot. Sunetul răsună între pereții bucătăriei. Îşi turnă un pahar şi puse folie de plastic peste gâtul sticlei, nici măcar nu ştia cât timp ține o sticlă deschisă. Pentru siguranță, o puse în frigider. Bău paharul mult prea repede şi simți efectul imediat. O *întâlnire*... ce nebunie. În acel moment îl trecură frisoane prin tot corpul, nu avea nimic pentru ea, bineînțeles că trebuia să-i ducă ceva! Avea oroare de flori tăiate, dar putea să-i ducă altceva. Îşi aminti cu o imensă uşurare de cutia cu bomboane de ciocolată Kong Haakon pe care o primise de la producătorul de sicrie şi care încă trona pe o etajeră din camera de zi, legată cu o panglică aurie. Acum trebuia să telefoneze după un taxi, să telefoneze înainte de a se răzgândi.

Flacăra pâlpâitoare a unei făclii lumina scara din fața casei ei. Ea deschise imediat.

— Bomboane! Ce plăcere! Ce gentleman eşti, Margido!

El dădu din cap afirmativ, schiță un zâmbet şi se grăbi să-şi scoată paltonul în clipa în care văzu că ea se pregătea să-l îmbrățişeze.

— Ce bine miroase, spuse el.

— Eu sau mâncarea? spuse ea şi înclină capul, trecându-şi degetele peste panglica aurie cu care era legată cutia de bomboane.

— Mâncarea, spuse el.

Ar fi preferat să se întoarcă şi să plece. Îl luase tare de lîncepu. Dar ea nu trebuia să-şi facă iluzii.

— Ştii, Selma, am venit aici în seara aceasta pentru că m-am gândit că-ți va face plăcere. Ştiu că eşti singură şi...

— Nu, aici greşeşti. Am fost invitată în multe locuri, dar am refuzat, spuse ea râzând. Pentru că tu nu ai putut veni în seara de Crăciun şi a trebuit să petrec seara cu copii şi nepoți zgomotoşi când de fapt voiam să am linişte şi pace, ar fi fost culmea să nu petrecem seara asta împreună. Am cumpărat şi artificii.

— Nu este interzis să le lansezi aici?

— Nu, doar în centrul oraşului. Aici e voie.

— N-am lansat artificii niciodată în viața mea, spuse el şi rămase în picioare cu brațele atârnându-i.

— Pe cutie sunt instrucțiuni, nu-ți face probleme.

Ar fi trebuit să bea mai puțin, nu era obişnuit să bea... Văduva trăia cu ideea că el era încă profund credincios, toată lumea îşi închipuia asta, nimeni nu ştia că de mult el nu mai avea credință şi totuşi ea îi umplea paharul încontinuu. Mâncarea era delicioasă şi el era obişnuit să mănânce şi să bea în acelaşi timp. Era ca şi cum uitase de procentul de alcool din băutură, uitase că nu era paharul obişnuit cu lapte sau cu suc de fructe.

Ea servi ca gustare salată de creveți, cu vin alb, iar ca fel principal friptură de miel cu cartofi gratinați, mazăre şi varză de Bruxelles, cu vin roşu. Stăteau la mijlocul mesei,

față în față. Masa era lată şi încăpătoare şi îi oferea o distanță confortabilă. Mai târziu se gândi că, fără îndoială, acea distanță fizică îi permisese să se relaxeze şi să se bucure de mâncare. Ce bine ar fi să continue aşa; ea să stea acolo şi el aici.

Când ea se ridică să strângă farfuriile după ce mâncaseră friptura de miel, se ridică şi el să o ajute, dar trebui să se sprijine un pic de masă.

— Nu, tu stai jos. Un bărbat care munceşte ca tine trebuie acum să se relaxeze în timp ce eu strâng un pic şi fac cafeaua. Puțină muzică, poate?

El o urmări din ochi pe când ea se mişca uşor peste covoare, mai întâi către combina muzicală, unde apăsă nişte butoane, după aceea trecu ca vântul, ducând platourile la bucătărie. Purta o rochie neagră şi avea mărgele şi cercei cu perle. Se îmbrăca demodat, se gândi el. În ziua de azi, femeile puțin trecute de cincizeci de ani se îmbrăcau ca puştoaicele, el se obişnuise cu asta şi deodată avu un sentiment cald pentru ea, pentru că poate ea se simțea bătrână. La fel ca el.

Se uită la mâinile lui puse pe fața de masă şi parcă nu erau ale lui. Îşi dădu seama că vărsase câteva picături de vin roşu şi de sos pe fața de masă, dădu puțin cu unghia peste pata de sos, dar sosul se impregnă şi mai tare. Îşi simțea limba şi buzele umflate; îşi atinse buzele, erau ca de obicei, dar corpul îi era fierbinte, mai ales fruntea, gâtul şi coapsele. Oare era *beat*? În acest caz, ar fi fost pentru prima oară în viața lui. Când era tânăr în Bynes, făcea parte din asociațiile creştine şi nu simțise nevoia să experimenteze cu alcool şi nici cu altceva, de altfel. Ce fel de muzică pusese ea? Aaa, acum a recunoscut melodia: *In The Mood* de Glenn Miller. Doamne Dumnezeule, trebuia să se ducă acasă.

Se ridică din nou, trebui să se sprijine de masă. Ea aducea cănile de cafea, farfuriile de desert şi paharele de coniac.

— Nu cred că...

— Dar *stai jos*, Margido. Mă descurc foarte bine, nu trebuie să faci nimic! O să bem cafeaua aici şi apoi mergem în camera de zi, cu şampania.

Când ea se întoarse cu spatele, el aruncă o privire la ceas. Era aproape zece. Cum a zburat timpul? El povestise o grămadă de la serviciul lui, ea părea sincer interesată şi îl servise cu mâncare de mai multe ori, dar tot nu-i venea să creadă că timpul a zburat atât de repede. Poate că *acesta* era motivul pentru care oamenii deveneau alcoolici, pentru că doreau să facă timpul să treacă mai repede, se gândi el, în timp ce o senzație de îmbuibare i se împrăştie în corp. Era prizonier, nu se putea elibera, putea la fel de bine să renunțe şi nici nu ştia dacă mai avea putere să se lupte.

— Mâncarea a fost delicioasă, spuse.

Îşi ascultă propriile cuvinte. Vorbea pe nas?

Coniacul îl trezi, mintea i se limpezi. Surprins, bău încă o înghițitură, apoi nişte cafea, acum îşi revenise complet. Cine a mai pomenit, se gândi el, nu pricep nimic, beau şi mă trezesc. Acum voia ea să vorbească despre ale ei şi el o lăsă să vorbească plin de recunoştință, urmărindu-i atent cuvintele. Dar aproape imediat uita şi trebuia să întrebe din nou. Era aproape plăcut, râse puțin în sinea lui.

— Se pare că mi-am pierdut memoria de scurtă durată, spuse el.

Ea strălucea toată, lumina de la lumânările de ceară i se reflecta în ochi şi o făcea să semene cu o pisică. Nu mai părea deloc demodată, rochia era foarte decoltată şi se vedea adâncitura dintre sâni.

— Să ne mutăm în camera de zi, spuse ea.

Deja? Se ridică fără să se grăbească, precaut.

— Am mâncat mult, spuse el. De aceea mă mişc încet.

Pe măsuța joasă din camera de zi erau multe castronaşe cu gustări şi un coş roşu cu mandarine. Ea aprinse lumânările, înalte şi albe, şi făcu focul în şemineu, unde pregătise totul dinainte. Se aşează lângă el pe canapea şi-i dădu sticla de şampanie. Paharele erau pe masă, înalte şi înguste.

— Trebuie să o deschizi tu, bărbații fac asta.

La vârsta de cincizeci şi doi de ani, urma să deschidă o sticlă de şampanie pentru prima oară în viața lui. O luă şi simți cu plăcere răcoarea sticlei pe palmele lui înfierbântate. Noroc că se uita destul de mult la televizor. Îndepărtă folia de metal şi începu să răsucească sârma de protecție a dopului aşa cum văzuse că se face. Apoi răsuci dopul cu grijă. Dopul țâşni cu un pocnet zgomotos, zbură peste măsuța joasă şi ateriză pe podea de partea cealaltă.

— Doaaamne! strigă ea şi izbucni în râs. Scuze, n-am vrut să...

Dar continuă să râdă şi râse şi el, în timp ce ea ținea paharele sub şuvoiul de spumă albă care curgea din sticlă. El simți că trebuie să respire adânc imediat. Şampania curgea pe masă şi pe covor.

— Vai de mine! Dar nu are nici o importanță, e Anul Nou! Acum pot să fie câteva pete!

El îi întâlni privirea în timp ce se grăbeau să bea spuma din pahare. Privirea ei era excitată şi strălucitoare, ca şi cum îi râdeau ochii. El îşi mişcă degetele în pantofii negri, se gândi că trebuie să se adune şi să nu mai bea, dar acest gând se risipi imediat, în schimb râse din nou, se auzi râzând prosteşte, dar nici măcar asta nu mai avea vreo importanță.

— Cred că ai dat un pic pe pantaloni, spuse ea, apropiindu-şi mâna, mişcând degetele ca şi cum ar fi şters ceva.

Atunci îşi veni şi el în fire. Ce naiba făcea? Puse cu grijă paharul pe masă, dar n-ar fi trebuit să facă asta, pentru că şi ea făcu la fel. Deodată se trezit cu două braţe cu care nu ştia ce să facă, la fel şi ea, numai că ea ştia ce să facă cu braţele ei: i le puse în jurul gâtului şi-l privi drept în ochi.

— Margido, şopti ea.

— Da.

— De ce eşti aşa speriat?

— Nu sunt speriat, dar nu ştiu exact ce să...

— Ce să...

— Fac, spuse el.

— Cu mine?

Ea îşi întredeschise buzele.

— Poţi să mă săruţi, de exemplu.

El îşi puse buzele peste ale ei şi apăsă, simţi că ea a scos vârful limbii, îşi ascultă pulsul care îi vuia şi îi vâjâia în urechi ca o cascadă, muzica dispăru din cameră, era pe cale de a surzi. Ea îşi depărtă capul şi se aşeză mai aproape, încet, aproape solemn, nu mai zâmbea.

— Margido, şopti ea.

— Da.

— Nu trebuie să spui nimic. Doar îţi spun numele, îmi place să-l pronunţ.

Îşi puse mâna pe şliţul lui de la pantaloni, el nu se mişcă. Voia să ia din nou paharul, dar nu credea că o să reuşească să-l ridice.

— Aici eşti, şopti ea.

El înţelese ce voia ea să spună, tresări, rămase ţintuit pe loc, nu va scăpa viu, dar, pe de altă parte, ce sens avea toată viaţa lui? Simţea mâna ei ca o mătase, deşi erau câteva alte straturi de ţesături până la ea, atât lenjeria de corp cât şi pantalonii de la costum. El îşi desfăcu genunchii, nu mai era loc să şi-i ţină strânşi şi se lăsă pe spate pe canapea, lipsit de puteri. Era gata să leşine? Inima voia să

se oprească? Încă nu auzea nimic şi muzica dispăruse, întreg corpul lui era între picioare. Ea avea o rochie de catifea, era ca şi cum ar fi pus mâna pe un animal cu blana udă, nu făcuse asta niciodată, dar credea că aşa trebuia să fie, poate o vidră cu blana udă. Închise ochii şi fu pătruns de un puternic sentiment de evlavie, era exact aşa cum trebuia fie. Deschise ochii, ea stătea pe genunchii lui, decolteul ei era mult mai mare, acum dispăruse, nu mai rămăseseră decât sânii. Sfârcul unuia dintre sâni era ca o stafidă între buzele lui, cu un uşor gust de sare.

— Trebuie doar să citeşti instrucţiunile, spuse ea.

Stăteau cu paltoanele pe ei, afară în grădină. De fapt... *ea* stătea în picioare, el stătea jos, pe o margine de zid, fără să fi dat la o parte zăpada. Ea lumina cu o lanternă artificiile pe care le ţinea el, dar el nu reuşea să distingă literele. Mâinile îi tremurau. Ea îi întinse sticla de şampanie.

— Ia sticla asta, mai bine. Am pregătit deja o sticlă goală, acolo în zăpadă, unde să punem artificiile, dar m-am gândit să te las pe tine, bărbaţilor le place să facă asta.

Ea chicoti, chicoti şi el, se simţea amorţit şi de nerecunoscut. Eu sunt Margido, îşi spuse în gând, acum lansez artificii, am să-l sun pe Tor să-i spun, nu, pe Erlend, Tor doarme.

Îşi scoase telefonul mobil din buzunarul interior, trebui să se gândească câteva secunde bune pentru a-şi aduce aminte codul ca să-l pornească, în timp ce ea se moşmondea cu bricheta.

— Acum mi-am amintit că am cumpărat şi ţigări de foi! strigă ea.

În cele din urmă, degetul lui mare îşi aminti codul, nu el. Căută apoi numărul lui Erlend şi apăsă butonul verde. Un foc de artificii se ridică în aer, pocnind şi şuierând ca un şarpe auriu nebun pe cerul negru, ea izbucni într-un râs isteric şi bătu din palme.

— Alo? Alo? Erlend la telefon? spuse el.

Primi ca răspuns un *daaa!!!* strident.

— Margido la telefon. La mulți ani, frățioare!

Erlend răspunse ceva care nu se putea înțelege.

— Sunt la *întâlnire*!

Apoi întrerupse convorbirea. Rămase jos, cu telefonul mobil în mână. Ea veni la el sărind prin zăpada proaspătă.

— Vino! Lasă telefonul ăsta stupid, doar n-o să vorbeşti cu cineva acum! strigă ea şi îl trase de mâna liberă. Hai, *vino* odată, Margido! Am cumpărat un pachet mare familial de artificii!

Aceste cuvinte îl făcură să-şi vină în fire, să se dezmeticească: *pachet mare familial.*

— La mulți ani, Selma! Trebuie să plec acum, spuse şi se ridică.

Reuşi să se țină pe picioare. Ce făcuse? Ce, în numele tuturor sfinților, făcuse? Îl sunase pe Erlend.

— Ai înnebunit? Doar n-o să...

— Am primit un telefon. Este o situație de criză la serviciu, spuse el, dar trebui să lege cuvintele cu grijă unul câte unul.

— Dar ai băut! Nu poți să...

Îl trăgea de palton.

— Nu pot să conduc, dar pot să fac aproape orice altceva.

Îşi dădu seama că pronunța cuvintele nazal. Dar şi ea era amețită, probabil că nu observa.

— Trebuie să plec. Îmi pare rău. A fost...

— Dar noi tocmai am... Credeam că tu doreai să...

— Sunt dorințe şi dorințe, spuse el. Aici e vorba de lucruri mai importante, mortul e în patul lui şi eu trebuie să...

— Dar nu sunt şi alții care să se poată ocupa de asta, Margido?

— Nu, doar eu.

Merse până acasă fără probleme, urmând troienele de zăpadă de la marginea drumului. Încuie uşa şi se duse direct la frigider, apoi vărsă în chiuvetă vinul roşu care mai rămăsese. Brusc îi veni în minte povestea unui deţinut aflat într-o celulă de izolare care s-a sinucis înghiţindu-şi limba.

Îşi trase limba în spate în gâtlej. Probabil că trebuia să se ajute cu degetele. Dar asta trebuia să aştepte până mâine, trebuia să găsească patul înainte să leşine. Nici nu se obosi să-şi scoată hainele.

Ea le spuse să se aşeze cu o distanţă respectabilă între ei în sala mare de şedinţe din subsolul clinicii veterinare. Căţeii erau nerăbdători să se ducă unii la alţii, iar scheunăturile, lătrăturile înfundate şi zgomotul ghearelor pe linoleum umpleau camera, aproape că o asurzeau. Ea ştia că multe şcoli de dresură organizau primele cursuri fără prezenţa câinilor, dar asta i se părea absurd.

Cursul de dresură pentru căţei între patru şi şase luni începea acum la mijlocul lui ianuarie. Se făcu ceva mai linişte. Un pui de rasă Border Collie se aşează cu capul pe labe şi mai mulţi alţii îşi dădură seama că bătălia era pierdută.

— Este important ca puiul să înveţe să fie în compania altor câini fără să se joace sau să se bată cu ei. Este un antrenament bun. Că trebuie să se comporte calm în timp ce se întâmplă alte lucruri în jurul lui fără ca el să fie centrul atenţiei. Pariez că este întotdeauna în centrul atenţiei acasă...

— Aşa e, cu siguranţă, spuse un bărbat cu barbă care purta un pulover islandez şi zâmbi.

Era stăpânul puiului de rasă Border Collie. Ceilalţi murmurară aprobator şi dădură din cap la unison.

— Exact, spuse ea. Ceea ce învaţă câinele în acest moment este să renunţe la satisfacerea imediată a unei nevoi.

Spuse asta râzând, ca ei să înţeleagă că ea a folosit un jargon de psihologie mai mult ca să glumească, dar în fond semnaliza şi că ştia despre ce vorbea.

— Obiectivul acestui curs este, de fapt, să învăţăm câinele să înveţe. Când căţelul va mai creşte, vom adăuga şi mai mult conţinut lecţiilor. Asta dacă vă înscrieţi la cursul următor, bineînţeles. Dar la acest curs, ca stăpân al câinelui, vei căpăta destulă siguranţă şi cunoştinţe ca să ştii cum să avansezi. Câinele tău trăieşte în propriul lui univers şi crede absolut că el este centrul. El s-a mutat de la mama lui la tine. Mama lui era severă cu el, mulţi sunt şocaţi când văd cum disciplinează o căţea un pui neascultător. Oamenii răsfaţă şi pupă şi mângâie un pui de câine. Nu spun să începi să-l loveşti, dar nu trebuie nici să-ţi fie frică să îi pui limite. Un nu clar şi laude fără rezerve atunci când face ceva bine sau când se abţine să facă lucruri rele. Dar nu serveşte la nimic când copilul din casă strigă în acelaşi timp: „Nu fi supărat pe Fido, e aşa de mic şi de dulce! Hai la mine, Fido, sărmanul de tine, tata e rău cu tine...”

Mai multe persoane din sală râseră încet, era clar că se recunoscuseră.

— Un căţel căruia nu i se pun limite clare devine un câine nesigur, continuă ea. Dar un căţel care este bătut se simte nedorit în grup, adică în familie. Este la fel de rău. Laudă şi iar laudă atunci când dovedeşte comportamentul dorit, acesta este cuvântul cheie. Dar trebuie să înveţi să comunici

cu el, încât să înțeleagă că tu eşti acela de la care va veni informația.

— Cum naiba să reuşim asta? întrebă o femeie cu un pui de rasă Riesenschnauzer.

Torunn ştia că era un cățel mascul şi, de asemenea, că familia nu mai avusese vreodată câine. Se întreba ce au avut în cap crescătorii când au vândut un cățel de rasă Riesenschnauzer mascul unor oameni care luau un câine pentru prima dată, era una din rasele cele mai recalcitrante din lume. Va fi nevoită să supravegheze perechea asta îndeaproape, altfel vor trebui să eutanasieze câinele când se vor dezlănțui cele mai rele doze de testosteron.

— Vom începe prin a învăța câinele să se concentreze asupra feței tale, a ochilor şi a ceea ce spui. Cățeii au tendința să se concentreze asupra mâinilor. Depinde puțin de rasă. De exemplu, puiul ăsta de rasă Border Collie, ai observat deja că te priveşte fix în ochi atunci când se întreabă ce doreşti?

Bărbatul cu pulover islandez dădu din cap afirmativ. Arăta bine. Dar avea verighetă.

— Un cățel de rasă Border Collie este ca un hard disk gol, trebuie numai să-i introduci datele, spuse ea. De fapt, câinele poate să se simtă frustrat şi să aibă probleme dacă *nu* învață destul. Vei observa că este uşor să intri în contact cu el şi să-l faci să învețe, dar problema ta va fi alta. Nu îl vei putea ignora sau neglija mental. Atunci o ia razna. Dimpotrivă, un câine de rasă Riesenschnauzer *trebuie* să învețe cum să învețe şi *trebuie* să înțeleagă cine este stăpânul. Pot să îl iau puțin? Cum îl cheamă?

— Nero, răspunse femeia.

Torunn aduse în față puiul de Riesenschnauzer negru. El trăgea de lesă şi voia să se întoarcă la stăpâna lui, ca apoi la fel de repede să renunțe şi să înceapă să adulmece podeaua şi un scaun care se afla acolo.

— Nero, spuse ea.

El nu reacționată, continua să adulmece. Ea scoase un biscuit din buzunar şi i-l puse în față. Imediat el se arătă interesat, dar ea nu i-l dădu. În schimb, îl ridică încet spre fața ei până obținu contact vizual. Atunci îl lăudă foarte tare.

— Ți-e poftă de el? întrebă.

Cățelul se aşează. Nu pentru că-l învățase ea, ştia asta, ci pentru că era mai confortabil când trebuia să ridice capul pentru a se uita în sus. Îl lăudă din nou. Duse încet brațul cu biscuitul la spate. Cățelul îi urmări mâna cu privirea până când biscuitul dispăru, atunci trase de lesă şi vru să-l urmărească. Ea îl ținu pe loc cu cealaltă mână.

— Nero?

Se uită în ochii ei, ea îl lăudă tare şi se grăbi să-i dea biscuitul. Apoi scoase încă un biscuit din buzunar. Cățelul înțelese în sfârşit ce voia ea. Când se uita în ochii ei primea biscuitul, nu când îi urmărea mâna. Îi dădu cățelul înapoi femeii şi micul Nero sări fericit pe genunchii stăpânei, la fel de fericit ca şi cum tocmai ar fi traversat singur Groenlanda.

— Exercițiul acesta trebuie repetat în fiecare zi, spuse ea. Când câinele se uită în ochii tăi, ascultă ceea ce spui. Aveți întrebări?

— Să fie într-adevăr aşa de uşor? Să poată Cox învăța tot felul de lucruri doar uitându-se în ochii mei? întrebă o femeie roşcată cu un pui de rasă Airedale Terrier care dormea liniştit la picioarele ei.

Ea zâmbi.

— Atât de uşor şi atât de dificil. O să vezi că ia timp. Totul trebuie repetat. Şi, dacă neglijezi un timp exercițiul, cățelul o să urmărească din nou mâna cu privirea. Sunt trei lucruri pe care trebuie să le rețineți şi care sunt literă de lege înainte ca puiul vostru să poată continua să învețe: este acest exercițiu pe care tocmai vi l-am arătat, apoi sunt

exercițiul legat de mâncare şi cel legat de joc, voi ajunge acolo imediat. O dată ce aceste trei lucruri sunt învățate, vă pot garanta că dresura va fi de o sută de ori mai uşoară în continuare. Şi toată familia trebuie să participe. Acum puneți bazele unei bune relații pe tot parcursul vieții câinelui. Puteți începe deja de acum cu comenzile „şezi" şi „culcat", dar fără să vă concentrați pe asta, pentru ca nu cumva câinele să le considere exerciții stresante.

— Dacă este de fapt aşa de uşor, spuse un tânăr cu un pui de câine lup care stătea culcat şi îi rodea şireturile de la pantofi, de ce există atunci atâți câini cu probleme?

— Poate pentru că nu au făcut curs de dresură, spuse bărbatul cu pulovăr islandez şi-i făcu cu ochiul.

— Exact, spuse ea zâmbind. Acum am să vă explic exercițiile legate de mâncare şi de joc. Trebuie să repetați aceste exerciții toată săptămâna până când ne vom întâlni din nou. Atunci veți avea multe experiențe, vom lucra pe baza lor, le vom analiza şi le vom studia temeinic. Dacă doriți să participe şi alți membri din familie, atunci îi puteți aduce. Exercițiul legat de mâncare este foarte uşor de explicat, dar greu de efectuat. Este vorba pur şi simplu ca, atunci când îi pui câinelui dinainte farfuria cu mâncare frumoasă şi apetisantă, acesta să aştepte. Poate să stea jos sau culcat şi nu trebuie să primească mâncarea înainte ca tu să-i spui: „poftim". La început va trebui ținut bine fizic înainte de a pronunța cuvântul magic. Prima zi trebuie să aştepți zece secunde, ziua următoare treizeci, trebuie să variezi timpul de aşteptare. El va înțelege că tu eşti stăpânul. Fără să trebuiască să țipi la el sau să-l loveşti.

— Bravo, spuse bărbatul cu pulovăr islandez. E logic.

Ea zâmbi. Era un tip într-adevăr atrăgător. Păcat că avea verighetă.

— Da, este logic. Când acest exercițiu a fost învățat, schimbați persoana din familie care îi dă de mâncare. Când

câinele nu se sinchiseşte de un copil de cinci ani care îi pune mâncarea în faţă şi se repede să mănânce, atunci tu trebuie să intervii ca adult şi să-l ajuţi. Câinele va trebui să asculte şi de un copil de cinci ani.

Spunând asta, ea se uită imediat la stăpâna lui Nero.

— Exerciţiul legat de joc este la fel de simplu şi la fel de important. Aşează-te pe jos şi joacă-te cu căţelul. Joacă-te cum trebuie. Lasă-l să te muşte uşor şi muşcă-l şi tu dacă suporţi păr de câine în gură. Te ridici în picioare brusc, te duci la bucătărie şi îţi faci o cafea ignorând câinele complet. Nici o mângâiere, nici o privire. La început va scheuna, va scânci, te va zgâria cu ghearele şi te va trage cu dinţii de pantaloni, dar nu-l lua în seamă. Asta îi arată de asemenea, adânc în instincte, cine este stăpânul.

După o serie lungă de întrebări şi o scurtă conversaţie cu fiecare dintre stăpânii de câini, ea le făcu cu mâna când maşinile plecau şi urcă scara către clinică. Înghesuiala de seară a celor fără programare aproape se terminase, aveau deschis de la şase până la opt seara, dar tot mai erau patru persoane în sala de aşteptare. Două persoane aveau pisici în cuşti, o corcitură de câine mare adulmeca în direcţia cuştilor, mai era şi o tânără cu un câine de rasă Bichon Frisé care probabil avea păduchi sau căpuşe şi stătea scărpinându-se încontinuu la ureche.

Încăperea mică unde stăteau în pauză era goală şi toate cele trei săli de consultaţii erau ocupate. Când Sigurd, unul dintre cei trei veterinari, ieşi dintr-o sală de consultaţie cu un câine care şchiopăta şi avea un bandaj alb la una dintre labele din faţă, ea intră ca să facă ordine înainte să intre următorul pacient. De fapt, ea nu lucra ca asistentă veterinară în serile când ţinea curs de dresură, dar, în calitate de coproprietară a clinicii, se simţea responsabilă şi ajuta cum putea. Dezinfectă rapid masa de tratament, aruncă bandajele provizorii pline de sânge cu care probabil

venise câinele şi luă instrumentele pentru a le steriliza. Când Anja ieşi dintr-un cabinet de consultaţie cu o pisică anesteziată în braţe, ea intră şi continuă cu aceeaşi rutină. Pe masă era un ţep mare, plin de sânge, care fusese extras mai mult ca sigur din gura pisicii.

Era obosită, muncise toată ziua şi îi treceau prin minte o grămadă de gânduri pe care reuşise să le ţină la distanţă în timpul serviciului. Acum gândurile o năpădeau şi ea ezita să-şi deschidă telefonul mobil. Intră în încăperea unde îşi luau masa şi puse la fiert apă pentru cafea, aprinse lumânările de pe masă şi mai puse câţiva biscuiţi picanţi, cumpăraţi la jumătate de preţ, în coşul de Crăciun care încă stătea pe masă, apoi îşi trezi telefonul la viaţă şi aşteptă.

Erau două mesaje de la mama, unul ca SMS, celălalt la căsuţa vocală. SMS-ul spunea că el nu trebuia să-şi închipuie că poate să vină înapoi când se sătura. Accesă căsuţa vocală şi acolo erau plânsete şi mânie, dar Torunn nu trebuia să vină să o consoleze, ea va reuşi *să se ţină tare*. Când ea începu să vorbească în dialectul din regiunile de nord, Torunn se simţi puţin mai liniştită. Atunci mama era mai mult furioasă decât disperată.

Mama şi Gunnar fuseseră în Barbados pentru a sărbători Crăciunul şi Anul Nou, iar acolo Gunnar întâlnise o altă femeie. Fuseseră căsătoriţi treizeci şi trei de ani, de când Torunn avea patru ani, şi acum mama rămăsese singură, o femeie părăsită la vârsta de cincizeci şi doi de ani. Ciudat, noua iubită nu era o tinerică, ci o femeie matură de patruzeci şi doi de ani. Atitudinea lui Gunnar nu se încadra deci în clişeele obişnuite, îşi spusese Torunn aflând toată povestea în prima zi după Anul Nou, când se întorseseră mama şi Gunnar. El îi mărturisise, îşi pusese haine curate într-un geamantan şi plecase. Însă faptul că cealaltă femeie nu era o tinerică făcea situaţia şi mai grea pentru mama, deoarece îi dădea o tentă de mai mare seriozitate.

Era una să vezi cum te părăseşte bărbatul cu care ai fost căsătorită timp de treizeci şi trei de ani, dar mama înnebunea la gândul că ea fusese fericită pe plaja din Barbados în timp ce el o înşela pe la spate. A avut şi destul timp la dispoziție, deoarece el suferea de o eczemă şi nu putea sta la soare. Făcea altceva în timpul zilei şi mergea în astfel de vacanțe doar ca să-i facă plăcere lui Cissi. Sigur că i-a povestit tot ce făcea, mici excursii cu autobuzul sau vizite la muzee şi toate erau probabil minciuni, a spus mama. Pe de altă parte, Gunnar îi spusese lui Torunn că el nu o întâlnise pe cealaltă femeie decât cu cinci zile înainte să se înapoieze. Torunn s-a întâlnit cu el la o cafenea, o conversație penibilă, ireală, ea a spus imediat că nu dorea să fie la mijloc între ei, dar Gunnar voia doar să se explice, spunea el, asta era tot, ca ea să nu aibă o părere proastă despre el. Era o dragoste la prima vedere, el nu trăise niciodată aşa ceva, nici măcar cu Cissi, trebuia să-l creadă. Era prea bătrân să lase să-i scape o asemenea şansă. „Eşti la fel de bătrân ca şi Cissi, a obiectat Torunn. La cinzeci şi cinci de ani nu eşti tocmai bătrân.” Voia să aibă copii, a spus el, iar Marie dorea asta.

Marie. Ea avea doi copii adulți de dinainte, dar îşi mai dorea unul. Torunn a fost impresionată de cât de multe lucruri puseseră la cale Gunnar şi dama lui într-un timp atât de scurt şi i-a spus asta. Atunci Gunnar i-a răspuns că nu era sigur că vor rămâne *împreună*, trebuia să *încerce* acum, dar nu voia să încerce pe un fundal de minciuni, de aceea trebui să o părăsească pe Cissi. „După treizeci şi trei de ani, îi răspunsese ea, poate că o să te trezeşti singur, dacă peste câteva luni îți trece dragostea.” Dar el voia să îşi asume riscul şi Cissi nu va suferi absolut nici o pierdere materială, ba poate chiar dimpotrivă, va înflori şi îşi va găsi un nou bărbat, va cunoaşte dragostea din nou. Atunci Torunn nu a mai spus nimic, şi-a dat seama că era

zadarnic, a văzut cât era de egoist, egoismul exacerbat care totdeauna însoţeşte îndrăgostiţii. Ea ştia din proprie experienţă că dragostea este un fel de psihoză în care nimic altceva nu mai are importanţă. A întrebat dacă Gunnar îi spusese lui Cissi că el plănuia să aibă un copil cu acea femeie, dar el a răspuns că nu. „Nici să nu-i spui, a exclamat ea, nu încă, asta o va distruge."

În toţi anii în care fusese fertilă, mama evitase să facă un copil. Torunn credea că în fond era vorba de amintirile ei de mamă celibatară timp de patru ani. Nu era raţional, era un fapt.

De atunci nu mai vorbise cu el, dar rămăsese peste noapte la mama acasă de mai multe ori şi stătuseră mult de vorbă. Totul era încă prea proaspăt, trecuseră doar paisprezece zile, se pare că mama încă nu realiza totul. Din fericire, avea prietene bune care-i veniseră în ajutor şi îl făcuseră cu ou şi cu oţet pe Gunnar împreună cu ea şi în numele ei. Torunn ar fi dorit ca mama să se folosească mai mult de aceste prietene şi să nu-i mai trimită ei astfel de SMS-uri sau să-i lase mesaje isterice la telefon. Nu avea putere să o sune acum, dorea să bea o cafea cu colegii ei şi să se relaxeze puţin înainte de a merge acasă.

Al treilea SMS era de la un număr necunoscut. Îl citi. „Vii la o scurtă plimbare mâine? Ne putem întâlni la Skar, la capătul văii Maridal."

Probabil că era Christer, pe care îl întâlnise de Revelion. Cel care conducea sania trasă de câini. „E posibil", îi răspunse. Aproape imediat veni răspunsul lui: „Îmbracă-te bine. Să fii acolo la ora şase", urmat de un *smiley*.

Oboseala îi trecu imediat. Sigurd intră şi se prăbuşi pe canapea.

— Cafea proaspătă? Exact de asta am nevoie, dar m-am săturat până peste cap de biscuiţii ăştia picanţi, spuse el.

— Mâine o să fac o plimbare cu sania trasă de câini! spuse ea.

— Bravo, ai asemenea cunoştinţe? Credeam că te mulţumeşti cu stăpânii de câini, spilcuiţi şi dresaţi, care vor să aibă câini care să meargă frumos în lesă.

— L-am întâlnit de Revelion. Am fost la o cabană cu nişte prieteni... nişte prieteni *spilcuiţi*... şi pur şi simplu a venit şi el, avea o cabană în apropiere şi a auzit că era petrecere.

— Ai grijă, Torunn, spuse Sigurd cu o voce gravă.

Sigurd era colegul cu care se împăca cel mai bine la clinică şi discutau adesea despre Torunn şi despre alegerile ei dezastruoase în materie de bărbaţi.

— Nu suntem împreună sau aşa ceva, spuse ea. M-a invitat doar la o plimbare.

— Tipii ăştia care au sănii cu câini sunt într-o dungă şi complet macho.

— Ce ştii tu despre asta? Şi dacă este într-o dungă, am şters-o.

— Dacă nu cumva te îndrăgosteşti de el. Toarnă-mi o cană de cafea acum, hai, nu sta doar acolo ca o caraghioasă cu ibricul în mână.

Pe drumul spre casă, îl sună din maşină pentru a afla exact unde să parcheze. Aveau semnal bun pentru telefoanele mobile acolo, spuse el, era uşor să se găsească. O să vină cu şapte câini, ea putea să stea jos în sanie.

Îi plăcea vocea lui. Un tip ca un urs de pluş care a apărut deodată la uşa cabanei cu o căţeluşă complet albă în braţe. Chiar aşa, în braţe, ca un câine de casă. Căţeaua avea ochii foarte albaştri.

— Am auzit aşa o hărmălaie de lătrături aici că m-am gândit să vin cu poliţia, spusese el.

— Cu poliţia? au strigat toţi în cor.

Stăteau jos în jurul şemineului, cu sticle de bere, şuncă de Parma şi pesmeţi.

— Cu ea, a spus el şi puse cățeluşa pe podea. Dar acum văd că aici totul este în regulă. Şi nu se vede nici urmă de câine aici.

— Am dus câinii în curtea din spate şi pe doi i-am pus în cuşcă, a spus Aslak, fratele lui Margrete, cel care îi invitase pe toți.

— Ce fel de câini sunt? întrebă bărbatul în timp ce cățeluşa albă adulmeca podeaua cabanei.

— Doi boxeri, un brac german şi doi metişi, a spus Aslak. Vrei o bere?

— Da, mulțumesc. Mă numesc Christer. Pe cățea o cheamă Luna. Are doar douăzeci şi două de kilograme şi este câinele meu conducător de sanie, dar vă rog să mă credeți că ține ordine în atelajul de câini.

— Atunci face acelaşi lucru ca Torunn! a spus Aslak râzând.

Încuie uşa, se dezbrăcă şi intră la duş. Mirosul de medicamente şi de dezinfectant îi rămăsese în piele şi în păr. Închise ochii sub apa care curgea şi se gândi că o să fie bine. Să facă altceva decât de obicei, ceva complet *diferit*. În întunericul de ianuarie, să stea într-o sanie trasă de şapte câini, cu un bărbat care avea grijă de toate. Îi făcea plăcere. Ştia că trebuie să-l sune pe tatăl ei astă-seară, să audă cum se împăca el cu gândul ajutorului pentru menaj aranjat de Margido şi care urma să vină mâine pentru prima dată. Şi pe mama trebuia să o sune.

Acum o lună se descurcau amândoi fără ajutorul ei, deodată s-a trezit cu răspunderea lor.

Erlend numea asta răspundere *auto-impusă*, dar ce importanță avea din moment ce ea însăşi simțea asta. El dorea ca şi ea, şi mama să vină la Copenhaga, spunea că are planuri să-i dea lui Cissi atât de multă şampanie încât i se vor deschide ochii şi îşi va da seama că lumea era plină de bărbați bine. Vorbea des cu Erlend, totdeauna se bucura

să-i audă vocea, era amuzant să audă cu ce se ocupa, niciodată nu făcea acelaşi lucru două zile la rând. Acum trebuia să facă rost de animale de fermă împăiate, trebuiau să fie autentice, ea nu se îndoia că va reuşi să facă rost de ele, avea nevoie până şi de un cap de cal cu o parte de gât. El tot revenea asupra unui telefon pe care pretindea că l-a primit de la Margido de Revelion, la douăsprezece noaptea, dar Torunn nu-l credea, Margido era beat şi îi spusese „frăţioare" şi se lăuda că avea *întâlnire*. Torunn avea impresia că Erlend era beat. În nici un caz nu remarcase nimic special la Margido când vorbiseră despre ajutorul pentru menaj care acum era aranjat. Margido voia să achite el partea de salariu datorată, nu era mare, restul urmând să fie acoperit de primărie.

Se şterse bine şi se unse cu loţiune de corp, simţi că se linişteşte. O să bea un pahar de vin roşu şi o să-şi facă un sandviş cu caşcaval. Aşa cum îi plăcea ei, la cuptorul cu microunde, cu caşcaval topit şi şuncă la mijloc. Şi brusc se hotărî să nu mai sune nici la tata, nici la mama în seara aceea. Ce naiba, un bărbat adult trebuia să fie în stare să primească un ajutor pentru menaj fără sprijin moral, iar mama ar face mai bine să urle şi să se plângă la prietenele ei. În această seară îşi va permite să chiulească. Să uite de răspundere, să-şi pună un capot şi şosete de lână, să mănânce şi să bea vin, să găsească un program relaxant la televizor, să se culce şi să aştepte cu bucurie seara de mâine. Să se gândească la Christer şi la mâinile lui, la căţeaua lui conducătoare de atelaj, cu ochi albaştri, mică şi agilă.

De mâinile lui îşi amintea cel mai bine, mâini mari şi aspre, puternice. De mâinile şi de mirosul lui când a îmbrăţişat-o înainte să plece, după ce vorbiseră despre câini ore întregi, făcând doar vagi aluzii la viaţa lor privată, doar atât cât ea să înţeleagă că el trăia singur în cabana aceea,

iar el să înțeleagă că şi ea era singură. Probabil că se străduise să facă rost de numărul ei de telefon, se gândi ea, pentru că deodată îşi aminti că el o întrebase de numele ei de familie. Deci plănuise deja să o sune.

Dar ea nu ştia nimic despre el, doar ce-i spusese Sigurd, că tipii ăştia erau într-o dungă.

Pentru moment era suficient.

Nu voia asta. Îşi puse o cămaşă curată, evitând să-şi ia şi jacheta, pentru că era puțin murdară în față. Se aşeză în bucătărie să aştepte. Ea trebuia să vină la ora unu. Tatăl era în camera de zi şi citea eternele lui cărți de război, ținând cu o mână tremurândă lupa peste fiecare fotografie.

Bătea darabana cu degetele în placa de formica ce imita marmura gri şi ridică privirea peste perdeaua de nailon de la fereastră, deşi ştia că va auzi maşina din vreme. Era senin şi era o lumină palidă de ianuarie, soarele era ridicol de jos, mai mult deranja decât era benefic. Zăpada era dură şi strălucitoare după ce se dezghețase şi apoi înghețase la loc. Nu, nu voia deloc. Dacă ar fi putut numai să meargă la porci şi să scape de circul ăsta, dar trebuia ca cineva să o primească. Niciodată nu şi-ar fi putut închipui ca Margido să recurgă la lovituri *atât* de murdare. Cum ar fi să ceară ca Tor să accepte un ajutor la gospodărie de dragul lui Torunn. Vor trebui să accepte ca un om complet străin să-şi bage nasul în casă de dragul lui *Torunn*. Ea, care stătea acolo departe, la Oslo!

— La naiba! spuse şi lovi cu palma în masă.

Tatăl tresări în fotoliul din camera de zi.

— Vine? întrebă.

— Nu.

— Ah.

— Se pare că o aşteptăi. Eşti dezamăgit?

— Nu.

— Pentru că n-o să fie o distracție, ascultă-mă pe mine! îi spuse Tor. Şi taci din gură! Ai spus destul!

Nu se mai auzi nici un sunet din camera de zi. Tor se ridică şi se duse la uşă, se uită la silueta adâncită în fotoliu, la lupă, la smocurile subțiri de păr gras, gri, de-o parte şi de alta a creştetului.

— Puteai să-mi spui mie mai întâi, îi zise Tor. Să nu trebuiască să aud de la Margido că vrei să mergi la căminul de bătrâni.

— I-am spus lui Torunn. Ea a...

— Torunn nu poate să locuiască la Oslo şi să aranjeze de acolo ca tu să mergi la un cămin de bătrâni, trebuie să pricepi asta! La urma urmei, nu eşti bolnav! Eşti doar bătrân, nu-i acelaşi lucru.

— Nu fac duş, şopti tatăl.

— Nu faci duş? Nu-i un motiv destul de bun ca să mergi la un cămin de bătrâni. Dar, pentru că ne-ai pisat cu asta, acum trebuie să avem un ajutor la gospodărie. E numai vina ta! Ne-ar fi fost bine aici fără astfel de prostii!

Îşi băgă mâinile în buzunare şi se întoarse la bucătărie, îşi trase răsuflarea, se uită afară la tăvița de mâncare pentru păsări care era goală şi se întoarse la uşa întredeschisă.

— Nu e numai vina ta. Doar că mă enervează gândul că oameni străini or să dea buzna aici. O dată pe săptămână! O dată pe lună ar fi fost de ajuns.

Tatăl dădu din cap aprobator, dar Tor ştia că fiecare mişcare a capului era o minciună, tatăl se bucura când venea cineva în vizită, a înflorit de Crăciun cu invitați în casă, a băut băuturi tari, a vorbit despre război, a prins culoare în obraji, s-a schimbat. Şi nu a reuşit să-şi țină gura

şi a vorbit despre lucruri care nu ar fi trebuit să iasă la suprafaţă niciodată, adevăruri de care mai bine ei ar fi fost scutiţi.

Auzi o maşină, se uită afară. Acelaşi fel de maşină cu cea pe care danezul o închiriase la Værnes, dar albă. Şi cu litere tipărite pe portieră.

— Doamne, spuse.

— Ce e? întrebă tatăl.

— Doar o bucăţică de fată. Nu pot să trimită aşa ceva.

Îşi imaginase o femeie vrednică, mai în vârstă. Ea scoase nişte lucruri din portbagaj, o găleată, o mătură cu coadă şi nişte pungi de plastic albe, pline ochi. O brunetă în blugi, cu păr scurt şi cu o geacă de piele roşie. O privi venind cu braţele încărcate spre verandă, aproape ajunsese până ca el să se ducă la uşa de la intrare şi să o deschidă.

— Salut! Am venit! Am adus mai multe lucruri, ştii, pentru că e prima oară, dar am să le las aici. Deoarece eu voi face curăţenie, nu cred că o să le consumaţi între timp.

Râse tare şi cu poftă, avea una dintre urechi perforată cu mici inele de argint. Trecu pe lângă el şi se duse drept la bucătărie, ca şi cum cunoştea casa dintotdeauna. Îşi lăsă lucrurile pe podea, apoi dădu mâna cu el.

— Mă numesc Camilla Eriksen.

— Tor Neshov.

— Nu sunteţi doi?

— El este în camera de zi.

Ea se duse repede acolo şi dădu mâna cu tatăl, care dădea să se ridice.

— Stai jos! Mă numesc Camilla Eriksen, singurul lucru pe care trebuie să-l faci când sunt aici este să-ţi ridici picioarele când dau cu aspiratorul sub scaunul tău!

— Tormod Neshov, spuse tatăl şi zâmbi.

Din fericire, ambele proteze dentare erau la locul lor.

— Tor şi Tormod. Ce amuzant. Dar aşa cred că e la ţară, oamenii au nume asemănătoare. Plantele de acolo s-au uscat.

Arătă cu degetul către pervazul ferestrei.

— Pot să rămână acolo, spuse Tor.

— Să rămână acolo? Nu puteţi cumpăra altele noi? Să le aruncăm pe astea.

— N-are rost.

— Bine. Dar spune-mi, apropo de aspirator, trebuie să văd dacă cel pe care îl aveţi funcţionează bine. Dacă nu, trebuie să aduc eu unul.

— E la intrare, spuse Tor. Sub scară.

— Trebuie să controlez dacă aspiră bine, strigă ea. Unde-i priza?

— În spatele hainelor care atârnă acolo.

— Vai de mine, ce miros urât vine de la *ele*!

— Vrei o cafea? o întrebă.

Se gândi că poate se va potoli nitel.

— Ah, voi aveţi *crescătorie de porci*. Am uitat. Da, mulţumesc pentru cafea. E voie de fumat aici?

Înainte ca el să apuce să răspundă, se auzi aspiratorul. Sunetul se auzea când mai tare, când mai încet, ca şi cum ar fi pus mâna la gura ţevii, şi de fapt asta şi făcea.

— Este grozav! strigă ea.

Simţi o imensă uşurare, ca şi cum ar fi reuşit la un examen. Era un aspirator Electrolux vechi de optsprezece ani. Puse apă fierbinte în ibricul de cafea ca să fie gata mai repede şi se uită la grămada de pe podea. Apăruse din nou, îi amintea de o nevăstuică care apărea şi dispărea ca o săgeată.

— Eşti foarte tânără, spuse el.

— Lucrez pentru a-mi plăti studiile, răspunse ea. Mama mea a murit când aveam treisprezece ani şi am mulţi fraţi mai mici, aşa că trebui să învăţ să fac curăţenie, este un

serviciu bun, dar sunt unele lucruri pe care nu le fac. *E* voie să fumez aici?

Găsi o cană de cafea şi o puse în faţa ei, ea aprinse o ţigară ca şi cum în câteva secunde ar fi murit de lipsă de nicotină şi inhală energic înainte de a expira fumul cu capul pe spate, uitându-se cu o privire satisfăcută în tavan.

— Aşa, sunt lucruri pe care *nu le fac.*

— Aha, spuse el.

— Nu fac cumpărături, nu vreau să am de a face cu bani. Nu că mi-ar fi frică de bani, dimpotrivă!

Din nou râsul acela isteric.

— Dar asta doar în caz că... continuă ea. Bătrânii... Da, vreau să spun că nu întotdeauna e cazul. Dar ei au adesea bani în casă, schimbă locul unde îi ascund şi uită imediat, iar femeia de serviciu aude că a furat. De aceea e mai bine să nu am de-a face cu bani. E vorba de *un principiu* care trebuie luat ca atare, bineînţeles.

El o aprobă serios şi se gândi la cele douăzeci de bancnote de o mie de coroane din sertarul de la noptiera lui. Apropo, n-au mai rămas decât cincisprezece acum, după inseminări şi castrări şi suturi şi câteva facturi întârziate.

— Fac curat, spuse ea.

Dintr-odată deveni serioasă, ca pentru a sublinia însemnătatea cuvintelor sale. Ibricul începu să şuiere, măcar de ar începe să fiarbă.

— Bine.

— Casa. Nu oamenii.

Ea râse din nou şi spuse:

— Pentru asta trebuie să aveţi o infirmieră care să vină acasă.

Făcu un semn din cap spre camera de zi.

— Merge. Noi ne descurcăm, spuse el.

Dacă tatăl va scoate *un singur* cuvânt acum, o să-l arunce pe fereastră, drept în mormanul de zăpadă înghețată. Dar tot ce auzi fu că tatăl tuşea tare dregându-şi vocea.

În cele din urmă apa începu să fiarbă, el puse cafea şi amestecă cu o furculiță, ținu ibricul deasupra chiuvetei şi lăsă să curgă un mic jet de apă rece ca gheața deasupra.

— Mă duc să văd dacă avem nişte chifle pentru cafea, spuse. Cred că avem...

— Nu pentru mine, țin regim.

Da, chiar că era prea grasă. Nu avea mai mult de patruzeci şi cinci de kilograme, ştia asta sigur, obişnuit cum era să aprecieze greutatea cărnii la abator.

— Atunci, o bucățică de zahăr.

— Ai înnebunit!

El îi duse tatălui o cană de cafea cu două bucăți de zahăr, bucuros că bătrânul avea obiceiul să stea acolo. Auzea tot ce se vorbea, îi ajungea. Camilla Eriksen îl întrebă ce fel de animale aveau în crescătorie, dacă nu credea că era oribil că oierii voiau să omoare lupii şi dacă credea că pe cod îl durea.

— Codul?

— Da, peştele!

— Habar n-am, spuse el şi se uită demonstrativ la ceasul din perete.

— Trebuie să mă apuc de treabă, spuse ea, lovindu-se cu palmele pe coapsele îmbrăcate în blugi, şi zâmbi larg.

Se simți atât de uşurat încât o întrebă:

— Şi ce studiezi?

— Sunt în primul an la drept. Câți litri are boilerul de apă caldă?

Nu avea treabă la porci la această oră din zi, dar se duse totuşi acolo când ea se apucă de treabă. Nu ştiu cum să închidă uşa de la crescătorie mai repede după el.

Porcii stăteau întinşi şi moţăiau. Se apucă să facă curat în ţarcurile purceilor, ei îl priviră lipsiţi de interes şi adormiră din nou, simţind intuitiv, conform rutinei zilnice, că mai era mult până la masă.

El udă cu apă o bucată de hârtie pe care o rupse dintr-un sac de furaje şi şterse pânzele de păianjen de la ferestruica din spălătorie, de acolo vedea direct spre verandă. Preşul de plastic de la bucătărie era aruncat afară, chiar era necesar? Bucătăria fusese spălată de Crăciun. Îşi dădu seama brusc că ea nu spusese unde o să facă curat, ieşi repede şi traversă curtea în grabă.

— Hei, tu, spuse el.

Ea tocmai ducea afară covoarele din camera de zi.

— Camilla, spuse ea.

Îşi scosese geaca de piele roşie şi îşi pusese peste hainele ei e un tricou cu poza unui cap de bărbat. Era scris *Robbie* dedesubt, cu litere roşii.

— Nu trebuie să faci curat în dormitoarele de sus, doar la baie.

— E în regulă. Nici o problemă. Spăl doar acolo unde doriţi să aveţi curat.

— Atât am vrut să spun.

Se întoarse trecând iar prin curte cu paşi grăbiţi şi se închise la porci. Acum o s-o scoale pe Siri care o să se enerveze pentru că el nu avea nimic bun pentru ea prin buzunare.

Margido veni în timp ce erau la masă. Citroën-ul break alb intră în curte în timp ce el şi tatăl stăteau la masa de bucătărie şi mâncau cârnaţi prăjiţi puşi pe felii de pâine integrală. Cârnaţii erau expiraţi de trei zile, dar nu miroseau urât când îi pusese în tigaie. Beau apă rece şi aveau fiecare un pic de ketchup pe marginea farfuriei. Era bun şi bucătăria mirosea a săpun de brad şi a amoniac.

— Margido, spuse tatăl.

— Nu sunt orb.

Era de groază, se gândi, acum mai lipsea doar ca Torunn să sune pentru a auzi dacă au supraviețuit faptului că a venit cineva acolo la ei şi le-a făcut curățenie.

Margido intră şi închise uşa.

— Am făcut de mâncare numai pentru noi doi, a spus Tor. Aşa că nu mai e.

— Am mâncat la serviciu, spuse Margido. Cum a fost?

— E curat aici, spuse Tor.

Tatăl nu spuse nimic, tăie pâinea în bucățele mici şi o bagă în gură. Radioul era pe postul NRK, emisiunea de după-amiază din regiunea Trøndelag de sud, cânta grupul acela de mecanici graşi din Namsos. Margido trase un scaun de la masă şi se aşează, în mijlocul bucătăriei. Pare obosit, se gândi Tor, obosit şi palid, dar aşa e când te ocupi toată ziua de morți. Dar îşi aduse aminte de mama şi de înmormântare şi îi păru rău.

— Pune ibricul la fiert, spuse el. Mai e un pic de cafea. Mai pune nişte apă.

Margido se ridică şi făcu ce i se spusese. Era ciudat şi asta, ca Margido să vină aici şi să facă ce i se spunea.

— Mă duc la porci în curând, spuse Tor.

— Ştiu, spuse Margido. Doar că eram prin apropiere şi am vrut să aud cum a mers.

Tor îi spusese deja şi nu mai adăugă nimic.

— A spus Torunn ceva? Vorbeşti cu Torunn, nu-i aşa? întrebă Margido.

Stătea tot cu spatele la ei, în fața aragazului. Ce făcea? Stătea şi se uita la ibric?

— Să spună? Ce să spună? La noi e doar cicăleala asta despre *casă* şi *ajutor la gospodărie* şi mai ştiu eu ce.

Tatăl îşi drese glasul.

— Mulțumesc pentru masă.

— Să-ți fie de bine! spuse Tor.

— Mă duc să mă uit puțin la televizor.

— Bine, spuse Tor. Margido o să-ți aducă cafeaua mai târziu.

Tatăl se ridică şi se duse încet în camera de zi. După multe bâjbâieli, aprinse televizorul, sunetul era dat la maxim, mai bâjbâi puțin ca să-l dea mai încet, televizorul era vechi şi nu avea telecomandă.

— Nu, deci n-a spus nimic, zise Margido.

— De ce te interesează ce-a spus Torunn? îl întrebă Tor.

— Dacă a spus că a vorbit cu Erlend.

— Nu pricep nimic, spuse Tor. Ce vrei să spui?

Margido se întoarse cu fața la el, cu mâinile la spate pentru a se ține de marginea aragazului. Arăta atât de ciudat, nu se comporta ca de obicei, ca şi cum ar fi pus ceva la cale, figura lui părea străină, exprimând de un fel de *transfigurare* intensă. Era singurul cuvânt pe care avea să-l găsească Tor, gândindu-se la asta în pat, câteva ore mai târziu.

— Eu..., spuse Margido.

— Da?

— Eu mi-am pierdut credința în Cristos o vreme. Fără ca vreunul dintre voi să ştie despre asta. Acum El a revenit.

— Şi asta i-ai spus lui Erlend? Lui dintre *toți*?

— Nu! Dar...

— Mă duc la porci. Spune ce vrei să spui.

— Am călcat greşit.

— Cum aşa? întrebă Tor.

Margido nu călcase niciodată greşit, când să fi avut ocazia să facă asta?

Margido se întoarse din nou cu fața spre ibricul de cafea.

— Am călcat greşit, şopti el. M-am lăsat condus de Diavolul însuşi. M-am lăsat ispitit.

— Când s-a întâmplat asta? Şi ce-ai făcut?

— Am vrut doar să-ţi spun. Să nu povesteşti mai departe. Şi cred că Dumnezeu a fost cel care m-a pus la încercare. N-am reuşit să trec încercarea. Acum trebuie să dobândesc iertarea. Isus mă va primi din nou.

— Şi eu cred că o va face. Nu s-a răstignit el pe cruce pentru *toţi* păcătoşii din lume? Nu despre asta a fost vorba?

— Tor! Nu trebuie să vorbeşti ca şi cum... ca şi cum ar fi fost o întâmplare *obişnuită*!

— Sunt obosit.

— Tu crezi că ţie îţi e greu, dar Cristos va fi întotdeauna acolo pentru tine, Tor. Atât pentru tine cât şi pentru mine. Eu mă rog pentru noi toţi.

— Nu înţeleg despre ce vorbeşti. Eu n-am greşit, aşa că roagă-te pentru tine. Acum trebuie să mă duc la porci. Poţi să-ţi bei cafeaua singur. Sau împreună cu... tatăl tău.

Acum porcii ştiau ce urma să se întâmple, acum totul se potrivea cu ceea ce ştiau ei. Întunericul de afară, pasul lui grăbit, uşa de la siloz larg deschisă, zgomotul făcut de cizmele lui pe podeaua lipicioasă de beton.

— Toţi primiţi de mâncare! strigă el ca de obicei.

Purceii dădeau din coadă, scroafele guiţau cu sunete grohăite, până şi purceii de lapte au început să sară unul peste celălalt ca să ia şi ei parte la distracţie. Erau toţi fericiţi, în afară de el.

Ce hărmălaie! La naiba, poate că în curând vor putea să aibă şi ei un pic de pace la ferma asta. Dacă Torunn o să sune când el se va întoarce de la porci şi o să vrea să bea o cafea călâie şi să se odihnească, nu o să ezite să-i spună de-a dreptul ce dezlănţuise.

De fapt, ar fi vrut să aibă şi o pisică, dar directorul comercial Poulsen puse piciorul în prag. Nu voia copii în lacrimi în faţa vitrinelor de la magazinul lui. Iar în ceea ce privea şoarecii, trebuia să fie şoareci bruni de câmp, cum îi numea el, şi nici unul alb. Poulsen spunea că există limite morale în ceea ce priveşte animalele de casă împăiate.

Erlend obţinuse doi asistenţi de la agenţie, care lucrau zi şi noapte. Întreaga scenă era construită pe un podium pus pe rotiţe de cauciuc. Când totul va fi gata, nu trebuiau decât să împingă ansamblul până la vitrina care era acum acoperită cu hârtie gri. Îl înnebunise deja pe taxidermist pentru că-i ceruse să pună ochi noi la animale. Cei pe care taxidermistul îi pusese la început la oi, la capră şi la capul de cal îi aminteau de filmele vechi ale lui Ivo Caprino[10].

Scena era genială, copia exactă a unei fotografii pe care o găsise într-o carte despre viaţa la ţară la începutul secolului trecut, după ce stătuse în Diamantul Negru[11] zile în şir şi răsfoise cărţi pe care un biet bibliotecar trebuia să-l ajute să le găsească, cu o speranţă neţărmurită că în curând va găsi ceea ce căuta. Şi a tot răsfoit până când a găsit. Bârnele, podeaua, lumina filtrată prin uşa de scânduri, baloturile de paie, utilajele, capul de cal care se zărea. Celelalte animale erau adăugate de el. O capră legată, cu o figură ştrengărească sub un smoc de păr negru, şi o oaie cu doi miei. Plus şoarecii. Cinci şoareci de câmp plasaţi astfel încât dădeau impresia că se jucau în colţul din spatele baloturilor de paie, unde copiii Benetton nu-i puteau vedea. Copiii erau, bineînţeles, manechine, nu copii împăiaţi, manechine care purtau haine de la „United Colors of Benetton”. Nu

[10] Regizor norvegian (n. tr.).

[11] Biblioteca Naţională din Copenhaga, cu faţada din granit negru (n. tr.).

stăteau acolo doar ca să-şi arate hainele. Unul ţinea o doniţă de lapte, altul o lopată, al treilea mângâia capra şi altul stătea cu mâna întinsă înspre cal. O fetiţă stătea jos pe podea, cu un pai în gură pe care îl fixaseră cu un lipici ultrarapid.

O pisică de cealaltă parte a balotului de paie, ascultând şi pândind şoarecii, ar fi pus punctul pe i. Dar capul de cal era cel mai grozav, ce expresie obţinuse în cele din urmă taxidermistul, ca şi cum stătea şi necheza blând către copii! Poulsen se extazia de fericire când scena se apropia de forma finală. Asistenţii au făcut toţi pereţii şi podeaua de lemn după instrucţiunile precise ale lui Erlend. Materialele proveneau de la o fermă în lichidare, erau vechi şi autentice, cu crăpături, scobituri şi găuri vechi de carii. Au plasat baloturile de paie, au presărat fân pe jos şi au atârnat harnaşamente vechi pe pereţi. Erlend a instalat el însuşi luminile, a fost o muncă titanică să dea iluzia razelor de soare care se strecurau prin crăpăturile uşii de lemn, în timp ce toată scena trebuia să fie luminată puternic.

— Trebuie ca hainele să fie în centru, spuse Poulsen.

— Aici greşeşti, bunul meu domn, spuse Erlend. În centru trebuie să fie experienţa totală a unei fericiri nostalgice.

— Nu trebuie nici să devină *complet* Laura Ashley, spuse Poulsen.

— Nu trebuie să-ţi faci griji. Vitrina aceasta va stârni interesul şi prin urmare hainele vor fi în centrul atenţiei.

— Numai să nu ne ridicăm în cap Societatea pentru Protecţia Animalelor.

— Toate autorizaţiile sunt în ordine, s-a ocupat agenţia de asta. Animalele au fost cumpărate şi plătite, apoi eutanasiate cu blândeţe şi respect. Fermierul ştia pentru ce vor fi folosite. Dacă în plus am fi avut şi o pisică...

— *In your dreams*, spuse Poulsen.

— Acolo sunt foarte puţine pisici, spuse Erlend.

— Numai să nu recunoască cineva calul. De unde vine?

— Este un cal trăpaş din Iutlanda de Sud care şi-a rupt piciorul într-o cursă. A avut patru proprietari care au câştigat gras de pe urma lui. Dacă vreunul din ei izbucneşte în lacrimi în faţa acestei vitrine, este pentru că literalmente au pierdut cu calul ăsta o vacă bună de muls.

În dimineaţa în care hârtia gri fu îndepărtată şi geamul spălat cu grijă, Erlend, excitat şi plin de o supremă satisfacţie, îi dirijă pe toţi cei care împingeau podiumul la locul său.

— Ai grijă la cablurile electrice. Nu aşa de repede, că se răstoarnă capra.

În fine, putu să iasă pe stradă să privească vitrina şi ceea ce văzu îl făcu să-i dea lacrimile de fericire. Era perfectă. Era într-adevăr o capodoperă.

— Hai! îi spuse el unuia dintre asistenţi. La treabă!

Toate vitrinele noi trebuiau minuţios fotografiate pentru albumul agenţiei.

— Felicitări! spuse Poulsen şi-l bătu pe umăr.

— Eu trebuie să te felicit, răspunse Erlend. Pentru inaugurarea unei noi vitrine extraordinar de frumoase. O să primiţi factura peste o săptămână.

— Sper că nu va depăşi plafonul de cheltuieli.

— O să vedem. Dacă este prea scump, pot să vin să iau... de exemplu, calul.

— Nu! Eşti nebun! Am chef să fac o plimbare călare numai când mă uit la el. Şi nici măcar nu ştiu să călăresc. Ne înţelegem noi în ceea ce priveşte suma finală.

— Încă ceva. Dacă alte magazine Benetton vor să copieze ideea, noi avem drepturile de autor. Bineînţeles că pot folosi ideea, dar o să-i coste.

— Mult?

— O să ne înţelegem noi în ceea ce priveşte suma finală, spuse Erlend.

Fiindcă lucra pe bază de comision, simți o nevoie imperioasă să sărbătorească. Şi încă repede. Îi luă pe Poulsen şi pe asistenți cu el la cea mai apropiată tavernă. Asistenții erau un cuplu de îndrăgostiți din Fyn[12], iuți la minte, care munceau cu precizie şi îndemânare. Aveau un salariu normal şi trebuia neapărat să fie recompensați pentru efortul lor.

Comandă o masă de prânz pentru toți. *Tocăniță* cu ochiuri, salată de sfeclă roşie, pâine de secară, bere şi rachiu Gammel Aalborg.

— Nici un singur părinte stresat din Copenhaga nu va trece prin fața acestei vitrine fără să regrete amarnic toată pacea şi armonia de la țară de care îi privează pe copiii lor, spuse Erlend cu patos şi ridică paharul. Este pură psihologie. Dă-le posibilitatea să obțină imposibilul şi vor sări pe ocazie.

— Vitrina e un vis, spuse Poulsen.

— Exact. Un vis care poate fi cumpărat, spuse Erlend. Noroc!

Băură şi se şterseră pe buze de spumă.

— Eşti un geniu, spuse Poulsen.

— Da, aşa e, spuse Agnete, tânăra din cuplul de îndrăgostiți.

— Învățăm incredibil de mult de la tine, adăugă tânărul, pe care îl chema Oscar.

— Bine, bine, zise Erlend. Acum trebuie să recunoaştem că fără voi doi vitrina nu ar fi văzut vreodată lumina zilei. Ați muncit ca nişte sclavi. Vă mulțumesc. Mâine vă aşteaptă pe fiecare la agenție câte o ladă cu vin roşu de cea mai bună *calitate.* Şi apoi puteți să vă luați două zile libere.

— Serios? întrebă Oscar.

---

[12] Sau Funen, insulă locuită în Danemarca (n. tr).

La vârsta de douăzeci şi cinci de ani, Oscar începuse deja să chelească. Ar trebui să se radă pe cap, se gândi Erlend, ar arăta mai bine.

— Bineînțeles! Efortul se răsplăteşte. Petreceți-vă zilele libere în pat. Să luați şi lăzile cu vin. Este sfatul meu modest. Încă o dată, noroc!

În euforia profesională în care se găsea acum, ar fi dorit să vorbească cu ei despre toate ideile noi pe care le avea pentru alte vitrine, dar nu îndrăzni. Poulsen putea să discute despre ele cu alții, şi gata, i le furau şi vedeau lumina zilei fără el. Căci el dorea să continue să gândească *tablouri*, şi nu doar o simplă etalare de produse. Voia să obțină o impresie de ansamblu, care îi declanşa privitorului o multitudine de asociații.

Chiar înainte de Crăciun decorase vitrina unui bijutier şi aranjase bijuteriile frumos, dar jos, într-un colț al vitrinei, realizase un tablou în miniatură, cu o cutie de bijuterii goală pusă pe hârtie de împachetat cadouri ruptă şi boțită, două cupe de şampanie pe jumătate pline şi un chiloțel de damă aruncat acolo. Sugera astfel recunoştința femeii care a primit un cadou scump. Era îndrăzneț, dar proprietarului îi plăcuse. Vor avea nevoie în curând să decoreze vitrina din nou şi dacă îl făcea pe proprietar să-i accepte ideile... Atunci era sigur că o să ajungă în *BT*[13]. Krumme va vorbi cu cei de la redacție, chiar dacă ei locuiau împreună.

Doi bărbați, bineînțeles manechine, stăteau față în față la o masă de bucătărie, în blugi şi cu tricouri albe, cu ochelari de soare ridicați pe cap. Se gândea că trebuia să le dea puțin aer de golani. Cercei în urechi, tatuaje, adidaşi murdari. Pe masă voia să pună o sticlă de whisky şi pahare, o scrumieră plină, iar unul dintre ei să țină între degete o

[13] Ziar tabloid de mare circulație în Danemarca (n. tr.).

țigară. Scena, care-i sărea imediat în ochi privitorului, reprezenta doi hoți care stăteau şi îşi evaluau prada. Un transperant jerpelit pe peretele din spatele lor, o masă plină de bijuterii şi de ceasuri care se zăreau şi în deschizătura unui sac de pânză aruncat pe podea. Pentru a da o notă de umor, ar aranja şi nişte haine de puşcăriaşi aruncate într-un colț, de felul celor din filmele americane, cu dungi albe şi negre. Probabil că el va trebui să cumpere vopsea pentru textile şi să picteze dungi negre pe izmene albe. Poate şi o bilă de metal cu un lanț tăiat cu fierăstrăul? Erau puşcăriaşi care tocmai evadaseră! Şi lumina trebuia să fie perfectă, bărbații într-o vagă lumină de clarobscur şi spoturi mici, precise, asupra bijuteriilor şi a ceasurilor. Doamne, dacă l-ar face pe proprietar să accepte! Ar fi de un rafinament criminal, ar face senzație. Dar nu putea să vorbească despre asta acum, în schimb aduse în discuție dezbaterea care făcea vâlvă în New York. Agnete şi Oscar erau la curent, dar nu şi Poulsen.

— Grupări moraliste au boicotat magazinul pentru că vitrina era prea îndrăzneață, spuse Erlend. Gândiți-vă, au expus manechine aproape *goale*, chiar la Henri Bendel.

— Boicot? Atunci pierd bani, spuse Poulsen.

— Cifra de afaceri *a crescut*, spuse Agnete. Boicotul înseamnă o super publicitate!

— Acum se încalcă limitele peste tot în New York, până şi H&M prezintă jucării sexuale în vitrinele de lenjerie. Geamurile sunt aburite de răsuflarea clienților... Oamenii obişnuiți vorbesc despre asta şi îşi exprimă opinia, asta nu prea se întâmplă la Copenhaga, nu-i aşa?

— Americanii sunt puritani, noi nu, răspunse Poulsen şi goli paharul.

Erlend făcu semn chelnerului să mai aducă unul.

— Nu, aici nu s-ar sinchisi nimeni, spuse Erlend. Magazinele tip sex-shop sunt la fel de indecente şi în Statele

Unite, dar faptul că magazine mari ca Saks Fifth Avenue, H&M, Bendel şi Victoria's Secret îndrăznesc să facă asta e ceva nou. Cea care a realizat primele vitrine erotice la H&M a fost stilista serialului *Totul despre sex*, aşa că e obişnuită să încalce limitele şi să gândească conceptual.

— Atunci ce ar şoca la Copenhaga? întrebă Oscar.

— Eu ştiu ce, spuse Erlend. Una din elegantele case de modă pentru bărbaţi, să spunem pe Strøget[14], să prezinte două manechine îmbrăcate în costume Calvin Klein, care se sărută. Poate unul din bărbaţi să stea într-un fotoliu cu picioarele desfăcute, iar celălalt să stea cu spatele la noi, aplecat asupra lui, sprijinindu-se pe braţele fotoliului, cu capul aplecat puţin într-o parte. Noi vedem ce face el, chiar dacă este manechin. Un sărut franţuzesc pe gură, prelungit.

— Ar fi proteste vehemente, spuse Poulsen.

— Exact, spuse Erlend. Ar creşte enorm vânzările magazinului şi ale lui Calvin Klein. Dar nici un proprietar de magazin nu va îndrăzni.

— Poţi fi sigur de asta. Sunt bucuros că vând haine pentru copii, spuse Poulsen.

— Copiii au atâtea idei, spuse Erlend. În hambar. Poate pe un balot de paie, pe când se joacă de-a doctorul. Îmbrăcaţi, sau pe jumătate *dezbrăcaţi*, United Colors of Benetton.

Poulsen îl privi îngrozit.

— Ai fi în stare, spuse Poulsen.

— Eu *da*, dar *tu* nu, spuse Erlend.

Plecă acasă pe jos, voia să simtă aer proaspăt în plămâni. Când lucra, fuma întotdeauna prea mult. Simţea o fericire imensă până în adâncul plămânilor lui plini de nicotină. Cât de mult îşi iubea munca aceasta, cât de mult îşi iubea întreaga lui *viaţă*! Nici nu se putea gândi să schimbe ceva!

---

[14] Stradă pietonală şi comercială din Copenhaga (n. tr.).

Ba da, poate şemineul din apartament, era un şemineu scump cu gaz şi avea geam în faţă. Citise de curând un articol despre ultima noutate: şemineu holografic. Flacăra perfectă din şemineu care ardea iluzoriu, puteai să pui mâna în ea fără să te arzi, deoarece căldura emanată venea de la rama şemineului. Când te aşezai în faţa lui, nimeni nu-şi putea da seama de diferenţă. Nici funingine, nici cenuşă, şi mult mai interesant decât un şemineu cu gaz. Va discuta cu grijă subiectul cu Krumme, un şemineu holografic costa cât ochii din cap şi ceva pe deasupra. Îşi controlă mesajele de pe telefonul mobil care fusese pus pe silenţios, avea trei mesaje de la Torunn şi unul de la Krumme, îl citi mai întâi pe acesta. Krumme va veni acasă târziu, dar o să cumpere ceva bun. Lui Erlend îi convenea de minune, voia să se ducă acasă şi să se bage direct în pat. Ieri lucraseră la vitrină până la două noaptea şi continuaseră azi de la şapte dimineaţa. Nu băuse decât o bere şi un păhărel de rachiu cu Poulsen şi cu asistenţii, dar simţea că îl ia somnul, avea deja în faţa ochilor modelul de la aşternuturi, cu semiluni albe pe un fond negru.

Citi SMS-urile de la Torunn cu un amestec de invidie şi îngrijorare. Se îndrăgostise lulea de tipul pe care îl cunoscuse de Revelion şi cu care avusese prima întâlnire acum două săptămâni. Era îngrijorat pentru că nu ştia cum reacţiona ea în relaţiile cu bărbaţii, i se părea că totul era *exagerat*, că nu semăna cu Torunn pe care o cunoscuse el. Ea se deschisese total faţă de el, îi trimitea SMS-uri, îl suna şi îi povestea despre acest Christer, fiul naturii sălbatice. Nu mai vorbea aproape deloc despre Tor. Nu mai auzea mare lucru nici despre mama ei, doamna nedreptăţită din Røa[15]. Aşa că, de fapt, ar fi trebuit să fie uşurat şi să se bucure

[15] Cartier din partea de vest a oraşului Oslo.

pentru Torunn. Dar acum... În felul ăsta? Nu, era îngrijorat. Acum scria că el venise la ea la serviciu, ca să vadă ce era în jurul ei când vorbeau la telefon. În celălalt SMS scria simplu: „E perfect. Pentru mine”.

Pe de altă parte, dacă nu lua în considerare îngrijorarea, o invidia de moarte. Un bărbat aspru care te ia din parcare în întunericul de ianuarie cu şapte câini de sanie, te plimbă cu sania la lumina lanternei într-un peisaj desfăşurat sub cerul înstelat, aşterne blănuri de reni pe zăpadă şi serveşte brioşe cu scorţişoară şi cacao fierbinte din termos... Bineînțeles că se sfârşise într-o destrăbălare erotică, nici nu se putea altfel. Pe blănuri de reni... Nici el nu trăise asta. Nu miroseau puțin cam tare a animal? Se văzu pe el cu Krumme între multe blănuri, în timp ce carul mare defila pe cer deasupra lor şi lupii urlau în depărtare. Dar nu, el se mulțumea cu jacuzzi şi podea încălzită, se gândi şi trimise un SMS: „Distrează-te şi ai grijă de tine. Te sărut şi te îmbrățişez, unchiul care tocmai a terminat una din vitrinele lui de avangardă. Trăiască Benetton! :-D”.

În ceea ce privea dragostea, asta nu-i lipsea. De fapt, era nebun după alți bărbați, dar totul era doar pe plan fizic, atunci n-avea decât să găsească cea mai apropiată toaletă. Singur.

Multe cupluri homosexuale aveau *carte blanche* pentru raporturi sexuale scurte cu bărbați agățați la întâmplare într-un bar sau într-o saună şi nu considerau asta infidelitate. Pentru el şi Krumme nu era aşa. Nimeni, absolut *nimeni* altcineva nu trebuia să simtă pe frunte pielea întinsă şi căldura burții rotunde a lui Krumme şi nici să simtă suprema fericire de a-şi pune acolo obrazul ud de lacrimi de bucurie. Desigur, prețul pe care îl plătea pentru această exclusivitate era ca nimeni altcineva să nu se atingă de burta lui.

Închise uşa cu cheia, se dezbrăcă, îşi aruncă hainele pe jos în baie, făcu un duş şi se băgă în pat în pielea goală, fără ca măcar să-şi verifice mesajele de pe telefon. Dormitorul era rece şi bun. Krumme spunea că era doar rece, el detesta să doarmă cu fereastra deschisă, dar acceptase obiceiurile norvegiene ale lui Erlend. În plus, aveau plapumă dublă şi îşi împărțeau generos căldura corporală. Dar acum era prea obosit pentru a simți lipsa căldurii corpului lui Krumme. Sau sforăitul. Îi plăcea sforăitul lui Krumme, semăna cu sunetul unei gâşte, un sunet gâgâit şi gutural continuu care îl făcea să doarmă tun.

Se trezi brusc când Krumme îl luă de mână.

— Krumme, ai venit, am fost atât de obosit că m-am culcat cum am ajuns. Ce bine că eşti aici. Ce-ai adus de mâncare...

— Erlend.

— Da.

Se ridică într-un cot, era un supliciu, dar era ceva în vocea în Krumme care nu era în regulă.

— Eu...

— Ce s-a ÎNTÂMPLAT, Krumme? îl întrebă şi aprinse spoturile de deasupra tăbliei patului.

Krumme arăta oribil, cu sânge curgând dintr-o rană la bărbie, cu mantoul Matrix plin de noroi pe umăr, cu părul vâlvoi şi lacrimi în ochi.

— Doamne, Krumme, ce E? Ce...

Sări din pat şi-l luă în brațe. Krumme începu să plângă cu suspine, Erlend încerca să înțeleagă de ce ajunse în halul ăsta.

— Ai luat BĂTAIE? Cineva te-a...

— Lovit cu maşina. Aproape că m-a omorât, spuse Krumme.

— Dar... AICI? AICI, în față la noi?

— Nu. Acum două ore, chiar în fața redacției. Poliția m-a dus la camera de gardă de la spitalul Bispebjerg, dar acolo au spus că nu e nimic grav. N-am avut contuzie cerebrală. Şi nici rana de la bărbie n-a trebuit cusută. Nu mă simt rău, dar...

Erlend a aruncat o privire rapidă la radioul cu ceas deşteptător, dormise mult. Îl sprijini pe Krumme şi-l conduse la baie, îi scoase mantoul şi hainele, îl duse la duş, intră împreună cu el, lăsă apa să curgă şi-l îmbrăţişă. Krumme plângea, bolborosea ceva despre ei doi şi tremura tot. Erlend simți cât de mult îl iubea pe omul acesta, îl iubea mai mult decât orice pe lume, micul lui Krumme rotunjor, care semăna cu Karlsson[16] pe acoperiş din copilăria sa.

— Am crezut că o să mor. Ba nu... *ştiam* că o să mor. Zăceam acolo cu fața pe pavajul murdar şi plin de noroi şi vedeam totul dintr-o parte, oamenii, maşinile, eu doar zăceam acolo. O altă maşină a apărut în viteză, îi vedeam bara de protecție şi roțile cum se apropie. A... a reuşit să oprească. S-a oprit cu un scrâşnet de frâne, pe diagonală, chiar în fața mea... acolo unde zăceam. Zăceam acolo, Erlend, în mijlocul străzii.

— Acum eşti aici, scumpul meu Krumme, te țin în brațele mele, acum eşti aici.

— Ştiam că o să mor şi m-a gândit...

— Bine, bine...

— M-am gândit... Şi restul vieții mele? Ce-o să fie?

— Doar sunt cu tine. Şi eşti în viață.

— Vreau să avem un copil, Erlend. Un copil.

— Ce?

— M-am gândit aşa de mult la asta. De mult timp.

---

[16] Personaj din cartea pentru copii cu acelaşi titlu, de scriitoarea suedeză Astrid Lindgren (n. tr.).

Erlend îi dădu drumul din braţe şi-l mângâie pe păr pentru a îndepărta apa. Krumme stătea cu ochii închişi şi braţele atârnând, era doar un corp cu pielea udă sub jetul de apă. Rana de la bărbie nu mai sângera, dar vânătăile se făceau tot mai mari, pe umăr şi pe partea de sus a braţului. Despre ce vorbea, un copil, ce se întâmpla, încă dormea şi avea un coşmar?

— Un copil, repetă Krumme.

— Dar... cu cine? întrebă Erlend. Şi de ce? Doar mă ai pe mine.

Krumme nu deschise ochii, stătea acolo la duş şi spuse:

— Nu ştiu cu cine, habar n-am. Cu o mamă surogat, ca atâtea alte cupluri homosexuale, sau cu o femeie care vrea... la fel ca noi. Nu ştiu! Dar vreau să avem un copil, Erlend. Un copil care să fie al nostru. Te iubesc, era cât pe ce să mor, acum puteam fi mort, vreau să avem un copil. Este vorba de restul vieţii noastre, Erlend. Trebuie să avem mai mult. Mai mult decât ceea ce avem acum. Mai mult. Ceva care va continua după noi. În viitor. O viaţă.

— Acum închid apa, spuse Erlend. O să ne ştergem şi o să ne punem halatele de baie. Apoi vom aprinde focul în şemineu şi ne vom relaxa un pic. Ai avut un şoc, Krumme.

— Da, cu siguranţă. Dar, de fapt, sunt şi puţin bucuros.

Krumme deschise ochii, erau sumbri şi avea o privire intensă. De obicei erau albaştri şi veseli. Pe Erlend îl trecu un fior, deşi apa era caldă. Ce se întâmpla, ce-i auzeau urechile, el care îşi iubea viaţa, serviciul şi pe Krumme. Nimic nu lipsea, nimic. Era asta un semn de rău augur deoarece doar cu câteva ore înainte jucase un joc mental cu Soarta şi nu bătuse în lemn când se gândise ce fericit şi ce satisfăcut era?

— Tremuri, Krumme, hai, lasă-mă să te şterg bine, totul o să se aranjeze, spuse el. Am să fac o cafea irlandeză. Câte

trei pentru fiecare. Pe stomacul gol, totul o să fie iarăşi bine, o să vezi.

— Margido, te caută o doamnă care vrea să vorbească cu tine, spuse doamna Marstad. Pot să o trimit înăuntru?

— Cine e? Nu aştept pe nimeni, am o mie de lucruri de făcut.

— Ne-am ocupat de soţul ei în toamnă. Selma Vanvik.

— A, da. Da, îmi amintesc, acum că-mi spui.

— Pot să o trimit înăuntru sau să o rog să ia loc şi să aştepte?

— Roagă-o să intre. Peste... cinci minute.

Doamna Marstad dispăru, îi auzea paşii pe culoar către camera de primire.

— Doamne Dumnezeule, fie-ţi milă de mine, ajută-mă acum, murmură el.

Puse capacul la stilou şi-l aşează cu grijă la locul lui pe birou. Stătea atât de bine în fotoliul său de birou, tocmai se gândise că un fotoliu Håg îşi merita de fapt banii. Spătarul, şezutul şi braţele se puteau regla perfect. Aici a stat crezând că totul s-a terminat, aici a stat cu o satisfacţie exagerată şi s-a bucurat de confortul unui *fotoliu*, să fi fost şi asta o probă la care era supus, trebuia oare să fie aruncat pe neaşteptate în cele mai adânci contraste?

Îşi încrucişă braţele şi se aşează în spatele biroului când ea intră în cameră şi închise uşa cu putere. El nu-şi ridică privirea, dar zgomotul făcut de uşa care trântită îi răsună dureros prin tot corpul. Fericiţi cei săraci, căci a lor este împărăţia cerului, intonă el solemn în gând, eu sunt sărac.

Dar era şi bogat, bogat în credință, de fapt ar cam trebui să fie recunoscător. Ea vorbea, el nu prea auzea ce spunea ea, dar la ce se gândise oare? A, da, că trebuie să fie recunoscător, Selma Vanvik era încercarea la care l-a supus Dumnezeu, dar şi ea era o ființă umană, chiar dacă era unealta lui Dumnezeu. Toți oamenii erau unelte, trebuia să o privească cu milă. Înălță capul şi privirea, ea stătea chiar în fața biroului, mult prea aproape, îmbrăcată în ceva verde, buzele ei se deschideau şi se închideau, el nu voia să se mai uite în jos, doar să-i privească gura sau ochii. Se uită iute în ochii ei, dar imediat se concentră din nou pe gura ei, era imposibil să te uiți în ochii ei, erau negri şi străini, trebuia să asculte ce spunea. Ea vorbea tare acum. Dacă doamna Marstad sau doamna Gabrielsen veneau să vadă despre ce e vorba? În acest birou se vorbea totdeauna încet.

— N-am înțeles exact ce ai spus, zise el privind afară pe fereastră.

Ea se prăbuşi pe unul dintre scaunele care stăteau în fața biroului său şi izbucni în lacrimi.

El se relaxă puțin, era familiar cu plânsul. Oamenii care plângeau erau, desigur, previzibili. O lăsă să plângă puțin şi apoi spuse:

— Te rog să mă ierți. Îmi pare rău de ceea ce s-a întâmplat, Selma. Îmi pare foarte rău.

— Dar de ce? Ne simțeam aşa de bine, Margido. Când vorbeşti în felul ăsta... e mai rău, spuse ea cu o voce de fetiță care făcu ca aerul din jurul lui să rămână nemişcat. Dacă ar fi putut să fie în alt loc, oriunde, chiar şi într-un mormânt întunecat.

— Nu trebuia să vii aici, spuse el. Dacă doamna Marstad sau doamna Gabrielsen ar afla...

— Şi ce dacă? Eşti însurat cu ele poate? Tu nu ai viața ta proprie?

Cu drag ar fi răspuns nu la ambele întrebări, dar îşi dădu seama cu o îngrijorare crescândă că un nou val de furie se acumula în ea. Nu se descurca bine într-o astfel de situaţie. Ar fi fost mult mai uşor dacă ar fi fost o femeie care tocmai trecuse printr-o durere cumplită.

— Dacă e ceva de care să-ţi pară rău, este faptul că nu vrei să vorbeşti cu mine! Te-am sunat, ţi-am scris până şi scrisori, o ţin aşa de *o lună*. Cum crezi că mă simt? Am crezut la început că ai nevoie de timp. Ce proastă am fost!

— Şşş, nu striga, te aud.

Din fericire, ea începu din nou să plângă, iar el îndrăzni să o privească. Stătea cu faţa în mâini, culoarea verde pe care o remarcase era de fapt o pălărie de fetru cu o floare de stofă cusută pe bor. Avea o geantă tot de culoare verde, stătea cu ea pe genunchi, se sprijinea cu coatele de ea.

— Nu poţi să te porţi aşa Margido, şopti ea printre degete. Să te culci cu o femeie şi apoi să dispari, să pretinzi că ai treburi importante când telefonez, ştiu că nu e adevărat, mi-ai spus că totdeauna ai grijă să închizi telefonul mobil când eşti ocupat.

Afurisitul de mobil, totul era mai simplu înainte, fără el. Mai puţin comod, dar mai simplu.

— Am crezut că noi doi ne-am simţit bine împreună. Am crezut asta cu adevărat.

— Nu e aşa de simplu. Eu sunt un om profund credincios, Selma.

— Da, da. Nu cred că te-ai purtat tocmai *în aşa fel* de Revelion!

— Nu suport băuturile tari, eu nu beau niciodată. Iată de ce.

Era din nou furioasă, se ridică, se aplecă în faţă peste birou, el se trase instinctiv înapoi, iar fotoliul cel scump îi copie mişcarea.

— Adică ai făcut asta la beţie. Asta vrei să spui?

El închise ochii. Ce vulgar! Se schimbase, se terminase cu glumele şi cu flirtul, femeia din faţa lui devenise dură şi grosolană şi asta făcea totul cu mult mai simplu.

Se ridică şi o privi drept în ochi.

— Aş vrea să pleci acum, Selma. Îmi pare rău, cu adevărat îmi pare rău. Eşti o femeie foarte... frumoasă. Dar o relaţie cu tine nu se împacă cu credinţa mea în Dumnezeu.

— Dar ce, eşti călugăr? Preot catolic? Lucrezi la o prăpădită de firmă de pompe funebre, nu prea cred că îţi pică femeile în braţe! Pentru mine erai bărbatul perfect, care mă făcea să mă simt în siguranţă, calmul tău mă fascina. Ar fi trebuit să-mi dau seama că acel calm nu era nimic altceva decât o simplă pasivitate. Eşti un laş, Margido Neshov. Acum plec. N-ai să mai auzi nimic de la mine.

Când îşi termină toate treburile pe ziua aceea, puse documentele în dosare, dădu telefoanele importante, planifică până la ultimul detaliu înmormântarea de a doua zi la biserica Ilen şi plecă direct acasă, deşi ceasul era doar trei şi jumătate. Pretinse în faţa doamnelor de la birou că trebuia să se ducă la depozitul de sicrie pentru a verifica stocul, îşi dădu seama şi el ce absurd suna, deoarece totul era înregistrat pe calculator de doamna Marstad, de aceea adăugă că avea impresia că unul dintre sicrie era defect, un mâner părea şubred, voia să vadă dacă putea să-l repare el, ca să nu mai fie nevoie să-l returneze.

De fapt, avea de gând să facă cumpărături pentru toată săptămâna, aşa cum obişnuia să facă în fiecare joi, dar, când se aşeză în maşină, îşi dădu seama că nu avea putere. Dacă doamna Marstad şi doamna Gabrielsen ar fi avut cea mai mică bănuială că ceva nu era în regulă... Ce ruşine! Avea nevoie de respectul lor, depindea de el, el era cel care nu făcea niciodată ceva rău sau ceva imoral.

Închise uşa de la apartamentul lui de bloc, o încuie cu cheia, de acum putea fi găsit la telefonul fix, închise

telefonul mobil şi răsuflă uşurat când ecranul se făcu negru. Ea avea şi numărul lui de acasă, dar acum măcar era o posibilitate mai mică de a putea fi găsit. De fapt, credea el, ea nu îl va mai contacta.

Laş, se gândi, auzi, să-l numească aşa, el care şi-a îndreptat spatele şi a privit păcatul în ochi, lăsându-şi deoparte propriile dorințe. Dimpotrivă, asta se numea forță, deşi el refuza să se mândrească cu asta. Forța de care dăduse dovadă era ceva de la sine înțeles, era o confirmare a prezenței continue a lui Dumnezeu şi a lui Isus Cristos în mintea sa, în sufletul său. Forța aceasta nu venea de la el, era un rezultat direct al credinței sale. Ea nu va înțelege asta niciodată, ea cu vinul ei roşu şi cu *pachetul* ei *familial de artificii.*

Îşi prăji un ou şi o jumătate de cârnat, tăie o roşie şi le puse pe o farfurie împreună cu o felie de pâine integrală, se duse până la frigider cu un pahar în mână şi-l umplu cu lapte. Le duse pe toate în camera de zi şi mâncă aşezat în fotoliul lui Stressless, cu farfuria pe genunchi, fără să deschidă televizorul. După ce mâncă, aşeză farfuria şi paharul pe măsuța de cafea şi se lăsă pe spate.

Era atâta linişte. Începuse să ningă. Privi afară la chiparosul din ghiveciul de pe balcon, era frumos cu zăpadă pe frunzişul verde. Se bucura ori de câte ori se uita la el, însă nu şi astăzi. Dorea să se mute, să găsească un apartament cu saună sau în care să aibă loc să instaleze una. Se ridică, găsi ziarul din ziua respectivă şi frunzări anunțurile imobiliare. Atunci sună telefonul şi pulsul îi crescu rapid, urechile îi vâjâiau şi mâinile îi tremurau când ridică receptorul.

— Eu sunt, spuse doamna Gabrielsen.

— Da.

— Tocmai au telefonat, Randi Lagesen a telefonat, Randi şi Einar Lagesen, cei doi cu bebeluşul care a murit de

sindromul morții subite a nou-născuților, cel căruia i-am pregătit corpul ieri şi care va fi înmormântat luni. Doamna Gabrielsen avea prostul obicei să-i servească toate amănuntele pe tavă. Ar fi fost de ajuns să spună Lagesen, stătuse doar cu câteva ore în urmă şi citise ultima variantă a broşurii pentru înmormântare.

— Da, da, ştiu despre cine e vorba.

— Vor să aibă totuşi slujbă la sicriu. Părinții lui au venit de la Oslo în după-amiaza asta. M-am interesat de capelă la spital şi e liberă azi, dar mâine e ocupată. Crezi că te poți ocupa de asta acum? E liberă la ora şapte.

— Da, pot. Te rog să le comunici asta. Am timp suficient.

Împături ziarul cu grijă şi îşi mai aduse un pahar cu lapte. Aceasta era realitatea, realitatea care îl înconjura. Şi din care Selma Vanvik era clar că nu pricepea nimic.

— Doamne Dumnezeule, tu care ne vezi şi ne cunoşti, alină-ne durerea.

Atât mama cât şi tatăl copilului erau credincioşi. Asta îl bucura, le era mai uşor să suporte durerea. Era primul lor copil şi primul nepot de ambele părți. Mama şi tatăl stăteau unul lângă altul cu mâinile împreunate şi două cupluri de bunici care pe rând îi mângâiau pe spate şi le strângeau mâinile. În fața lor era micul sicriu deschis, cu o fetiță de trei luni, îmbrăcată într-o rochiță roz şi albă tricotată de mână. Orbitele erau deja înnegrite, dar reuşise să le acopere cu cremă înainte să vină ei. Lumânările albe erau aprinse, iar flacăra lumina tremurând pereții. Micul capac de sicriu era pus pe un scaun lipit de perete.

Toți ascultau cuvintele lui, îi făcea bine să le pronunțe, să reprezinte ceva pentru aceşti oameni, să îi ducă un mic pas mai departe. Prea mult timp simțise că folosea cuvinte goale, lipsite de conținut, însă acum aceste cuvinte îl încălzeau, la fel de mult cum îi consolau pe părinți şi pe bunici.

Ridică ochii şi le întâlni privirea. Ochii mamei erau roşii şi plini de o durere nețărmurită şi de un fel de dor fizic pe care îl văzuse totdeauna la mamele care îşi pierduseră bebeluşii.

— Au adus pruncii la El ca să Se atingă de ei, dar ucenicii i-au certat. Când Isus a văzut aceasta s-a supărat şi le-a zis: „Lăsați copiii să vină la Mine şi nu-i opriți, căci împărăția lui Dumnezeu este a unora ca aceştia. Adevărat vă grăiesc vouă: cine nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca un prunc nu va intra în ea". Şi luându-i în brațe, i-a binecuvântat, punându-şi mâinile peste ei... Isus spune: „Eu sunt Păstorul cel bun. Eu îmi cunosc oile Mele şi ele Mă cunosc pe Mine". „Eu le dau viață veşnică, în veac nu vor pieri şi nimeni nu le va smulge din mâna Mea. Tatăl Meu, care mi le-a dat, este mai mare decât toți; şi nimeni nu le poate smulge din mâna Tatălui Meu".

Mama plângea cu suspine, iar mama ei o ținea pe după umeri.

— Aşa sună cuvintele Domnului.

Aşteptă câteva secunde înainte de a continua:

— Să spunem împreună Tatăl Nostru.

Rudele îşi împreunară mâinile şi înclinară capul. Toți erau oameni credincioşi şi din fericire copilul fusese botezat, sărbătoriseră botezul doar cu zece zile înainte. Fetița primise numele de Sara Emilie.

Margido închise ochii, se simți pătruns de solemnitatea momentului când urma să spună rugăciunea împreună cu ei.

— Tatăl nostru care eşti în ceruri, sfințească-se numele Tău, vie împărăția Ta, facă-se voia Ta, precum în cer aşa şi pe Pământ. Pâinea noastră cea de toate zilele, dă-ne-o nouă astăzi şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum iertăm şi noi greşiților noştri şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este împărăția şi puterea şi mărirea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

— Amin, şoptiră ei.

Aduse capacul sicriului şi-l ținea în mână.

— Vreți să îi acoperiți fața? întrebă el cu voce scăzută.

Una dintre bunici desfăcu batista de mătase pusă pe pernă alături de micul ei cap şi i-o puse pe față după ce-i mângâie obrazul. Lăsă să-i scape un suspin înăbuşit.

— Scumpa mea fetiță... N-am apucat să te cunosc cu adevărat.

Era o linişte desăvârşită când Margido puse capacul, iar tatăl copilului strânse şuruburile.

După aceea îi strânseră mâna toți şase, cu căldură şi sinceritate.

— Ați vorbit atât de frumos, spuse unul dintre bunici. A fost reconfortant pentru noi să simțim că Dumnezeu este alături de noi cu harul Lui. Căci aşa este. Vă mulțumim din inimă, acum o să avem putere să facem şi înmormântarea.

Trebui să curețe zăpada de pe maşină, dând-o jos cu mişcări calme, şi simți un fel de fericire. „Şi nu ne duce pe noi în ispită...” Dar asta se întâmplase. Se întâmplase şi nu era cale de întoarcere. Totuşi ştia că acum era din nou acasă, acasă în turma Domnului, fusese eliberat, devenise din nou unul dintre cei nenumărați, nu era singur.

Era complet diferit de toți bărbații pe care îi cunoscuse până atunci şi de aceea încerca ea să-l convingă pe Sigurd să nu-şi facă probleme. Sigurd pretindea că era sincer îngrijorat şi asta o enerva, dar încerca să nu o arate, înțelegea că făcea asta pentru că îi păsa de ea, chiar dacă se înşela.

— Mai bine te-ai bucura pentru mine, doar vezi că plutesc!

— Mulțumesc, văd asta, toți vedem.

— Când a fost aici, ai văzut doar că nu are nici coarne în frunte şi nici pistol-mitralieră Uzi în jachetă. E un tip ca lumea şi eu sunt...

— ... îndrăgostită peste urechi. Pare foarte simpatic, dar de-abia îl cunoşti de...

— Trei săptămâni! Afli multe lucruri în trei săptămâni! De altfel, l-am întâlnit de Revelion, aşa că sunt cinci săptămâni.

— Dar te ambalezi atât de *tare*, Torunn. Ca ieri la şedință, când ai repetat aceleaşi întrebări tot timpul. Bietul contabil mai avea puțin şi înnebunea.

— Am făcut eu asta? Bine, dar să nu ne pierdem simțul umorului. Clinica merge cu profit serios, câteodată ar putea şi contabilul ăla să fie în stare să repete. În ce priveşte relațiile pe care le-am avut în ultimii ani, au început şi ele bine, dar apoi s-au dus la naiba pentru că am început să-i comand încoace şi încolo. Până la urmă s-au lăsat dominați, dar atunci mi-am pierdut respectul pentru ei şi au început să umble cu alte femei ca să-şi recâştige încrederea în sine. Scurtă variantă psihologică! Dar Christer nu se lasă dominat, Sigurd.

— Aş vrea doar să nu te ambalezi. Tot ce-mi doresc e să-ți fie bine, Torunn.

Luă un biscuit picant rămas de la Crăciun, amintindu-şi prea târziu că se săturase de ei, şi se strâmbă.

— Crăciunul ține până de Paşte, spuse ea. Dar serios, Sigurd, mă simt minunat şi nu trebuie să-ți faci griji pentru mine. De fapt, e un tip destul de normal, deşi conduce o sanie trasă de câini prin valea Maridal, în beznă. Dar când te porneşti aşa contra mea, simt nevoia să îl laud până la cer. Înțelegi, nu-i aşa? Rezumă-te la fapte.

— Adică?

— Că relația asta *nu* este ca celelalte pe care le-am avut până acum. Îmi face *bine*. Nu trebuie să fii îngrijorat.

— Cu o singură condiție. Să pui biscuiții picanți într-o farfurie de mâncare pentru animale, să o pui în sala de așteptare pentru câinii care vin la consultație și să cumperi niște biscuiți Maryland Cookies.

— Bine, o să arunc biscuiții picanți. Dar biscuiții Mary trebuie să-i cumperi tu.

Nu îi plăcea că Margrete spunea aproape același lucru în legătură cu Christer. Spunea că totul mergea prea repede, că ea va ajunge prea repede la apă adâncă. Dar cum putea să facă altfel? Să fie împreună cu Christer era ca și cum venea *acasă*, deși pentru alții asta suna ca un clișeu. Însuși faptul că îl întâlnise era ca și cum ar fi câștigat la loto. El nu ieșea în oraș, nu frecventa cercul ei de prieteni. Venea uneori în cartierul Majorstua, în apartamentul lui de pe strada Bogstadvei, dar în rest era la cabana lui din pădure. Nu avea voie să utilizeze cabana ca locuință principală, de aceea avea apartamentul din Majorstua, unde primea și corespondența. Acolo era înregistrat cu adresa de domiciliu.

— Nici măcar Luna nu a călcat pe acolo, spunea el. Dar reprezintă și o investiție, valoarea apartamentului crește ca naiba. Mă sufoc când sunt închis acolo. E ciudat că sunt atâți oameni care se înghesuie să locuiască îngrămădiți unii peste alții.

— Așa ca mine, spuse ea. Când sunt în apartamentul meu, nu am senzația că locuiește cineva nici dedesubt, nici deasupra.

Bineînțeles că îi plăcea cabana lui mai mult decât apartamentul ei, asta era clar. Și-ar fi dorit să locuiască și ea așa dacă ar fi putut. O cabană aparent simplă atunci când o vedeai din afară, dar destul de mare, iar înăuntru era perfectă. Podea de ardezie încălzită, baie cu pereți din bușteni rotunzi și sobă cu lemne, o masă țărănească

albastră enormă, un şemineu mare, fotolii vechi şi confortabile acoperite cu blănuri de oaie, bucătăria cu o uşoară dezordine plăcută şi o sobă cu lemne exact ca aceea de la Neshov. Pereţii din camera de zi aveau rafturi cu cărţi şi reviste vechi. Era într-adevăr o atmosferă de cabană, până când deschideai uşa la camera de lucru. Trei monitoare, imprimante, un fax şi ceasuri care arătau ora la New York, Londra şi Tokyo. Când intrase acolo, a doua oară de când erau împreună, ea se întorsese spre el şi exclamase:

— Dumnezeule, dar de fapt tu cu ce *te ocupi*?

Nu discutaseră încă despre asta, nu apucase încă să-l întrebe. Vorbiseră doar despre câini şi iar despre câini, sau nu vorbiseră deloc, stând doar lipiţi unul de altul, făcuseră dragoste, se cunoscuseră prin miros, gust şi atingere. O posedase pur fizic într-un mod în care ea doar visase la pubertate, dar pierduse speranţa că se va întâmpla asta vreodată. Crezuse că nu era decât un vis roz şi prostesc de adolescentă.

— Cu ce mă ocup? Fac bani.

— Cum?

— Acţiuni. Fonduri de acţiuni. Vând şi cumpăr.

— Singur? Pe cont propriu? Nu lucrezi undeva?

— Ba da, aici. În cabana din pădure.

El lucrase ca administrator de fonduri de acţiuni, „cursa şobolanului”, cum o numea el, iar ea nu avea nici un motiv să se îndoiască de asta. În acelaşi timp, era tot mai preocupat de atelajul de câini şi treptat îşi dăduse seama că aceste două activităţi deveneau tot mai greu de împăcat. Prima dată când participase la cursa din Finnmark[17], în timp ce despărţea patru câini mari care se luaseră la bătaie chiar în mijlocul pistei şi toate harnaşamentele erau

[17] District din nordul Norvegiei (n. tr.).

încurcate, şi-a dat seama că aşa voia să trăiască. Era ziua a treia a cursei. S-a dus direct acasă şi a donat toate cămăşile şi costumele la Fretex[18], şi-a păstrat doar un costum negru Hugo Boss, gândindu-se că poate îl va folosi dacă se va duce la vreo înmormântare.

— Totul se face prin internet. De fapt, pot să lucrez unde am chef. Chiar şi într-o cabană de pescar din Svalbard[19], de ce nu?

— Dar nu costă prea mult? Nu trebuie să ai capital sau ceva de felul ăsta?

— Ba da, dar am trecut de faza asta. Stau bine acum. Dozez egal între risc mare şi mic. În ultima vreme înclin puțin spre risc mare, ca să fiu sincer. Dar merge bine, ca pe roate.

După aceea nu a mai vrut să vorbească despre serviciu, a închis uşa la camera de lucru. A ridicat-o în brațe a sărutat-o pe gât şi pe ceafă până la rădăcina părului, a spus că vor face focul în şemineu şi că putea să rămână peste noapte dacă voia. Sigur că voia, drumul de maşină ajungea până în spatele cabanei, unde parcase ea, nu făcea decât ceva mai mult de o jumătate de oră până la serviciu.

Ce bine ar fi fost să fie lăsată în pace, să nu o mai piseze nimeni, dar asta nu se putea. Mama o pisa. Tata n-o pisa, dar asta era mai rău, ea era cea care trebuia să sune, şi nu invers. Semăna a pedeapsă. Înainte, el suna din când în când ca să stea de vorbă, dar acum nu mai făcea asta. Ca şi cum voia să arate că se descurca şi atunci nici de-al naibii nu suna, pentru că *nu avea nevoie* de ea. La serviciu era ocupată până peste cap cu cursurile de dresură şi clinica. Ar fi preferat să se închidă în casă cu Christer, să arunce

---

[18] Magazin administrat de Armata Salvării (n. tr.).

[19] Insulă locuită din Oceanul Înghețat de Nord (n. tr.).

telefonul mobil în closet şi să iasă doar când venea primăvara.

— Şi încă ceva, Sigurd. E teribil de amuzant să mergi cu sania cu câini! Când te gândeşti că ei ascultă de mine! Îţi dă un fel de... beţie! Şi cu pădurea întunecată în jurul tău, cu spaţiile deschise şi nici un alt sunet decât gâfâitul câinilor şi sania care alunecă pe zăpadă.

— Câinii ăia n-or să ajungă clienţi la noi, spuse el. Tipii ăştia îşi oblojesc singuri câinii şi dacă au vreo rană mai gravă decât o simplă tăietură sunt imediat candidaţi la terenurile de vânătoare eterne.

— Da, e o relaţie cu câinii un pic diferită, spuse ea, trebuia să recunoască asta.

Câinii de sanie erau animale de tracţiune, deşi Christer era ataşat de fiecare dintre ei, după câte îşi putea da ea seama. Luna era favorita lui, mica şi sprintena Luna în fruntea atelajului de câini care erau toţi mai mari decât ea. Şi dacă era vreo problemă în trupă, se întorcea şi le lătra ea ceva ce numai câinii înţelegeau, în orice caz, îşi făcea efectul. Odată, când Torunn era şi ea acolo, doi câini masculi au început să se bată.

— Uită-te acum, a spus Christer.

El a oprit sania imediat. A lăsat câinii să se bată, a trecut doar rapid pe lângă ei şi a dezlegat-o pe Luna din harnaşament. Ca o tornadă albă, ea s-a repezit între cei doi câini, şi-a arătat colţii în stânga şi-n dreapta şi s-a ridicat aproape pe labele din spate, lovindu-i cu labele din faţă pe fiecare. Ei s-au oprit imediat, s-au culcat la pământ în timp ce Luna îşi reafirma mesajul muşcându-i de ureche, întâi pe unul, apoi pe celălalt, mârâind cu furie. Câinii scheunau ca nişte căţelandri.

— Îi răneşte? a strigat Torunn.

— De-abia îi atinge. Scheaună ca să arate că se supun.

Până ca Luna să termine, ceilalți câini s-au culcat şi ei pe zăpadă şi Torunn vedea cum parcă le creşteau aripi. Când Luna a fost legată din nou în capul atelajului, s-a scuturat violent şi a pufnit de satisfacție, aruncând priviri rapide peste umăr.

— O cățea ca asta valorează greutatea ei în aur, a spus Christer şi a zâmbit înainte să pornească atelajul din nou. Hiiii-ia!

Dar astăzi nu urma să se vadă cu el, trebuia să se ducă la mama ei. De aceea stătea şi trăgea de timp cu Sigurd în camera mică în care îşi luau pauza. El era însurat şi tată a patru copii, era însurat de o mie de ani, ce mai ştia el ce înseamnă să fii îndrăgostit. În cele din urmă sună maică-sa şi o întrebă unde era.

— Sunt pe drum acum, am întârziat puțin aici. Vrei să-ți cumpăr ceva de pe drum?

Ce să cumpere?

— Nu ştiu. Ceva bun? Ai poftă de ceva? întrebă Torunn.

Mama ei nu avea poftă de nimic.

Deschise uşa, îmbrăcată în pijamaua ei de mătase.

— Bună seara, scumpa mea, spuse ea şi o îmbrățişă rapid pe Torunn înainte să se întoarcă şi să treacă prin antreu.

— Dormeai?

— Nu. Numai că nu m-am îmbrăcat încă.

— Vai, mama. E nouă seara!

— Atunci nici nu are rost să mă mai îmbrac. Oricum o să mă culc peste câteva ore.

— Nu merge aşa, mama, aşa nu se poate.

— Nu-mi spune mie ce merge şi ce nu merge, nici n-ai intrat bine pe uşă. Scoate-ți canadiana înainte să începi să-mi vâri pe gât preceptele tale de viață.

— Dacă eşti nesuferită, plec imediat. De fapt, sunt moartă de oboseală.

Ar fi putut să se ducă la Christer, să-i facă o surpriză, să cumpere o pizza şi aperitive. Mama se opri în mijlocul camerei de zi, îşi ascunse faţa în mâini şi începu să plângă tare.

— Iartă-mă, scumpa mea. Iartă-mă! Ştiu că-mi vrei doar binele.

Şi iarăşi se întâmpla la fel, ea trebuia să o consoleze pe mama ei, când de fapt ar fi trebuit să fie invers. Se duse repede şi o îmbrăţişă.

— Hai, hai, mamă, nu plânge. Dar trebuie să ieşi mai mult. Nu poţi să stai tot timpul în casă, poate ar trebui să facem un drum la Copenhaga. Erlend abia aşteaptă. Să mergem amândouă. Aş putea să-mi aranjez un weekend lung.

— Poate că da... deşi el face parte din familia Neshov, a naibii gaşcă. Dar Erlend ăsta pare foarte jovial.

— Aşa şi *este*, mama! O să-ţi placă de el! Ştie toate magazinele bune unde să mergi la cumpărături!

— Cumpărături... pentru ce? Dacă mă gândesc mai bine, nici măcar nu-mi pot permite o excursie la Copenhaga.

Torunn îşi desfăcu braţele din jurul ei, se duse să se aşeze pe un fotoliu, îşi dădu jos canadiana şi o puse pe jos lângă fotoliu.

— Gunnar nici nu se gândeşte să te lase să te descurci singură în privinţa banilor, spuse ea.

Mama îşi şterse lacrimile cu mişcări bruşte şi îşi încrucişă teatral braţele pe piept.

— Nu mă poate întreţine tot restul vieţii. Dar eu am stat acasă de când l-am cunoscut, Torunn. Şi sunt, după cum ştii, mulţi ani de atunci. Şi tot după cum ştii, nu am nici o calificare. El vrea să vindem casa.

— Bine.

— *Bine*? E tot ce poţi să spui? Casa mea de peste treizeci de ani!

— E şi casa lui Gunnar. Şi vila asta valorează cu siguranţă o avere. Ai putea să-ţi cumperi un apartament frumos şi...

— Spune-mi, tu eşti de partea lui? De partea lui?

— Mamă. Încearcă să fii puţin mai realistă. Nu poţi locui singură într-o vilă cu două etaje din Røa în timp ce Gunnar locuieşte...

Se întrerupse brusc, habar n-avea cum locuia Gunnar. Se putea foarte bine ca Marie să aibă un apartament luxos pe Aker Brygge[20], unde Gunnar fuma ţigări de foi şi avea garaj subteran.

— Sunt de partea ta, mama. Vreau să-ţi fie bine. Să... treci peste toate astea.

— Vrei să spui să renunţ.

— De fapt, vreau să spun contrariul. Să *nu* renunţi, spuse Torunn.

— Vrei să spui să renunţ la Gunnar.

Torunn se uită la ea lung.

— Dar ai spus de o mie de ori că nici moartă nu-l vrei înapoi, chiar dacă s-ar întoarce smerit cu coada între picioare!

— Da. Dar coada lui nu e atât de lungă încât să o ducă înapoi între...

— Mama! Nu vreau să aud aşa ceva!

— Vai de mine, ce suflet delicat. O ceaşcă cu ceai, draga mea?

Nu scăpă până la douăsprezece şi jumătate. Primul lucru pe care-l făcu atunci când ajunse la maşină şi se simţi în siguranţă fu să-l sune pe Christer. El răspunse după o veşnicie şi îi spuse că lucra.

— Acum, la ora asta?

---

[20] Zonă ultracentrală pe malul fiordului Oslo (n. tr.).

La Shanghai e şapte şi jumătate dimineaţa.

— Shanghai?

La Shanghai era mişcarea.

— Care mişcare? întrebă ea.

Investiţiile, spuse el, acest secol aparţinea Chinei, uită de Statele Unite şi Japonia, banii trebuiau investiţi în China. Un turbo-capitalism cum nu se mai văzuse în lume de când Hong Kong-ul fusese deschis pentru investiţii de capital occidental. Dar acesta era şi mai sălbatic.

— Cred.

El avea vocea schimbată, acum nu reuşea să şi-l imagineze în spatele saniei cu câini. Şi nici în costum cu cămaşă albă şi cravată de mătase. Costumul negru îl păstra pentru înmormântări. Ea sperase că el o să spună: „Vino! Vino chiar dacă e noaptea târziu şi trebuie să te scoli devreme, Torunn". Dar el nu spuse asta, părea grăbit, bineînţeles că nu putea lăsa tot ce făcea doar pentru că ea telefona. Din asta trăia.

— Mai vorbim, atunci, spuse ea.

— Da, răspunse el. Şi gândeşte-te la ce ţi-am spus. Dacă ai cincizeci de mii disponibile, o să-i pun să facă pui. De obicei nu lucrez cu sume atât de mici, dar pentru tine am să fac o excepţie.

— *Aveam* cincizeci de mii disponibile şi chiar mai mult, dar rulăm totul înapoi la clinică, investim într-un nou echipament Roentgen computerizat şi poate o să mai angajăm un...

— Gândeşte-te totuşi la ce ţi-am spus. Mai vorbim.

El închise telefonul. Ea se gândi: El stă şi lucrează, ştia că eu aveam altă treabă în seara asta, nu-l pot acuza de nimic, dacă m-aş duce la el şi aş bate la uşă, sigur că s-ar bucura.

Când închise uşa apartamentului ei, se simţi brusc neobişnuit de singură. Era ciudat. Întotdeauna îi plăcea să se încuie înăuntru, să ştie că asta era vizuina ei. Puse să

fiarbă apă de ceai, îşi scoase hainele şi îmbrăcă un halat, frunzări poşta şi dădu deoparte reclamele. Note de plată şi o convocare la şedința asociației de locatari, nici nu se uită la ordinea de zi. Ieşi pe palier să vadă dacă se zărea lumină pe sub uşă la Margrete, dar era întuneric. Se întoarse în apartamentul ei uşurată. Despre ce să vorbească cu Margrete? Ce naiba, la treizeci şi şapte de ani nu putea să aibă o relație cu un bărbat singur de aceeaşi vârstă cu ea? Bine că nu îi suflase mamei nici o vorbă despre Christer. De altfel, cum ar fi putut face asta? Să-i povestească că era îndrăgostită la nebunie în timp ce mama ei se aştepta, cu siguranță, ca viața lui Torunn să fie un ecou al propriei ei vieți lipsite de dragoste. Simți nevoia să-l sune din nou, luă telefonul mobil, făcu să apară numărul lui pe ecran, dar nu apăsă butonul verde. În orice caz, era numărul lui. Dacă ar apăsa, ar auzi vocea lui.

Erlend. Era totdeauna plăcut să vorbească cu el. Dar era târziu. Era unu noaptea. Îi trimise totuşi un SMS de încercare: „Pot să te sun?”.

„OK”, răspunse el după câteva minute.

— Eu sunt. Ştiu că-i târziu, dar de fapt acum e opt dimineața la Shanghai.

Bine, aşa o fi. Ea avea cu adevărat o viziune globală.

— Şi voi staţi până târziu?

Krumme nu. Doar el.

— Ce faci acum?

Nimic special. Stătea şi bea un coniac privind luminile din Copenhaga.

— Sună bine.

Da, nu era rău.

— Vocea ta sună cam… supărată. S-a întâmplat ceva?

Nu se întâmplase nimic. El îşi descoperise un nou rid, sub una dintre fese, tocmai în locul acela, dar spunea asta fără dramatism şi fără verva lui obişnuită.

— Dar nu eşti ca de obicei. Erlend, *s-a întâmplat* ceva? Vreau să spun în afară de rid.

Nu trebuia ca ea să se neliniştească şi nici să-şi închipuie tot felul de lucruri. Cu o zi înainte îşi adusese afişul cu *Aladdin Sane* de la înrămat, arăta grozav, toate încreţiturile erau netezite, iar marginile fuseseră tăiate pentru a îndepărta găurile de piuneze şi urmele de bandă adezivă. Acum era atârnat pe peretele din dormitor, într-o ramă roşie ca focul. Astăzi îi mai trimisese avocatului Berling din Tronheim şi o grămadă de documente semnate, acum nu va mai dura mult până când Tor va deveni proprietarul legal al fermei.

— Ce bine, spuse ea şi se gândi: „Trebuie să-l sun pe tata mâine”. Alte noutăţi?

Păi, Krumme era cât pe ce să fie omorât azi, a scăpat cu câteva tăieturi şi vânătăi, maşina a reuşit să oprească în ultima clipă.

— Doamne fereşte! Şi abia acum îmi spui? Nu s-a speriat îngrozitor? Vai, bietul Krumme!

Deodată Erlend începu să vorbească în şoaptă, spunând că sigur Krumme s-a sculat acum din nou, îl auzea la baie.

— V-aţi certat? spuse ea tot în şoaptă. Din moment ce vorbeşti aşa încet.

Nu, nu se certaseră, dar acum erau puţin cam supăraţi.

— Puţin cam supăraţi? Nu se poate, glumeşti. Tu şi Krumme sunteţi complet... Nu e posibil.

Era posibil, dar o să le treacă, nu mai trebuia ca mica lui nepoată să se gândească la asta, acum trebuia să închidă, or să vorbească altădată.

Ea se băgă în cearşaful rece ca gheaţa, se ghemui în poziţie de fetus şi închise ochii. Printr-o fereastră deschisă se auzea un bebeluş care plângea cu foc şi jos, pe stradă, se auzeau nişte tineri care discutau aprins cu voci stridente. *Puţin cam supăraţi acum...*

Nu era vânt şi nici nu ploua. Îi plăcea să adoarmă în sunetul ploii sau al vântului care fremăta printre ramurile mestecenilor înalți. Un pat cald era cu atât mai bun când afară era o vreme mizerabilă. Dar în Stovner nu era vânt, iar vremea era stabilă. Se ridică, deschise telefonul mobil, trimise un SMS: „Mi-e dor de tine. Ne vedem mâine?”. Rămase în pat uitându-se la cifrele roşii ale ceasului digital cu radio până când arătară ora 02:43 şi adormi, dar Christer tot nu-i răspunsese.

Când se sculă ca de obicei la şase şi jumătate şi coborî la bucătărie, văzu pe termometru că erau minus douăsprezece grade afară. Imediat se simți nelinişti t. Avea două serii de purcei nou născuți în crescătorie, iar cei mai mici aveau doar cinci zile. De obicei, unul dintre şapte purcei murea în prima săptămână, aşa arăta statistica, dar el detesta să li se întâmple animalelor lui. Gerul era un duşman perfid. Natura era suverană.

După ce mama hotărâse să vândă cota de lapte acum câțiva ani şi să înceapă creşterea porcilor, el a transformat grajdul în crescătorie de porci, dar nu a avut bani să instaleze un sistem de încălzire în pardoseala țarcurilor de fătat. Purceii dormeau în nişte cutii speciale în colț, încălzite de la o lampă de infraroşii pusă deasupra lor, culcați pe paie, dar când scroafa grohăia şi îi chema la masă ei trebuiau să meargă pe podeaua de beton şi să se întoarcă tot pe acolo. Nu era totdeauna uşor pentru un purcel să facă manevre în jurul muntelui de mamă care stătea lungită între ger şi căldură. Şi dacă erau puțin obosiți de dinainte,

erau de ajuns câteva minute până să înghețe şi să-şi piardă vlaga, era un cerc vicios.

Mai întâi trebuia să-şi bea cafeaua. Nu era în stare de nimic fără cafea.

În timp ce fierbea cafeaua, făcu un foc bun în soba cu lemne, apoi făcu focul şi în camera de zi. Tatăl se scula totdeauna mai târziu şi de aceea se putea bucura de privilegiul de a coborî în camere încălzite şi a găsi cafea caldă. Când trăia mama, ea era cea care făcea focul, iar el cobora la căldură. Şi la ceşti pe masă, bucăți de zahăr, biscuiți de casă din fulgi de ovăz şi brânză Gudbrandsdal[21]. El nu putea să mănânce mult aşa de dimineață, ea ştia asta, nu înainte să se întoarcă de la porci după ce le făcuse toaleta de dimineață şi avea o foame de lup.

Se aşează la fereastră şi îşi bău cafeaua înainte ca zațul să aibă timp să se depună. Cerul era mov şi plin de stele, doar o dungă subțire de lumină se zărea înspre răsărit. Nu avea nici un chef să traverseze curtea în gerul tăios. Ura gerul ca pe ciumă. Nu numai pentru că pătrundea în case, ci pentru că totul devenea dificil, degetele amorțeau, tractorul era greu de pornit când avea de mers la magazin aşa cum trebuia să facă astăzi. Frigiderul era aproape gol. Nu folosea niciodată Volvo-ul până la magazin, stătea bine şi uscat în hambar şi îl pornea doar când trebuia să se ducă în oraş, ceea ce nu se întâmpla prea des. Banii de motorină puteau fi scăzuți de la impozit şi atunci era de la sine înțeles că nu irosea bani buni pe benzină pentru a se duce cu Volvo-ul la magazin ca bogătaşii. Dar acum el aşa era de fapt. Bogătaş. Era proprietarul fermei. Un fel de a zice... proprietar, nici Margido, nici Erlend nu renunțaseră la moştenire, aşa că nu era numai a lui. Dar stătea acum pe numele lui. Pentru

---

[21] Brânză din lapte fiert de capră puțin dulce (n. tr.).

prima oară nu mai trebuia să ducă toate formularele de bilanț anual şi declarația de venituri în camera de zi la tată şi să-l vadă cum stă acolo şi îşi desenează numele.

Anul acesta, el şi-a scris propriul nume pe toate formularele. Se simțise oare bucuros când toate documentele au venit cu poşta şi Margido l-a sunat ca să-l felicite? Nu era sigur. Şi faptul că Margido a folosit cuvântul „felicitări” i s-a părut o prostie. Ferma însemna răspundere, nu-i fusese pusă în brațe ca un cadou, ca să-i facă plăcere.

Zăpada scârțâia sub saboți, mergea cu grijă ca nu cumva să cadă. Gerul n-ar fi trebuit să-l surprindă, era mijlocul lunii februarie, doar ianuarie îi amăgise cu vreme blândă şi temperaturi mult peste normal. Auzise la magazinul sătesc că fuseseră observate până şi grupuri de ostrigari[22] jos, în Gaulosen.

Îşi puse cizmele şi salopeta, intră la porci şi aprinse lumina fluorescentă din tavan. Întâlni în toate țarcurile ochii mijiți de somn ai porcilor care tocmai se treziseră, scroafele se ridicară întâmpinându-l cu grohăituri, el se aşează pe vine şi pipăi podeaua. Da, era rece. Trebuia să aducă multe paie. Podeaua rece făcea rău şi scroafelor care alăptau întinse pe jos. Era o muncă extraordinară să schimbe încontinuu atâtea cantități suplimentare de paie, dar nu avea încotro.

Se duse repede la purceii cei mai mici. Lumina le făcuse pe ambele scroafe să cheme purceii la masă şi el îi privi cu atenție. Fiecare avea sfârcul lui, trebuia să treacă câteva zile până când se stabilea o ierarhie între purcei şi fiecare îşi asigura propriul lui sfârc. Dacă se întâmpla ca vreunul dintre ei să greşească țâța după aceea, purceluşul nedreptățit trecea fățiş la atac. Scroafele aveau destule țâțe

---

[22] Pasăre de apă migratoare cu cioc şi picioare de culoare roşu-deschis, cunoscută şi sub numele de „scoicar” (n. tr.).

pentru toți, erau scroafe tinere, așa că seriile de pui nu depășeau unsprezece sau doisprezece purcei. Acum examina cea mai tânără serie de purcei, pe scroafă o chema Trulte și era o purcea frumoasă și liniștită de la care aștepta mult. Rareori văzuse un comportament atât de sigur și de liniștit în timpul fătării, doar Siri o întrecea din punctul acesta de vedere, dar până și Siri reușise să strivească un purcel. Privi spre țarcul unde purceii de la Siri și de la Sara erau împreună, fuseseră înțărcați acum paisprezece zile. Stăteau și se uitau mirați la el, unul lângă altul, în timp ce adulmecau aerul cu râtul, ca și cum mirosul lui le-ar fi putut explica de ce stătea el acolo și se holba la ei când lor le era așa de foame.

Pe Sara o luase camionul de la abatorul din Eidsmo la câteva zile după ce o separase de purcei. Avusese timp să facă doar o serie de pui și din cei nouă purcei omorâse patru la fătare. O scroafă rea pe care nu avea rost să o mai țină. E adevărat că fusese speriată, chiar în timp ce făta, de un elicopter de salvare care zbura mult prea jos deasupra clădirilor îndreptându-se către spitalul Sfântul Olav de peste dealuri, dar orișicât. Acum ajunsese salam și carne tocată. Urma să aleagă două scroafe din seriile viitoare și să le lase să crească de prăsilă. Aveau nevoie de altă hrană decât porcii pentru abator, mai puțin consistentă, deoarece nu era necesar să ajungă la o anumită greutate într-un timp determinat, ci, dimpotrivă, trebuiau să fie scroafe sănătoase care să se dezvolte bine. Oare ce nume să le pună? Poate Dolly și Diana. Da, erau nume frumoase. Îi plăcea să le dea nume, și nu doar numere de înmatriculare.

Doi dintre purceii lui Trulte păreau anemici. Nu mâncau la fel de bine ca ceilalți și erau cei mai mici. Când terminară de supt, îl apucă pe unul dintre ei de piciorul din spate și-l ridică. Tremura.

— Nu prea ai carne pe tine, nu. Pe deasupra, ți-e și frig.

Îl aşează chiar sub lampa de infraroşii. Dacă purceii se certau, nu ezitau să-l împingă mai încolo pe un concurent, chiar când erau gata să doarmă. Legea junglei era valabilă aici ca şi în alte locuri.

Purceii de la Trine erau vioi şi frumoşi, nu vedea nici un semn ca vreunul să fi fost bolnav. Aveau şi ei opt zile şi trecuseră de perioada cea mai grea. Chiar şi cei mai mici arătau vioi şi zburdalnici şi nu păreau să-şi dea seama că dincolo de pereţii de piatră gri erau minus douăsprezece grade. Curăţă toate ţarcurile, împărţi furaje şi împrăştie pe jos muşchi şi licheni uscaţi. Scărpină porcii în spatele urechilor când ei îşi băgară botul în granule, vorbi cu scroafele şi le spuse pe nume, le zâmbi purceilor care se căţărau unii peste alţii ca să ajungă în faţă şi să fie primii la mâncare.

— Nu trebuie să vă fie teamă că o să îngheţaţi, nu, aşa activi cum sunteţi. Dar o să primiţi totuşi mai multe paie ca să aveţi pe ce să vă certaţi.

Trase două baloturi mari de paie în culoarul dintre ţarcuri şi le desfăcu, găsi furca şi împărţi porţii generoase de paie încâlcite. Purceii începură imediat să arunce şomoioage de paie în aer şi să se fugărească. Scroafele grohăiau mulţumite şi îşi strângeau paie. Siri stătea ca de obicei, aşteptând ceva mai mult decât paie. El îi întinse un cartof fiert rămas de la masa de ieri, pe care ea îl hăpăi scoţând sunete de plăcere.

— Şi o să primeşti şi paie în plus, având în vedere gerul de afară.

Siri avea o nouă serie de purcei în burtă, lui i-ar fi plăcut să fie o serie mare, pentru că de la Siri ar fi vrut să păstreze noile scroafe de prăsilă. În ţarcurile de fătare împrăştie mai multe paie şi le bătuci bine. Era de ajuns.

Când îşi termină treburile de dimineaţă şi crescătoria răsuna de zgomotul făcut de porcii care scotoceau după

mâncare şi înfulecau lacom, se duse la spălătorie pentru a face un amestec de apă călduţă cu zahăr într-un biberon. Era îngrijorat pentru cei doi purcei mai mici şi mai slabi de la Trulte. Punga de zahăr din dulap se umezise, găsi o şurubelniţă şi-l mărunţi, fierse apă pe o plită electrică simplă care stătea totdeauna pe bancul de lucru şi puse zahărul. Când acesta se dizolvă, adăugă apă rece până când amestecul deveni călduţ şi se duse la ţarcul de fătare al scroafei Trulte.

Era exact aşa cum se temuse el; cei doi purcei mai mici erau deja împinşi la extremitatea grămezii de corpuri adormite sub lampa de infraroşii. Îl luă pe unul dintre ei în braţe, purcelul dormea şi nu se putea scula, trebui să se lupte mult ca să-i bage tetina în gura mică, înainte să i se trezească instinctele, să apuce tetina şi să înceapă să sugă.

— Aşa da, cred că fost bun. Dar nu bea tot, trebuie să păstrăm jumătate pentru sora ta.

Purcelul tremura încă, chiar dacă-l puse înapoi sub lampa de infraroşii. Temperatura ideală pentru aceşti purcei născuţi nu demult era de treizeci şi patru de grade, iar el credea că atât aveau acolo, dar, dacă apuca să intre frigul în ei, foloseau extrem de multă energie pentru a-şi reface căldura corpului. Îl ridică şi pe celălalt şi-i dădu restul de apă cu zahăr. Deodată îşi aminti că mai demult citise în ziarul *Naţiunea* despre un crescător de porci care punea purceii nou născuţi în găleţi cu apă caldă, cu veste de salvare de culoare galbenă în jurul gâtului. Pufnise în râs când văzuse poza şi culmea e că povestea ajunsese şi la ştirile de la televizor. Era vorba de indicele de mortalitate la purceii nou născuţi.

Vestă de salvare galbenă nu avea, dar avea găleţi şi apă caldă. Şi două mâini.

Aduse o găleată cu apă caldă şi nişte cârpe uscate şi apucă purcelul de unul din picioarele din spate. Îl ţinu bine

de umeri şi-l băgă în apă. Purcelul se zbătu ca un nebun, urlând de parcă l-ar fi străpuns cu un fier încins. În restul crescătoriei se făcu brusc linişte, toţi ascultau cu atenţie.

— Linişteşte-te acum, nu te omor. Am nevoie de tine ca să trăiesc, prostuţule.

După câteva secunde protestele încetară şi purcelul căpătă o expresie fericită. Tot după câteva secunde adormi în apa caldă, lăsându-se moale în mâinile lui.

Tor nu stătea comod. Oare cât timp stătuse în apă purceluşul ăla cu vesta de salvare galbenă? Nu-şi amintea dacă se precizase sau nu.

Ar fi trebuit să se aşeze pe un balot de paie când băgase purcelul în apă. Era prea târziu acum. Stătu până când nu mai putu de spate şi, sperând că purcelul se încălzise bine, îl ridică din găleată, îl înveli cu o cârpă uscată şi-l frecă. Purceluşul aproape că nu se trezi, el îl puse jos împreună cu ceilalţi, în mijlocul grămezii, împingându-i pe cei care se opuneau. Se duse în spălătorie, mai puse apă caldă şi repetă operaţia cu celălalt micuţ, înainte de a-l aşeza jos, sub lampă, în mijlocul grămezii de purcei, alături de celălalt. Fraţii lor bine hrăniţi şi instalaţi la căldură trebuiau să accepte că alţii hotărau.

Strânse paiele de pe aleea centrală, aruncă apa caldă pe podea şi mătură, apoi rămase gânditor în picioare, sprijinindu-se de coada măturii. Ar fi trebuit să spele cu furtunul toată crescătoria, atât podeaua cât şi pereţii şi chiar tavanul. Dacă ar veni în vizită vreun inspector veterinar, l-ar sancţiona sigur. Dar pe gerul ăsta nu trebuia să-şi facă probleme. Totuşi ideea unui inspector veterinar apărând deodată la fermă îl făcu să-i fie puţin frică. Risca să obţină un preţ mai mic la abator dacă nu respecta toate normele sanitare pentru producţia de carne. De aceea aduse câteva găleţi de apă, le vărsă prin crescătorie şi mătură apa murdară cât de bine putea. Pe urmă clăti bine mătura, o

ridică, îndepărtă pânzele de păianjen de pe tavan, trecu mătura peste tuburile fluorescente şi i se păru imediat că totul arăta mult mai bine. În spălătorie şterse bancurile de lucru cu cârpa cu care frecase purceii şi rămase în picioare uitându-se la plita electrică, nu arăta bine, pe vremuri fusese albă. Deschise un dulap şi cotrobăi cu o mână în întuneric până în fundul unui raft. Aşa cum îşi aducea aminte, acolo era o veche cutie de detergent. Cartonul albastru şi argintiu era încreţit din cauza umezelii şi nici cea mai mică granulă nu ieşea prin găurile din capac. Tăie partea de sus şi văzu bulgări de pudră albă, aşa că din nou folosi energic şurubelniţa. Înarmat cu cârpe, detergent şi apă călduţă, se apucă să frece plita electrică şi simţi că-i place, era la înălţimea situaţiei, era eficace. Cutia de detergent îi amintea de vremurile de altădată, acum nu se mai găsea aşa ceva. Lumea folosea acum ceva ce se chema Jif, era ca o cremă. Mama se mulţumise întotdeauna să folosească un burete metalic şi bucăţi de săpun Sunlight şi era curat.

Când puse la loc praful de curăţat în dulap, rămase să se uite pe raftul cel mai de jos. Erau acolo o sticlă de jumătate de litru de *akevitt*[23] care mai avea puţin rachiu pe fund, o sticlă înaltă de culoare închisă de rachiu danez din care mai rămăsese la fel de puţin şi câteva sticle de bere rămase de la Crăciun, pe care el le adusese aici ca să le bea singur. De altfel, bătrânul din casă nici nu suporta alcoolul.

Ridică una dintre sticlele de bere. Aşa cum se temuse, era gata să îngheţe, câteva cristale de gheaţă pluteau deja în sticla maronie. Luă toate sticlele de bere, le duse în crescătoria de porci şi le puse în faţa unui ţarc de fătare de pe aleea centrală.

---

[23] Rachiu cu chimen (n. tr.).

Înainte să plece din spălătorie, lăsă apa să curgă într-un şuvoi subţire. În felul acesta ţevile nu îngheţau. Acum voia să se întoarcă în casă, să mănânce un mic dejun copios şi să asculte buletinul meteorologic, după care o să se ducă la magazin cu tractorul.

A doua zi veni fata care îi ajuta la menaj. Temperatura se ridică la minus zece grade. Primul lucru pe care-l spuse de cum a intră în bucătărie fu:

— E ultima dată când vin.

— Dar...

— Da, o să primiţi în continuare un ajutor la menaj, dar o să schimbăm puţin rutele, aşa că o să vină altcineva.

Se obişnuise cu ea. Nu-şi băga nasul peste tot, făcea doar ceea ce venise să facă, apoi pleca. Şi, în timp ce spăla, asculta muzică la nişte căşti vârâte în urechi şi fredona în acelaşi timp. Tatăl era nemulţumit tocmai de asta, el voia să stea de vorbă. Nu înţelegea că o fată tânără ca ea nu avea chef să asculte un om bătrân care se văita de vreme şi de război, sau cum era în Bynes pe vremuri, cât de îngrozitor era că amenajaseră un teren de golf la Spongdal pe un teren bun, agricol.

— Atunci mai bine renunţăm la ajutor la gospodărie, spuse Tor.

— Ce aiureală, doar trebuie să aveţi curat aici. Azi am să spăl la maşină salopetele de lucru pentru la porci, să aduci aici ce vrei să pun la spălat. Apropo, se spune ajutor la menaj, pe vremuri se numea ajutor la gospodărie. Da, de fapt nu se cheamă nici ajutor la menaj, ci *persoană din serviciul de curăţenie*. Dar sună atât de absurd, că nici măcar *eu* nu spun aşa, eu care de fapt *fac* asta.

— Atunci mai bine renunţăm. Indiferent cum se cheamă.

Deodată îşi aminti că Margido era cel care plătea partea de salariu datorată şi va afla dacă opreau aranjamentul. Înjură în gând, n-avea nici un rost. De *dragul* lui Torunn...

— Cine o să vină, atunci?

— Habar n-am. O să vezi când o să vină, adu acum salopetele alea de la porci. Şi şosetele groase de lână şi toate alea, cât arunc eu preşul ăsta mizerabil de plastic.

Îi descoperi în clipa în care, cu salopeta în mână, băgă capul pe uşa de la crescătoria de porci, să verifice dacă totul era în regulă. Trei şobolani graşi, în capătul culoarului central, stăteau şi mâncau granulele pe care le vărsase el de dimineață, după ce dăduse de mâncare la porci.

— SĂ MĂ IA NAIBA!

Şobolanii se furişau de-a lungul pereților până în camera de furaje, el se repezi după ei alergând cu salturi mari, dar dispărură. Înăuntru erau crăpături în pereți în toate părțile, pasaje clare care duceau atât spre hambar, cât şi spre vechiul closet din curte şi spre scara de la siloz.

— ŞOBOLANI! La naiba! Nu vreau ŞOBOLANI în crescătoria mea de porci! urlă el bătând cu pumnul în perete. Numai când se gândea ce ar spune un inspector veterinar despre asta... La o fermă nu te puteai feri de şoareci, dar *şobolani*!

Se duse în grabă cu salopeta la fata care îi ajuta la gospodărie, ieşi din nou îndreptându-se spre tractor înainte să-şi dea seama ce face. Nu putea să cumpere capcane şi otravă pentru şobolani de la magazinul sătesc, s-ar fi auzit imediat. Era nevoit să se ducă în oraş, la magazinul de fierărie şi chimicale Østerlie, acolo putea să parcheze chiar în față. Cu paşi grei, se întoarse în casă şi se duse sus la baie să se aranjeze puțin. Numai să pornească Volvo-ul pe gerul ăsta nenorocit.

— Mă duc până în oraş, tu o să termini aici până mă întorc eu. Îți mulțumesc pentru ajutor, spuse el când coborî.

Îşi puse canadiana. Ea spăla pe jos în bucătărie şi nu reacționă la cuvintele lui. Trebui să o atingă pe umăr cu un deget ca ea să-şi scoată dopul dintr-o ureche. Era foarte mic

şi atârna la capătul unui fir negru. Incredibil că un lucru atât de mic scotea sunete.

— Ai spus ceva? îl întrebă.

— Mă duc până în oraş, tu o să termini aici până mă întorc eu. Îţi mulţumesc.

— Pentru nimic. Doar e serviciul meu. *Take care!*

El dădu din cap afirmativ şi a plecă. Tatăl era în camera de zi şi auzise ce spusese el, nu mai trebuia să anunţe încă o dată că pleca.

Fiordul era rece ca gheaţa şi neted, nici o încreţitură pe suprafaţa apei. Comuna Stadsbygda, de pe cealaltă parte a fiordului, se zărea în spatele unui văl de ceaţă îngheţată albăstruie, vasul de croazieră Hurtigruta tocmai intra în Flakkfjord, alb şi prelung, cu şiruri punctate de hublouri. Era un soare palid de iarnă, care se ridica tot mai sus pe cer cu fiecare zi care trecea, dar nu încălzea. Se întreba ce se întâmpla cu ostrigarii, probabil că mureau de frig, îşi imagina picioarele lor subţiri şi roşii încercând să meargă cu greu în apa îngheţată la minus douăsprezece grade. Pistoanele mergeau neregulat, motorul nu se încălzise încă, el trebui să cureţe gheaţa de pe partea interioară a parbrizului până trecu bine de Rye.

O persoană nouă ca ajutor la gospodărie. Şi şobolani în crescătoria de porci.

Doar ieri simţise din nou vechea bucurie de a fi stăpân pe situaţie, bucuria de a simţi că totul mergea ca pe roate. Ce prost era! Nimeni nu ştia ce îi rezerva ziua înainte ca soarele să apună, pentru că nu era scris nicăieri că lucrurile trebuie să meargă bine.

Erlend stătea în fața vitrinei şi îşi admira figurinele Swarovski, o sută trei miniaturi de cristal şlefuite cu fațete, mici miracole de frumusețe luminate de spoturi şi plasate pe rafturi de sticlă şi oglindă. Miniaturi de animale şi de flori, cupe de şampanie înalte de câțiva centimetri, insecte cu picioare şi antene minuscule de argint, copii perfecte până la cel mai mic detaliu ale unor obiecte cotidiene, printre altele un telefon mobil din cristal şi aur, lung de numai patru centimetri, unde cu ajutorul unei lupe se puteau citi cifrele şi se putea vedea lebăda Swarovski pe ecranul telefonului.

Vitrina era un simbol al puternicei sale pasiuni de colecționar şi tabla de şah din cristal alb şi negru fusese aşezată pe raftul din mijloc. El aranjase piesele astfel încât negrul urma să fie şah-mat din două mutări, ilustrând o problemă de şah din ziarul *BT*. Krumme rezolvase, bineînțeles, problema imediat, nu era lucru la care să nu se priceapă omul ăsta. Dar atunci când Krumme a propus, în prima zi a anului, să joace o partidă-cristal, Erlend i-a spus verde în față că asta nu se va întâmpla niciodată. Puteau să joace pe vechea tablă de şah din lemn, cu piesele de lemn. Tabla de şah de cristal putea să se zgârie sau vreo piesă să cadă pe jos şi, de altfel, el pierdea, ca întotdeauna. Dar în fața acestei table de şah care scânteia şi strălucea, el va fi mereu învingător, pentru că era a lui.

Era singur acasă şi avea să mai fie singur multe ore de aici încolo. Krumme lucra târziu, ei deja pregăteau suplimentele pentru edițiile de Paşte, de la reportaje despre tradițiile legate de iepurele de Paşte şi ouăle pictate până la interviuri acasă la celebrițile cele mai la modă care îşi decorau casele de Paşte la sfârşitul lui februarie pentru a-şi vedea poza în ziar.

Mâncase o bucată de quiche pe care o găsise în frigider şi băuse un pahar de vin roşu, apoi îşi făcuse un espresso.

Stătea cu cana în mână şi bea înghiţituri mici de cafea, în timp ce contempla toată această frumuseţe inutilă care îi provoca atâta bucurie. Care *de obicei* îi provoca atâta bucurie, mult mai multă bucurie decât în această clipă.

Parcă totul era fără sare şi piper, de când Krumme venise cu visurile astea ale lui că vor deveni părinţi. Puteai să fii lovit de o maşină şi fără să simţi imediat nevoia să procreezi, se gândea el. Şi totuşi, dacă e să vorbim cinstit, nu Krumme urma să procreeze, de fapt el voia ca Erlend să fie tată, susţinea că Erlend avea gene mai bune. Nu trebuia decât să te aşezi în faţa oglinzii şi alegerea tatălui era evidentă, spusese el.

Copii. Nu cunoştea nici un copil, nu vedea niciodată copii, nu avea nici o legătură cu copiii, în afară de manechinele reci şi ţepene de la Benetton. Şi colecţia Swarovski pe care stătea şi o admira – va fi nevoit să instaleze un canal cu apă în jurul dulapului şi să pună aligatori vii. Copiii ar trebui să crească împreună cu aligatorii, copiilor le prinde bine să crească în preajma animalelor, auzise el.

Nu faptul în sine că Krumme dorea copii îl întorcea pe dos. Ci faptul că, pe ascuns, Krumme simţise că viaţa lui nu era perfectă. În adâncul fiinţei lui simţise că lipsea ceva, că asta nu era tot.

Acest lucru era îngrozitor.

Şi ceea ce era şi mai îngrozitor era că Krumme îl va părăsi, poate pentru a găsi o femeie care să-i facă copii, Krumme avusese două relaţii cu femei înainte de a se cunoaşte. Avusese şi relaţii cu bărbaţi, dar şi cu două femei, ideea nu îi era străină dacă această isterie cu copiii scăpa de sub control.

Totuşi nu mai vorbeau despre asta. Erlend îl bănuia pe Krumme că voia să-i lase timp să se gândească, dar Erlend nu se putea gândi decât la faptul că ceva se schimbase în rău sau fusese distrus în relaţia lor. Înainte spunea

totdeauna ce-i trecea prin cap, era complet relaxat când era împreună cu Krumme, dar în ultimul timp începuse să-şi cântărească vorbele. Avea grijă ca propoziția să nu conțină expresii sau cuvinte care ar putea aduce conversația spre tema copiilor.

Îşi luă cana de cafea şi se duse în fața şemineului, se aşeză fără să aprindă flacăra cu gaz din jurul lemnelor artificiale. Nu era fericit şi detesta asta. Voia să fie fericit! Se gândi la seara îngrozitoare când Krumme fusese lovit de maşină. Dacă s-ar putea să smulgi câteva ore din trecut şi să le faci să dispară, atunci el ar alege tocmai acele ore. Ar fi dispus să plătească mult pentru asta, poate chiar şi cu tabla de şah. Şi nici nu s-ar mai *gândi* la şemineul holografic. Dacă n-ar fi tot visat la el, Krumme nu ar fi fost lovit de maşină. A fost o pedeapsă. Lăcomia strică omenia.

Nici de lucrat nu lucra bine. În general, lăsa lucrurile să meargă de la sine. În starea în care era, nici nu se putea gândi la vitrina pentru bijutier, cea cu hoții. Proprietarul magazinului îl pisa să decoreze o nouă vitrină, dar Erlend insistase că vitrina era încă de actualitate cel puțin vreo două săptămâni, ceea ce, bineînțeles, era o minciună gogonată. Lăsase destul de multe în seama Agnetei şi a lui Oscar, dar cu o săptămână înainte, la Illum[24], reuşise să se concentreze şi avusese o idee formidabilă. Raionul de cadouri al magazinului voia să semnaleze gama largă de produse în toate clasele de preț, obiecte scumpe şi nimicuri ieftine care completau oferta, şi de aceea el a creat exact o astfel de vitrină. A tapetat fundalul vitrinei cu catifea neagră şi a instalat în față două mici piedestale. Pe unul a expus un platou făcut de mână, adus de la castelul Steninge, care

[24] Magazin de confecții, decorațiuni interioare şi design din Copenhaga (n. tr.).

costa treizeci şi şapte de mii de coroane, pe celălalt a pus un inel din rafie pentru şervețele, ornat cu inimioare mici, albastre, de pânză, care costa paisprezece coroane. Platoul şi inelul pentru şervețele erau însoțite fiecare de câte o etichetă mare cu prețul respectiv. A luminat platoul şi inelul de şervețele ca şi cum ar fi fost stele de muzică pop şi asta a fost tot. Efectul a fost spectaculos, deşi magazinul Illum a vândut toate inelele pentru şervețele cu inimioare albastre şi a trebuit să-l schimbe pe cel din vitrină cu altul din lemn închis la culoare, cu puncte aurii, care costa douăzeci de coroane.

Au fost foarte mulțumiți de soluția lui. Cu toate acestea, era clar că nu le putea trimite o notă de plată umflată doar pentru *acea* vitrină.

Deodată i se păru că aude sunetul specific al liftului care se opreşte şi se uită la ceas. Venea Krumme deja acasă? Ciuli urechile. Era linişte deplină. Trebuie că au fost vecinii de dedesubt. Şi în acelaşi moment trebui să recunoască: era uşurat că nu era Krumme cel care venea! Izbucni în lacrimi.

Îşi turnă agitat o porție generoasă de coniac, mai făcu un espresso, aduse țigări şi o scrumieră curată din camera de oaspeți pe care o foloseau ca birou. Aşeză totul alături de tastatura calculatorului şi îşi şterse ochii cu ambele mâini, fără să-i pese că machiajul cu creion cajal negru avea să se întindă, goli paharul cu conic şi se servi din nou, puse imediat un disc cu Donna Summer şi branşă difuzoarele de la birou, apoi se prăbuşi pe scaunul din fața ecranului. Vor trebui neapărat să stea de vorbă. Totul era ascuns sub covor. Nu se mai putea merge pe un covor cu atâtea gâlci şi umflături. Va fi obligat să privească adevărul în ochi şi asta îl speria de moarte.

— La naiba, şopti el şi intră pe site-ul magazinului online Swarovski.

Paginile apărură pe ecran. Ca membru al clubului de colecționari Swarovski, primea o ofertă specială pentru figurinele produse în serie mică. Se logă şi imediat apărură *Şoimul* din 1995 pe care îl avea deja, *Păunul* din 1998, pe care îl avea, de asemenea, şi *Taurul* din 2004. Pe acesta nu îl avea. Apăsă pe *Adăugați la coşul de cumpărături* şi continuă. Ajunse la figurina anului, doi peşti-clovn care trăiau în simbioză cu o anemonă de mare; fiecare membru putea cumpăra doar un singur exemplar. Se aplecă spre ecran, luă o gură de coniac, figurina era extraordinar de rafinată şi era produsă în două variante, una colorată, cealaltă transparentă, el o alese pe cea transparentă. *Adăugați la coşul de cumpărături*, începu să se simtă din nou puțin mai fericit, în curând va fi nevoit să cumpere o nouă vitrină, ceva care să implice un nou canal cu apă şi mai mulți aligatori.

Apăsă pe butonul de „Noutăți". Un crab eremit. Înaintând târâş cu cochilia lui de melc furată, prezentat pe ecran din trei unghiuri diferite. *Adaugă la coşul de cumpărături.* Poate *Mergeți la casă* acum? Nu, nici vorbă, de ce să facă asta, de-abia începuse să-şi revină. De ce nu un inorog? Krumme îi dăduse un inorog Swarovski, dar el reuşise să-l spargă când ştersese vitrina de praf înainte de Crăciun, voia să cumpere unul nou. Sigur că voia, Krumme nu avea ce să zică, el ar fi putut foarte bine să-i cumpere unul nou, o surpriză ca să-i facă plăcere. Donna Summer cânta de aproape că-şi rupea corzile vocale în timp ce el inițiе căutarea pentru *inorog* şi se repezi în camera de zi pentru a-şi mai aduce coniac. Când se întoarse, inorogul era pe ecran, cu cornul răsucit şi cu piciorul din față ridicat. Doar 1900 de coroane, un chilipir. *Adăugați la coşul de cumpărături* şi *Mergeți la casă.*

Nu putea şi Krumme să vină mai repede? Trebuiau să discute, nu mai suporta situația asta. Krumme pretindea că nu se putea discuta cu el, că el nu reacționa decât emotiv,

dar în ce alt mod puteai reacționa când toată viața ta era răsturnată cu josul în sus şi dată de pământ? Numai de-ar fi pus mâna pe tipul ăla care l-a lovit cu maşina pe Krumme! L-ar fi bătut până l-ar fi lăsat lat şi i-ar fi tăiat testiculele. Dar acum va primi un taur, doi peşti-clovn cu o anemonă de mare, un crab eremit şi un inorog, gândul că urmau să vină prin poştă îl încălzea un pic. Îşi amintea de crabii eremiți de pe plaja din Øysand în Gaulosen, care mergeau prin apa mică la reflux. El şi bunicul Tallak râdeau când vedeau cât erau de obraznici, când aruncau vechile cochilii de melci furate care deveniseră prea mici şi luau altele noi, mai mari. Bunicul Tallak îl ajuta să-i adune într-o găleată. Puneau în găleată multe cochilii de melci goale şi râdeau văzând cum crabii umblau în pielea goală şi încercau noile locuințe pentru a le verifica aspectul şi spațiul. „Încearcă să o găsească pe cea mai potrivită şi sunt neliniştiți pentru că au prea multe case de unde să aleagă, spunea bunicul Tallak, îşi imaginează că nu se mai simt bine în locuința veche când descoperă una nouă." Erlend era fascinat de faptul că ei se năşteau aşa, se năşteau ca să ia casa altuia pentru a putea supraviețui.

Că se năşteau fără nici un fel de protecție.

El şi bunicul mergeau prin apă şi se udau pe pantaloni. *Bunicul*. Da, aşa îți spuneam, se gândi el şi închise ochii, amintindu-şi valurile care muşcau din bancul de nisip, degetele de la picioare cu pielea zbârcită de apa sărată.

Dormea într-unul dintre fotoliile din fața şemineului când Krumme îl trezi mângâindu-l uşor pe obraz şi sărutându-l pe frunte.

— Am adus pizza, spuse el. Am comandat la serviciu şi a fost prea multă. Ți-e foame, şoricelule?

— Cred că am adormit...

Somnul ştersese efectele alcoolului şi simți imediat că îl mustră conştiința pentru că îşi comandase inorogul. Va

trebui să-l țină puțin ascuns, să-l aşeze în spate de tot pe o etajeră. Krumme nu stătea niciodată să admire conținutul vitrinei dacă Erlend nu-l împingea într-acolo ca să-şi arate entuziasmul.

Krumme mirosea a țigări de foi, a usturoi şi a bere. Mantoul Matrix era aruncat pe brațul unuia din fotoliile Empire de la intrare. Krumme şi mantoul erau inseparabili.

— Ce-ai făcut azi? întrebă Krumme.

— N-am făcut mare lucru. Am lucrat la agenție, am comandat cataloage noi de accesorii, am planificat la ce talciocuri să trimitem asistenții, treburi din astea. Sâmbăta trecută, Sally, noua asistentă, a găsit o cadă de baie neagră foarte veche, incredibil de frumoasă, în stil Ludovic al XVI-lea, cu picioare de broască țestoasă de mare adevărată. Cu siguranță o vom putea folosi dacă o să facem ceva legat de mobilierul de baie sau de accesoriile de baie. Sau, de ce nu, lenjerie sexy, cu manechine plasate într-o baie ca şi cum s-ar pregăti pentru o petrecere, de exemplu. Sunt multe posibilități...

Îşi dădea seama şi el că vorbeşte prea mult, simți privirea lui Krumme asupra lui.

— Ce să bem la pizza? întrebă el.

Se duse la frigider întorcându-se cu spatele la Krumme. Nu mâncau niciodată pizza. Când cumpărau mâncare gata preparată, era mâncare africană, chinezească, thailandeză ori sushi.

— Poate nişte vin roşu, spuse Krumme punând pizza pe tava unuia dintre cuptoarele electrice. O pun sub grătar să se încălzească un pic.

Erlend bău o cutie de apă minerală daneză Danskvand, luă o sticlă de vin roşu din stativ fără să se uite ce fel vin era şi o desfăcu.

— Nu prea eşti în formă?

— Nu. Sunt complet... distrus de povestea asta.

Izbucni în lacrimi, probabil că totuşi mai era un pic ameţit. Nu dormise mai mult de o oră şi ficatul lui avea nevoie de mai mult timp ca să proceseze cele patru pahare de coniac pe care le băuse.

— Dar, dragul meu Erlend...

— CUM CREZI CĂ ÎŢI CADE SĂ SIMŢI DEODATĂ CĂ NU EŞTI DESTUL DE BUN!?

— Destul de bun? Dar tu înţelegi complet greşit, întorci totul pe dos! E exact invers! Am spus doar că mi-aş dori să avem un copil. Şi când, pe deasupra, eu vreau ca tu să fii tatăl, cum poţi să spui că nu eşti destul de bun? spuse Krumme, aşezându-se la celălalt capăt al mesei.

De ce stătea el acolo, de ce nu venea să-l ia în braţe şi să-l consoleze, să facă în aşa fel încât toate prostiile astea să dispară?

— Viaţa noastră nu e destul de bună, asta vrei tu să spui. Viaţa noastră! ASTA! spuse Erlend şi îşi desfăcu braţele. Eu credeam că trăim unul pentru altul! Serviciile noastre, dragostea noastră, călătoriile noastre, prietenii noştri. VIAŢA NOASTRĂ!

— Eu am treizeci şi patru de ani, spuse Krumme cu voce stinsă. Tu împlineşti patruzeci peste câteva luni. M-am gândit pur şi simplu că... asta ne va ridica la un nou nivel. Îmi cer iertare că te-am rănit atât de tare. Nu e ceva ce vreau *eu*, e ceva ce mi-aş dori ca *noi* împreună să vrem.

— Dar eu nu vreau să ajung la un nou nivel, Krumme! Acum nivelul ăsta e într-un fel... compromis.

— Ascultă aici. Dacă nu vrei copii, n-o să fie nici un copil. E foarte simplu.

— NU E SIMPLU DELOC! O să mă părăseşti.

— De ce?

— Ca să ai un copil.

— Glumeşti, spuse Krumme.

— Atunci cam ce te-ai gândit? Un copil?

— Ți-am spus doar că nu ştiu încă. Va trebui să găsim o modalitate împreună, dacă şi tu eşti de acord. Jytte şi Lizzi au spus că şi ele îşi doresc un copil, dar că nu suportă gândul să renunțe la toată libertatea lor. Ele gândesc cam ca tine. Dacă am avea un copil cu una din ele, am fi toți patru răspunzători pentru el şi am putea să ne bucurăm de libertate în continuare. Sau am putea să folosim o mamă surogat, dar atunci ar trebui să mergem în străinătate. Bineînțeles că am putea să facem ceva cu totul diferit, şi anume să adoptăm.

— Toate astea le-ai mai spus o dată.

— Atunci de ce mă întrebi? spuse Krumme.

— Miroase a pizza arsă.

Krumme se ridică şi o scoase din cuptor.

— S-a ars doar un pic pe margine.

— Eu în orice caz nu cad bine, spuse Erlend. Dacă spun nu, o să mă urăşti. Dacă spun da, atunci am să mă urăsc *eu*, pentru că de fapt nu vreau.

— Dar de ce ți-e frică? Pot să te întreb? Ce te sperie la gândul de a deveni tată?

Nu putea răspunde: vitrina, parchetul zgâriat, dezordine şi mizerie şi optsprezece ani de muncă, pentru că un copil nu se mută de acasă înainte să împlinească optsprezece ani.

— Responsabilitatea, răspunse el. Şi faptul că nu ştiu nimic despre copii. Nu-i cunosc, nu-i văd, nu mă gândesc la ei. Nu mă interesează.

— O să ai cu cine să te joci. Ție îți place să te joci, Erlend.

— Vreau să mă joc cu tine. Voiam să mă joc cu tine.

— Hai, ia o felie de pizza.

Stăteau acolo şi mâncau pizza şi el se gândi că sigur asta mâncau de obicei părinții cu copii mici. În Norvegia pizza înghețată Grandiosa era cel mai vândut fel de mâncare pentru masa de seară, îi povestise Torunn, pentru că mamele şi tații nu se deranjau să fiarbă cartofi. Nu-i întâlni

privirea lui Krumme, nu făcuseră nici un pas înainte, toată conversația nu făcea decât să se învârtă în cerc, o confirmare şi o reconfirmare că lui Krumme îi *lipsea* ceva. Dădu la o parte coaja arsă de pizza şi bău tot vinul roşu din pahar.

— Mi-aduce aminte de *La Cage aux folles*, spuse el. Albin care vrea să demonstreze că poate face figură de mamă. Un nenorocit de măscărici, asta sunt! Sunt sigur că mă vezi îmbrăcat în haine de damă, împingând un cărucior de copil şi vorbind cu voce piţigăiată!

— Ar fi nostim, spuse Krumme. Atunci eu sunt Pierre. Atrăgător şi masculin.

— Nu glumesc, Krumme! Vrei să fac operație şi să-mi schimb sexul, poate? Şi să umblu cu o pernă pe burtă până când o femeie oarecare termină de clocit şi atunci ne-am putea preface că din *mine* a ieşit copilul?

— Acum eşti rău. Vrei să ne certăm?

— NU MAI SUPORT SĂ NU FIU FERICIT!

— Dacă aş fi ştiut că va fi aşa..., spuse Krumme.

Dădu pizza la o parte. De-abia atinsese vinul, de ce nu bea? Ce idiot era Krumme, în fond.

— Da, tu şi restul vieții tale! Dintr-odată, toate astea nu ți-au mai ajuns, doar pentru că era să te calce o maşină! Dar restul vieții *mele*, atunci? Ei? Ştii că acum copiii fac pipi în scutece până când împlinesc patru ani? PATRU ANI, Krumme! Au scris chiar în ziarul tău! Şi asta vrei tu să facem timp de patru ani doar pentru că te-ai trezit cu fața pe caldarâm? Într-adevăr, cred că te-ai lovit foarte tare la cap.

— Hai să nu mai vorbim despre asta. N-o să avem nici un copil. Dacă tu nu vrei să avem, atunci nici eu nu vreau, spuse Krumme.

— Stai liniştit, n-am să-ți înăbuş instinctele paterne! Ejaculează puțin într-o cană de cafea şi dă-le-o lui Jytte şi

lui Lizzi! Când îți vine în vizită maşina de făcut pipi, eu pot să plec, de exemplu un week-end din două. De ce nu-ți bei vinul?

Erlend îşi mai turnă vin în pahar până dădu pe dinafară.

— Ai băut mult? întrebă Krumme. Înainte să vin eu?

— Nici o picătură. Însă tocmai am cumpărat figurine Swarovski de peste şase mii de coroane. Se poate că asta mi s-a suit la cap.

— Cred că mă duc să mă culc, spuse Krumme.

După ce stătu singur la bucătărie şi goli toată sticla de vin roşu, plus paharul aproape neatins al lui Krumme, se duse în camera de zi, se întinse pe canapea şi se înveli cu două pleduri de lână.

— La naiba, şopti. La naiba, la naiba, la naiba.

Se gândi la întrebarea pe care i-o pusese Krumme, de ce îl înspăimânta gândul de a deveni tată. Ştia răspunsul: nu avea nici o copilărie pe care să o transmită mai departe, copilăria lui fusese clădită pe o minciună. El nu avea nimic *de dat*, era un nimeni, acum el şi Krumme vor fi şi ei distruşi. Ceea ce reprezentau ei, *împreună*.

Trecu cu maşina pe la îngrijitorul bisericii şi luă cheile. Încuie uşa bisericii înghețate şi se prăbuşi pe banca cea mai din spate, chiar sub cutia milei.

De mult ar fi trebuit să facă asta, să vină aici şi să se bucure de pacea casei lui Dumnezeu singur, fără ca biserica să fie plină de oameni în doliu care aveau nevoie de el, de panglici cu nume pe care trebuia să le citească tare, de

buchete cu cărți de vizită şi nume pe care trebuia să le noteze, sicriul care stătea pe catafalc şi care era răspunderea lui. Chiar dacă nu făcea prea des înmormântări aici.

Biserica din Bynes era biserica lui preferată, ştia totul despre ea. Până şi catedrala Nidaros[25] era pe locul doi în ochii lui. Catedrala Nidaros era prea mare, prea maiestuoasă şi era mai potrivită pentru omagii şi cântece de laudă decât pentru doliu. Doliul avea nevoie de mai multă căldură şi de spații mai mici, aşa ca acesta, cu aproape o mie de ani de istorie între zidurile sale, ziduri care protejau şi care nu luau ochii cu decorațiuni pompoase.

Îşi împreună mâinile astfel încât mânecile paltonului formau un fel de manşon, îşi lăsase mănuşile în maşină. Erau minus şapte grade afară, lumina zilei pătrundea prin ferestrele montate la înălțime şi proiecta pe zid coloane de lumină albe prăfuite, toate colțurile din biserică erau reci ca gheața. Un vid, şi totuşi prezența clară a lui Dumnezeu. Lăsă să-i iasă aerul din plămâni şi contemplă aburul care ieşea din gură, privi raftul înclinat şi uzat din fața lui unde stăteau cărțile de psalmi. Ridică privirea şi admiră fresca de pe peretele de nord care reprezenta Păcătosul, cu cele şapte păcate capitale sub forma unor şerpi mari care ieşeau din trupul omului, fiecare şarpe având un grup de oameni înspăimântați în gură. De care din aceste păcate de moarte se făcuse el însuşi vinovat în cursul unei singure seri? În orice caz, de lăcomie. Şi de desfrâu. În primul rând de desfrâu. Şi de-a lungul anilor în care îşi pierduse din vedere credința şi îşi închipuise că putea trăi fără Dumnezeu: de mândrie.

---

[25] Milenara catedrala Nidaros din Trondheim este cea mai mare clădire ridicata în Evul Mediu în Peninsula Scandinavă (n. tr.).

Scoase Biblia din buzunarul paltonului şi o deschise acolo unde mica panglică de mătase era presată între două pagini, la Epistola Sfântului Apostol Pavel către romani.

— „Căci păcatul nu va avea stăpânire asupra voastră, fiindcă nu sunteţi sub lege, ci sub har”, citi el cu voce tare. „Mulţumim însă lui Dumnezeu că, deşi eraţi robi ai păcatului, v-aţi supus din toată inima dreptarului învăţăturii căreia aţi fost încredinţaţi. Şi, izbăvindu-vă de păcat, v-aţi făcut robi ai dreptăţii... Pentru că plata păcatului este moartea, iar harul lui Dumnezeu, viaţa veşnică, în Hristos Iisus, Domnul nostru.”

Închise ochii şi îşi ascultă propriile cuvinte, ecoul lor între zidurile de piatră, logica lor simplă şi dragostea. Se gândi la ultima oară când fusese aici, ocupat în jurul sicriului mamei înainte să vină şi ceilalţi, apoi aşezat pe banca din faţă împreună cu Tor şi Erlend, Torunn, Krumme şi bătrânul. Era ceva ciudat în faptul că stăteau acolo împreună şi cât de diferită era durerea fiecăruia. Aproape că nu era prezentă la unii dintre ei, el ştia asta. El venise aici şi în ajunul Crăciunului şi mai înainte, la înmormântarea fiului lui Lars Kotum, un tânăr de şaptesprezece ani care se omorâse în patul lui chiar înainte de Crăciun. Acum ştiau toţi de ce. Mai întâi s-a zvonit că o fată de care era el îndrăgostit nu l-a vrut, dar de fapt un băiat îl respinsese.

Se gândise mult la Erlend în ultimele săptămâni şi la nedreptatea ce i se făcuse. Se felicita că nu era preot, un preot trebuia să exprime opinii ca venite din partea tuturor şi în plus trebuiau să fie validate de un episcop. El însuşi scăpa de asta. Căci cine era îndreptăţit să-l acuze pe Erlend de păcat? Nu era şi el opera lui Dumnezeu? Nu îl crease Dumnezeu cu o anumită intenţie, nu era oare un scop anume ca el să fie aşa cum era? Nimeni în toate minţile nu putea pretinde că Erlend îşi alesese preferinţa pentru a trăi în desfrâu. Încă de când era mic era uşor de văzut că Erlend

era diferit, efeminat. Dorința lui de sfidare şi voința de a fi el însuşi l-au forțat să părăsească un loc unde era condamnat.

Da, *condamnat*, se gândi el. Pentru că ei credeau că făcea asta înadins, pentru a-i provoca. Dar nu era aşa. Erlend era cum era.

Şi fiul lui Lars Kotum... Dacă ar fi putut alege între a muri şi a se îndrăgosti de indiferent care fată într-un mod acceptabil şi sigur... dar el nu fusese într-o poziție în care să poate alege. Fusese doar el însuşi. În secret, ruşinat şi umilit. Asta l-a omorât. Da. I se făcuse o mare nedreptate lui Erlend.

Nu ştia nici dacă zilele de Crăciun i-au îndulcit amărăciunea pe care probabil că o simțise Erlend, deşi se părea că povestea lui Erlend făcea parte dintr-un context mai larg. Ar fi dorit mult să-i spună că nimeni nu îl condamna, dar era imposibil după telefonul pe care i-l dăduse, aşezat pe o margine de zid, ca un idiot rătăcit şi care în delirul beției crezuse că a devenit altcineva, fără răspunderea propriilor sale fapte.

Îşi acoperi fața cu mâinile, îşi apăsă degetele tare în orbite, apăsă până când îl duru şi văzu cercuri roşii şi verzi desprinzându-se dintr-un centru negru. Era curios faptul că pretindea mai mult de la el însuşi decât de la Erlend. Rămase mult timp cu mâinile pe față întrebându-se de ce, ca să ajungă la concluzia că aşa trebuia să fie pentru că el era puternic, iar Erlend nu era. Dar acum el realizase şi faptul că puterea îi venea din credință. Se întorsese cu spatele la Dumnezeu când se lăsase pradă lăcomiei şi poftelor trupeşti şi Dumnezeu trebuise să facă mult ca să-i arate drumul. De abia când îşi simți picioarele amorțite de frig se ridică greu, ieşi din biserică şi încuie uşa cu cheia mare din fier forjat.

Tor stătea la masa din bucătărie şi citea *Naţiunea*, bătrânul stătea în camera de zi şi citea o carte, radioul mergea încet. Fiecare avea o cană goală de cafea în faţă.

— Tu erai, spuse Tor.

— Da. Cafeaua e fierbinte?

— A fost vreo înmormântare pe aici? N-am auzit să bată clopotele.

— Nu, am vrut doar să stau puţin în biserică, singur.

— De ce? Ai călcat greşit?

— Tor...

— Chiar dacă nu-i fierbinte, e caldă.

Era apă cu zaţ fiartă de mai multe ori, îşi dădu el seama. Dar în loc de asta se aşează la masă şi spuse:

— Încă mai eşti abonat la *Naţiunea.*

— M-am obişnuit. Îl primesc în fiecare zi. *Ziarul Fermierilor* vine doar vinerea.

— N-ai fi preferat un ziar local? spuse Margido.

— Nu. Ştirile locale le ascult la radio.

— Şi crescătoria? Porcii cresc frumoşi şi graşi?

— Da. Dar nu trebuie să fie prea graşi. Nu iau un preţ bun atunci. Trebuie să aibă un anumit procentaj de carne.

— Cum controlezi asta?

— Cantitatea şi tipul de furaje îl reglementează, spuse Tor.

— Am... am rezolvat cu piatra de mormânt pentru mama. De granit alb.

— Pentru asta ai venit?

— Dar nu trebuie pusă pe loc decât la primăvară. Are un trandafir de bronz pe partea stângă, iar numele este gravat şi dat cu lac negru.

Vorbea mai tare decât dacă ar fi stat aici singur cu Tor, ca să audă şi bătrânul din camera de zi.

— Pare scump, spuse Tor.

— Da, costă ceva. Dar trebuie să arate bine.

— E loc pentru mai multe nume atunci, spuse Tor.

Margido dădu din cap afirmativ. Tor împături ziarul şi se duse la bătrânul care-l luă imediat, lăsă lupa şi îşi puse ochelarii. Margido se întrebă de cât timp purta bătrânul ochelarii aceia. Poate că ar trebui să rezerve o oră la un optician, să vină aici ca să-l ducă, dar mai întâi să-l facă să se spele şi să-şi schimbe hainele. Tor îşi turnă cafea în cană, la sfârşit nu mai era decât zaţ, dar se pare că asta nu-l deranja.

— Avem şobolani, spuse el şi oftă adânc.

— *Şobolani*?

— La porci. Mizeria dracului. Da, spun aşa cum e, chiar şi pentru urechile tale fine. Mizeria dracului. La naiba, nici nu se prind în cursă, sunt prea deştepţi. Înghit otrava, se bagă în pereţi şi mor. Dar nu destul de repede, vin mereu tot mai mulţi, am văzut urme tocmai în curte.

— Ar trebui să iei legătura cu o firmă de deratizare.

— Trebuie să stabilesc o întâlnire. Am sunat şi am întrebat. Mii de coroane. Nici nu mă gândesc, spuse Tor dând din cap.

— Nu există riscul să muşte porcii? Sau să-i contamineze?

— A fost primul lucru la care m-am gândit şi eu. Mi i-am şi imaginat lângă ţâţele scroafelor, să-i ia naiba. Dar acum am bătut cuie, am închis accesul la crescătorie şi în siloz ei nu mai pot găsi decât ce a rămas pe jos. Acum am al naibii de multă grijă, mătur şi ţin curat acolo. Cu toate astea, e căldura, ştii şi tu, căldura de la animale. Şi se înmulţesc atât de repede...

— Am auzit odată despre un mod groaznic de a scăpa de şobolani, spuse Margido.

— Da?

— Prinzi un şobolan viu...

— Bine, mulţumesc.

— Îl prinzi pe unul viu, a continuat Margido, îi arzi ochii şi îi dai drumul înapoi. Se pare că ţipetele lui de durere îi gonesc pe toţi.

— La naiba. Nu prea sună a milă creştinească.

— Păi e doar vorba de şobolani, spuse Margido.

— Dar sunt şi ei creaturile lui Dumnezeu, spuse Tor cu un zâmbet în colţul gurii.

Margido îi zâmbi înapoi şi simţi că acum era momentul să spună ceva, la adăpostul acestor zâmbete. Coborî vocea aruncând o privire în camera de zi, bătrânul stătea aplecat peste ziarul lui, dar pentru a fi mai sigur Margido se duse şi dădu radioul mai tare.

— M-am gândit la Erlend, spuse el.

— Cum aşa?

— Că nu ne-am purtat prea frumos cu el. De fapt nici el nu... nici el.

— Au venit aici amândoi de Crăciun, spuse Tor. Şi când au plecat, am dat mâna cu danezul şi i-am propus să vină din nou la vară. I-am spus că atunci e frumos aici.

— Chiar aşa ai spus?

— Da, e frumos aici vara.

— Nu asta. Dar l-ai invitat să vină din nou?

— Da.

— A fost frumos din partea ta, Tor.

— Şi tu care eşti credincios şi toate astea. Cum poţi să... E ceva care nu se potriveşte. Tu eşti oarecum *nevoit* să spui că e greşit. Că-i un păcat şi aşa mai departe, spuse Tor cu voce joasă.

— Nu, nu sunt nevoit. De aceea am ales să spun acelaşi lucru pe care l-a spus Isus într-o situaţie asemănătoare.

— Ce anume?

— Absolut nimic, spuse Margido.

Rămaseră tăcuți un moment, se uitară amândoi afară la tăvița goală de mâncare pentru păsări, lângă care atârnau plase verzi de grăunțe, aproape goale.

— Da, uită-te la noi, spuse Tor. Noi suntem singuri, dar, al naibii, Erlend are pe cineva. Ciudat.

— Şi aşa va fi.

— *Tu* trebuie că întâlneşti femei, Margido.

Continuară să se uite la tăvița de mâncare pentru păsări în timp ce vorbeau.

— Da, dar nu vreau să am pe nimeni. Vreau să trăiesc singur. În pace.

— Tot restul vieții?

— Da. Bineînțeles. Dacă am ajuns până aici, mă descurc şi mai departe.

— E adevărat. Şi totuşi e ciudat. Eu am avut-o pe mama.

— Da, spuse Margido.

— Poate... să mai fac nişte cafea?

— Nu pentru mine.

— O să ne vină altcineva ca ajutor la gospodărie, au rute noi, ai mai auzit aşa o prostie? spuse Tor şi nu mai coborî vocea.

— Era mai bună cealaltă?

— Nu ştiu, cea nouă n-a venit încă. Cealaltă nu era prea rea, îşi făcea treaba şi pleca.

— Acum trebuie să plec şi eu, spuse Margido şi se ridică. Mulțumesc pentru cafea.

— Ciudat că ai avut timp să treci pe aici. Într-o zi de lucru obişnuită.

— Nu e mult de făcut acum. E mai mult înainte de Crăciun şi după. Am doar două înmormântări săptămâna asta. Una ieri şi una mâine.

— Curios, spuse Tor, că e *sezon* şi pentru asta. Şi mama... Dar ea mai întâi a fost bolnavă.

— Cei mai mulți sunt mai întâi bolnavi. Accidentele sunt mai rare.

Nu-i spuse lui Tor că trebuia să plece pentru că aştepta să vină la el un agent imobiliar. Tor nu ar înțelege treaba asta cu sauna, nu călcase vreodată printr-una şi nu ar înțelege niciodată nevoia asta pe care o avea el să transpire după înmormântări, să elimine prin transpirație mirosul de flori tăiate şi de lumânări topite, fumegânde.

Era ordine şi curățenie desăvârşită în apartament. Agentul imobiliar, ridicol de tânăr, purtând un costum albastru închis, trecea încet prin camere şi nota pe un bloc de scris rigid, cu o clamă de metal deasupra.

— Trebuie să mai aranjăm un pic pentru eventuale vizite. Să mai înviorăm camerele.

— Să mai înviorăm camerele? spuse Margido.

Se simțea stingherit să îl aibă la el în casă, printre lucrurile lui personale, să evalueze totul la rece. Aici nu intra nimeni niciodată. Şi ce tânăr era, mult prea tânăr pentru această siguranță imperativă pe care o afişa.

— Aranjăm noi totul. Nu e mare lucru de făcut.

— Ce vrei să spui? îl întrebă Margido.

— Câteva ghivece mari cu flori, fructiere pe mese, nişte fețe de masă şi lumânări, două-trei tablouri, pereții ăştia seamănă cu ai unei celule de închisoare. Trebuie să-l facem să arate mai atractiv.

— De fapt, vorbeşti despre casa mea aici. Mie îmi place aşa cum e.

— Bine. Dar avem un interes comun, nu-i aşa, domnule Neshov? Cei care intră aici trebuie ca imediat să dorească să locuiască aici, să înceapă să-şi imagineze că se mută aici. Aşa vom obține cel mai bun preț posibil şi punctul de plecare este excelent, aproape că nu se poate vorbi de uzură. Poate trebuie şi câteva covoare pe podea.

— Covoare? Dar parchetul e în stare bună.

— Mult prea rece şi prea steril. Noi venim cu toate acestea şi le instalăm înainte ca apartamentul să fie pus în vânzare, este inclus în preț, bineînțeles că le luăm înapoi după aceea. Ce intenționați să cumpărați? Avem multe apartamente pe care vi le-aş putea arăta dacă doriți să locuiți mai aproape de oraş.

— Trebuie să aibă saună, spuse Margido.

— Am notat. Altceva?

— Nimic altceva. În rest, ca acesta. Din cauza asta vreau să mă mut.

— *Doar* din cauza asta?

Tânărul se uită lung la el, cu un fel de uimire pe care Margido nu putea să o accepte. Nu era chiar atât de neobişnuit să-ți placă să faci saună.

— Da! răspunse Margido.

— Mă scuzați, dar... Nu prea înțeleg. Trebuie să mai fie şi un alt motiv. Dacă vreau să vă găsesc un nou apartament, este important ca eu... Poate este foarte mult zgomot aici? Multe familii cu copii?

— Nu, vreau să am saună şi e singurul motiv pentru care doresc să mă mut de aici!

— Dar...

Tânărul părea derutat şi începu să se scarpine la nas într-un mod cam necuviincios. Deodată Margido îşi dădu seama că era imposibil să-şi amintească numele lui. Christian sau Thomas sau Magnus, pe toți tinerii îi chema aşa acum. Acum şi-ar fi dorit să-şi amintească numele lui şi să reuşească să-l pună puțin la punct, folosindu-i numele întreg.

— Nu prea înțeleg, de ce nu v-ați instalat aici o saună? Sau doriți să cumpărați un apartament mai ieftin? Pentru că nu ați avut bani să...

— Să instalez aici o saună? Bineînțeles că am bani, dar ai văzut cât de mică e bucătăria care are şi un perete comun cu baia. Nu e nici un spațiu disponibil! spuse Margido.

Trebui să-şi folosească toate forțele pentru a-şi stăpâni furia. Un mucos care şi-a făcut apariția imaginându-şi că putea să facă să apară mai mulți metri pătrați ca prin farmec...

— Dar baia, insistă tânărul.

— Nu este loc pentru o saună acolo. Doar tocmai ai fost acolo!

Tipul ăsta era oare orb?

— Sigur că e loc acolo, spuse tânărul. Doar aveți cadă.

— Şi ce dacă?

Tânărul îl privi în ochi, înclinându-şi capul şi zâmbind mânzeşte.

— Spuneți-mi, ați verificat de fapt posibilitatea de a instala o saună în baie? Puteți chiar combina o saună cu un duş cu aburi.

Margido rămase uitându-se la el. Pentru el o saună însemna să deschidă o uşă grea şi să intre într-o cameră cu bănci în trepte până la tavan, cu o sobă mare pe podea, cu pietre pe care se arunca apă, aşa cum fusese în sauna din vechea baie comunală din strada Prinsens, baie acum desființată. Îşi dădea seama, bineînțeles, că nu avea nevoie de o saună atât de mare, dar de *aici* până la a crede că era loc în baia lui...

— Ascultați, spuse tânărul. Eu pot foarte bine să vă vând apartamentul, dar dacă acesta este singurul motiv pentru a vinde, nu ar fi cinstit să nu vă informez. Baia are peste opt metri pătrați, nu e nici o problemă. Întrebați la magazinul de articole pentru baie din Fjordgata. Dacă nu vă place ce vedeți acolo, mă sunați din nou. Dacă nu luați legătura cu mine, pot să-mi trag singur palme pentru că am pierdut o vânzare bună. Dar mie nu mi-a venit să cred că sauna asta

era singurul motiv. Ar fi fost urât din partea mea dacă noul apartament pe care vi l-aş fi găsit ar fi avut o baie la fel de mare. Dar cu saună.

— Merită să fii cinstit, spuse Margido cu blândeţe.

— Da, aşa am auzit şi eu, spuse tânărul.

Margido se duse a doua zi, în pauza de masă, la magazinul de articole pentru baie unde i se prezentară o grămadă de broşuri. Nici nu-i venea să creadă ce vedea. Ani de zile nu făcuse decât să viseze fără să investigheze posibilităţile.

Sauna compactă. Era cea mai mică şi nu avea nevoie decât ca tavanul să fie la înălţime normală şi suprafaţa podelei să fie de dimensiunile unei căzi de baie. Un generator de abur era montat în tavan şi se putea sta pe o bancă cu spătar de lemn, sprijinind picioarele pe o altă bancă. Când erai gata, puteai ridica banca la perete şi deodată te aflai într-un cabină mare de duş. Gresie pe jos şi faianţă pe pereţi, instalaţie de duş delicată. În plus, dacă muta un pic chiuveta, avea loc de modelul de colţ care era şi mai încăpător.

Ieşind din magazin, simţi o uşurare imensă amestecată cu un sentiment de anticipaţie copilăresc, simţea că nu poate să nu zâmbească, era un miracol.

Nu mai era nevoie să se mute.

Vor veni şi vor lua măsuri exacte, era doar o chestiune de timp până când visul va deveni realitate şi va avea tot ce îşi dorea pe lumea asta.

— Mulţumesc, bunule Dumnezeu, şopti el.

Avea atâtea motive să fie fericit, conversaţia de ieri cu Tor când şi-au zâmbit unul altuia, faptul că Tor l-a invitat pe Krumme să revină, că poate mai era o speranţă pentru ei. Dintr-odată îşi aminti noaptea de Anul Nou şi se întunecă puţin la faţă, dar Erlend probabil că uitase sau poate că nici nu auzise ce spusese el, cu tot zgomotul ăla din jurul lui.

Voia să cumpere nişte prăjituri şi să le ducă la birou pentru cafeaua de după-amiază. Doamnele se vor bucura. Munceau din greu, ar trebui să le mărească salariul, nu mult, dar atât cât să le facă să înţeleagă că le aprecia. Intră în patiseria din centrul comercial Byhaven.

— Aş dori trei din acelea cu nuci şi ciocolată pe deasupra. Poate şi trei gogoşi. Umplute.

Ea se aprindea doar când el o privea în felul acela special pe care se învăţase să-l recunoască acum, ceva în ochii lui care deveneau mai înguşti şi mai închişi la culoare, ca ai lui Styrk, unul dintre câinii tineri care semăna cel mai mult cu un lup. Ceva se schimbase după noaptea aceea, cu două săptămâni în urmă, când ea stătuse culcată în întuneric acasă, crezând că totul se terminase, pentru că el nu îi răspundea la mesaje, iar ea avea sentimentul că era o femeie cicălitoare, sufocantă, pe care orice bărbat caută să o evite.

Mai târziu el i-a povestit că în noaptea aceea câştigase peste două sute de mii de coroane. Ea nu înţelegea cum era posibil, ştia despre genul acesta afaceri, dar în fond nu credea că există în realitate. Într-o zi a sunat-o la serviciu când ea asista la o operaţie de ochi a unei cătele de rasă Boxer care avea o rană pe cornee şi de-abia reuşise să ţină penseta nemişcată în timp ce Anja cosea cristalinul. Avea o melodie specială de apel numai când o suna el şi avea telefonul mobil în buzunarul pantalonilor.

— O melodie specială de apel, a spus Anja.

Ea a potrivit lampa din sala de operație, înainte de a lua butonul care urma să fie distanțier între cristalin şi pleoapă pentru firele de sutură.

— E dintr-un film, a spus Torunn.

— Am mai auzit-o, dar nu-mi aduc aminte ce e.

— *Bunul, răul şi urâtul*.

El avea întotdeauna întâietate. El gătea pentru ea şi conta pe ea să vină atunci când îi telefona, iar ea venea. Când el spunea că trebuie să lucreze, ea îl lăsa în pace, că doar el trebuia să câştige sute de mii de coroane.

Acum conducea maşina pe ultimele curbe, între brazii înalți ca niște turnuri. Tocmai făcuse duş, îşi pusese un pulover şi blugi curați, avea o jachetă groasă nou-nouță marca The North Face, era mai modernă decât toate celelalte haine sport pe care le avea şi era sigură că lui o să-i placă. Întârziase puțin după ce avusese o şedință de consultanță cu întreaga familie a cățelului Nero. Cățelul o muşcase pe fetița familiei şi îi mârâia pe toți pe rând. Ea i-a sfătuit să dea înapoi câinele crescătorului, dar ei se ataşaseră deja prea tare de el, de aceea se hotărâseră să ia taurul de coarne. De fapt, ea tare voia să-l sune pe crescător şi să-l facă cu ou şi cu oțet, el sigur văzuse că Nero, chiar de când era pui, era un exemplar dominant Alpha şi nu ar fi trebuit nici într-un caz să-l vândă unei familii cu copii mici care îşi luau câine pentru prima oară.

Deodată un iepure sări în mijlocul drumului, era numai la câțiva centimetri când ea vină brusc ca să îl evite, dar văzu în oglinda retrovizoare că sărise mai departe, întreg şi nevătămat. Din fericire, avea cauciucuri de iarnă cu ținte şi spălase farurile, pentru că aici drumul nu era luminat.

Se gândea că o să rămână peste noapte, dar dacă el trebuia să lucreze...

Se mai întâmplase ca el să primească un e-mail în cursul serii şi privirea lui să devină distantă. Privirea lui de bani, o

numea ea în sinea ei. Când primea un e-mail important, primea şi un SMS de avertizare pe telefonul mobil, iar pe acesta nu îl închidea decât atunci când mergea cu sania cu câini.

Exact asta nu înțelegea ea. Abandonase cursa şobolanului pentru a conduce sania cu câini, dar era disponibil pe internet în secunda în care câinii erau înapoi în țarc şi hrăniți. *Asta* era oare libertatea? Când fiecare zi era zi de lucru plină undeva pe glob şi el ştia totdeauna cât era ora acolo? Dar în ultimele două săptămâni ea nu dormise decât trei nopți acasă, în patul ei, şi se gândea la el toată ziua când nu erau împreună. Cu toate acestea, în cursul convorbirilor telefonice obligatorii cu mama, nu pomenea de Christer şi repeta la nesfârşit că ar fi mai bine pentru Cissi ca Gunnar să vândă casa şi ei să-şi împartă câştigul. Nici nu se gândea că, de fapt, era vorba de casa unde a copilărit ea. Era prea mare ca să se agațe de valorile afective ale copilăriei, deşi era ciudat să golească podul unde, după cum ştia ea, erau o grămadă de cutii cu lucruri din copilărie. Animale de pluş şi cărți pentru copii, caiete şi blocuri de desen de când era ea la şcoală. Haine, schiuri şi patine de patinaj artistic, o sanie obişnuită şi prima ei sanie norvegiană de lemn cu tălpici de metal, pe care Gunnar o vopsise în roşu țipător pentru ca nimeni să nu o fure.

Ea nu mai vorbise cu Gunnar din ziua când îl întâlnise la cafenea şi el îşi ținuse discursul de apărare. Nu avea putere să vorbească cu el, deşi avea mai multe mesaje de la el în căsuța vocală. Ea îşi dădea seama intuitiv că el căuta sprijinul ei în legătură cu vânzarea casei, fără să ştie că ea asta făcea oricum. Mama era o femeie frumoasă, când va trece peste înjosirea asta, va înflori, exact cum a spus Gunnar. Probabil că îşi va găsi şi de lucru, avea prietene bogate care lucrau la galerii de artă şi mici magazine de bijuterii, în afară de faptul că lucrau benevol în cadrul

cluburilor Rotary şi Inner Wheel. Nu va sta cu mâinile în sân, nu era genul. În toţi anii aceştia în care „stătuse acasă”, aşa cum se spune, ea făcuse mai multe lucruri deodată, între altele ca ghid turistic pentru oraşul Oslo, pentru organizaţii de femei şi alte grupuri asemănătoare. Dar nu prea cerea bani pentru asta, nu avea nevoie. Acum va fi nevoită să ia bani. Nu e prea rău, s-a consolat Torunn pentru a n-a oară. Dar la această concluzie Cissi trebuia să ajungă singură.

Era atentă şi cu telefoanele pe care trebuia să i le dea tatălui ei. Trebuia să le vină un nou ajutor la menaj şi ei erau nemulţumiţi de asta, se pare că era singurul nor pe cer acolo la fermă. Dar, la fel de repede cum se obişnuise tata cu prima, nu va avea probleme nici cu următoarea.

Câinii îi anunţară sosirea cu lătrături şi urlete lungi, sărind pe plasa de la ţarc. Cinci dintre ei, printre care şi Luna, ieşiră în ţarc, ceilalţi rămaseră în cuştile lor lătrând în cor, agitaţi, chiar şi cei care nu aveau cum să o vadă.

— Salut! Eu sunt.

Se duse repede la plasa de la ţarc, îşi lipi faţa de ea, cu degetele trecute prin ochiurile plasei. Câinii o linseră pe faţă şi pe degete. Încercau toţi să sară mai sus decât ceilalţi.

— Draga mea Luna, ce frumoasă eşti...

Era păcat că nu-i puteau ţine în casă mai mult timp, atunci câinii gâfâiau de căldură până nu mai puteau. Blana era potrivită pentru temperaturile scăzute din această perioadă a anului. Chiar şi în seara de Anul Nou, când Luna a intervenit pe post de poliţist, a fost repede legată afară şi s-a culcat mulţumită în zăpada îngheţată.

El o întâmpină la uşă, o îmbrăţişă şi o sărută uşor pe frunte, pe obraji şi pe gură.

— Rămâi peste noapte? şopti în părul ei.

— Cu multă plăcere. Dacă tu vrei.

— Vreau. Frumoasă jachetă. Nouă?

— Nu. Am cumpărat-o toamna trecută.

El făcu o tocăniță cu un amestec de legume înghețate, carne tocată conservată şi orez şi le amestecă pe toate într-o cratiță. Nu era grozavă, dar era pregătită de el. Turnă vin roşu în pahare, iar în şemineu ardea un foc bun. Ea îşi închisese telefonul mobil încă de la parcare. Se simțea fericită să fie acolo, savurând clipa, *împreună*. Mai aproape decât de oricare alt bărbat de mai înainte. Vinul o făcu să întrebe prosteşte:

— De ce îți place de mine, de fapt? De mine în mod special?

El ridică din umeri, râse uşor şi bău un pic de vin.

— Pentru că tu mă placi *pe mine?* Şi pe câinii mei?

El nu vorbea niciodată despre viitor, trăia de la o zi la alta, nu făceau nimic împreună ca un cuplu în afară de faptul că erau împreună în cabana asta. De fapt, ei nici nu-i păsa, nu voia să-l împartă cu nimeni, deşi ar fi fost amuzant să-l prezinte, să se afişeze cu ursulețul acesta masculin, să vadă invidia pe chipul altor femei.

— Când trebuie să te scoli? întrebă el.

— La şapte.

— Atunci mai bine ne-am duce la culcare.

— Dar nu e decât opt şi jumătate, spuse ea şi zâmbi.

— Exact.

Şi iar îi apăru în ochi privirea aceea de lup.

Când, mult mai târziu, el se ridică să ia două pahare de vin roşu şi le aduse la pat, ea începu să vorbească despre Erlend.

Nu mai reuşea să-l prindă la telefon, trecuseră două săptămâni de când îi spusese că el şi Krumme *se cam certaseră* un pic. Puținele dăți când îi auzise vocea *live*, şi nu la căsuța vocală a telefonului, el spunea că era ocupat şi că nu avea timp să stea de vorbă, dar totul era bine, nici un motiv de îngrijorare, pregătea noi vitrine, se apropiau

Paştele şi primăvara şi avea o grămadă de lucruri de terminat. Dar nu mai insista ca ea să vină la Copenhaga şi asta i se părea ciudat.

Ea nu vorbise până acum cu Christer despre Erlend. Tot ce ştia el despre familia ei era că mama ei tocmai fusese părăsită de bărbat şi că tatăl ei avea o fermă la Bynes, lângă Trondheim.

El nici nu întrebase ce fel de fermă avea tatăl ei: de vaci, de porci, de oi, de cereale, de cartofi sau de căpşuni, sau toate la un loc.

Dar acum, stând acolo şi fiind plină de atât de multă dragoste şi satisfacție erotică încât dorea acelaşi lucru pentru toți oamenii din lume, îi părea rău pentru Erlend şi Krumme şi atunci vorbi fără să se gândească.

— Deci e homosexual, spuse Christer, după ce ea îi povestise puțin despre ei.

— Da. Şi ştii, suntem aproape de aceeaşi vârstă, el e doar cu trei ani mai mare ca mine, de aceea nu prea e ca un unchi. E aproape ca un frate. N-am avut niciodată frați sau surori.

— El şi partenerul lui se ceartă?

— Da, s-a întâmplat ceva şi nu-mi place asta. Când nu mă gândesc la tine, mă gândesc la ei. Se potrivesc atât de bine împreună.

Stătea culcată pe brațul lui, cu gâtul transpirat pe brațul lui transpirat, simțea mirosul de la subsuoara lui, cearşaful de sub ei era umed, nu era mai mult de unsprezece şi jumătate şi noaptea era lungă. Ea se ridică în cot şi luă o înghițitură de vin din paharul de pe noptieră, trebui să se aplece peste el, el îi mângâie sânul.

— Lumea e plină de homosexuali, spuse el.

— Ce vrei să spui?

— Erlend... unchiul tău. O să-şi găsească pe altcineva. Ei fac asta tot timpul, la saune şi în baruri. Băieții ăştia nu se

încurcă. George Michael îşi agăța partenerii în pisoare. Gândeşte-te şi tu, să fii milionar şi să-ți agăți un tip într-un pisoar. Dar a ieşit un scandal monstru. Contractul lui cu casa de discuri s-a dus pe apa sâmbetei, l-a costat mult partida de sex oral.

— Nu e chiar acelaşi lucru. Erlend şi Krumme trăiesc împreună de doisprezece ani, spuse ea.

— Bine, ei au sigur şi alți parteneri. Cuplurile homosexuale au relații deschise.

— Se pare că ştii totul despre asta, spuse ea. Dar eu cred că sunt foarte devotați unul altuia.

— Da, da. Dacă spui tu.

— De aceea e trist. Dacă ceva o să-i despartă.

— Aşa e, spuse el.

Ea rămase întinsă în pat, uitându-se în tavan. Uşa spre camera de zi era deschisă, îl auzi punând lemne în şemineu în timp ce se ducea să mai aducă vin. Ştia că nu trebuia să mai spună nimic.

— Crezi că ar fi mai trist dacă ar fi un cuplu heterosexual care ar avea probleme după doisprezece ani?

— În orice caz, ar fi mai natural.

Ea râse un pic şi spuse înainte să se ducă repede la el şi să-l sărute:

— Eşti homofob sau ce?

— Cred doar că nu e tocmai normal. În special când mă gândesc cum o *fac*.

— Atunci nu te mai gândi.

— Dar e dezgustător. Mi se pare dezgustător.

— Nimeni nu *te* pune să faci la fel, spuse ea.

— Nu. Dar m-aş simți prost în compania lor.

— A cui?

— A homosexualilor.

— Te temi că Erlend te-ar viola sau ce? spuse ea râzând.

Simți cum îi bătea inima, probabil că îşi dădea şi el seama că inima ei bătea ca un ciocan pneumatic.

— Nu, dar poate ar flirta un pic. Atunci aş vărsa.

— Dar, Doamne, Christer...

— Îți spun doar ceea ce simt. Eu aş vărsa.

Nu mai făcură dragoste. Ea se duse la toaletă şi stătu mult acolo, numărând nodurile din lambriu, şi, când se întoarse, el dormea. Se gândi la cei cinci câini din țarc, care nu erau închişi în cuştile lor, se îmbrăcă şi se duse la ei.

Ei ştiau singuri unde să se ducă şi se strecuraseră, obosiți şi satisfăcuți, în culcuşul lor de paie. Ea se aşeză pe vine lângă Luna şi o mângâie îndelung.

— Fetița mea frumoasă... Stăpânul tău e un tip macho. Mă întreb dacă nu e şi el puțin homo.

Luna dădu din coadă şi îi linse încheietura mâinii.

Ea închise cuşca şi rămase în picioare contemplând cerul. Un văl uşor de aureolă boreală luneca peste dealuri. Nu e grav, se gândi ea, atunci când oamenii se iubesc, nu trebuie să fie întotdeauna de acord. Ar fi preferat însă să nu fie tocmai acel subiect. Ar fi preferat să fie politică sau religie, sau dacă era normal să foloseşti zece mii de coroane pentru chemoterapie pentru o pisică. Absolut orice în afară de acel subiect.

Era îmbrăcată. Maşina era acolo. Mai rămase puțin afară, apoi intră, se dezbrăcă şi se strecură sub plapumă lângă el. El nu se trezi. Respira ca de obicei, totul era de fapt ca de obicei.

Astăzi trebuia să vină noua persoană care să îi ajute la gospodărie. Se gândi că mai ieri se îngrozea să vină cineva

străin în casă, iar acum o lua din nou de la capăt. Se îmbărbăta singur gândindu-se că, la urma urmelor, totul mersese bine, de fapt, ultima oară şi că aspiratorul Electrolux era utilizabil. Şi totuşi. Oricine putea veni. Acum veneau şi bărbaţi ca ajutor la gospodărie, aşa auzise la radio. Bine că l-a avut pe Erlend prin casă de Crăciun, aşa nu ar mai fi şocat dacă ar vedea un bărbat cu şorţ de bucătărie trebăluind prin casă.

După ce se îngriji de porci de dimineaţă, se apucă de treaba cu şobolanii cu scârbă în suflet. Altfel el suporta totul, excrementele porcilor şi placenta şi mâncarea stricată din frigider, bea până şi lapte acrit fără să-i pese, mai bine decât să-l arunce în chiuvetă, şi îndesa şi puţinii chiloţi ai tatălui în maşina de spălat fără să strâmbe din nas. Dar asta... Şobolani morţi în pereţi. Un miros dulceag care-ţi amintea de pâinea proaspătă, dacă nu ştiai despre ce e vorba.

Ajunseseră acum până şi pe podeaua de la hambar, se târau până cădeau din picioare, cu botul plin de sânge. Se pare că otrava conţinea sticlă pisată, le tăia maţele. Aşa le trebuie. Vin aici şi invadează munca lui de-o viaţă. Dacă Autoritatea Naţională pentru Alimentaţie sau vreun inspector veterinar prindeau de veste, risca să i se interzică să mai livreze porci la abator.

Descoperi doi lângă tractor şi-i luă cu lopata. Capcanele erau goale ca de obicei, cu fulgi de ovăz în ele. Mai găsi unul mai încolo, lângă uşa de la crescătorie, care era acum din nou bătută în cuie, şi încă unul lângă Volvo. Luă lopata de pe care le atârnau cozile, se duse în spatele hambarului şi-i aruncă în locul unde ardea gunoiul. Acolo ajunsese la vremea ei şi salteaua mamei, acolo ajungeau toţi purceii care mureau. Din fericire, salvase cei doi purcei mici de la Trulte, făcându-le baie cu apă caldă. N-ar fi crezut niciodată

că e de ajuns ceva atât de simplu ca o găleată de apă caldă dimineața şi seara timp de câteva zile.

Stropi şobolanii morți cu parafină şi le dădu foc, înainte să se mai ducă o dată în hambar ca să adulmece. Mirosul dulceag de şobolani morți pătrundea grețos şi se amesteca cu mirosul crescătoriei de porci. Căldura din crescătorie le accelera descompunerea când se culcau să moară de-a lungul grinzilor de afară. Ajungea la ei ridicându-se pe un taburet, băgând lopata şi trăgând spre el, atât cât reuşea să adune cu lopata, putreziciunea vâscoasă cu smocuri de blană. Când o să vină căldura de primăvara, Dumnezeu ştie câți o să mai descopere în spatele scândurilor din pereți. Dacă nu cumva o să-i usuce gerul, se gândi el plin de speranță.

Uneori se gândea că era o bătălie pierdută, nu reuşea să-i otrăvească destul de repede, avea nevoie de ajutor. Dar imediat alunga acest gând. Era ca şi cum s-ar fi declarat învins, nimeni nu trebuia să ştie. Se mirase şi el că i-a povestit lui Margido. Şi era la fel de surprins de ceea ce spusese Margido despre Erlend. În ceea ce îl privea, el crezuse că însuşi Isus spusese că bărbații nu trebuie să se culce cu bărbați.

Lăsă scârboşeniile pe jos, o să trebuiască să controleze grinda asta în fiecare zi de acum încolo, să îi adune înainte să putrezească. Duse spurcăciunile la foc şi le aruncă înăuntru, adăugând încă puțină parafină. Apoi înfipse cu putere lopata în zăpadă de câteva ori ca s-o curețe. În spălătorie, se spălă pe mâini cu apă rece şi săpun Sunlight până când i se înroşiră. Îşi scoase salopeta veche pe care o folosea pentru treaba asta şi o atârnă afară împreună cu uneltele. Trebuia evitat orice contact între şobolani şi porcii lui. În afară de muşte. Nici un crescător de porci de pe fața pământului nu putea să le vină de hac muştelor.

O pisică. Ar trebui să facă rost de o pisică sau de mai multe. Să le închidă în hambar noaptea. Nici nu se putea gândi la vreun pui de pisică, îl sfâşiau şobolanii. Nu, trebuia să fie un motan mare şi războinic, dar de unde să găsească unul? Poate să-l sune pe Røstad şi să-l întrebe, un doctor veterinar ar trebui să ştie.

Când maşina intră în curte, ei stăteau la fel ca înainte, el la masa din bucătărie, tatăl în camera de zi. Tatăl nu mai era la fel de nerăbdător şi plin de speranță ca data trecută.

— E o femeie între două vârste, spuse Tor, uitându-se cum îşi scotea lucrurile din portbagaj la fel cum făcuse studenta la drept.

— Aha, spuse tatăl.

— Grasă.

— Aha.

— Arată ca o femeie de serviciu. Aşa, ca de pe vremuri.

— Vai de mine, spuse tatăl.

— Da, e vina ta.

— Marit Bonseth, spuse ea după ce-şi lăsă pe culoar ustensilele de spălat.

— Tor Neshov.

Văzu că ea era deja transpirată, doar pentru că adusese lucrurile de la maşină. Păr castaniu buclat, o umbră de mustață deasupra colțurilor gurii, sprâncene unite ca ale unui bărbat, paria că avea în jur de cincizeci de ani, sâni mari sub o jachetă tricotată care de-abia o cuprindea.

— Chiuvetă de modă veche. De mult n-am mai văzut una! Ştiți, eu am crescut la o fermă în Fosen. Dar acum au renovat acolo după ce fratele meu a preluat ferma, au până şi stativ pentru vin deasupra hotei de la aragaz. Voi nu aveți hotă aici.

— Nu. Avem ferestre.

Ea îl văzu pe tatăl prin uşa deschisă.

— Marit Bonseth, spuse ea.

Se îndreptă hotărâtă spre el cu mâna întinsă, tatăl de-abia se ridică şi se prezentă, aruncându-i în acelaşi timp lui Tor o privire speriată.

— Vrei o cafea? întrebă Tor.

— Da, ar fi bună o cafea înainte să încep treaba.

Scaunul de bucătărie din plastic şi ţevi de metal scârţâi când ea se aşeză.

— Am nişte biscuiţi, spuse el.

— Da, mulţumesc, sunt buni.

— Şi zahăr?

— Da, mulţumesc. Văd că aveţi cafea adevărată, fiartă în ibric.

— Nu avem maşină electrică de cafea cu filtru.

— Cu atât mai bine. Nimic nu e mai bun ca o cafea adevărată.

Ea se uită în jur, îndesă un biscuit în gură chiar înainte ca el să-i toarne cafea în cană.

— Mă simt ca acasă aici. Am crescut într-o bucătărie exact ca asta. Tot cu sobă bună cu lemne. Încă îmi amintesc când mama a pus o maşină de gătit electrică. Toate cratiţele dădeau în foc.

Ar fi trebuit ca el să se bucure de atâtea laude, dar nu se bucura şi nu ştia de fapt de ce. Ea ocupa toată bucătăria şi nu de asta venise aici.

— De obicei mă duc la porci când... persoana de ajutor la gospodărie e aici, spuse el. Şi la etaj trebuie făcut curat doar în baie. De dormitoare ne ocupăm noi.

— Da? De ce? Totuşi, pot să scot aşternuturile şi să spăl pe jos?

— Nu, nu trebuie.

— Am venit aici ca să fac curăţenie, e serviciul meu, nu e vorba despre ce trebuie să fac, spuse ea şi zâmbi.

— Dar nu e necesar, spuse el.

— Dar ce aveţi acolo? Ca să vă fie aşa frică?

Izbucni în râs şi râse cu gura până la urechi de îi străluceau plombele de argint acoperite parţial cu biscuiţi.

— Facem noi curat acolo, spuse Tor şi se ridică. Acum mă duc la porci.

După ce închise uşa de la crescătoria de porci în spatele lui, rămase acolo mult timp, plin de resentimente faţă de tată, care pricinuise toate astea tot pisându-i că vrea să se ducă la căminul de bătrâni. Dar aici *el* putea veni, nu tatăl. Tot ce făcea tatăl era să se ocupe de lemne şi în ultima vreme făcea treaba asta tot mai rar. Într-un fel, era de înţeles, să tai lemne era o treabă grea. Şi-l imagină stând acolo, cu buşteanul ridicat sus deasupra capului pentru a-l izbi de buturuga de tăiat lemne, spărgându-l apoi de zburau ţăndări în toate direcţiile. Poate că îl subestimase pe bătrân. Sau îl supraestimase, lăsând prea multe pe umerii unui bătrân ca el. De aici încolo îl va lăsa să ajute un pic cu lemnele.

Se duse până la ferestruică şi aruncă o privire către casă. Ferestrele de la bucătărie erau deja aburite din nou, iar tatăl tocmai ieşea pe uşă, îndreptându-se nesigur în direcţia magaziei de lemne, în papucii lui de pâslă, cu ligheanul de zinc în mână. Era tare grăbit. Nu mai aveau de-a face cu o fată de la oraş cu dopuri în urechi. Şi, pe deasupra, mai venea şi de la Fosen. Din neam de fermieri. O persoană străină mai rea nici că se putea imagina.

Privirea lui se opri la dulap, îl deschise, ridică puţinul rachiu rămas, deschise sticla şi o duse la gură. Îl bău pe tot, nu mai era mult, dar tot era o înghiţitură bună. Îşi clăti gura cu apă rece, direct de la robinet. Rămase aşteptând senzaţia de căldură care veni împreună cu o senzaţie de uşurare. Şi râse puţin gândindu-se la cine le venise în casă. Avea chef să-l sune pe Margido să-i povestească, poate că ar trebui să-şi ia un telefon mobil din ăsta, Torunn spunea că nu era mai rău decât un telefon obişnuit. În loc să pui jos

receptorul, apăsai un buton roşu şi în loc să ridici receptorul, apăsai unul verde. Ar putea să stea la porci şi să vorbească cu ea. Dar deodată îşi dădu seama că ei nu i-a spus nimic de povestea asta cu şobolanii. Şi dacă apărea brusc vreun şobolan şi ea ţipa, se dădea de gol.

Se uită din nou pe ferestruică. Uşa de la magazia de lemne era întredeschisă, tatăl era încă acolo. Vor fi obligaţi să se ascundă o dată pe săptămână în crescătoria de porci şi în magazia de lemne? Începu să râdă şi râse şi mai tare la ideea că stătea acolo şi râdea. Aduse şi restul de rachiu danez şi goli sticla la fel, dintr-o înghiţitură. Îi căzu bine după ceea ce făcuse şi apa asta era excelentă după alcool. Aveau apă bună aici la Neshov, nimeni nu putea zice nimic. Se uită din nou pe ferestruică şi i se tăie răsuflarea. Era ea, venea aici. Aici! Nu intra nimeni aici în afară de veterinar şi de Torunn. Dintr-o mişcare ajunse la uşă şi o deschise brusc.

— Ce vrei?

— Vai de mine, ce e cu tine?

— Ce e... ce vrei?

— Eşti chemat la telefon. E una, Torunn.

— Spune-i că o sun mai târziu.

— Bine. Dar ai putea să fii un pic mai politicos când eu mă deranjez să te chem la telefon.

— Scuză-mă, n-am vrut să... M-ai luat pe neaşteptate.

— Bine, spuse ea strângând din buze.

Se răsuci pe călcâie şi plecă. Se schimbase şi avea acum un şorţ albastru cu o fundă la ceafă şi una la spate. Braţele ei groase se iveau dintr-un pulover cu mânecă scurtă. Ajunsă în mijlocul curţii, se întoarse spre el şi strigă:

— Sper că nu foloseşti aceleaşi haine şi în crescătoria de porci, şi în casă.

— Nu-i voie, strigă el. Există reguli pentru prevenirea bolilor contagioase!

— Ştii bine ce vreau să spun. Nu te face că nu înțelegi.

Aduse una dintre sticlele de bere pe care le pusese să se dezmorțească lângă țarcurile de fătare şi o desfăcu. Nici nu era aici de o oră şi deja îl făcuse să se scuze şi îl certase pentru salopeta de lucru. El nu intra niciodată cu salopeta de lucru în casă, dar în rest nu era aşa de strict şi mirosul pătrundea până şi în lenjeria de corp.

La Fosen îşi schimbau probabil lenjeria după ce se ocupau de animale, se gândi el, parcă îi şi *văd*. Ce femeie. Şi mama îl bătuse la cap cu mirosul de la porci.

— Ce naiba, e mirosul animalelor de pe urma cărora trăiesc! spuse el şi bătu cu palma în bancul de lucru.

Bău berea pe nerăsuflate, râgâi tare şi se duse din nou la ferestruică. Uşa de la magazia de lemne era întredeschisă, tatăl probabil că auzise toată conversația şi se distra, stătea acolo înăuntru şi îngheța, fără să aibă măcar ceva de băut.

— Cămin de bătrâni. Îți dau eu ție *cămin de bătrâni*. La naiba, să mă tai în bucățele dacă o să dau voie unei asemenea individe arțăgoase să se învârtă pe aici...

Deschise brusc uşa de la crescătoria de porci şi merse hotărât până la magazia de lemne, intră cu pas apăsat, simțind beția ca un oțel lucios pe limbă. Tatăl stătea pe buturuga de spart lemne şi pe față i se citi o spaimă rece în clipa în care Tor apăru din umbră.

— Eu sunt, spuse Tor.

— Slavă Domnului.

— Ştim cine e de vină.

— Da.

— Atunci de ce stai aici şi te ascunzi?

— Mi-a spus să mă duc şi să fac duş, şopti tatăl.

— Nu asta voiai? Să mergi la căminul de bătrâni, ca să-ți spună cineva exact asta?

— Nu, nu vreau.

— Ce nu vrei?

— Eu... nu ştiu.

Deodată Tor începu să râdă, iar tatăl zâmbi strâmb uitându-se fix la el şi suflându-şi în pumni. El continua să râdă ţinându-se de burtă, nici în ruptul capului nu-şi putea aminti ultima oară când râsese atât de bine, dacă se întâmplase să o facă vreodată. Dar totul era atât de caraghios, tatăl pe buturuga de spart lemne, el la porci, femeia aia din Fosen acolo în casă, admirând amărâta aia de chiuvetă veche.

— Să intrăm în casă, spuse el în final ştergându-se la ochi. Intrăm în casă şi îi spunem că nu ea hotărăşte aici şi că această... această...

— Marit Bonseth, spuse tatăl.

— Că Marit Bonseth să ne dea pace.

— Ai băut ceva?

— Nu. Vino. Să intrăm în casă.

— Avem nevoie de lemne.

— Mă ocup eu, spuse Tor. Dă-te la o parte.

La al treilea buştean toporul ricoşă oblic, lovi buturuga şi se înfipse adânc în piciorul lui, unde rămase câteva secunde bune înainte de a cădea pe pardoseală cu lama plină de sânge. Lăsă capul în jos şi se uită fix la sângele care ţâşnea prin stofa pantalonului. Tatăl stătea cu spatele, aduna surcele de la lemnele sparte mai înainte şi le punea în ligheanul de tablă zincată.

— Eu... eu...

Tatăl se întoarse şi se holbă la piciorul lui, apoi ridică ochii spre faţa lui şi privirile lor se încrucişară.

— Crescătoria, spuse Tor.

Era singurul lucru la care se gândea. Crescătoria de porci. Nu piciorul.

— Mă duc să o caut, spuse tatăl cu o voce stridentă.

Ieşi din magazia de lemne cu paşi mari, nesiguri.

— Hei! strigă el chiar înainte să ajungă la uşă. Hei! Ajutor! Marit Bonseth!

Tor se lăsă jos pe podea, încercă să sfâşie pantalonul, dar nu reuşi, îşi pierdu un moment cunoştinţa. Când îşi reveni, erau amândoi acolo, aplecaţi deasupra lui, ea avea nişte prosoape de la bucătărie.

El se uită în sus la ea fără să spună nimic, văzu că ea sfâşia prosoapele în fâşii de parcă ar fi fost de hârtie. Apoi ea rupse cracul pantalonului şi-l legă strâns deasupra şi dedesubtul rănii; el nu se uita. În cele din urmă, ea legă un alt prosop în jurul piciorului.

— Să mergem, spuse ea îndreptându-se de spate.

— Să mergem? Unde?

— La spital.

— Dar nu putem doar să... *Tu* poţi să...

— E prea adânc. Ridică-te în picioare acum. Te duc acolo cu maşina, înţelegi.

— Nu, nu pot să las crescătoria de porci.

Ea îl apucă de braţ şi începu să-l tragă.

— Am spus NU!

— Trebuie să mergi, Tor, spuse tatăl.

— *Tu* rămâi aici, spuse el.

— Da.

— Şi mai trebuie ca tu să... Sună-l pe Margido. Nu... sună...

— Hai, ridică-te în picioare! spuse ea. Nu poţi să rămâi aşa aici! Sângerezi ca un porc! Ai o tăietură adâncă până la os!

O lăsă să-l tragă în sus, totul îi juca în faţa ochilor, îl apucă pe tată de umăr.

— Trebuie să-l suni pe Røstad, roagă-l să găsească pe cineva care să mă înlocuiască în seara asta. După aceea am eu grijă. Ai înţeles?

— Da, spuse tatăl.

— Nu mi-a ținut locul nimeni niciodată, spuse el.

O privi în ochi pe Marit Bonseth, fața ei era doar la câțiva centimetri de a lui, ea îl sprijinea parțial şi îl trăgea spre maşină.

— Niciodată în viața mea nu mi-a ținut cineva locul! M-am descurcat întotdeauna singur.

— Miroşi a băutură.

Ea deschise portiera maşinii, îl împinse înăuntru şi trânti portiera după el. El deschise geamul imediat, era cuprins de panică, o senzație care întrecea şi durerea, şi şocul. În timp ce Marit Bonseth se repezea în casă să-şi aducă geanta, el îi făcu semn cu mâna tatălui, care rămăsese nehotărât în fața uşii de la magazia de lemne, cu fața lipsită de expresie.

— Vino aici! Vino *aici*, hai! *Grăbeşte-te*!

Tatăl veni repede, clătinându-se pe picioare ca şi cum ar fi înviat din morți.

— Da?

Tor îi şopti, cu ochii la pridvorul casei:

— Du-te la porci şi intră în spălătorie. Ia sticlele goale de acolo! Două sticle goale de rachiu şi o sticlă de bere. Pune-le...

Nu-l putea ruga pe tatăl să le arunce în WC-ul vechi din curte, el ar auzi atunci zgomotul făcut de sticlă lovindu-se de alte sticle.

— Pune-le cât mai în spate în dulapul de jos de acolo.

— Ai spus că n-ai...

— Fă cum îți spun! Pe culoarul central de la porci mai sunt nişte sticle de bere nedesfăcute, pune-le tot acolo, în dulap. Şi să nu le sufli o vorbă despre şobolani lui Røstad sau celui care vine să mă înlocuiască. Înțelegi?

Tatăl dădu din cap că da.

— Şi să *nu* îl suni pe Margido.

— Am înțeles.

— Mâine sunt bine din nou. Nu trebuie să-l deranjăm cu asta.

— Nu.

Marit Bonseth se întoarse, se aşează în maşină, trebui să deschidă din nou portiera pentru că îşi prinsese paltonul.

— Închide geamul, spuse ea. Se face prea rece în maşină. Transpiri? Ai frisoane? De fapt, s-ar putea să fii în şoc.

— Sunt bine. Porneşte maşina, spuse el şi ridică geamul.

Ea porni maşina. Conducea rapid şi fără ezitări în curbe. El privi drept înainte un moment, apoi se uită în jos la prosopul de bucătărie în carouri cu care era înfăşurat piciorul. Picura sânge prin material şi curgea pe husa scaunului. Husa era din piele artificială, dar plasticul avea perforaţii, sângele avea să se infiltreze în materialul de umplutură. Se uită spre ea, ea răspunse rapid privirii lui.

— Cum te simţi? îl întrebă.

— Nu mi-a ţinut nimeni locul niciodată până acum, spuse el. E adevărat, nu am spus doar aşa.

— Trebuie să existe şi o primă dată.

Mâinile ei pe volan era pline de sânge, până sub unghii.

— Îmi cer scuze că te-am deranjat, spuse el. O să se murdărească scaunul.

— Nu-i nimic. Nu-ţi face probleme.

— Şi nu am băut, a mai spus el.

— Eu sunt dintr-o familie de ţărani din Fosen şi nu m-am născut ieri. Dar n-am de gând să vorbesc despre asta cu nimeni. La urma urmei, *lucrez* pentru voi. Putea să fie şi mai rău.

El ar fi putut să o contrazică, dar se hotărî să nu spună nimic, închise ochii şi încercă să evite să se gândească la şobolani şi la sticle goale.

Găsi cel mai apropiat bar, comandă un espresso dublu, o sticlă de apă minerală şi un sandviş din pâine *ciabatta*, cu salam, brânză şi măsline negre. Bărbatul din spatele barului era un tânăr cu pielea smeadă, avea o burtă de bere sub un tricou negru şi strâmt, fără desene pe piept, doar cu marca Levi's pe marginea uneia din mâneci. Blugi strâmţi, degete lungi şi fine care păreau puternice, ca ale unui pianist. Nici un inel, nici pe deget, nici în ureche, el părea în întregime *curat* şi neîntinat. Erlend se simţi imediat ceva mai bine văzându-l, dar scoase intenţionat un suspin adânc, când frumuseţea aceea veni aducând mâncarea şi băutura pe o tavă neagră, rotundă şi puse totul în faţa lui, inclusiv nota de plată. Îi plăceau şorţurile astea lungi până la genunchi pe care le foloseau chelnerii stilaţi din cafenele, şorţuri care le scoteau în evidenţă fundul, ca o chiflă cu scorţişoară bine crescută.

— Ce suspin adânc! E cumva sfârşitul lumii? Fără ca eu să observ, aici în spatele obloanelor.

— Da, într-adevăr, spuse Erlend şi ridică nota de plată prefăcându-se că o studiază. Cum te-ai simţi *tu* dacă într-o zi oarecare de douăzeci şi patru februarie, afurisită zi, ai afla că tâmpitul de frate mai mare al tău, într-o fermă stupidă de undeva departe din Norvegia, şi-a tăiat piciorul şi că în plus ferma i-a fost năpădită de şobolani? Şi, culmea culmilor, e posibil să fi devenit alcoolic pentru că tu i-ai dat de Crăciun o sticlă de rachiu Gammel Dansk?

— E o pastilă greu de înghiţit.

Erlend se uită repede la el. Oare flirta? Bărbatul îi întoarse zâmbetul. Nu, din păcate era un zâmbet fără subînţelesuri. Încă un lucru de notat pe lista cu lucruri ce provoacă nevroze grave.

— Chiar aşa, e o pastilă greu de înghiţit, spuse Erlend şi sorbi din espresso.

— Deci asta e ultima ta masă înainte de a-ți lua flautul fermecat ca să aduni după tine toți şobolanii din Hamelin.

— Ce, ai înnebunit? Doar n-am să mă *duc* acolo.

— Aşa ar trebui. Nu poți să prinzi şobolani atunci când n-ai decât un singur picior.

— Mai am un frate. Acolo. El se ocupă. Aşa că de ce dracu' trebuie el să-mi strice *mie* ziua *povestindu-mi* asta? La naiba...

— Cred că ți-ar trebui un coniac lângă espresso. Mă duc să-ți aduc unul. Îți fac cinste.

— Dar nu e decât ora două, spuse Erlend.

— E cu siguranță ora nouă pe undeva.

— La Shanghai.

— Aşa să fie?

— Da, sunt absolut sigur. Aşa că accept cu plăcere. Şi, pentru că am un espresso dublu, ar trebui să-mi aduci şi un coniac dublu, spuse Erlend. Bineînțeles că plătesc eu jumătate. Vreau să spun... unul din ele. De altfel, pot să-ți fac şi ție cinste cu unul, dacă îmi ții companie.

— Mi-am terminat schimbul chiar acum.

— În regulă. Perfect. Grăbeşte-te.

Îi convenea foarte mult să stea de vorbă cu un tip complet necunoscut. Era ca şi cum ai suna la un număr de apel de urgență unde o voce impersonală de serviciu te-ar împiedica să te sinucizi, să faci un avort pripit sau să-ți omori familia cu toporul. Dacă stătea să se gândească, el intra în toate cele trei categorii, deşi, în privința avortului, era mai curând vorba de a împiedica o concepere pripită.

— Deci vii din Norvegia?

— Nu, *am venit* din Norvegia. Acum sunt aici. Şi mă numesc Erlend.

— Eu sunt Jorges. Din Algeria, via Franța timp de mulți ani, Paris. Cunoşti Parisul? îl întrebă.

Îi întinse mâna pentru a face cunoştinţă, mâna lui era exact aşa cum arăta, puternică, caldă şi capabilă de a fi teribil de hotărâtă. Ar fi putut să cânte la pian *Dansurile ungare* ale lui Brahms până mâine dimineaţă, dacă voia.

— Am mâncat odată icre negre vechi de morun la un restaurant din Les Halles, spuse Erlend şi îşi trase mâna numai şi numai datorită tăriei sale de caracter monogame. E tot ce asociez cu Parisul. Capacul de la closet şi modelul gresiei din baia hotelului în tonuri de negru, *off white* şi verde intens. Eu sunt mai degrabă o persoană care se simte bine la New York şi la Londra. Francezii mă obosesc extraordinar de tare, strigă şi gesticulează, îmi amintesc de oamenii din Bergen, dar asta nu îţi spune prea mult şi în fond nu e nimic *în spatele* tuturor strigătelor, dacă înţelegi ce vreau să spun. Nu o lua ca pe ceva personal! Dar, Jorges, tu vorbeşti aproape perfect daneza.

— Mulţumesc. Şi sunt heterosexual.

— Din păcate, mi-am dat seama de asta imediat. Dar eu flirtez puţin totuşi, e în natura mea. Nici asta nu o lua ca pe ceva personal. Apropo, păcat că ţi-ai scos şorţul. Îţi stătea fantastic de bine.

— Dar după ora două mi-am terminat schimbul.

— Dar îţi stă bine. Poartă-l zi şi noapte. Până şi în pat. Şorţul şi nimic altceva.

Jorges izbucni în râs şi avea dinţii atât de albi încât ar fi trebuit să ofere ochelari speciali pentru eclipse de soare tuturor celor care aveau ocazia să-i vadă. Avea cerul gurii roz şi striat, ca al unei pisici.

— Acum tu flirtezi, spuse Erlend şi înghiţi în sec.

— Am râs.

— E acelaşi lucru. Când râzi aşa cu gura deschisă.

— Bine. Nu mai râd. Deci fratele tău şi-a tăiat piciorul. Sună dramatic. L-a găsit din nou? Piciorul?

— Nu l-a tăiat de tot. S-a tăiat până la os. A fost internat ieri şi îl mai ţin la spital. A făcut o criză de isterie pentru că trebuie să mai rămână acolo câteva zile, vrea acasă la porcii lui, e crescător de porci.

— Dar nu mai sunt şi alţii care să-l ajute cu animalele?

— Ba da, dar nu-i place. Porcii, asta e tot ce are.

— Şi fraţii lui.

— Da, aşa e. Dar şi aici e o pilulă greu de înghiţit. Îngropată. Sub un câine mort care nu trebuie deranjat prea des. Dar acum noroc, tinere frumos.

— Noroc.

Se delecta cu priveliştea gurii lui Jorges care se îndrepta către marginea paharului. Părul lui negru buclat strălucea atât de tare încât părea dat cu lac, o buclă desfăcută cădea şi se răsucea pe lângă lobul unei urechi.

— Dar mi se pare că ce ai spus despre rachiul din seara de Ajun nu prea sună a alcoolism galopant, spuse Jorges, punând paharul jos.

— Tata l-a pârât. Da, de fapt el nu e tatăl meu, dar l-a dat în vileag fratelui meu Margido.

— Nu e tatăl tău?

— Nu, este fratele meu vitreg. Şi el l-a dat în vileag fratelui meu care a cotrobăit puţin prin crescătoria de porci şi a găsit sticle goale în dulap. Şi, în plus, şi în closetul din curte.

— Atunci el bea când se duce la porci? Sună foarte ciudat. Aşa se face în Norvegia?

— Nu putea să bea în casă, din cauza mamei.

— E şi ea de fapt fratele tău vitreg?

— Nu. Dar acolo, la fermă, nu bei când te vede cineva. Aşa e de fapt.

— Mai aduc nişte coniac.

— Bine. Dar atunci trebuie să-ţi pui şorţul. Pentru că este aproape ca şi cum ai lucra.

Se lăsă pe spate. Nu se atinsese de mâncare, pâinea *ciabatta* părea uscată, feliile de salam, care ieşeau în afară, erau închise la culoare, lucioase şi răsucite la margini. De fapt, era în drum spre casă când îi telefonase Margido. Şi Margido era aşa de supărat încât nu se potrivea să glumească despre *întâlnirea* lui, despre seara de Revelion sau despre orice. Vitrina unei papetării din Nørrebro era acum decorată delicat cu hârtie japoneză fabricată de mână, tocuri de caligrafie şi semne japoneze pe care le mărise şi le imprimase în negru şi roşu pe hârtie de orez ce servea drept fundal. O orhidee simplă, albă, era singura decoraţiune în afară de produsele expuse şi de fundal. Era o vitrină mică, nu era mult loc, dar doreau să exprime înaltă calitate şi atunci pe cine chemau, dacă nu tocmai pe Erlend Neshov. Oricine altcineva ar fi încărcat vitrina până la prost gust, tocmai pentru că era mică.

— Poftim, încă unul dublu, spuse Jorges. Dar de ce nu mănânci?

— Pare uscat.

— Îmi pare rău. A fost făcut la ora nouă dimineaţa.

— Se vede.

— După mine, ar trebui să te duci la fratele tău. Nu e de glumit cu picioare tăiate, şobolani şi alcoolici.

— Dar ce să fac *eu* acolo?! Mi-e groază de porcii ăia enormi. Sunt carnivori, după cum mi-a spus fratele meu, şi nu suport mirosul crescătoriei. De altfel, am fost acolo de Crăciun, mi-e de ajuns pentru mult timp. Acelaşi lucru mi l-ar spune probabil şi Krumme, că ar trebui să mă duc acolo, de aceea nu trebuie să ştie nimic.

— Krumme? Partenerul tău?

— Da.

— Erlend, nu se ţin secrete asemenea lucruri serioase faţă de partenerul tău.

— El a ţinut secrete faţă de mine.

Jorges îl privi întrebător.

— Că îşi doreşte să avem un copil, spuse Erlend şi oftă.

Acum vorbea despre asta, şi încă cu o persoană complet străină. Se uită în jos spre paharul cu coniac, pe care îl va bea în curând, era un gând foarte plăcut. Şi era din belşug acolo de unde venea, alcoolul era absolut cel mai potrivit mijloc pentru a ajunge la uitare şi indiferență, înțelegea perfect că Tor simțea nevoia să bea ceva, iar Margido probabil că exagera enorm, sticlele din closetul din curte puteau fi acolo de ani de zile. Avea chef să facă o comandă zdravănă pentru Neshov, care să fie transportată de Vinmonopolet cu maşinile lor bătătoare la ochi, lăzile de băutură puse una peste alta în crescătoria de porci i-ar fi dat ceva de gândit lui Margido.

— Krumme vrea să trecem la un nou nivel pentru că a fost lovit de o maşină şi aproape omorât şi el s-a întrebat ce va face cu restul vieții sale.

— Sunteți împreună de mult?

— De doisprezece ani.

— Şi tu nu vrei? Să aveți un copil?

— Nu.

— Îl iubeşti?

— Extraordinar de mult.

— Îi eşti credincios, Erlend?

— Nu există bărbat mai credincios pe pământ. La fel şi Krumme.

— Şi el vrea să aveți un copil.

— Da. Aşa a spus.

— Dar, Erlend, asta este o extraordinară declarație de dragoste.

— Ce? Ce vrei să spui?

— Exact ceea ce spun. Să îşi dorească un copil, să îşi dorească să aveți un copil este cea mai mare declarație de dragoste posibilă. Încredere totală.

Simți imediat cum ochii i se umplu de lacrimi. Îşi apăsă pleoapele cu degetele, dar Jorges îl apucă de încheietura mâinii.

— Am făcut pe cineva străin să plângă. Iartă-mă, spuse Jorges cu voce joasă.

— Oh, Doamne, Doamne, Doamne. Iartă-mă. Oh, Doamne, se uită lumea la noi...

— Localul e gol, a trecut de mult ora mesei de prânz.

— Oh, Doamne, oh, Doamne... Nu-mi da drumul la mână! De ce plâng? La naiba, la naiba... *Nu-mi da drumul*, am spus.

— Dumnezeu şi naiba în aceeaşi propoziție, este şi asta ceva tipic norvegian?

El începu să râdă în loc să plângă, îşi trase mâna, ridică şervețelul, se şterse cu grijă ca să nu se întindă la ochi machiajul cu creion cajal negru, îşi suflă nasul şi întâlni privirea lui Jorges.

— Mulțumesc, spuse.

— Pentru că te-am făcut să plângi?

— Da. Ai spus un lucru la care eu nu m-am gândit. Nu m-am gândit în felul *acesta*.

— Dar ce părere are Krumme? Ce spune el? Şi tu de ce nu vrei, dacă sunteți împreună de doisprezece ani?

— Nici zece înțelepți nu ar putea răspunde la atât de multe întrebări. Şi eu nu am alte studii decât zece clase de şcoală norvegiană.

— Încearcă, spuse Jorges. Mă duc să aduc sticla de coniac. Sau... ce a mai rămas în sticlă.

O oră mai târziu, luă un taxi până la ziarul lui Krumme. În lift, îşi studie fața în oglindă. Avea încă ochii roşii şi nu avea la el Clear Eyes, dar nici nu-i păsa de asta. Inima îi bătea ca un ciocan pneumatic, până în laringe, avea o poftă nebună să fumeze, dar nu mai avea țigări la el.

Le salută din cap pe fufele de la recepție fără să încetinească pasul, dar ele îl chemară înapoi.

— Trebuie să vă înregistrați! Pot să vă întreb dacă sunteți aşteptat?

El nu venea niciodată aici. *Aproape* niciodată. Venise ultima oară cu doi ani în urmă, când un grup de activişti pentru protecția animalelor se luaseră de el în timp ce lucra la o vitrină a unui magazin de blănuri. Au dat cu spray roşu şi pe el, şi pe manechine, şi pe blănuri, chiar şi pe colierele de perle extrem de scumpe împrumutate cu multă greutate de magazinul de bijuterii A. Dragsted. Totul – totul! – a fost vopsit cu vopsea roşie. El s-a repezit ca o furtună la ziarul lui Krumme pentru a-i determina să propună, nici mai mult, nici mai puțin, pedeapsa cu moartea pentru activişti în *articolul de fond*, dar Krumme l-a calmat, l-a dus acasă şi l-a frecat pe păr şi pe față cu petrosin. A mirosit a solvent multe săptămâni.

Dar el nu venea aproape niciodată pe aici, nu pentru că lui Krumme, într-un fel sau altul, îi era ruşine cu el sau că acesta ținea secret faptul că trăia cu un bărbat, ci pentru că Krumme dorea să separe complet serviciul de viața lui privată. El detesta situațiile când trebuia să fie la serviciu atunci când avea liber şi nu se vizita cu nici un coleg în timpul liber. Erlend îşi făcea uşor prieteni şi invita acasă, fără să se gândească prea mult, oameni care îi plăceau, de aceea Krumme îi spusese că nu era nevoie să se împrietenească cu nimeni de la serviciul lui. Erlend respecta riguros asta, el întâlnea peste tot oameni interesanți şi nu avea nevoie de ziariştii de la *BT*. Jorges fusese deja invitat la aniversarea lui de patruzeci de ani, deşi el mințise că împlinea doar treizeci şi cinci.

— Să mă înregistrez? Mă duc la... Carl Thomsen.

— Este într-o şedință. *Sunteți* aşteptat?

— Nu-mi pasă. Trebuie să-l găsesc. Unde să semnez? Arată-mi! Dă-mi un pix!

— Avem reguli de securitate...

— Da, dar eu *sunt* aşteptat!

— Trebuie să verificăm cu secretara lui. Luaţi loc şi aşteptaţi.

El rămase în picioare. Secretara lui Krumme îl cunoştea şi, douăzeci de secunde mai târziu, stătea în biroul dezordonat a lui Krumme inspirând miros de hârtie, praf şi ţigări de foi. Trei ecrane mari de calculator erau aprinse pe masa de lucru, hârtii printate erau împrăştiate peste tot, un bust mare şi alb de ghips a lui Brahms trona peste haos. Avea o combină stereo, un televizor şi o canapea cu fotolii din piele albă pe care, de fapt, le alesese Erlend. Acum îşi dădu seama că fusese o greşeală să aleagă culoarea albă, cerneala de tipografie şi blugii schimbaseră culoarea complet, va cumpăra nişte sticle cu soluţie pentru curăţat mobila din piele şi i le va da lui Krumme să le ducă la serviciu.

Cotrobăi pe masa de lucru până când găsi o cutie de ţigări de foi Romeo y Julieta şi îşi aprinse una. Era în mijlocul unei neplăcute crize de tuse când Krumme intră împreună cu o femeie trăsnet pe tocuri mai înalte decât Rundetårn[26] şi cu sâni care ar putea fi reciclaţi în cel puţin cinci haine de ploaie din cel mai fin silicon.

— Tu eşti? *Tu* aici? spuse Krumme şi zâmbi. A fost cineva rău cu tine?

— Da, ţigara asta, spuse el, tuşind zdravăn ultima oară. Nu ai ţigări obişnuite? Am nevoie de o pauză pentru fumat.

---

[26] Turn rotund din Copenhaga (n. tr.).

— Da, am eu, spuse femeia, scoase un pachet de Marlboro din buzunarul jachetei şi-i oferi o ţigară. Vino la mine în birou după aceea, Carl, terminăm atunci.

Rămaseră singuri. Erlend se instală pe canapea.

— Închide uşa, Krumme.

— Dar ce *e*? întrebă Krumme, împingând uşa cu piciorul şi aproape pierzându-şi echilibrul.

— Îmi cer iertare, Krumme. Nu mă gândeam decât la şemineul acela, în timp ce tu... Doar te iubesc, tu ştii asta. Totuşi...

În taxi se gândise cu grijă la ceea ce dorea să spună, dar acum totul se încurcase. Aruncă ţigara neaprinsă pe masă.

— Am discutat despre şemineu? Când? întrebă Krumme.

— Nu, despre copil!

— Copil? şopti Krumme şi se aşeză lângă el.

Erlend îi luă mâna şi o strânse, închise ochii şi întoarse capul, concentrându-se să-şi amintească discuţia cu Jorges şi cuvintele pe care le pregătise în taxi:

— Am crezut că acest copil era o dorinţă egoistă, că tu nu erai mulţumit cu viaţa pe care o duceam. Am greşit. Îmi dau seama că a fost... că este... o declaraţie de dragoste. O declaraţie de încredere. Faţă de mine. Am fost egoist. Gândul de a avea un copil m-a îngrozit, trebuie să recunosc. Nu ştiu dacă am ceva să transmit *mai departe*. M-am gândit însă şi la bunicul Tallak, da, aşa l-am numit tot timpul şi nu mă pot dezvăţa... Dar m-am gândit că el m-a învăţat o mulţime de lucruri. Deşi noi trăiam în minciună, el mi-a arătat multă dragoste, tocmai pentru că ştia că era tatăl meu, deşi *eu* nu ştiam asta. Poate că un pic din dragostea asta ar fi de folos. În orice caz, eu nu spun da, dar spun că putem vorbi despre asta fără să fac crize de isterie...

Se întoarse către Krumme.

Krumme plângea, stătea nemişcat pe canapea şi lacrimile îi curgeau pe obraz. Strânse mâna lui Erlend cu putere.

— Crezi cu adevărat asta?

— Dragul meu, iubitul meu Krumme, cred cu adevărat ceea ce spun. Gândul ăsta mă înspăimântă, dar putem discuta despre asta, poate cu Lizzi şi Jytte. Să fim complet *singuri* cu un copil care nu are mamă, copilul ăsta să fie doar al nostru douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru, plătit unei mame surogat, nu-mi place deloc gândul ăsta, dar vreau neapărat să aud ce cred despre asta Jytte şi Lizzi. Ai vorbit cu ele, Krumme? Fără ca eu...

— N-am vorbit despre noi. Bineînțeles că nu. Nu este ceva ce poți vorbi cu alții înainte să...

— Nu. Bineînțeles că nu, spuse Erlend.

— Mi-au spus doar că ele îşi doresc un copil, iar eu am spus că înțeleg asta foarte bine. Dar ele îşi pot procura spermă de oriunde.

— Le-am putea invita la masă într-o seară, sugeră Erlend.

— Da, e bine. Diseară?

— Chiar în seara asta? Da... Da, putem.

— Oh, Erlend, şoricelule.

Se îmbrățişară strâns.

— Indiferent ce-o să fie, şopti Krumme, o să fie bine. Acum, că ştiu că ai îndrăznit să te gândeşti la asta. Aşa că o să fie bine indiferent ce hotărâre luăm. Pentru că o s-o luăm împreună.

Erlend dădu din cap afirmativ. Nu era momentul să vină cu alte veşti acum, despre picioare tăiate, şobolani, băut pe ascuns în closetul din curte, deşi bineînțeles că va fi nevoit să-i spună. Dar acum îi ajungea să fie fericit, simțea cum fericirea ardea în el, fizic şi atât de puternic, încât umbrea până şi spaima cumplită la gândul de a avea un copil. Indiferent ce-o să fie. Era oricând posibil ca Jytte şi Lizzi să-i considere total nepotriviți ca tați. Dar cel puțin au încercat.

— Şi dacă am face dragoste? şopti el.

— Cred că ai înnebunit, spuse Krumme, se desprinse din îmbrăţişare şi râse. Sub privirea lui Brahms? Inima lui nu rezistă la asta. Şterge-o acum, fac eu cumpărăturile în drum spre casă, iar tu să le suni pe fete şi să le inviţi, eu am o mie de lucruri de rezolvat aici.

— Împreună cu sânii de silicon?

— Da, printre altele. Alte noutăţi? A mers totul bine cu vitrina papetăriei?

— Totul a mers bine cu vitrina. În afară de asta, mai am ceva noutăţi mici din nord, o să-ţi povestesc mai târziu. Şi am să-ţi cumpăr nişte soluţie pentru curăţat mobila din piele, canapeaua asta cam are *nevoie*! La revedere, scumpul meu.

Îl sărută pe Krumme pe frunte şi plecă, aruncându-le o privire arogantă fufelor de la recepţie când trecu pe lângă ele. În drum spre casă se opri la o agenţie de voiaj şi luă broşuri cu cele mai exotice destinaţii pe care le putu găsi.

Avea sentimentul că era urgent, că era o chestiune de ore dacă vor dori să vadă vreodată Marele Zid Chinezesc sau Marea Barieră de Corali, îngrozit de brusca viziune de coşmar de a rămâne izolat în apartament timp de optsprezece ani lungi, cu un copil care nu va învăţa niciodată să folosească toaleta. Dar dacă Krumme rămânea şi el acolo izolat împreună cu el, existau oarece şanse să supravieţuiască. *După* ce vor fi văzut Marele Zid Chinezesc şi Marea Barieră de Corali. Asta va fi o condiţie minimă. Poate Krumme va dori să facă scufundări printre recifele de corali.

Krumme în costum de scafandru, asta va fi chiar mai tare decât Krumme în mantoul lui de piele strâns pe corp.

Lui Margido îi era milă de Tor, dar nu reuşea să treacă peste indignarea provocată de torentul de înjurături pe care Tor îl scosese din momentul în care îl aşezase în maşină în faţa spitalului Sf. Olav până când îl sprijinise pentru a-l ajuta să traverseze veranda şi bucătăria de la Neshov ca să-l instaleze într-un fotoliu din camera de zi, cu piciorul pus pe un taburet. Avea perfectă dreptate să înjure după ce doctorii i-au făcut multe cusături şi i-au bandajat piciorul de la încheietură până la mijlocul gambei, astfel încât îi era imposibil să îndoaie genunchiul. Doctorii l-au avertizat că va dura cinci-şase săptămâni înainte să-i scoată definitiv ghipsul şi bandajele.

Din fericire, Tor nu ştia că sticlele fuseseră descoperite, Margido şi bătrânul fuseseră de acord să nu-i spună nimic. În orice caz, Tor nu va reuşi să se ducă la crescătoria de porci în primele zile şi, de altfel, toate dulapurile fuseseră inspectate. În afară de sticlele goale, mai erau şi nişte sticle de bere nedesfăcute în faţa unuia dintre ţarcurile porcilor, pe care bătrânul le-a pus în dulapul din spălătorie împreună cu sticlele goale. El i le arătase lui Margido.

— Cât de frig e afară? întrebă Tor sprijinindu-se de braţele fotoliului.

— Minus cinci grade, răspunse tatăl.

Tatăl stătea în celălalt fotoliu, chiar pe margine, cu părul ciufulit, şi îşi învârtea degetele mari într-un tempo rapid. Măsuţa joasă era încărcată cu căni de cafea, ziare, ochelari, lupă, farfurii pline de firmituri şi un pachet de stafide deschis aiurea.

— Cum e? întrebă Tor.

— Cel ce îţi ţine locul?

— Da. Cine altcineva?

— Eu n-am... El se descurcă singur. Dar şobolanii...

— De ce ai vorbit de blestemaţii ăia de şobolani? Eu ce ţi-am *spus* înainte să plec? Ce-am spus?

— I-a văzut singur. Sau... i-a auzit. Aşa cred, spuse tatăl uitându-se în jos.

— I-a văzut, spuse Margido. Am vorbit cu el. Un tip, Røstad, m-a sunat. Veterinarul.

— Ştiu cine e Røstad, spuse Tor. Acum să fiu al naibii de n-o să fie o încurcătură groaznică aici!

— Deja *este* încurcătură, răspunse Margido. Dar serviciile sociale acoperă salariul celui care te înlocuieşte, ai dreptul la asta. Compania de deratizare a fost deja pe aici. Pe ei trebuie să-i plăteşti tu. Au venit astăzi. Au găurit nişte pereți şi au pus otravă nouă în diferite locuri. Dar au spus că sunt mulți. Enorm de mulți.

— Ce dracu'...

— Calmează-te, spuse Margido. Lucrurile se vor rezolva, dar va dura ceva timp. Şi ai multă contabilitate de făcut, acum o să ai mai mult timp pentru asta şi nu va mai trebui să te gândeşti la porci. Mă duc să fac o cafea.

— Să nu *trebuiască* să mă gândesc la porci? *Să mă calmez?* Chiar nu înțelegi? Dacă şobolanii îmi atacă porcii... şi dacă abatorul nu mai acceptă...

— Omul care te înlocuieşte, care de fapt se numeşte Kai Roger Sivertsen, a spus că atâta timp cât crescătoria şi silozul sunt bine izolate şi închise, nu e nici o problemă. La fel a spus şi Røstad, a explicat Margido.

— Marit Bonseth o să vină din două în două zile, spuse tatăl repede.

— Ce-ai spus? *Din două în două zile?*

— Am aranjat eu asta, spuse Margido.

— Dumnezeule... spuse Tor.

— Ea o să vă facă cumpărăturile, de mâncare pentru două zile şi o să te ajute să te îmbraci şi tot ce mai e. Tu nu poți să urci scara, ți-am adus un pat pliant pe care l-am cumpărat de la Ikea şi o să trebuiască să te speli la

bucătărie. Cu closetul, e mai dificil. Am adus un closet chimic.

— E găleata aia din portbagaj?

— Da. E nou nouț. Mi-au spus să pun în el un lichid special ca să nu miroasă. Îl pun în debaraua de pe culoar.

— Într-adevăr, te-ai gândit la toate, spuse Tor sec.

— Acum am să aduc jos un aşternut, periuța de dinți, prosoape şi ce mai e nevoie, şi am terminat. Dar mai întâi cafeaua, spuse el.

— O să fie o situație infernală, spuse Tor şi dădu din cap, apoi se uită la bătrân. Uită-te şi tu cum arată aici! Puteai să faci puțină ordine şi tu. Poate scăpam de femeia care vine la curățenie!

Tatăl stătea nemişcat, privind fix în podea, şi nu răspunse. Degetele mari se învârteau din ce în ce mai repede.

Patul lui Tor nu arăta tocmai curat. Margido se uită prin cameră, nu mai fusese aici de ani de zile. Pe noptieră nu era nimic decât un vechi ceas deşteptător având deasupra două jumătăți de clopoței, pe care îi lovea o tijă de metal când suna. Trebuia întors de mână. Şi-l imagină pe Tor în izmene lungi, albe, stând pe marginea patului şi făcând exact asta, într-o linişte profundă întreruptă doar de zgomotul scos de cheița de la spatele ceasului, pe care el o învârtea până la capăt. Un dulap în perete, mare, verde deschis, un preş, perdele albastre, un bufet lipit de perete, un calorifer electric montat chiar sub pervazul ferestrei cu pete de rugină făcute de picăturile de ploaie care pătrunseseră prin fereastra deschisă când bătea vântul dinspre vest. Un şir de vălătuci gri de praf se întindea de-a lungul plintei, un plasture vechi, folosit era pe podea în fața bufetului. Deschise sertarul noptierei. Sub o broşură a Asociației Norvegiene a Crescătorilor de Porci, pe care o împinse un pic într-o parte, se afla o carte, o ridică, rămase blocat şi o studie câteva

secunde înainte de a o deschide la ultima pagină. Zece noiembrie 1969. Se grăbi să o pună la loc, schimbă faţa de pernă şi cearşaful de plapumă, găsi un cearşaf curat şi prosoape, o mănuşă de baie şi lenjerie de corp. La baie erau două periuţe de dinţi într-un pahar de plastic galben. Din capul scării îşi drese cu putere vocea ca să sune normal şi strigă:

— A cui e periuţa de dinţi roşie?

— A mea, răspunse Tor.

La el acasă, în apartamentul lui, muncitorii erau în plină activitate, nu aşteptase decât o săptămână ca să înceapă, nu erau mulţi care îşi puteau permite să pornească acest gen de renovări imediat după Crăciun. Peste două ore avea o înmormântare la capela Tilfredshet, doamnele se vor ocupa de sfeşnice şi de flori după ce va ajuta să ducă sicriul şi să-l pună pe catafalc. El se dusese să ia broşurile de la tipografie înainte de a trece pe la Sf. Olav pentru a-l duce acasă pe Tor. Slavă Domnului că această Marit Bonseth acceptase să vină aici atât de des. Era imposibil să realizezi o supraveghere atentă într-un timp atât de scurt, de aceea ea, din proprie iniţiativă, intră în concediu medical şi s-a înţeles cu Margido să o plătească direct. El încerca să nu se gândească la faptul că nu era corect din punct de vedere etic, dar nu reuşea întotdeauna. Totuşi era ideea ei, ea se oferise, ce putea el să facă? Bugetul comunei era extrem de restrâns, de multe ori el trebuise să facă toaleta defuncţilor acasă la bătrâni care trăiseră în mizerie, la mila unei infirmiere la domiciliu care îi băga în pat imediat după programul de televizor pentru copii şi care ignora decăderea şi disperarea. Erau şi ele doar fiinţe umane şi nu ajungeau să facă totul. Marit Bonseth ştia asta la fel bine ca şi el, trebuia să-i fie etern recunoscător pentru că i-a fost milă de ei şi să se gândească mai degrabă că banii ei de concediu medical erau un alt mod pentru ca Tor şi bătrânul să obţină

ceea ce în realitate li se cuvenea. Visteria statului primise mulți bani de impozit de la Neshov şi ei aproape că nu apelaseră la serviciile de sănătate până atunci. El încerca, de asemenea, să nu se gândească la toți banii care se duceau din contul lui personal, deşi în sinea lui ştia că nu era nici o problemă. Nu-şi permisese niciodată ceva costisitor, biroul mergea bine, apartamentul era plătit de multă vreme, toate conturile din bancă erau pline până la refuz, încât în fiecare lună primea de la bancă telefoane că ar trebui să investească în fonduri şi acțiuni, dar asta i se păruse totdeauna ceva nesigur şi îi făcea frică, dar acum îi părea bine. Banii erau uşor accesibili şi nu erau blocați în aiureli. Puteau fi folosiți acum, când avea nevoie de ei.

Desfăcu patul de campanie cu ceva osteneală, îl puse în colț în spatele televizorului şi începu să pună aşternuturile.

— Calmantele şi antibioticul sunt pe bufetul din bucătărie. Nu uita că pastilele calmante sunt foarte tari, nu lua mai mult de o tabletă de trei ori pe zi, o să-ți ajungă pentru o lună şi un pic, dar mă îndoiesc că va trebui să le foloseşti atât de mult timp. Torunn o să te sune diseară. Ştie că vii acasă azi.

— Sunt convins, spuse Tor. De fapt, nu trebuia ca *cineva* să...

— Margido a sunat primul aici, spuse tatăl. Altfel nu aş fi spus nimic.

— Şi a trebuit neapărat să spui că m-am rănit la picior?

— Nu mai vorbi prostii. Ai nevoie de ajutor. Trebuie să înțelegi că nu poți sui scara. De fapt, am sunat să vă spun că mă duc la Copenhaga la începutul săptămânii viitoare, spuse Margido.

— La Copenhaga? Pentru ce? întrebă Tor surprins.

— De fapt, nu mă mai duc. Eu nu mă duc niciodată la astfel de târguri, dar...

— Târguri?

— Suntem invitați peste tot. Furnizori care vor să ne vândă ceva. Sau care vor să recomandăm mai departe produsele lor. Eu m-am mulțumit totdeauna cu broşurile pe care le primim.

— Sicrie?

— Şi pietre funerare. Piatră norvegiană prelucrată de danezi, cu diferite forme de design moderne şi lucruri de-astea. Ei plătesc parțial drumul şi hotelul.

— Nu credeam asta despre tine, Margido. Excursii oferite ca mită de furnizori. Am văzut o emisiune la televizor despre asta, spuse Tor.

— Nu e o excursie oferită ca mită de furnizori. Eu singur hotărăsc de la cine cumpăr sicrie şi ce furnizor folosesc pentru monumente funerare. Dar acum nu mai mă duc.

— De ce nu?

— Doar nu pot pleca de aici când tu...

— LA DRACU', SĂ MĂ IA NAIBA!

— Tor, spuse Margido, stăpâneşte-te.

— Suplinitor şi ajutor la gospodărie şi mama DRACULUI! O să-mi facă bine să scap de tine!

— Hei, Tor, spuse tatăl.

— Ce? *Ai zis* ceva? spuse Tor şi îşi acoperi brusc fața cu mâinile.

Margido împături plapuma în două şi netezi cearşaful. Era o linişte perfectă în camera de zi. Tatăl îşi drese vocea cu grijă.

Din fericire, Margido auzi atunci un sfârâit dinspre bucătărie.

— Cafeaua, spuse el. Apa dă în foc.

— Cafeaua, da. O să ne prindă bine o cafea, spuse Tor cu voce scăzută.

Îşi luă mâinile de pe față şi se aşeză mai bine în fotoliu.

— În curând am să mă duc şi la porci să văd ce face acolo suplinitorul ăla, continuă el.

Margido lansă bomba din bucătărie, în timp ce ştergea apa de pe maşina de gătit electrică şi punea cafea în ibric. Nu prea ştia cât de multă să pună, el nu folosea decât cafea instant.

— Am un cadru de mers cu rotile, în portbagaj, e de la Centrul de Asistență Medico-Socială. Îl poți folosi până când te faci bine.

Îl pusese în spatele closetului chimic, astfel încât Tor să nu-l poată vedea de pe scaunul din față. Se lăsă o liniște şi mai adâncă în camera de zi, bătrânul nici măcar nu mai îndrăznea să-şi dreagă vocea.

— Un cadru de mers...? spuse Tor. Un *cadru de mers*? Aşa cum folosesc bătrânii?

— Te poți sprijini în el. E mult mai bun decât cârjele, din câte am auzit, spuse Margido şi puse apa cu cafea să fiarbă din nou.

— N-am decât cincizeci şi şase de ani, spuse Tor.

— O să te mişti mai uşor. O să ajungi mai uşor la porci.

Margido ascultă încordat şi aşteptă. Aştepta o nouă salvă de înjurături şi de refuzuri.

— Cu o condiție, spuse Tor din camera de zi.

— Care?

— Să te duci la Copenhaga.

— De fapt, nu-i chiar în Copenhaga, ci într-un orăşel ceva mai spre nord care se cheamă Frederiksværk, se grăbi Margido să explice, privind fix apa care clocotea prin stratul de cafea.

— Ai mai fost vreodată în străinătate?

— Nu.

— Să-i saluți din partea mea, spuse Tor.

— Pe cine?

— E clar că o să le faci o vizită. Acum că o să fii în străinătate. Şi adu înăuntru cadrul de mers cu rotile să mă

uit puțin la el. Poate o să mă duc la porci înainte să-mi dau duhul. Porcii n-or să înțeleagă nimic.

Parcă în fața capelei Tilfredshet şi îşi trecut pieptenul prin păr întinzându-se către oglinda maşinii. Se bucura de această înmormântare. Era un bărbat bătrân care avea mai mult de nouăzeci de ani şi care murise după trei luni de boală. Patru copii, nenumărați nepoți şi strănepoți, se reunea o familie mare. Asemenea înmormântări erau o plăcere printre accidente, cancere şi morți premature. Aştepta cu nerăbdare cuvintele preotului, cuvintele lui Dumnezeu, mesajul lor etern, liniştea din biserică, sunetul ce venea de la orgă. O nepoată va cânta „Soarele de seară zâmbeşte minunat”, va fi frumos. Atmosfera capelei îl va face poate să uite toate celelalte griji. Va călători, nu ar fi crezut că ar mai fi posibil vreodată. Era, de fapt, prima oară când îşi dorea să meargă la un asemenea târg şi s-a întâmplat povestea asta cu Tor. Dar acum, totuşi, va pleca.

Ar fi vrut să vină Torunn. Va fi insuportabil la Neshov, cu cei doi împreună în camera de zi şi Tor imobilizat în fotoliul lui, despărțit de porcii lui. Suplinitorul ar fi trebuit să aibă mai multă experiență. Torunn se înțelegea bine cu Tor, într-un mod cu totul special pentru că aveau comun interesul pentru animale, ei îi plăceau porcii şi spunea asta cu voce tare, îi lăuda. Ea ar fi trebuit să fie acum aici. Când a sunat-o, bineînțeles că i-a spus să nu vină, ar fi trebuit să se gândească ea singură la asta, însă el a auzit cât de îngrijorată era. Ea n-a dat importanță poveştii cu sticlele goale, susținând că era cu siguranță o întâmplare izolată, doar pentru că rămăseseră de la ei sticle cu băutură după Crăciun, şi de aceea el nici n-a pomenit de closetul din curte. Descoperise, luminând cu lanterna, cincizeci de sticle de bere, un număr bun de sticle de rachiu de o jumătate de litru şi alte sticle cărora nu le cunoştea eticheta. Probabil că fuseseră aruncate acolo de-a lungul anilor. Torunn a

reacționat cel mai tare la accidentul tatălui ei şi la povestea cu şobolanii. În ceea ce privea porcii, ea era de părere că un suplinitor avea să se descurce cu ei. O să fie mai rău pentru Tor decât pentru porci, spusese ea. Dar nu-i plăcea povestea cu şobolanii. Ea a menționat şi riscul ca abatorul să refuze porcii.

Doamna Marstad ieşi din capelă şi se îndreptă spre maşină. El se grăbi să coboare din maşina lui şi luă sacoşa cu broşurile.

— Totul e în regulă? întrebă.

— Da, da. Va fi o înmormântare frumoasă. O mare de flori fără seamăn. Am făcut tot ce ne-a fost în putință.

— Nici nu se *putea* mai mult, doamnă Marstad.

— Oh, mulțumesc, este... Dar ce face fratele dumneavoastră?

— Acum stă în fotoliul lui la Neshov şi înjură.

Ea inspiră surprinsă şi îşi duse mâna la gură.

— Şi nici nu e de mirare, continuă el. Având în vedere situația. Nu e distractiv pentru un fermier să zacă pe un pat de campanie în camera de zi şi să nu poată fi stăpân pe propria lui fermă.

— Dar fiica lui? Torunn? Poate va veni la el să-l ajute.

— Nu cred. Are destule pe cap.

— Dar este fiica lui, totuşi. Deşi dumneavoastră sunteți fratele lui, o fiică ar trebui să vină în ajutor în asemenea situație.

— Lumea nu este aşa cum ar trebui să fie, doamnă Marstad. Ştim bine asta. Apropo, plec totuşi la Copenhaga săptămâna viitoare. Sau mai exact... în orăşelul acela, via Copenhaga, de unde iau trenul până acolo.

— O să vă facă bine. Să ieşiți puțin.

— Eu nu sunt genul de om care pleacă atunci când se aglomerează problemele, dar fratele meu vrea ca eu să plec. Aşa că vom face cum am stabilit la început, trimiteți clienții

la altă firmă dacă este vorba de un accident sau de o moarte dramatică acasă. Trebuie să evitați asta.

— Îmi fac oarece griji pentru slujba de la catafalc, spuse doamna Marstad. Chiar dacă eu spun că niciuna dintre noi nu poate să o facă, totuşi este posibil ca ei să se răzgândească şi să o solicite.

— Atunci puneți pur şi simplu defunctul în capelă cu lumânări, în deplină tăcere, şi sugerați-le să spuneți Tatăl Nostru împreună. Îmi telefonați dacă se întâmplă ceva. Dacă nu sunteți sigure de ceva, trimiteți clienții la altă firmă.

— O să fie bine. O să ne descurcăm. În orice caz, aceasta va fi o înmormântare frumoasă. Nepoata este deja aici şi repetă împreună cu organistul, cântă superb.

Intrară. Masa de primire era gata, cu fața de masă albă, sfeşnic, fotografie înrămată, registru pentru condoleanțe şi un pix. El scoase broşurile din sacoşă şi le puse într-o parte. Doamna Gabrielsen aranja panglicile cu nume pe buchetele puse în vaze înalte. Culoarul central era plin de coroane de flori până aproape de jumătate. El rămase îndelung în picioare, contemplând buchetul enorm de trandafiri roşii, în formă de inimă, aşezat în fața sicriului.

Îşi trecu mâna prin păr, verifică dacă nodul de la cravată era la locul lui. Transpirase puțin cărând patul de campanie şi aşternutul, dar simțea că nu mirosea a transpirație. Se uită la ceas. Clopotele vor începe să bată peste douăzeci de minute.

— Mama, sper că nu vorbeşti serios. Gândeşte-te puțin. Am treizeci şi şapte de ani. Nu pot să întorc spatele, doar aşa, la tot ce am obținut timp de...

— Ce are *vârsta* de-a face cu asta? Vorbeşti aiurea. Vino cu un argument valabil, cu ceva rezonabil!

— Vreau... Cum să spun? Să-mi trăiesc propria mea viaţă.

— Dar *vei putea* face asta! Când vom împărţi parterul şi primul etaj, vom obţine două apartamente. Dacă un etaj al tău nu înseamnă propria ta viaţă, atunci nici nu ştiu ce să mai spun. Va trebui să folosim în comun podul şi pivniţa, dar asta nu te va deranja dacă doar ne vom întâlni rapid pe scară. Doamne, Torunn, nu ai decât un mic apartament la bloc în Stovner şi dai cu piciorul la asta, jumătate dintr-o vilă din Røa! Fără alte cheltuieli decât partea ta din costul renovării.

— Am întâlnit un bărbat. Poate o să iasă ceva.

Mama se prăbuşit pe canapea şi începu să plângă. Cu hohote puternice, lungi. Lacul de pe unghiile ei era scorojit şi se jupea, stătea în ciorapi cu chilot şi avea pe ea un pulover de catifea scurt până în talie, de culoare verde crud. De fapt, se pregătea să se ducă să se întâlnească cu prietenele ei, când Torunn, ca să fie drăguţă, a trecut pe la ea de la serviciu în drum spre casă, ca să-i arate că o caută din proprie iniţiativă, fără să aştepte telefonul ei implorator şi amar.

Voia atât de mult să normalizeze relaţia lor, să arate că mama era o parte a vieţii ei cotidiene, dar se părea că, oricum, totul se transforma în dramă. Ca acum: planurile unui arhitect pe care mama se gândise să i le prezinte în acel weekend la cina la care urma să o invite pe Torunn, dar pe care nu se putuse abţine să i le arate imediat.

— Mama, dar nu trebuia să te întâlneşti cu cineva? E ora opt acum.

— Un bărbat, deci. O să... E serios? Torunn, e serios?

— S-ar putea.

— Dar jumătate din casa asta are o sută şi douăzeci de metri pătraţi. Nu-i destul pentru un bărbat? Orice fel de bărbat?

— Nu chiar orice fel.

— Nu, aici ai dreptate. Nu Gunnar, de exemplu, spuse mama.

Nu mai plângea. În schimb, o privea pe Torunn cu ochii înroşiţi de plâns.

— Deci nu vrei? continuă ea.

— Nu cred că-i o idee bună ca noi două...

— Nu suntem mamă şi fiică? Ce e rău în asta?

— Dar Gunnar vrea să vândă casa. Am impresia că asta e ideea ta ca să...

În clipa aceea sună telefonul mobil. *Bunul, răul şi urâtul*.

— Ies pe scară să răspund, spuse ea ieşind repede.

— Da, înţeleg *cine* este, strigă mama în spatele ei. Nu cred că te repezi la fel la telefon când vezi că te sun *eu*!

Stabiliseră ca ea să vină pe la nouă. Poate că el vrea ca eu să mă opresc şi să cumpăr ceva bun, apucă ea să se gândească înainte de a răspunde la telefon.

— Bună! spuse veselă. Îţi este *chiar aşa* dor de mine?

El nu răspunse la întrebare, spuse că intervenise ceva, aşa că nu se puteau vedea, vocea lui părea ciudată şi grăbită.

— Nu ne putem vedea? Adică să nu vin, asta vrei să spui? Aici totul e-n regulă, în afară de maică-mea care e cam isterică, spuse ea păstrându-şi veselia din voce.

Venise cineva în vizită la el, era o situaţie delicată, nu era bine ca ea să vină în seara aceea.

— Ce fel de vizită?

Era dificil de explicat la telefon.

— Pot să vin mai târziu. După ce pleacă musafirii. De fapt, se potriveşte, de-abia am timp şi eu să spăl nişte lucruri.

Nu, era mai bine să se vadă mâine.

— Bine. Atunci o să rămâi trist, singur sub plapumă, spuse ea râzând, nici nu ştia de unde avea putere să râdă.

O va suna el, îi spuse şi închise.

Ea răsuflă adânc şi îşi lăsă privirea să alunece peste acoperişurile din cartierul de vile, începuse să ningă, cu fulgi uşori, imaculați. Simțea un tremur în coşul pieptului, nu-i venea să plângă, era altceva. Poate frică.

În camera de zi, mama stătea pe canapea cu un coniac mare în mână.

— Vrei şi tu unul? Draga mea?

— Conduc. Doar ştii asta.

— Ia un taxi până acasă. Fac eu cinste. Sau poate că te duci în altă parte.

— Poate.

Se duse la bucătărie şi găsi o sticlă de apă minerală Farris în frigider. Când se întoarse, mama băuse tot coniacul şi îşi turna altul.

— Vrei să te îmbeți sau ce? Nu trebuia să te duci în oraş? Apropo, pare cam ciudat să stai aşa, numai în ciorapi.

— Am contramandat întâlnirea în timp ce tu vorbeai cu iubitul tău, spuse mama.

Se lăsă pe canapeaua de catifea verde cu perne de culoare roz cu negru. Părea pierdută; slabă, ridată şi palidă. Sub materialul subțire al ciorapilor, genunchii ei arătau ca nişte mici fețe turtite de maimuță. Începu să-şi lovească genunchii unul de celălalt, fără să se oprească, în timp ce-şi presa mâinile sub pulpe pentru ca imediat să le îndepărteze, ca un copil îmbufnat.

— Dar de ce, mama? Ai nişte prietene extraordinar de drăguțe şi tu nu vrei să fii cu ele?

— Vreau să fiu împreună cu fata mea, dar se pare că ea nu vrea asta! spuse mama aruncându-i o privire rece.

— Dar am venit să te văd! Nu? spuse ea. Te-ai schimbat aşa de mult, înainte nu erai aşa. Totdeauna erai stăpână pe

situație şi aranjai totul, aproape niciodată nu aveai timp dacă te invitam undeva, pe tine şi pe Gunnar.

— Ai pus punctul pe i. Eu şi Gunnar. Dar acum sunt doar eu şi nu este la fel interesant.

— Mama...

— Îl vezi des, nu-i aşa? spuse mama uitându-se atent la ea.

— Pe Gunnar? Nu, deloc...

— O cheamă Marie. M-am interesat. Are o vilă mare în Blommenholm, acolo locuiesc. Ai fost acolo?

— Nu!

— Nu te cred. Şi, dacă Gunnar ți-ar propune jumătate din vila *aceea*, pariez că nu ai ezita nici un pic.

— Plec dacă ai hotărât să bei şi să fii nesuferită. Înainte puteai să stai o oră cu un coniac mic.

— Atunci stăteam cu *Gunnar* şi cu un coniac mic.

— Totdeauna am zis că eşti puternică, mama. Acum parcă... te-ai prăbuşit...

— Şi a cui e vina? Poți să-mi spui?

— În nici un caz nu e vina lui Gunnar că tu nu faci altceva decât să stai şi să-ți plângi de milă.

— Şi cine să o facă dacă nu eu? Îmi plângi tu de milă? Îmi plânge GUNNAR de milă?

— Dar, mama... Nu înțeleg. Vrei ca lumea să-ți plângă de *milă*? *Asta* vrei? Nu este de fapt puțin... *penibil*?

— Un pic de compasiune nu ar fi tocmai nelalocul ei.

— Ai compasiune cu vârf şi îndesat! Şi pot să-ți spun un lucru, dacă te comporți aşa cu prietenele tale, o să le pierzi. Una câte una. Lumea nu suportă văicăreții. Nimănui nu-i face plăcere să fie împreună cu cineva care se tot plânge!

— Poți să pleci. Pleacă imediat.

Mama se repezi după ea clătinându-se până în antreu, în timp ce Torunn stătea într-un picior şi îşi trăgea fermoarul la cizmă.

— Torunn! Nu pleca.

— Trebuie să plec.

— La bărbatul acela?

— S-ar putea. Sau acasă, să-l sun pe tata. El nu se văicăreşte, doar tună şi fulgeră, de fapt e mai bine.

— Din cauza piciorului?

— Nu, nu din cauza piciorului, ci pentru tot ce nu poate *să facă* din cauza piciorului.

— Toată viaţa lui a stat de fusta maică-si...

— Nu mai e aşa acum. Ea a murit, nu-i aşa?

— De fusta maică-si o dată, de fusta maică-si toată viaţa. Piciorul o să se repare. Bărbaţii nu se mai repară.

— Dar e greu, în orice caz.

— Se pare că te-ai gândit să te duci la el, spuse mama.

— Da, m-am gândit la asta. Aşa ar trebui. Dar am mai multe cursuri în momentul ăsta. Nu pot să-mi iau liber.

Mama se sprijini de perete şi inspiră adânc.

— Vorbeşti *serios*, Torunn? Te-ai gândit într-adevăr să mergi acolo? Când de-abia ai fost acolo de Crăciun? Şi când *eu am nevoie de tine aici*?

— El are nevoie mai mare de mine decât tine.

— Cum? Dar ce SPUI? spuse mama cu o notă de isterie în voce pe care Torunn nu o mai auzise până atunci. Dar eu am fost cea care şi-a luat răspunderea pentru tine! Lui puţin i-a păsat! PUŢIN I-A PĂSAT! Îşi face apariţia acum, când ai aproape patruzeci de ani, te momeşte cu o bunică muribundă pe care n-ai văzut-o niciodată şi tu imediat eşti gata să te duci acolo să ai grijă de porcii lui doar pentru că el s-a rănit la *picior*?! În timp ce eu stau aici şi nu ştiu ce să fac cu *viaţa mea* ruinată?! Înţelegi ce insultă îmi aduci, după tot ceea ce am făcut pentru tine? Cum? Îţi dai seama de ceea ce SPUI?

— Vorbim mâine. Am să te sun, spuse Torunn şi se grăbi să iasă.

Chiar având cantități impresionante de coniac în sânge, mama își dădea seama că nu putea să alerge după ea doar în ciorapi. Acesta era un cartier liniștit, unde lumea nu își etala sentimentele în public. Rămase în pragul ușii privind afară. Nu schiță nici un gest când Torunn îi făcu cu mâna de la fereastra mașinii.

În mașină puse un disc cu R.E.M. tare, așa de tare de trosneau difuzoarele. Bătea cu palma în volan în timp ce conducea. Să-l sune oare pe Gunnar și să-l implore să se întoarcă la mama, doar pentru ca ea să aibă pace? Măcar de-ar fi putut să se ducă direct la Christer acum și să-și transforme furia în energie constructivă. O mașină o presă din spate atât de aproape încât nu lăsa loc nici măcar pentru o tricicletă, ea claxonă violent de mai multe ori, până când mașina începu să încetinească și o persoană din mașină o amenință cu pumnul. Atunci ea își reveni, trecu pe banda din stânga și acceleră, fugind de toți.

Fugind de toți. Dar nu de Christer.

Nu cursurile de la serviciu o împiedicau să plece în nord, ci Christer. Avea o mulțime de prieteni interesați de câini care puteau să-i țină locul și să continue cursurile, chiar și cursul pentru căței unde ei exersau urmărirea privirii, exercițiul legat de joc precum și așteptarea în fața farfuriei cu mâncare. Ei exersau constant și serios, cu reușite și cu eșecuri. Era mândră de ei. Doar Nero era excepția care confirma regula, deși el de fapt nu făcea decât să se confirme pe sine. Dacă familia îl mai ținea mult, va fi imposibil să-l plaseze la altcineva și va trebui eutanasiat. Ea chiar se gândise să-l ia la ea în pensiune timp de două săptămâni pentru a-i înfrânge voința, dar știa că fără participarea competentă a familiei nu ar fi fost decât o amânare dureroasă.

Intră în apartament și încuie ușa. Era întuneric la Margrete, ea nu era acasă. Oare ce îi spusese mamei despre

prietene mai adineauri? Era mai uşor să dai sfaturi altora. Dacă se despărţea de Christer, mai putea ea oare veni la Margrete pentru a fi consolată când aproape că nu se mai vedeau...

Umplu maşina de spălat şi o porni, dădu puţin cu aspiratorul, făcu o cafea şi îşi achită facturile prin internet, făcu ordine la bucătărie, spălă vasul de WC, ieşi pe balcon şi se uită cum ningea, examină tulpinile florilor îngheţate din jardinieră şi se întoarse în casă.

La ora unsprezece plecă din apartament şi luă liftul până jos, în garajul subteran.

Văzu urmele unei maşini mici, înguste, în zăpada proaspătă, în ultimele curbe înainte să ajungă la cabana lui. În spatele cabanei nu era decât Land Cruiser-ul lui, vizita se terminase. Zăpada înăbuşea toate sunetele, ea parcă alături de maşina lui, opri motorul şi aşteptă în linişte să vadă dacă el totuşi o auzise. Ferestrele de la camera de zi erau luminate, o lumină tremurândă care îi spunea că focul ardea în şemineu. Câinii începură să latre. La naiba. Zăpada proaspătă nu îi păcălea. Coborî repede din maşină şi se duse spre ţarcul lor.

— Şşş. Eu sunt. Potoliţi-vă acum. Potoliţi-vă...

— HEI! CINE-I ACOLO?

— Eu sunt.

— Torunn?

El se întoarse şi merse în faţa ei prin holul de intrare. Nu mai procedase aşa niciodată, totdeauna o primea în pragul uşii.

— N-ar fi trebuit să vin, spuse ea în spatele lui. Ştiu asta. Dar mi s-a făcut frică. Erai atât de... ciudat când am vorbit la telefon.

— Pentru că nu voiam să vorbesc. Voiam doar să te previn. Că nu trebuie să vii, spuse el.

El era lat în spate, puțin gârbovit şi avea pe el un pulover gri tricotat. Se aşează la masa de sufragerie, ea văzu imediat că stătuseră două persoane la masă şi că a doua persoană era o femeie.

Nu ştia cum îşi dăduse seama de asta, poate din felul în care era împăturit şervețelul de lângă farfuria care nu se afla în fața lui Christer. Împăturit frumos, cu grijă.

— E însărcinată, spuse el.

— Cine?

— Stai jos. Vrei să bei ceva?

Nu pot să cred, se gândi ea.

— Apă, răspunse. Rece.

El se ridică. Ea auzi cum el lăsa apa să curgă la nesfârşit la bucătărie, ştia că nu era nevoie, aici apa era rece cum deschideai robinetul. El aduse paharul şi îl puse în fața ei, nu-i întâlni privirea.

— Cine?

— Am fost împreună cu ea la o cursă de sănii trase de câini la sfârşitul lui noiembrie, să nu crezi că... La Ringbufjellet. Doar o singură noapte. Şi apoi...

— Ea a rămas însărcinată.

— Da.

— Şi îți spune asta abia acum? La sfârşitul lui *februarie*? Probabil că ştia asta de o veşnicie.

— Da.

— Dar, Christer..., spuse ea şi se aplecă peste masă pentru a-i lua mâna într-a ei.

El nu-i luă mâna, ci îşi încrucişă brațele la piept, se lăsă pe spate în scaun, privind fix flăcările din cămin.

— Ți-am spus că putem vorbi mâine, spuse el. Şi tu totuşi ai venit. *Asta* mi se pare puțin cam...

— Dar ne iubim! Şi tu trebuie să-mi spui ce se întâmplă!

El o privi în față, îşi puse coatele pe masă şi spuse:

— N-a vrut să-mi spună înainte de a fi prea târziu pentru a face avort. Îşi doreşte un copil. Nu vrea neapărat să aibă un copil cu *mine*, dar doreşte un copil. Şi a vrut să-mi spună asta. Eu nu prea am ştiut cum să reacționez, dar ea m-a rugat să mă liniştesc, a spus că e răspunderea ei. La naiba! Femeile cred că... doar pentru că au uter, pot să dispună cum vor ele de viața altora. *Să te liniştești*... şi *răspundere este a mea*... Rahat!

— Ce vrei să spui cu asta? Mi se pare rezonabil.

— Bineînțeles că îmi asum răspunderea! La naiba, i-am spus să declare că eu sunt tatăl.

— Ai spus tu asta, Christer?

— Sigur că da. Doar vreau să o ajut.

— Să o ajuți cu... sarcina şi cu restul?

— Este *copilul meu*, Torunn! Pe care îl poartă! Bineînțeles că vreau s-o ajut ca totul să meargă mine! Şi să cunosc copilul, să-i fiu tată lui... sau ei.

Ea îşi bău apa, simți cum apa rece se duce în jos prin laringe şi plămâni până în stomac. El avea obrajii roşii, era atât de frumos. Nu avea privirea lui de lup, ochii erau rotunzi şi strălucitori. Ea se ridică.

— Acum plec. A fost... bine, Christer.

— Stai jos. Prostuțo. Pe noi asta nu ne afectează cu nimic, spuse el.

Expresia corpului nu se potrivea însă cu cuvintele lui, deoarece el stătea acolo fără să se apropie de ea, fără să arate că o dorea. Stătea acolo gândindu-se că va deveni tată, asta era totul.

— Nu? Nu *ne* afectează cu nimic? La revedere, Christer. Şi succes. Cu siguranță vei fi un tată grozav.

Când ea plecă, el nu o conduse afară şi nici nu veni la fereastră.

Nimeni nu-i intră în față pe bandă, şoseaua era aproape goală. Ştergătorul de parbriz din stânga era uzat la mijloc şi

lăsa un văl de zăpadă pe geam exact acolo unde privea ea şoseaua.

Nu începu să plângă decât când ajunse acasă, stând goală în faţa oglinzii cu periuţa de dinţi în gură. Se spăla pe dinţi mecanic şi spuma albă îi curgea pe bărbie. Faptul că-şi vedea umerii în oglindă îi declanşă plânsul. Erau atât de mici şi de palizi. Singuratici, nu aveau nici o mână în jurul lor, nici o mână care să-i mângâie sau să-i ţină. Şi erau umerii ei, aceştia erau umerii ei. Vor fi acoperiţi cu o cămaşă de noapte şi vor ajunge în pat sub o plapumă rece, ea se va scula dimineaţa devreme, fără să se mai poată aştepta la vreo bucurie, tot cu aceşti umeri înguşti, albi.

Trebui să se abţină ca să nu urle, spuse doar:

— Nu, mulţumesc. Mă descurc singur.

— Aş vrea s-o vad şi pe-asta, spuse Marit Bonseth. Cum o să reuşeşti, Tor Neshov?

Problema era că el nu încercase încă să-şi schimbe chiloţii. Era şi aşa destul de obositor să-i tragă *în jos* când se aşeza cu greu pe closetul chimic, darămite să-i scoată *de tot*.

— Mă descurc eu.

— Am lucrat ca infirmieră la un spital ani de zile înainte să lucrez la domiciliu. Am văzut de mii de ori puţe de oameni bătrâni. Şi am spălat la fel de multe funduri.

În camera de zi, tatăl îşi drese vocea, Tor se făcu roşu la faţă, nu reuşi nici să-şi dreagă vocea şi nici să înghită. Se răsuci pe scaunul de bucătărie, trase perdeaua şi se uită lung şi atent la termometrul de afară. Când lăsă perdeaua, nici măcar nu-şi amintea ce temperatură era. Din fericire,

Marit Bonseth se întorsese din nou către bufetul din bucătărie, tăia legume de parcă era plătită să o facă şi de fapt aşa şi era. Din fericire, radioul mergea.

— Poți să-l dai puțin mai tare? întrebă el.

— Aha, te interesează ştirile pe limba eschimoşilor?

El nu se deranjă să răspundă, în loc de asta se uită din nou la termometru. La un spital era altceva. Când femeile mergeau de colo-colo îmbrăcate în uniformă era mai normal să-ți comande, trebuia doar să închizi ochii şi să faci cum voiau ele. Dar când o femeie care stătea la tine în bucătărie începea să vorbească despre puțe şi funduri ca şi cum era ceva obişnuit... Dar era o limită. Simțea cum se enervează, dar se stăpâni din nou, de dragul lui Margido, care trebuia să plece în Danemarca peste două zile. El şi Marit Bonseth vorbeau sigur la telefon, nu era bine ca Margido să-şi facă prea multe griji.

— Când termin aici, o să aveți supă de carne pentru două zile, spuse ea.

— Mulțumesc.

Auzi că tatăl, care stătea la una dintre ferestrele din camera de zi, îşi schimba poziția de pe un picior pe altul, papucii lui de pâslă târşâindu-se pe podea. Nu era niciodată liniştit când stătea în picioare, trebuia neapărat să tropăie pe locul unde stătea, era enervant şi de văzut, şi de auzit. De la fereastra aceea se putea vedea o mică parte din drum drept în jos spre capătul aleii de arțari unde era cutia poştală, fixată pe un stâlp de lemn. Maşina poştaşului era uşor de recunoscut. Acum o aşteptau amândoi. Ziarul *Națiunea* de ieri era tot în cutia poştală, aşa că azi aveau fiecare un ziar şi va scăpa să-l tot audă pe tatăl oftând insistent şi dregându-şi mereu vocea în timp ce răsfoia încet paginile şi găsea articolele pe care le va citi mai târziu în detaliu.

— Vine, se auzi vocea tatălui.

— Bine, spuse Tor. Poate că Marit Bonseth...

— Încetează să-mi tot spui pe numele de familie! exclamă ea fără să se întoarcă. Sună complet aiurea. Am să fac şi eu la fel până când voi o să încetaţi.

— Doamnă Bonseth, spuse el.

— Marit! spuse ea.

— Nu suntem obişnuiţi.

— Obişnuiţi cu ce? întrebă ea şi se întoarse.

De pe mâinile ei picura apă.

— Poţi *tu* să aduci poşta? spuse el întâlnindu-i privirea.

Puţe de oameni bătrâni sau nu, el voia să aibă ziarele imediat.

— Sigur că pot, spuse ea. Dar mă depăşeşte faptul că Tormod Neshov nu se poate duce până la cutia poştală când poate să se ocupe de lemne.

În camera de zi, tatăl rămase nemişcat pentru un moment, Tor nu-i mai auzea nici măcar papucii de pâslă târşâindu-se pe podea. Deodată el apăru târându-şi picioarele, se strecură printre ei fără un cuvânt şi se duse pe culoar. Închise cu grijă uşa de la bucătărie după el şi Tor putea auzi, cu toată vorbăria de la radio pe limba eschimoşilor, cum el se chinuia să-şi pună haina şi pantofii. După multă vreme, trecu încet prin faţa ferestrei de la bucătărie. După un timp ce păru o veşnicie, se întoarse. Se mocăi o vreme în vestiar şi deschise uşa, puse pe masă în faţa lui Tor un ziar şi două plicuri cu fereastră şi se duse mai departe în camera de zi cu celălalt ziar. Tatăl era roşu în obraji.

— Îţi face bine o asemenea plimbare. Zilnic, spuse ea fără să se întoarcă.

Nu-i răspunse nimeni. Tor se uită la dată.

— E de azi, spuse el tare. Vreau să citesc ziarul de ieri mai întâi. Altfel mă încurc.

Tatăl veni înapoi cu ziarul şi-l schimbă.

— Şi dacă el vrea tot asta? spuse ea şi puse legumele pe care le tăiase în cratița de supă care fierbea. La asta te-ai gândit, Tor Neshov?

Se linişti oarecum când avu ziarul în fața lui, pe masa din bucătărie. Se uită din nou la termometru, erau plus cinci grade. Plouase în timpul nopții, zăpada începuse să se topească, la radio anunțau vreme caldă o perioadă mai lungă, ceea ce îl făcea deosebit de fericit. Ezita să îl roage pe suplinitor să curețe zăpada. Un fermier trebuia să curețe neapărat zăpada de pe drumurile de la fermă. Suplinitorul părea un om de treabă şi fusese bine informat, după ce Tor desenase pe o foaie de hârtie de scrisori toată crescătoria de porci, cu țarcurile, scroafele şi toate celelalte, înşirând toate datele pe care le avea în minte. Suplinitorul a notat data la care trebuia să dea suplimentul de vitamine, data pentru vaccinuri şi vârsta purceilor, precum şi cantitatea şi tipul de concentrate pentru alimentație. Dar până ca seriile noi de purcei să fie înțărcați, el trebuia să ştie totul atât de bine încât să poată să meargă la porci şi să supravegheze totul. Şi nu avea noi fătări înainte de 1 aprilie. Røstad va veni într-una din zile şi va controla dacă totul este în regulă la crescătoria de porci. Dar porcilor le mergea bine, susținea suplinitorul, purceii nu aveau diaree sau vreo altă boală şi nici scroafele nu păreau prea nervoase.

Gândul la şobolani, însă, îl ținea treaz toată noaptea. Frunzărea ziarul fără să rețină prea mult, pentru că, imediat ce se gândea la şobolani, toată liniştea lui dispărea, deşi ştia bine că ar fi fost o problemă la fel de gravă chiar dacă ar fi fost pe picioare. Firma de deratizare căuta acum cuiburile, vor veni înapoi mâine cu o cameră video montată pe o tijă pe care o vor strecura peste tot. Vorbeau de gaz, dar se întrebau cum să etanşeze spre crescătoria de porci. Lui nu-i plăcea discuția asta despre gaz, crescătoria era veche, va fi imposibil să o etanşeze complet.

Se gândi la vremea când mama nu era încă bolnavă, când totul mergea ca pe roate. Nici un ajutor la gospodărie, nici un suplinitor, nici un şobolan, toate zilele treceau la fel. În acelaşi timp, era bine că acum vorbeau din nou fraţii şi că Torunn fusese aici. O sunase alaltăieri seară, dar nu răspunsese.

— Poate vrei un pic de cafea, spuse Marit Bonseth.

— Ar fi bună, da, spuse el.

Se uită la ea cum spăla bufetul de bucătărie şi strângea într-o găleată resturile de la legumele pe care le tăiase. Fundul ei mare sub funda şorţului, picioarele groase şi solide în sandale maro de casă, pe preşul de plastic cu dungi. În fond, era cumsecade.

— Sigur, ar fi bună, da, repetă el.

— Unde să arunc asta? Aveţi o grămadă de gunoi pe undeva?

— Nu. Arunc-o oriunde, o să dispară oricum.

— Poate în mijlocul curţii?

— Nu, nici vorbă. Dar... lângă şopron. Acolo, în spate.

O urmări cu ochii prin curte, văzu cum a fărâmiţat în drum nişte felii de pâine pe tăviţa de mâncare pentru păsări. Acum avea maşina ei, o maşină mică roşie pe care o recunoştea deja după zgomotul motorului. Acum îi făcea mai multă plăcere să o vadă, să ştie că va veni din nou şi va face cafea. Şi când ea se întoarse, îi spuse:

— În cufărul de la intrare sunt multe şorţuri care au fost ale mamei. Multe frumoase. Aici nu le foloseşte nimeni, poţi să le iei tu. Nu doar să... le foloseşti aici, ci să fie ale tale.

Când Marit Bonseth plecă, el luă două pastile de paracetamol cu un pahar cu apă. Piciorul începuse să-i zvâcnească şi să-l doară, dar nu voia să se plângă atât timp cât era ea acolo. Nu voia să ia calmantele puternice pe care Margido le cumpărase cu reţetă de la spital. Îi dădeau ameţeli, ameţeli neplăcute, nu se simţea bine dispus ca

după o sticlă de bere. Tatăl se odihnea sus, suplinitorul venea peste câteva ore. Se lăsă în jos cu greu şi se aşeză la masă din nou, uitându-se la cadrul de mers. Nu era chiar aşa de rău. Se simţea destul de sigur când îşi târa piciorul ţeapăn. Îşi trecu mâna cu grijă în jos pe pulpă, pe suprafaţa tare sub stofa pantalonului. Peste câteva zile trebuia să se ducă la spital să schimbe din nou bandajul. Atunci trebuia doar să cheme un taxi. Serviciile sociale achitau ambele drumuri, dar tot era speriat. Va sta cu ochii închişi tot timpul. Era speriat şi de mirosuri, ştia că rănile acoperite miros.

Deodată fu cuprins de o disperare profundă, îi venea să plângă, era de nesuportat. Cinci-şase săptămâni. Se ridică din nou, dar de îndată ce se văzu în picioare nu mai ştiu unde voia să se ducă. Măcar de-ar fi putut merge la porci.

Poate că acolo ar trebui să se ducă.

Nu-şi putea pune salopeta de lucru, dar oare nu mergea să-şi ia altceva pe el? Se sprijini pe cadrul de mers şi se gândi. Durerile începeau să-l lase. Haine de ploaie. Da, puteau să meargă. Să lege o jachetă în jurul fiecărui picior şi o jachetă pe umeri, dar avea el atâtea? Atunci îşi amintit de un şorţ vechi de măcelar care era încă atârnat în spălătorie. Ar fi perfect! Împreună cu o haină de ploaie! Se duse până la frigider şi examină conţinutul. Luă cinci felii de salam de oaie şi o cutie de pateu de ficat aproape goală, pe care le băgă în buzunar, apoi plecă spre curte. Luă haina de ploaie din vestiar şi o puse pe cadrul de mers.

Îi luă ceva timp. Când te gândeşti că propria lui curte i se părea la fel de greu de traversat ca un adevărat platou de munte. Braţele îi tremurau şi era plin de transpiraţie când ajunse în spălătorie. Mirosul crescătoriei de porci şi binecunoscuta linişte plină de aşteptare îl făcură să zâmbească. Nu-l mai văzuseră de patru zile. Îşi legă şorţul de măcelar şi trase haina de ploaie peste el. Imediat i se făcu

extrem de cald, dar nu avea ce să facă. Porcii erau mai importanți decât propriul lui confort. Sprijinindu-se puternic pe cadrul de mers, ajunse clătinându-se la uşă şi intră.

— Cred şi eu că v-aţi întrebat! Dar am fost atât de tâmpit că aproape mi-am tăiat piciorul!

Râse atât de tare încât pereții de piatră răsunară cu ecou şi aproape că i se păru că porcii râdeau şi ei de el. Se înghesuiau cu zgomot în țarcuri spre aleea din mijloc şi el se întindea pe cadrul de mers şi îi scărpina pe toți la care ajungea, în drum spre Siri.

Siri tropăia din picioare şi grohăia cu multă bucurie când el se apropie. Ce uşurare imensă când, în sfârşit, ajunse să-i dea bunătățile. I se păru că bucata de pateu de ficat a adus în ochii ei o expresie de pură fericire.

— Fetița mea... fetița mea frumoasă. Cred că nu e la fel de bine cu oameni străini aici. Merge bine cu purceii pe care-i ai în burtă? Tu ştii că duci două purcele bune de prăsilă. Doly şi Diana.

Celelalte scroafe fură şi ele scărpinate după urechi şi toate râturile umede se întindeau cu entuziasm spre mâna lui. Piciorul sănătos tremura de efort, transpirația îi curgea în jos pe coloana vertebrală.

— Mai trebuie să aşteptați până să primiți de mâncare, spuse el. Şi ştiți asta bine, pentru că ştiți cât e ceasul. Dacă e cineva care ştie cât e ceasul, voi sunteți! Şi să nu luați în seamă şorțul de măcelar, aici n-o să fie nimeni tăiat în seara asta!

După ce o mai mângâie o dată pe Siri, se întoarse cu greu la spălătorie, se aşeză pe vechiul taburet de muls vaca aflat acolo şi îşi scoase îmbrăcămintea. Camera se învârtea cu el, se sprijini cu spatele de perete şi savură răcoarea pietrei pe spate şi pe ceafă. Îşi aminti brusc că mai avea câteva sticle de bere în dulap, dar nu era o idee bună să bea împreună

cu pastilele calmante. Mai bine le păstra, poate să-i dea şi tatălui o sticlă de bere ca mulţumire că le-a ascuns de privirile iscoditoare ale lui Margido şi ale altora.

Se ridică şi se sprijini pe cadrul de mers. Nu putea să stea aici când venea suplinitorul, ar fi părut că nu are încredere în el. Mai mult, trebuia să se ducă la toaletă. Ar fi putut folosi şi latrina din curte, rămase puţin să se gândească, dar ajunse la concluzia că trebuia mai întâi să găsească o măturăcu care să împingă sticlele goale într-un colţ în groapă şi doar la gândul acesta îl trecură toate transpiraţiile. Nu, va folosi din nou closetul chimic.

Era atât de obosit încât i se făcu literalmente greaţă când se aşeză pe colacul de closet din plastic în debaraua de pe culoar. Margido scosese din încăpere hainele vechi. Trebuia să lase uşa deschisă pentru a putea avea cadrul de mers la îndemână.

Închise ochii şi se relaxă. Fusese la Siri, va dormi bine la noapte. Şi era bine, de asemenea, să-şi golească burta, Marit Bonseth făcea mâncare bună, o să se îngraşe cu viaţa asta liniştită şi cu mâncarea bună. Astăzi spusese că va face o prăjitură când o să vină data viitoare.

Auzi atunci zgomotul unei maşini. Ciuli urechile. Nu era maşina lui Marit Bonseth. Nici cea a suplinitorului, pentru că el avea o maşină înaltă, gălăgioasă, cu nişte roţi enorme. Maşina lui Røstad? Nu, el ar fi sunat mai întâi. Nu era nici a lui Margido. O maşină străină. Şi el stătea pe closet în văzul lumii, dacă intra cineva fără să bată.

Trase în grabă hârtia igienică, sulul îi scăpă pe jos şi se rostogoli sub piciorul ţeapăn care era sprijinit de podea ca un ţăruş lung îndreptat spre perete. Se răsuci să ia sulul cu mâna şi căzu. Căzu pe o parte, răsturnând closetul chimic şi totul se vărsă, o masă rece şi alunecoasă se scurse sub el şi în jurul lui, încercă să ajungă la cadrul de mers, dar piciorul accidentat îl împiedica. Se ridică în cot, peste

materia urât mirositoare, şi rămase aşa când uşa se deschise şi el simţi că moare de ruşine. Închise ochii, auzi pe cineva cum scoate un suspin scurt de surprindere şi deschise ochii.

— Tu?

— Doamne! a exclamat Torunn. Ce s-a *întâmplat*?

El îşi reveni, îşi dădu seama cum arăta şi strigă:

— IEŞI AFARĂ!

Începu să se răsucească, vru să închidă, uşa dar cadrul de mers era în prag, aluneca la fiecare mişcare pe care o făcea cu mâinile şi cu genunchiul sănătos.

— IEŞI AFARĂ, ţi-am spus!

— Dar trebuie să te ajut să...

Ea făcu câţiva paşi pe culoar, dar nu veni destul de aproape ca să calce în mizerie.

— IEŞI AFARĂ ŞI SUN-O PE MARIT BONSETH! EA trebuie să vină. Nu tu!

Ea ieşi, dar uşa de la intrare rămase deschisă; ea îi strigă:

— Dar nu am *numărul* ei!

El simţi din vocea ei că era gata-gata să plângă, dar nu putea face nimic acum. Avea nevoie de ajutor pentru a ieşi din această situaţie.

— Sună şi tu, fato, la informaţii!

— Dar de ce... ce s-a întâmplat? întrebă tatăl.

Stătea în capul scării şi se uita în jos cu ochii mari, cu gura căscată şi cu obrajii supţi din cauză că nu avea proteza dentară. Părul îi era vâlvoi.

— Du-te şi te culcă! Nu te interesează!

— Peste tot numai rahat, ce... Ai căzut?

— Da, la NAIBA vezi bine că am CĂZUT! Du-te şi te culcă, am spus.

Tatăl dispăru, el o auzi pe Torunn spunând pe verandă:

— Nu, nu trebuie să notez numărul, faceţi-mi legătura direct cu ea.

— Da, ce nu face omul pentru bani? spuse Erlend.

Stătea jos, cu capul unui manechin pe genunchi şi cu lampa de lucru lângă el. Cu ajutorul unei carioci cu vârful subțire, desena puncte negre foarte apropiate pe obrajii manechinului. În acelaşi timp vorbea cu Torunn la telefonul mobil prin dispozitivul *handsfree* pus pe urechea stângă.

Se simțea ridicol, aşa cum stătea acolo şi desena un început de barbă pe plastic. Îi explicase lui Torunn de ce făcea asta, îi descrisese cu lux de amănunte ideea vitrinei cu hoții şi îi povestise că proprietarul magazinului de bijuterii aştepta cu înfrigurare deoarece erau mari şanse să apară un articol despre vitrină în ziarul *BT*. Ar fi o reclamă gratis de mari proporții. Dar Torunn părea indiferentă şi răspundea doar cu da sau nu.

Ea era la Neshov de două zile, venise pe neaşteptate. Când o întrebă ce mai era pe acolo, ea răspunse vag că a fost cam haotic când a ajuns acolo, dar că n-avea nici un chef să-i dea detalii.

— Se poate deplasa?

Da, sigur, cu cadrul de mers. Astăzi l-a dus cu maşina la spital ca să-i schimbe bandajul şi n-a fost deloc uşor cu piciorul lui țeapăn, căci trebui să stea pe bancheta din spate de-a latul. Acum stătea întins şi se odihnea. Spera ca el să fie mai bine dispus când se va trezi.

— Deci doarme în patul lui la etaj?

Nu, doarme pe un pat pliant în camera de zi şi are un closet chimic în debara. Apoi nu mai vru să vorbească despre tatăl ei, ci despre şobolani. Firma de deratizare găsise o grămadă de cuiburi de şobolani şi acum etanşa pereții cu folie de plastic şi spumă poliuretanică pentru a-i putea gaza.

— Fiul ținuturilor sălbatice nu mai e de actualitate?

Christer? Nu, nu mai e de actualitate. O sună încontinuu, dar ea nu răspunde la telefoanele lui. Nu citea nici torentul de SMS-uri cu care o bombarda, le ştergea necitite.

— Şi nu eşti impresionată, Torunn? Că te curtează aşa? S-ar spune că e vorba de o dragoste adevărată, oricât de mulți copii ar avea.

Oh, dorea atât de mult să-i poată povesti lui Torunn ce se întâmpla cu el, cu Krumme şi cu fetele, dar îi jurase lui Krumme. Îi jurase. Că asta vor discuta ei patru împreună, deşi el ar fi vrut să spună la toată lumea pentru a avea cât mai multe puncte de vedere. Cu toate acestea, înțelegea argumentele lui Krumme, că numai ei puteau să decidă şi că trebuiau să hotărască pe baza a ceea ce ei înşişi simțeau. După prima cină împreună cu Jytte şi Lizzi, toți patru trebuiau să se gândească.

Krumme pregătise un cotlet de porc delicios, făcut la cuptor cu varză nemțească, la care au avut vin roşu din belşug în timp ce au discutat diferite scenarii de raporturi de familie, viață comună şi responsabilitate. Erlend fusese extrem de uşurat că şi ceilalți trei se gândeau serios, crezuse că el era singurul care avea rețineri şi care se gândea la eventuale probleme. Dar atât Krumme cât şi fetele întorceau problemele pe toate părțile. Ce s-ar întâmpla dacă ei se despărțeau, ce s-ar întâmpla dacă unul dintre ei murea, cine să fie tatăl, care din fete să nască copilul. Jytte susținea că Krumme era un bărbat frumos, exceptând corpul său rotund datorat exclusiv excesului de grăsime, iar Krumme a scos la iveală plin de entuziasm o fotografie şifonată din adolescență. Era, într-adevăr, frumos în fotografie, după părerea lui Erlend. Dar Krumme era preocupat şi de faptul că Erlend era cetățean norvegian, ceea ce îi va da ulterior copilului posibilitatea să-şi aleagă mai uşor cetățenia. Erlend sugerase atunci ca el şi Krumme să-şi amestece elixirele într-o cană, astfel încât nimeni să nu

ştie cine era tatăl, dar nici unul din ceilalţi trei nu a vrut să-l ia în serios. El însuşi considera asta o idee strălucită, îşi imagina clar spermatozoizii săi şi pe cei ai lui Krumme într-o cursă nebunească, fără precedent, în care cel mai bun va câştiga. Astfel ei lăsau ca rezultatul să fie decis de biologie, ca să spunem aşa. Dar ceilalţi trei s-au mulţumit să râdă.

Ah, dacă ar fi putut măcar să-i povestească toate acestea lui Torunn! Dar, în această seară, el şi Krumme trebuiau să meargă să ia cina cu fetele şi vor continua discuţiile. Se bucura. Atribuia acum panica lui de la început ideii false pe care şi-o făcuse, că el singur avea răspunderea. Dar nu era cazul, ei erau *patru*! De două ori mai mulţi decât nişte părinţi obişnuiţi. Ei vor putea totuşi călători şi să se bucure de mult timp liber, era genial. El nu avea singur răspunderea unui copil. Şi el care avea rabat la produsele Benetton, printre altele, se şi vedea cumpărând cele mai frumoase lucruri şi amenajând camera pentru copil atât la ei cât şi la fete. Presupunea că el va aranja camera pentru copil şi la fete, pentru că de fapt s-ar putea ca el să fie tatăl, dacă totul mergea bine.

— Ai putea totuşi să vorbeşti cu Christer măcar *o* dată, doar pentru a auzi ce are el de spus. Poate că această viitoare mamă nu mai e de actualitate, spuse el.

Nu era vorba despre asta, ci despre reacţia lui în seara când se dusese la el, aşa cum îi explicase deja. Mai mult, începea treptat să-şi dea seama că totuşi el nu ar fi fost un tip potrivit pentru ea. Avea păreri atât de ciudate.

— Despre ce anume?

Printre altele, despre homosexuali, spuse ea.

El nu scoase nici un cuvânt, se prefăcu că trebuie să se ridice pentru a aduce ceva. Nu trebuia ca Torunn să se bată pentru el şi nici într-un caz cu un tip care avea nevoie să se culce în blănuri de ren sub cerul liber pentru a se simţi bărbat, era o luptă pierdută de la bun început.

— Sunt mulți cei care au păreri ciudate, Torunn, spuse el cu o voce care i se părea şi lui destinsă şi aproape indiferentă. Trebuie doar să te obişnuieşti. Dar bineînțeles că asta nu înseamnă că trebuie să îi frecventezi. Nu, nu lua în seamă ce am spus! Nu am vrut să spun că ar fi un motiv ca tu să... Tu ai totuşi viața ta, draga mea nepoată.

Trebuia să fie liniştit, ea înțelegea ce voia el să spună, şi ea gândea de fapt exact la fel, că nu era aşa uşor să fii *împreună* cu cineva care avea asemenea prejudecăți.

— Dar dacă deodată apare la Neshov? Aşa cum a făcut Krumme?

Nici vorbă, nu putea să-şi lase câinii.

— *Tu* ai putut să laşi totul...

A fost cu totul altceva, spuse ea. Mai rea decât toate era cicăleala mamei, era plină de furie.

Torunn instalase o melodie specială de apel când suna mama. Formația ABBA, cu *Mamma mia, here I go again...*

El izbucni în râs şi ca rezultat desenă o linie în loc de un punct.

— Dar la serviciu? Nu țineai o grămadă de cursuri şi chestii de-astea?

Era în concediu medical; îl convinsese pe doctor că era surmenată şi deprimată.

— Deprimată? Te-ai apucat să plângi şi te-ai expus în fața unui doctor? exclamă el.

Trasa puncte în succesiune ritmică în sus către urechea manechinului. Dacă ar intra cineva acum în atelierul de rechizite şi l-ar găsi cu un cap de bărbat în poală... Chiar dacă era din plastic.

Da, chiar plânsese. Şi lacrimile îi veniseră firesc, spuse ea.

— Deci ai fost într-adevăr teribil de îndrăgostită de el...

Da, aşa a fost. Şi pe deasupra şi mama, care se făcuse praf, a fost prea mult pentru ea.

— Oh, Torunn, biata mea nepoțică...

Ea începu să plângă, el simți că şi lui îi dau lacrimile, era nedrept ca ea să fie atât de nefericită când el însuşi era în culmea fericirii şi plin de secrete. Trebui să facă o pauză de la desenatul bărbii.

— Nu plânge. Ştii, de fapt ar fi trebuit să vii aici. Eu şi Krumme te-am lecui de suferința asta de dragoste. Dar tu te duci la *Neshov* şi te bagi între şobolani, decădere şi mizerie. Nu-ți face bine!

Aveau nevoie de ea acolo, spuse ea, acolo putea să fie de folos într-un alt fel decât doar la serviciu, cu mama şi cu Christer. Şi era o adevărată terapie să te ocupi de porci.

— *Nu pricep*! Porcii ăia urât mirositori! Nu ştii că sunt extrem de periculoşi? Sunt animale sălbatice!

Să nu zici nimic rău despre porci, spuse ea, sunt fantastici şi el preferă să nu o contrazică, pentru că se oprise din plâns. Mai avea o veste. Poate că, de fapt, nu ar trebui să-i spună, dar Margido era în Danemarca.

— CE?! exclamă el şi scăpă tuşul din mână.

Era la o expoziție de sicrie pe undeva. Sau ceva asemănător. Poate că era o expoziție de pietre de mormânt, ea nu-şi amintea exact.

Tuşul se rostogoli sub cada cu picioare de broască țestoasă.

— Expoziție de sicrie? Ce naiba o mai fi şi asta? Doamne, îmi imaginez că se îmbracă în robe negre, dansează în jurul sicrielor deschise şi beau sânge de viței cu paiul! spuse el râzând.

Torunn râse şi ea. Sigur că ar fi fost bine să vină la Copenhaga. S-ar putea ca Margido să ia legătura cu ei, spuse ea, să fie pregătit.

— Incredibil. Nu cred ca Margido să fi mers vreodată mai departe de Røros. Dar, bineînțeles, dacă sună, o să-l invităm acasă la noi la o masă bună.

O să se bucure cu siguranță, spuse ea.

El se puse în patru labe pentru a scoate tuşul. Se umplu de praf pe genunchi şi-l apucă o tuse violentă peste pânza neagră.

— O să se bucure şi nu prea. Semnele vizibile de bucurie nu prea stau în natura lui Margido, cu excepţia telefonului de Revelion, când...

Probabil că doar şi l-a închipuit, era părerea ei.

— Aşa spui de fiecare dată! Dar nu mi-am închipuit! Mă tem, de fapt, că nici măcar fantezia *mea* nu e în stare să-şi închipuie aşa ceva! Un Margido beat care îmi spune „frăţioare" şi strigă că este la o întâlnire?! Nici în ruptul capului!

Oricum ea refuza să-l creadă. Acum trebuia să termine, suplinitorul intră în curte.

— Deci nu te ocupi tu singură de toate, nu?

Nu, nu avea voie. Trebuia să ai studii şi aprobare ca să ai întreaga răspundere pentru animalele de reproducere. Mai mult, suplinitorul era plătit de autorităţi, ea nu putea pretinde asta fără a avea aprobările necesare.

— Of, pare complicat, nu te mai pot urmări. Dar arată bine? Îi stă bine în salopeta de lucru?

Arată destul de bine, spuse ea. Dar este cu cinci ani mai tânăr ca ea, îl cheamă Kai Roger.

— Doamne, ce nume! Un nume de suplinitor tipic norvegian. Dar să nu-ţi pese nici un pic de cei cinci ani. Dacă arată bine, nu ezita nici o secundă. Oferă-i experienţa erotică a vieţii sale în mijlocul crescătoriei, în faţa publicului de porci plini de admiraţie! Şi după aceea să-mi spui detalii, nu uita să iei notiţe la faţa locului.

Ea nu ştia nici măcar dacă el era liber. În plus, nu ajunsese până *acolo*.

— Atunci avansează până acolo. Şi încă iute.

Era prea devreme, spuse ea, şi, în plus, ea avea atâtea lucruri de făcut. Dar era bucuroasă să-l audă că şi-a revenit şi că nu se mai certa cu Krumme.

— Noi nu ne-am *certat*, draga mea! Doar am zdrăngănit un pic cratiţele. Totul e în regulă acum, nu te mai gândi la asta. Ne iubim la fel de mult!

Dacă ar fi fost probleme cu el şi Krumme, peste toate celelalte. Nu, nici nu se putea gândi la asta.

— Nu-ţi face griji. Unchii stau bine mersi la Copenhaga şi se iubesc. Tu distrează-te cu Kai Roger. Spune-i că există o lege a prenumelor şi că el poate, de fapt, să-şi schimbe numele în Ursuleţul Winnie Pooh *oricând* are chef!

Înşurubă bine capul pe corpul manechinului. Perfect. Când o să aşeze manechinele în vitrină, o să le termine de aranjat părul şi o să le îmbrace. Însă trebuia să pregătească decorul aici, la agenţie, pentru că nu era destul loc să lucreze la magazin. Luă de jos un braţ de manechin şi deschise dosarul cu modelele pe care le împrumutase de la cel care făcea tatuaje din strada Isted. Un tigru care se căţăra pe braţ şi prenumele unei femei ce stătea în mijlocul unei inimi se potriveau pentru un tâlhar. Nu putea suferi tatuajele şi le considera complet *demodate*. Desenă tatuajul cu o carioca cu tuş albastru închis, apoi îl şterse cu *white-spirit* şi astfel obţinu un desen cam urât, neclar, aşa cum arată pe pielea adevărată. Agnete şi Oscar se ocupau de confecţionarea hainelor de deţinuţi şi scrumiera era pusă la uscat. Evident că proprietarul magazinului nu voia să aibă o scrumieră împuţită în vitrina lui. Mucurile adevărate de ţigări fuseseră date cu lac mat pentru a izola mirosul şi, cu ajutorul spumei poliuretanice folosite la izolarea ferestrelor, ei au făcut grămăjoare de scrum de ţigară pe care le-au vopsit în gri, iar pe urmă întreaga scrumieră a fost lăcuită cu un spray. Whisky-ul era pur şi simplu lac maro turnat în pahare şi în sticla de whisky; lacul se uscase deja. Va fi

perfect. Transperantul uzat şi murdar ce fusese găsit de Oscar la demolări trebuia agăţat pe peretele din spate şi luminat cu o lumină stridentă, neplăcută.

Ridică şi celălalt cap de tâlhar şi începu desenarea migăloasă de puncte pe faţa imberbă, care poate, atunci când fusese folosită anterior, tronase lucioasă şi proaspăt bărbierită peste reverele unui costum Armani. Îşi aminti brusc ideea lui cu cei doi bărbaţi care se sărutau. Nu voia să renunţe la ea. Poate un magazin modern de haine cu un proprietar tânăr şi curajos... Acum, că totul era bine între el şi Krumme, energia şi ideile lui nu mai cunoşteau limite; uneori era chiar impresionat de sine însuşi. Oare de la cine *moştenea* asta?

Jytte şi Lizzi locuiau în Amager, aproape de fortul Kastrup; el şi Krumme făcură semn unui taxi pe strada Niels Hemingsen. Krumme avea un borcan mare cu tsatsiki făcut de el, iar Erlend avea două sticle de vin în braţe.

— Sunt emoţionat, spuse Krumme. Trebuie să mărturisesc că sunt extrem de nervos.

— Poate că ar trebui să deschidem o sticlă. Şoferul are sigur un tirbuşon, trebuie că face parte din echipamentul standard al taxiurilor din Copenhaga.

— Linişteşte-te. Încă mai *discutăm* despre asta.

— Este un semn bun. Că încă suntem în stare să discutăm.

Strada Amagerbro era plină de lumini şi de animaţie. Ziua, strada era murdară şi plină de praf, dar întunericul îşi lăsa vălul generos peste defectele pe care lumea le ignora. Iubesc acest oraş, se gândi Erlend, iubesc pulsul vieţii şi modul în care sfidează plictiseala, mă simt acasă aici şi aici poate că voi deveni tată. Luă mâna lui Krumme, o strânse şi o ţinu în mâna lui.

— La ce te gândeşti? întrebă Krumme încet.

— Mâine vine omul care curăță acvariul. Ce bine că nu va mai trebui să-i vedem pe Tristan şi Isolda printr-un văl de alge, când vrem, pur şi simplu, să facem o baie cu şampanie în jacuzzi.

— Glumeşti!

— Da, nu pentru asta vrei să ai un copil cu mine?

Intrară în zona de vile şi şoferul taxiului găsi strada Koreavej folosind harta.

Jytte ieşi pe scara din faţa casei şi-i îmbrăţişă pe amândoi. Lizzi era la bucătărie, mirosea a usturoi şi coriandru şi geamurile erau aburite. Era întotdeauna plăcut să vii aici. Peste tot erau cărţi şi plante, conceptul de minimalism nu exista în această casă. Erlend începu imediat să se gândească la camera copilului. Deşi o va decora superb, în clipa în care el se va întoarce cu spatele, va fi încărcată cu tot felul de obiecte moi, colorate şi atârnate.

— Două lucruri, spuse Lizzi când se aşezară la masă în faţa unui platou cu paste greu de identificat.

Lizzi era frumoasă într-un fel oarecum distant *à la* Liz Hurley, în timp ce Jytte era exact opusul ei. Fără să fie bărbătoasă, avea un corp îndesat, aşa gândea el despre ea, îndesată şi solidă, puternică. Încheietura mâinii puternică, degete puţin butucănoase. Jytte era şi ea frumoasă, oare cu cine ar putea spune că semăna? Poate cu Janet Jackson, fără să fie de culoare.

— Doar două? întrebă Krumme.

— Noroc! spuse Jytte.

— Noroc. Primul lucru e casa, spuse Lizzi.

— Ce vrei să spui? spuse Erlend şi mai bău o înghiţitură de vin.

Discuţiile au început, se gândi Erlend.

— Poate că ar trebui să găsim o vilă, cu două apartamente separate, desigur. Să aibă totuşi o grădină comună. Va fi mai uşor.

— O, nu, spuse Erlend.

— Nici mie nu-mi place ideea asta, spuse Jytte. Iubesc casa asta.

— Şi eu ador apartamentul nostru, spuse Erlend.

— Şi eu, spuse Krumme.

— Dar terasa, interveni Lizzi, e la înălțime mare.

— Nu e nici un pericol, spuse Erlend, când o să construim şanțul cu apă în jurul vitrinei mele, am să-i rog pe muncitori să facă şi un grilaj electrificat cu sticlă pisată lipită pe partea de sus. *You see?* Problema s-a rezolvat.

— Dacă vom fi de acord, spuse Krumme, copilul va fi... *mic* multă vreme, ulterior vom avea mult timp să ne gândim ce vrem.

— Aşa e, spuse Lizzi.

— Dacă vedem că nu e practic felul în care locuim, vom colabora şi în această privință, spuse Krumme.

— Avem o propunere, spuse Jytte.

— Jytte... Doar trebuia să aşteptăm până la cafea, spuse Lizzi zâmbind.

Amândouă se înroşiră.

— O propunere legată de casă? întrebă Erlend.

— Nu, spuse Jytte. Mult mai importantă decât casa.

— Dar despre ce *este* vorba? Spune! Este vreuna din voi deja însărcinată? întrebă Erlend. V-ați dus pe ascuns şi ați furat spermă de la un marinar de cursă lungă care trecea din întâmplare pe acolo?

— Nu, spuse Lizzi râzând.

— Am discutat mult care din noi să poarte copilul şi care din voi să fie tatăl, spuse Jytte şi o luă pe Lizzi de mână.

— Erlend, spuse Krumme.

— Amestec în cana de cafea, spuse Erlend.

— Avem o propunere, spuse Jytte.

— Ai mai *spus* asta! spuse Erlend. *Explică*!

Ochii lui Jytte se umplură deodată de lacrimi, dar ea zâmbea:

— Amândouă, de fapt toți patru.

Se făcu o liniște desăvârșită, se auzea doar muzică în surdină de la radioul din bucătărie. Erlend a știut după aceea că nu va mai putea asculta niciodată *Rocket Man* de Elton John fără să se gândească la acest moment.

— Toți patru?

Krumme fu cel care reuși să vorbească primul.

Acum plângeau și Jytte, și Lizzi, Jytte se așeză pe genunchii lui Lizzi și, în viteză, aproape că răsturnă o sticlă de vin.

— Ce vrei să spui? șopti Krumme, care și el îl luase pe Erlend de mână.

— Exact ce a spus, spuse Lizzi. Și eu, și Jytte vrem să avem copii, așa că amândoi puteți să deveniți tați. Nu este nevoie să alegeți. Nici noi. Am înțeles asta când am vorbit despre care dintre noi să... De ce să alegem? Suntem două femei. Nu este sigur că vom rămâne însărcinate în același timp, e prea mult să sperăm asta, dar putem încerca. Și atunci trebuie ca amândoi să fiți tați!

— Dumnezeule! exclamă Krumme.

Acum e clar, se gândi Erlend, acum se realizează ceva, pornind exact din această secundă este un fapt împlinit.

— Dumnezeule mare! spuse Krumme.

— Oprește-te, Krumme, el nu te poate ajuta. Vă doriți asta cu adevărat? spuse Erlend.

— Da, spuse Jytte.

— Chiar dacă probabil o să ne omorâm cu zile, spuse Lizzi. Două femei pline de hormoni sub același acoperiș, dacă o să rămânem însărcinate cam în același timp. Asta, dacă sunteți de acord. Dacă o să reușim.

— O să reuşim, spuse Erlend.

Simți brațele lui Krumme în jurul lui, înainte de a reuşi să-şi recapete răsuflarea. Krumme îşi ascunse fața în scobitura gâtului lui, plângea şi râdea în acelaşi timp. Paharul lui se răsturnase, vinul pătă fața de masă şi pata semăna cu un trandafir roşu.

— Şampanie, spuse Lizzi cu un smiorcăit. Mă duc să o aduc.

— Când vom facem asta? întrebă Krumme.

Îşi suflă nasul tare cu şervețelul, deşi ştia că Erlend detesta când făcea asta.

— Vom fi la mijlocul perioadei de ovulație peste o săptămână, spuse Lizzi şi se ridică.

Rimelul i se scursese pe obraji.

— Eu şi Jytte suntem sincronizate sută la sută, adăugă ea. Şi în privința asta.

Se duse repede la bucătărie şi se întoarse cu o sticlă aburindă.

— Tu numeşti *asta* şampanie, Lizzi? strigă Erlend. Ăsta este vin spumant! Ştiam că trebuia să aduc câteva sticle de Bollinger!

— Lasă, că o să reuşeşti să înghiți şi tu un pahar sau două. Uite! Uite cum îmi tremură mâinile, spuse ea.

— La toți ne tremură mâinile, spuse Krumme. Este foarte serios.

— Oricum, este foarte sângeros, spuse Erlend.

Se uitară la el.

— Vreau să spun... chiar la sfârşit, când se va naşte copilul. Eu nu vreau să asist, spuse el.

— Eu vreau! spuse Krumme.

— Atunci vreau şi eu, spuse Erlend. Altfel o să tot aud timp de o sută de ani ce am pierdut. Cu două pastile de Valium, o să mă descurc. Dar va trebui ca amândoi să fim acolo, şi eu, şi Krumme, nu îndrăznesc să fiu singur. Deci

asta înseamnă că exact atunci voi nu trebuie să fiți *complet* sincronizate.

— Dar cum vom proceda? întrebă Krumme.

— Aşteaptă. Să ciocnim mai întâi, spuse Jytte şi se ridică în picioare. Stătea acolo, dreaptă, cu obrajii îmbujorați, întinzând mâna în care ținea paharul, ca o statuie a libertății.

— Dragă Erlend şi Krumme, ținem atât de mult la voi. Noi ne iubim. Şi voi vă iubiți. Nici un copil nu poate visa să se nască înconjurat de mai multă dragoste decât ceea ce noi patru îi putem oferi.

Se ridicară toți în picioare şi ciocniră în tăcere. Erlend simți cum îi tremură genunchii. Voi fi tată, se gândi el, noi vom fi tați.

Jytte propuse să întrebe un doctor cum se potrivesc grupele lor de sânge pentru a şti cine să fecundeze pe cine. De rest se vor ocupa ele.

— Deci nu va trebui să mergeți la o clinică de specialitate? întrebă Erlend.

— Nu, a răspuns Jytte. Nu e necesar. Trebuie numai să plasăm prețioasa doză cât mai adânc. Asta putem face şi noi singure foarte bine.

— Dar *cum*? întrebă Erlend.

— Doamne, exclamă Lizzi, ce întrebări pui! Folosim un furtun de plastic şi o pâlnie, nu e prea complicat.

— Atunci de ce sunt clinicile de acest fel atât de aglomerate? Dacă pot să întreb.

— Pentru că oferă donatori anonimi, mai întâi curăță sperma şi o pun apoi direct în uter, spuse Lizzi. Dar, la noi, spermatozoizii se vor lua singuri la întrecere pe ultima porțiune, în mod natural. Cei mai robuşti vor câştiga. Nu vrem la nici o clinică, dorim să fie un moment frumos şi special. Şi mai dorim ca voi să fiți aici.

— Nu pentru a...

— Nu, Erlend, nu pentru a asista. Sau pentru a ține pâlnia. Ci pentru ca să fiți aici. Vom putea să mâncăm împreună după aceea şi să petrecem o seară frumoasă.

— După aceea însă, voi nu mai aveți voie să beți alcool, spuse Krumme făcându-le semn cu degetul arătător.

— Sigur, spuse Jytte. Nici măcar de mâine încolo. Corpul meu va fi total curat pentru a concepe un bebeluş.

— Voi aduce şampanie adevărată, am să beau eu pentru amândouă! spuse Erlend.

— Nu şi înainte! spuse Lizzi.

— Poftim?

— Este mai bine ca voi doi să nu beți nici cafea, nici alcool acum, cu o săptămână înainte.

— Doamne, spuse Erlend. Este nevoie de o *asemenea* abstinență... Acum înțeleg de ce am ezitat o vreme.

— O săptămână de tortură pentru voi, spuse Jytte. Apoi nouă luni de abstinență totală pentru noi. E o afacere bună.

— Sigur, dacă pui problema aşa, spuse Erlend. Dar *după* ce Krumme şi eu ne-am făcut treaba fiecare în cana lui de cafea...

— Am procurat recipiente speciale, spuse Lizzi. Sterile.

— Excelent, spuse Krumme. Ați fost foarte sigure că noi vom accepta...

— Da, într-adevăr, spuse Lizzi. Da, pentru că acum putem deveni părinți toți patru.

— De fapt, e curios, spuse Erlend. M-a speriat la început gândul la un bebeluş care face tot timpul pipi, dar acum, că vor fi doi, nu mai este un gând atât de oribil. Dar dacă nu rămâneți însărcinate? Sau doar una dintre voi? Sunt unii care încearcă ani de zile să...

— Eu cred că vom rămâne însărcinate, spuse Jytte. Amândouă. Ştiți doar că şi eu, şi Lizzi am făcut fiecare un avort, după o relație cu bărbați, înainte să ne dăm seama că... Dar în orice caz... Lizzi a rămas însărcinată după un

coit întrerupt, iar eu, când am rămas însărcinată, aveam sterilet şi m-am şi clătit imediat. Suntem foarte fecunde.

— Acum cred că vom bea tot ce e alcool în casa asta, pentru că voi s-ar putea să nu mai beți mai mult de nouă luni, iar noi o săptămână întreagă, spuse Erlend.

Când el şi Krumme se întoarseră acasă pe la trei noaptea şi merseră împleticindu-se la culcare, Erlend spuse şoptit:

— Vorbesc serios de canalul cu apă, Krumme.

— Dragul meu, vino aici...

— Şi aligatori. Poate că trei vor fi de ajuns. Dar eu mă gândesc la patru.

— Te iubesc, Erlend. Mă faci cel mai fericit bărbat din lume, ştii asta?

— Mmm. Miroşi bine... Da, ştiu. Şi eu sunt la fel de fericit. Când am crezut că erai nemulțumit de mine şi de viața noastră... Nu mai aveam pentru ce trăi, Krumme. Nici nu mai puneam suflet la aranjarea vitrinelor, a fost groaznic.

— Am fost atât de mândru de tine astăzi, când *tu* ai răspuns „da”. Instantaneu. Mi-a dat atâta... *încredere*. Înțelegi?

— Cuvintele au ieşit singure. *Am vrut*. *Vreau*. Am rabat la îmbrăcăminte pentru copii la Benetton, ți-am spus? Îmi amintesc că m-a apucat râsul când Poulsen mi-a spus asta şi am răspuns că nu văd la ce îmi foloseşte. Poate că a fost un semn. A fost în ziua în care tu ai fost lovit de maşină.

— Ascută aici, spuse Krumme. Ce-ar fi să montăm vitrina direct pe perete pe toată lungimea camerei de zi? Cu lumini şi tot ce trebuie. La o înălțime bună, sus pe perete. O să arate bine.

Erlend închise ochii şi şi-o imagină. Un fluviu de lumină care curgea orizontal de-a lungul peretelui, el putea aranja figurinele Swarovski în teme succesive, se vor vedea mult mai bine când toate vor fi la înălțimea ochilor, o să fie

fantastic. Figurinele noi veniseră prin poştă intacte şi frumoase.

— Te iubesc, Krumme.

— Ai primit noile figurine? Cele pe care le-ai comandat?

— Da. Ştii...? Am cumpărat un unicorn.

— Ştiu. L-am văzut.

— L-ai văzut? se miră Erlend.

Se ridică în cot privind binecunoscuta figură a lui Krumme. Căuta în ochii lui urme de acuzare şi şopti:

— L-am pus destul de departe în spate. Iartă-mă. Doar am...

— Consider asta o declarație de dragoste, spuse Krumme. Că nu puteai fără el.

— Aşa e. Pentru că te reprezintă pe tine.

— Vino aici, şoricelule. Lipeşte-te de mine.

— Nici nu am cum să vin mai aproape.

— Atunci, cel puțin, stinge lumina.

Erlend îl aştepta pe peron şi asta era o mare uşurare pentru el. Când sosise pentru a lua trenul de Frederiksværk, gara centrală era un du-te-vino de oameni, sunete şi mişcare, îi era greu să se orienteze când era îmbrâncit de colo-colo în această aglomerație care îl sufoca.

— Aici erai, spuse Erlend.

Apăru deodată în fața lui, zâmbind. Îşi strânseră mâinile.

Era ciudat să-l vadă pe Erlend în străinătate, ştiind în acelaşi timp că el aici locuia şi că în multe privințe aparținea totuşi de fermă. În acelaşi timp, arăta diferit. Avea părul mai scurt decât de Crăciun şi mai negru ca oricând, de fapt atât de negru încât avea reflexe albăstrui. Ochii păreau mai

închişi la culoare decât atunci când a fost la Neshov, probabil că îi făcuse cu creionul şi îşi vopsise genele. Margido observa astfel de lucruri, el care machia fețe ce urmau a fi studiate îndeaproape, în lumină, fiind culcate pe o pernă de mătase albă. Dar, ca de obicei, Erlend se îmbrăca bine. Era îngrijit, nu purta niciodată haine țipătoare, tinereşti, cum fac adesea bărbații în jur de patruzeci de ani. Margido reuşi să înregistreze toate acestea, în ciuda faptului că era epuizat.

Era epuizat cum nu mai fusese niciodată şi uluit de tot ceea ce era nou şi neobişnuit, deşi se afla doar în Danemarca, deci nu prea departe de casă. Mâncarea avea alt gust, lapte la micul dejun, pâine şi mezeluri, astfel de lucruri mărunte, simple, pe care el acasă le credea la fel pretutindeni. Beau alcool la toate mesele, chiar şi la micul dejun beau un păhărel de şnaps. Şi toate anunțurile erau în daneză, el nu le acordase niciodată atenție înainte şi a fost frapat de faptul că tot ce era scris acolo părea ca de pe vremuri, semăna cu limba norvegiană de altădată, ceea ce într-un fel şi era. Dar cea mai puternică impresie i-o făcuse limba vorbită. Faptul că auzea limba daneză în jurul lui peste tot, de dimineață până seara; gama de sunete era total diferită şi ca urmare transforma şi realitatea care îl înconjura. Se întrebase chiar ce efect ar avea asupra lui o *cultură* complet străină, având în vedere că şi cea daneză îl marca atât de puternic. Dacă s-ar fi dus în... Tunisia sau în China sau în Australia. Ar fi fost copleşitor şi insuportabil.

— Ar fi fost absurd să fiu aici fără să vin să vă văd, spuse el.

— Aşa e. La ce oră ai avion?

— Diseară, la nouă fără cinci. Direct la Værnes.

— Da, de la Trondheim la Copenhaga e de fapt doar o aruncătură de băț. Deci ai mai multe ore la dispoziție. Ce-ar fi să punem bagajul la camera de bagaje şi să facem un tur

înainte să mergem la noi acasă? Mica Sirenă, Amalienborg şi aşa mai departe. Tivoli[27] e închis în această perioadă a anului.

— Eşti amabil, Erlend, dar eu sunt obosit, am avut un număr incredibil de impresii noi. Tot ce-mi doresc, de fapt, e să mă aşez într-un fotoliu bun.

— Nici o problemă. Mica Sirenă este supraestimată oricum, este foarte mică şi plină de găinaţ de pescăruşi.

— Atunci să luăm un taxi. Tu ştii cu siguranţă unde-i staţia de taxiuri.

— Aici se spune *taxa*, Margido. Noi locuim însă în piaţa Gråbrødretorv, este puţin mai încolo. Ar fi ridicol să luăm un taxi pentru o distanţă *atât* de mică. Să-ţi duc eu sacoşa? E ciudat să te văd aici. Eşti ultima persoană la care mă aşteptam să ne facă o vizită. Mă uimeşti în permanenţă, Margido.

Nu ştia ce să răspundă, aşa că preferă să nu spună nimic. El ştia bine la ce făcea Erlend aluzie cu acest „în permanenţă". Numai de n-ar începe să vorbească despre asta.

Afară era o vreme închisă şi rece, un vânt glacial mătura asfaltul. La fel fusese vremea şi în cele două zile la Frederiksværk. El îşi imaginase că va fi mai cald în Danemarca, dar a fost invers, a fost mai rece decât la Trondheim. I-a fost frig în tren şi acum era îngheţat până în măduva oaselor, dar nu voia să se plângă. Spera că va fi cald în apartament.

Erlend mergea cu paşi mari, fără să ia în seamă învălmăşeala din jurul lui. Un muzicant ambulant stătea cu chitara şi muzicuţa chiar în faţa intrării principale a gării,

---

[27] Celebru parc de distracţii din Copenhaga (n. tr.).

era de neînțeles cum putea să stea nemişcat şi să cânte pe frigul ăsta.

În timp ce mergeau în sus pe ceea ce Erlend numea Strøget, care era strada pietonală din Copenhaga, Erlend îi arătă Rundetårn şi turla bisericii Trinitatis.

— Sfânta Treime, spuse Margido.

— Asta înseamnă, da. Deci tu ai fost la un târg de sicrie, aşa am auzit.

— Erau şi pietre funerare, şi sicrie.

— Ai cumpărat serios, nu-i aşa? spuse Erlend.

— Nu. Erau echipamente pentru calculatoare ce puteau tipări pe loc în culori, cu fotografii şi text. Dar eu nu mă pricep la calculatoare. Pentru sicrie am un furnizor stabil, iar pietrele le luăm de la Eide, din regiunea Møre de Nord. Nu putem schimba de pe o zi pe alta.

— Cred că erau sicrie de ultima modă. Aveau radio, televizor şi internet integrat?

— Nici chiar aşa, nu, răspunse Margido.

De la o tonetă venea aromă de gogoşi proaspete, aburul de la tăvile cu ulei încins se ridica formând nori gri, o tânără stătea cu o jucărie ciudată legată cu un şnur căreia îi făcea reclamă pentru vânzare, era vânătă de frig şi nu avea mănuşi de nici un fel, îl făcu să se gândească la „Fetița cu chibrituri". Era un oraş cu un milion de locuitori şi Dumnezeu ştie câte destine deznădăjduite.

— Cum e, de fapt, să lucrezi cu moartea, Margido? În permanență?

— Este... un serviciu bun. Aduce satisfacții. Oameni care apreciază ceea ce faci. Dar tu? Afacerea ta merge bine? Tu ai decorat unele din vitrinele astea?

Trebuia să-şi folosească aproape toate resursele de politețe ca să-l întrebe. Nu vedea decât manechine înşirate unul după altul, purtând haine diferite. Vitrine cu produse

îngrămădite peste tot, cu prețul pe etichete, nu-i spuneau nimic şi nu-l tentau.

— Aici nu. Vitrine monotone. Vezi ceva care te atrage?

— Nu.

— Exact. Pentru că nu sunt ale mele. Supraîncărcate şi urâte.

Ascensorul mergea până la apartament, semăna cu un ascensor de hotel, cu oglindă pe trei pereți deasupra unei balustrade de alamă. Erlend trebui să tasteze un cod pe un panou înainte ca liftul să pornească.

— Ăsta da sistem de securitate, e grozav, spuse Margido.

— Tot etajul superior este doar al nostru şi nu vrem să avem nepoftiți care să apară deodată în pragul uşii.

— Lift personal?

— O, nu, *trece* şi pe la vecini când suie...

Dar nici ascensorul şi nici sistemul de securitate nu-l puteau pregăti pentru momentul când văzu apartamentul. Îşi scoase pantofii, deşi Erlend îi spuse că nu era nevoie, şi merse în ciorapi prin nişte camere cum nu mai văzuse decât în filme. Nu mai fusese niciodată într-un asemenea loc, nici măcar când dădea ultimele îngrijiri decedaților la domiciliu. Cel mai apropiat de Trondheim ar fi cartierul Nedre Elvehavn, dar nu credea să fi existat asemenea apartamente nici măcar acolo. Două imense camere de zi în formă de L, dintre care una, cu uşi glisante de sticlă, dădea spre o enormă terasă, şemineu, mobile rafinate din lemn aurit, sticlă şi metal, vaze mari cu crini, artă modernă pe pereți, o vitrină mare de sticlă, luminată şi plină de figurine de sticlă, pardoseală de gresie, teracotă, ardezie şi parchet. Ştia că el şi Krumme trăiau bine, dar asta întrecea tot ce îşi imaginase.

— Nu prea e ca la Neshov, spuse Margido.

— Nu, se poate spune *asta* cu siguranță. Cafea?

— Da, mulțumesc.

Bucătăria era şi ea enormă. Într-una din camerele de zi era o masă lungă cu cel puţin zece scaune, iar la bucătărie era o masă mai mică, cu două scaune. Erau metri întregi de blat din piatră neagră şlefuită, strălucitoare.

— Larvichit, spuse Margido, uşurat să descopere ceva familiar, şi îşi trecu mâna pe suprafaţa rece. Se foloseşte adesea pentru pietrele de mormânt.

— Da, probabil că aşa se cheamă, spuse Erlend.

El apăsă pe un buton şi aşeză o cană de cafea, mică, neagră, sub ciocul robinetului.

— Fac un espresso, am impresia că ai nevoie. Am cumpărat şi nişte prăjituri. Krumme vine în curând şi ne pregăteşte cina.

— Două frigidere? se miră Margido cu ochii la frigiderul dublu din inox cu una din uşi din sticlă mată.

— Avem nevoie. Unul pentru alimente şi unul pentru băuturi.

— Dar nu sunteţi decât voi doi.

— Avem deseori invitaţi. Şi ne place să avem de unde alege. Uite, spuse Erlend deschizând uşa frigiderului cu geam mat. Şampanie, vin alb, apă carbogazoasă, sucuri de fructe, apă tonică, lapte, frişcă nebătută, mai multe feluri de oţet, sosuri fără ulei pentru salată, bere şi apă minerală. E necesar un frigider pentru toate astea, nu-i aşa?

Margido se aşeză cu grijă pe unul dintre scaune şi-l privi pe Erlend, care stătea cu spatele la el şi îşi pregătea o cană de ceai. Apoi aduse un castronel cu zahăr brun. Scoase nişte prăjituri dintr-o pungă albă de hârtie şi le puse pe un platou de sticlă. Atunci Margido observă că erau două maşini de spălat vase montate una lângă alta sub blat. Aveau şi două cuptoare, unul deasupra celuilalt, montate la înălţimea pieptului.

— Aveţi câte două din fiecare aici, remarcă el.

— Da, cam aşa e, spuse Erlend pufnind în râs.

Umerii i se agitară sub puloverul negru pe gât. I se vedeau omoplații proeminenți ieşind în relief. Fratele lui. Stând confortabil şi relaxat în tot acest lux. Se simțea şi mai epuizat decât înainte să vină aici, dar nu îşi dădea seama de ce. În orice caz, acum ezita şi mai tare să spună ceea ce hotărâse. Se uită în jos la şosetele lui, brusc uşurat că niciuna nu făcuse găuri la degete după tot umblatul ăsta. Îşi întinse picioarele sub masă, Erlend îşi pusese o pereche de papuci îmblăniți. Încercă să se concentreze asupra aromei de cafea, asupra faptului că Erlend cumpărase prăjituri şi sigur îşi luase timp liber pentru el, era binevenit.

— E perfect că avem două maşini de spălat vase, spuse Erlend. De obicei luăm vasele curate dintr-una şi le punem pe cele murdare în cealaltă, iar când avem invitați, e grozav să ai două maşini în care să pui vasele la spălat. Un cuptor este pentru cartofi, legume şi aşa mai departe, celălalt cuptor este pentru felul principal de mâncare, carne, peşte sau pui. Astfel sunt toate gata în acelaşi timp.

— Asta trebuie că vă costă o avere.

— Krumme vine dintr-o familie înstărită, oribilă, din Klampenborg, eu nu-i întâlnesc niciodată, dar el îi vede din când în când. A moştenit o grămadă de bani când a murit mama lui şi, când nesuferitul de taică-său o să muşte țărâna, o să aibă şi mai mulți. Dar şi noi câştigăm bine.

— Aha.

— Am cumpărat apartamentul cu douăsprezece milioane acum opt ani şi am folosit şase milioane pentru a-l aranja aşa cum am vrut noi. Poftim, serveşte-te, spuse Erlend şi-i puse cafeaua în față.

Bău cu recunoştință. Podeaua era încălzită, îşi apăsă tălpile pe duşumea şi închise ochii o clipă.

— Obosit? îl întrebă Erlend.

— Da. Însă altfel decât atunci când am treabă până peste cap acasă.

— Luăm un taxi până la Kastrup, vin cu tine, aşa că restul călătoriei tale o să meargă ca pe roate.

— Nu-i nevoie. Dar, de fapt... ar fi bine.

— N-ai mai fost în străinătate până acum, nu?

Margido oftă.

— Nu. Aşa că e un pic cam mult. Călătoria, limba...

— Pietre de mormânt şi sicrie.

— Cu astea eu sunt obişnuit.

Nu mai vorbiră. El bău toată cafeaua din ceaşcă, era foarte mică. Fără să întrebe, Erlend se sculă şi mai făcu una. Margido respiră adânc, simți imediat cum inima îi bate mai repede, acum că se hotărâse, şi spuse:

— Aş vrea să-ți cer iertare, Erlend.

— Pentru ce?

O clipă, Margido se temu că Erlend a crezut că el îşi cere iertare pentru telefonul de Anul Nou, ar fi trebuit să se exprime altfel. Spuse repede:

— Pentru felul în care ai fost tratat în familie. Te înțeleg foarte bine dacă eşti plin de amărăciune şi supărat pe... da, şi pe mine, şi pe Tor... şi pe mama.

Ajuns aici, ar fi dorit mult să încheie discuția, să stea întins undeva, să închidă ochii şi să şştie că s-a terminat.

— Nu sunt plin de amărăciune, spuse Erlend, punându-şi în față o nouă cană de cafea plină şi întâlnindu-i privirea. Chiar deloc. Am fost dezamăgit şi mi-a părut rău pentru voi. Dar în ziua când am plecat de la Neshov am fost furios. Nu mai suportam să fiu călcat în picioare. Furios şi dezamăgit, violent, dar nu plin de amărăciune. Nu erați doar voi, cei de la fermă, erau toți. Tot... tot Bynes, tot oraşul Trondheim. În douăzeci de ani s-au întâmplat multe, dar atunci...

— Da. S-au întâmplat multe.

— Când ai sunat de Anul Nou...

— Trebuie să vorbim despre asta? spuse Margido.

— Erai beat?

— Nu se va mai întâmpla.

Erlend începu să râdă tare, cu gura deschisă, dând capul pe spate.

— Eram sigur! Trebuia să fii beat ca să-mi spui „frățioare”.

Margido vru să ducă ceaşca la gură pentru a bea, dar simți că îi tremură mâna şi renunță.

— Iartă-mă, Margido, n-am să râd de tine, e urât din partea mea, spuse Erlend.

— Krumme este... un om bun, declară Margido. Aşa a spus şi preotul Fosse când l-am întâlnit acum câteva săptămâni. Că sunteți... că păreți foarte simpatici.

— A spus el asta? Şi tu îți ceri iertare? Şi, în plus, sunteți amândoi credincioşi?

— Da. Aşa e.

— Tu i-ai văzut? Împreună? întrebă Erlend.

Margido se forță să ridice la gură cana de cafea cu ambele mâini. Trebuia să simtă în gură gustul de cafea. Dar nu era surprins că Erlend dorea să vorbească despre asta. Acum nu mai era la Neshov, stând de cealaltă parte a mesei în fața lui Tor, care ridica perdeaua şi controla temperatura de afară în caz că subiectul conversației devenea prea dificil.

— Pe cine? Vrei să spui... pe mama şi pe...

— Da, spuse Erlend.

Se uită din nou la frigidere, una dintre uşi avea o gaură deasupra căreia era un buton pe care scria „Ice Cube Automat”.

— Da, i-am văzut.

— Deci *ai văzut* că mama şi bunicul Tallak...

— Într-o zi am venit de la şcoală puțin mai devreme. Eram încă mic.

— E greu de crezut. Că poate fi atât de uşor să ascunzi atât... de mult.

— De fapt, e simplu, spuse Margido şi-l privi drept în ochi. O fermă de familie trebuie transmisă mai departe. Şi când moştenitorul este fiu unic şi nu-i plac fetele...

— Atunci rezolvă tatăl lui problema.

— Da.

— Dar ar fi ajuns o dată, Margido. Noi suntem trei.

— Poate că a fost mai mult decât o simplă necesitate pentru fermă.

— Vrei să spui că se iubeau?

— Nu ştiu, răspunse Margido. Şi acum au murit amândoi. Nu vom afla asta niciodată.

— Încerc să-mi imaginez. Mama şi el, pe la spatele bunicii timp de ani de zile, pe când ea zăcea bolnavă sus, în camera ei. Crezi că ea îşi dădea seama de ceva?

— Trebuie să sperăm din toată inima că nu.

— Dar mama şi... bunicul Tallak nu te-au văzut? Nu şi-au dat seama că tu ai aflat?

— Nu. Dar eu i-am spus mamei. Acum şapte ani. Ultima oară când am fost acolo, înainte să vin acum... de Crăciun. I-am spus că trebuia să existe o limită în felul în care îl tratau pe bătrân. Că *el* era de compătimit, având în vedere modul în care se comportase ea. S-a sfârşit cu o ceartă îngrozitoare, ea s-a înfuriat şi mi-a spus că vorbeam despre lucruri pe care nu le înțelegeam câtuşi de puțin. Atunci, pur şi simplu, am plecat, pentru că ea refuza să vorbească despre asta rezonabil şi calm.

— Tor încă îi spune „tată”?

— Tor preferă ca totul să fie la fel, cât mai mult posibil.

— Eu îl iubeam tare mult. Pe bunicul Tallak.

— Ştiu asta, Erlend.

Îşi duse mâna la față, îşi apăsă ochii cu degetul mare şi cu degetul arătător, mica pată de întuneric îl invita la odihnă.

— Toate astea s-au întâmplat cu atât de mult timp în urmă... Ai o toaletă? întrebă el şi se ridică.

— Avem două, bineînțeles, spuse Erlend. Una separată şi una la baie. Dar tu nu ai văzut încă baia!

Primul lucru pe care-l văzu fu acvariul. Mut de uimire, îl lăsă pe Erlend să-i arate diferiți peşti. O cadă triunghiulară, având aproximativ aceeaşi mărime ca toată baia lui de acasă, ocupa un colț, cu duze strălucitoare montate în porțelanul gri ca oțelul. În celălalt colț era o cabină de duş. Două chiuvete profilate turnate într-un blat de sticlă mată, palmieri şi plante verzi luminate direct cu spoturi, un fotoliu alb, înalt, cu tetieră, cu nişte haine aruncate pe unul dintre brațe. Fotoliu înalt cu tetieră. În baie. Atunci o descoperi, în colțul încăperii, cu uşi glisante din sticlă şi bănci inconfundabile de lemn în interior.

— Aveți saună? întrebă el.

— Of, sauna asta. Nu o folosim niciodată. Numai femeia de serviciu intră în ea, ca să şteargă praful de pe sobă şi de pe bănci.

— În curând am să am şi eu o saună. O să fie gata montată când ajung acasă. Nu cu sobă adevărată, ci...

— Noi facem baie. Cred că aproape în fiecare zi. Eu am insistat să avem sauna asta când am renovat apartamentul. E o prostie din moment ce nu o folosim niciodată. Dar ştii ceva? Poți foarte bine să faci o saună acum, dacă vrei. Să te relaxezi puțin.

— Acum...?

— Sigur! Pornesc soba, se încălzeşte într-un sfert de oră. Am să umplu găleata cu apă. Avem şi halate de baie curate pentru musafiri, ca să poți transpira în continuare după duş, înainte de a te îmbrăca. Oricum, noi nu mâncăm decât peste vreo două ore, o să fie numai bine, nu-i aşa? Din partea noastră, poți să stai la masă în halat de baie, şi noi facem des la fel. Aici e frigiderul.

Alături de fotoliul cu tetieră era un mic frigider.

— Apă gazoasă. Când ne săturăm de şampanie. Poți să te serveşti.

Îşi împături hainele frumos, le puse pe fotoliu şi puse ceasul cu brățară deasupra. Erau hainele de zi pe care le îmbrăcase de dimineață, nu mai avea altele curate la el. Îşi mirosi ciorapii şi-i spălă cu săpunul pentru mâini, apoi îi întinse pe podeaua încălzită. Cineva bătu la uşă, oare încuiase? Era în pielea goală.

— Da?

— Vrei să ai muzică? se auzi vocea lui Erlend. Mi-am amintit deodată că sunt difuzoare în saună. Ce fel de muzică crezi că se potriveşte cu transpirația? Diana Ross?

— Nu, mulțumesc, Erlend. Vreau să stau în linişte. Dar îți mulțumesc.

Intră la căldură şi închise uşa după el. Aruncă apă pe sobă, se aşeză pe banca cea mai de sus şi închise ochii. Simți imediat cum începe să transpire, cum transpirația îi ieşea prin piele. Deschise ochii şi privi în gol prin uşa de sticlă, văzu halatul de baie alb pe care urma să-l împrumute şi un prosop mare de baie cu dungi gri şi negre. Închise ochii din nou.

Era amețit când intră în cabina de duş. Golise deja o sticlă de apă gazoasă daneză, care de fapt era ca o sticlă obişnuită de Farris[28], şi se gândi că-i mai trebuia una. La sfârşit, lăsă apa rece ca gheața să-i curgă pe corp, înainte de a se şterge temeinic şi a şterge urmele de paşi şi apa de pe podea. Când va ajunge acasă, va putea face asta în fiecare zi. Era ca şi cum urma să înceapă o nouă viață. Erau oglinzi peste tot aici, acasă avea doar o oglindă mică deasupra etajerei de sticlă unde îşi ținea periuța de dinți. Rămase în picioare şi se privi. Un bărbat corpolent. De ce era aşa, de fapt? Nu

[28] Marcă de apă gazoasă norvegiană (n. tr.).

mânca mult. Dar nici nu făcea mişcare. Îşi trecu mâna peste burtă, îşi trecu mâna prin păr, se întoarse, dar acolo era o nouă oglindă. Se uită atunci la peştii care înotau leneşi, fără ţintă, unii în jurul altora, privi îndelung cada imensă unde făceau baie şi ascultă. Era linişte. Halatul de baie era moale şi gros, dar oare trebuia să meargă în picioarele goale prin apartament? Din fericire, ciorapii se uscaseră, şi-i puse în picioare şi luă din frigider o nouă sticlă de apă gazoasă daneză. Cu sticla goală şi cu cea nouă în mână, deschise uşa. Nu era încuiată. Acum auzi în depărtare tonuri de muzică clasică.

Krumme se întoarse imediat ce el intră în bucătărie, îi zâmbi şi-i veni în întâmpinare, ştergându-şi mâna dreaptă pe un prosop de bucătărie.

— Bine ai venit, Margido! A fost bine şi cald înăuntru? Ce păcat că nu poţi rămâne decât câteva ore!

El îi strânse mâna lui Krumme şi spuse:

— Trebuie să mă întorc acasă. Mă aşteaptă treburile. Unde să pun sticla asta goală?

— Pune-o oriunde. Pregătesc miel cu cuşcuş, îţi place?

— Desigur. Mii de mulţumiri.

— Aşteaptă să guşti şi apoi să-mi mulţumeşti! spuse Krumme zâmbind.

— Unde e Erlend?

— E probabil la telefon, în birou.

— Aici în apartament?

— Da. Vrei un pahar de vin înainte de masă?

— Nu, mulţumesc, eu nu beau.

— Nici noi nu bem, spuse Krumme.

Se întoarse râzând spre cratiţele de pe maşina de gătit. În orice caz, nu aveau decât o singură maşină de gătit, dar, în schimb, era o maşină de gătit cu gaz, având pe partea dreaptă ceva care semăna cu un grătar de grădină. Deodată îşi dădu seama ce spusese Krumme.

— Ei, voi beți, spuse el.

— Nu acum, spuse Krumme. Asta e apă. Noroc!

Margido ridică sticla cu apă gazoasă daneză în direcția lui şi băură. Nu vru să întrebe mai mult. Krumme voia să vorbească despre Bynes şi-i povesti că Tor îi invitase să vină din nou vara următoare, spusese că atunci era frumos acolo.

— Regiunea Bynes este totdeauna frumoasă, spuse Margido. Dar vara este într-adevăr superbă. Este foarte bine îngrijită peste tot. Clădirile de la Neshov nu sunt tocmai reprezentative, dar ferma are o poziție fantastică. Cu privelişte panoramică şi tot restul.

— Nu trebuie făcută decât o renovare completă, spuse Krumme. Dar câmpurile din jur? Ce cultivă fratele tău acolo?

— De ele se ocupă societatea Trønderkorn. Moara. Deci acolo se cultivă cereale. Societatea Trønderkorn seamănă şi recoltează, Tor doar pune îngrăşământ şi ia paiele pentru porci. Astfel el primeşte rabat pentru furajele concentrate tot anul. Nu chiar atât de mare ca cei care se ocupă singuri şi livrează cereale gata recoltate, dar totuşi primeşte un rabat bun.

— Nu sună rău.

— În orice caz, singura soluție pentru Tor, spuse el. După ce a terminat cu vacile de lapte.

— Te pricepi, Margido.

— E inevitabil. Când stai acolo. În ultimii ani, eu n-am prea dat pe la fermă, dar Tor m-a pus la curent cu ce era mai important.

— Erlend nu prea ştie multe despre cereale şi vaci de lapte! spuse Krumme şi râse de i se zgâlțâi burta. Dar mi-a povestit o grămadă despre cum să pescuieşti cu năvodul. Se pare că era expert!

— Da, îi plăcea. Îmi amintesc bine.

— Neshov e înconjurat de lanuri aurii de cereale, care va să zică. Aşa arată vara. Sună aproape ca o fermă daneză, spuse Krumme.

Puse ceva ce semăna cu granule galbene de griş peste cotletele de miel prăjite şi băgă forma într-unul din cele două cuptoare.

— Dar terenul nu e la fel de plat ca pe aici. Am văzut terenuri agricole când am mers la Frederiksværk.

— Da, spune-mi de ultimul strigăt în materie de sicrie, spuse Krumme.

Margido îşi dădu seama că nu se amuza pe seama lui, ci părea cu adevărat interesat, aşa că îi povesti puţin despre ultimele noutăţi, cum să obţii decoraţiuni frumoase din materiale reciclabile şi cum se scoteau piesele de metal de pe sicrie înainte de a fi coborâte în pământ. Ultima noutate erau fotografiile celor decedaţi montate pe monumentele funerare, fotografii gravate în materiale care nu puteau fi decolorate nici de soare, nici de intemperii.

— Ar fi poate interesant de scris un reportaj, spuse Krumme. Este ceva cu care toţi ne confruntăm, mai devreme sau mai târziu.

— Sunt aproape sigur că lumea va vrea să citească despre asta, spuse Margido. Căci *noi* nu avem voie să dăm aşa multe informaţii, nu înainte de a fi necesar.

Când se aşezară mai târziu la unul dintre capetele mesei de sufragerie şi după ce se îmbrăcă, Margido nu se putu abţine să întrebe:

— Ai devenit abstinent la băutură, Erlend?

Erlend îi aruncă o privire iute, aproape puţin speriată, înainte de a răspunde:

— Abstinent? Nu, *asta* ar fi un pic cam mult.

— Facem... un tratament cu pastile, spuse Krumme. Doar din cauza asta.

— De ce trebuie să vorbeşti despre asta? întrebă Erlend privindu-l pe Krumme.

— Sunteţi bolnavi? întrebă Margido, gândindu-se imediat la SIDA.

— Nu, nici vorbă, răspunse Krumme. Este vorba de vaccinul antigripal pe care l-am făcut, acum sunt mulţi bolnavi de gripă pe aici. Şi nu trebuie să bei alcool primele trei zile după vaccin.

— Asta e toată problema, spuse Erlend.

În avionul cu care se întorcea acasă, el se gândi la masa pe care o luaseră împreună şi la cuvintele care s-au spus. Tratament cu pastile. Care în clipa următoare s-a transformat în *vaccin*. Era ceva care nu se potrivea, ceva care nu era complet... în concordanţă cu ceea ce spuneau.

Şi dacă Erlend se îmbolnăvise grav acum, când tocmai îl regăsise... Sau, chiar dacă nu era aşa, făcuseră câţiva paşi în direcţia bună. Totuşi nu păreau cu un picior în groapă, păreau fericiţi, aproape emoţionaţi şi nu se purtau ca nişte oameni cu sabia lui Damocles deasupra capului.

La desert mâncaseră prăjitură cu brânză făcută de Erlend, el băuse un espresso, iar Erlend şi Krumme câte un ceai. Focul ardea în şemineu, Erlend pusese muzică şi umbla de colo-colo, iar Krumme pretindea că Erlend era agitat din cauza abstinenţei. Abstinenţă de la ce? Era Erlend *atât* de dependent de alcool? Nu se încumetase să-l întrebe când stăteau împreună în taxiul, sau mai degrabă acel *taxa* care-i ducea la Kastrup. Dintr-odată i se făcu frică de răspuns.

La intrare tot mai mirosea a fecale, deşi trecuseră mai mult de două săptămâni de când venise. Probabil că mai rămăseseră fecale sub plinte. Aruncase apă pe ele de mai multe ori după aceea, dar degeaba. Duse la bucătărie pungile cu cumpărăturile făcute la magazinul sătesc şi puse ziarul în faţa tatălui ei care aştepta aşezat la masă.

— Ce vreme, spuse el.

— Da, a naibii vreme, a trebuit să dau ştergătoarele de parbriz la maximum când m-am întors acasă, deşi conduceam extrem de încet.

Curtea, biciuită toată de ploaie, era o mare de noroi, câmpurile mustind de apă înconjurau întunecate clădirile, pomii erau ca nişte dungi negre pe cerul gri, era aproape de mijlocul lui martie şi ploaia venise după mai multe zile cu soare strălucitor care pentru scurt timp dăduseră impresia că a venit primăvara.

— Pământul e încă îngheţat. Apa nu intră în pământ. De aceea se face aşa o mocirlă nenorocită.

Avea o voce dură. Aproape că nu vorbea decât când se putea concentra pe ceva negativ.

De ce oare nu pleca? Să-şi pună bagajele în maşină şi să plece. Să o sune pe Marit şi să o roage să-şi ia concediu medical pentru a putea veni din nou aici din două în două zile. Era ca şi cum căzuse într-o capcană. În fiecare zi se gândea să-i vorbească deschis tatălui ei în legătură cu felul în care se comportase şi să-i spună că ea pleca acum. Şi totuşi lăsa zilele să treacă. Era vorba şi de rutină, de faptul că era prinsă, că se putea refugia acolo, că putea să scape de toate ale ei. Începuse să înţeleagă cum oamenii de la această fermă trăiseră acolo de ani de zile, cum rutina zilnică făcea ca restul lumii să nu mai aibă însemnătate. Ziua era marcată de animalele din grajd, de oră, de emisiunile de la radio şi de la televizor, de faptul că poştaşul întârzia, indiferent dacă ploua sau nu. Din fericire, nu mai

ninsese de când venise ea, ea nu putea lua tractorul şi nici Kai Roger nu voia să-l folosească, deoarece cabina nu oferea destulă protecţie şoferului. Nici nu se punea problema să-l conducă, spunea el, nu primeai bani de la asigurări dacă se întâmpla ceva. Desigur, asta avea drept urmare faptul că tatăl ei trebuia să plătească în plus pentru a i se livra furajele concentrate, lucru de care el se văita violent. Şi nu se văita doar de asta. Totul mergea rău: contabilitatea cu care se chinuia în fiecare seară, declaraţia de venituri care trebuia predată înainte de 31 martie, abatorul din Eidsmo care voia porci mai slabi şi mai tineri la tăiere deoarece exista o supraproducţie la scară naţională, facturile de la firma de deratizare în plus faţă de toate celelalte facturi pe care le primea de obicei în acea perioadă a anului, reglementări noi de la KSL[29], cine să pună îngrăşăminte pe câmpurile dimprejur. Nu exista vreun lucru de care să nu se plângă, cu excepţia mâncării pe care i-o punea ea în faţă. Era întotdeauna bună, indiferent ce pregătea. Ea trebuia să se mulţumească cu asta.

Peste aproape două săptămâni îi vor scoate bandajele. El crezuse că se va face bine peste noapte. Până când doctorul care i-a schimbat bandajul ultima oară i-a spus că trebuia să meargă la fizioterapie ca să-şi antreneze piciorul, muşchii i se atrofiaseră. Tata i-a tras o serie de înjurături doctorului şi a spus că totul o să fie bine dacă doar o să poată îndoi din nou genunchiul, însă doctorul a trebuit, din nefericire, să-i explice că probabil va fi greu să îndoaie genunchiul o bună bucată de vreme, era exact ceea ce trebuia el să recupereze.

Ea se învăţase să nu ia în seamă ce spunea el, să considere acel şuvoi de cuvinte ca pe ceva care nu o privea. Dacă reuşea asta, va putea rămâne aici până se făcea el

---

[29] KSL – Kvalitetsystem i Landbruk, Sistem calitativ în agricultură (n. tr.).

bine şi să plece după aceea, cu cea mai bună conştiinţă din lume pentru că rezistase până la capăt.

Dar ea nu se bucura să se întoarcă acasă. Mama era teribil de jignită şi o suna neîncetat pentru a o acuza şi a o face să se simtă vinovată. Voia să vândă casa şi să-şi cumpere *un apartament de rahat*, cum zicea ea, şi atunci fiecare putea merge pe drumul lui. Nu îşi dădea seama că pedeapsa pe care încerca să o aplice fiicei şi soţului o va afecta cel mai rău pe ea însăşi. Era plină de amărăciune.

Exact ca tata. Ea a încercat să fie blândă şi drăguţă. În zadar. A încercat să tacă şi să fie distantă. În zadar. A încercat să fie de acord cu tot ce spunea el. A fost ceva mai bine, dar nu era stilul ei să fie de acord că totul mergea rău, că orăşenii de la Circa Financiară erau nişte tâmpiţi care nu înţelegeau viaţa de zi cu zi a unui fermier, că Ministerul Agriculturii consta în exclusivitate în birocraţi fascişti, iar Kai Roger era un amărât nenorocit care refuza să conducă tractorul lui bun, doar din cauza cabinei care, fiindcă ruginise, nu mai corespundea regulamentelor.

Ei îi plăcea Kai Roger. O ajutase să care apă caldă de la spălătorie până la porci, în ziua în care sosise şi totul era îngrozitor. Când plecase din Oslo plângând tot drumul până la Hamar, ea îşi imaginase că tatăl ei va sări în sus de bucurie şi de uşurare că vine ea. Dar el zăcea acolo... Fără îndoială că el nu o va putea ierta niciodată pentru că l-a văzut în halul acela. A convins-o pe Marit să lase tot şi să vină. A durat mai puţin de o jumătate de oră şi în acest timp ea a stat afară, în curte, fumând, era o linişte deplină în casă. El aştepta acolo, întins în mizerie. Marit nici n-a clipit, doar a închis uşa de la intrare în spatele ei şi l-a târât pe tatăl ei în bucătărie, înainte să se întoarcă şi să o salute aşa cum trebuie pe Torunn. A întrebat-o dacă putea să cureţe duşumeaua. Ea a răspuns că o să încerce.

Atunci a intrat în curte Land Cruiser-ul. În clipa în care l-a văzut, ea s-a cutremurat şi a apucat-o pe Marit de braţ, înainte de a-şi da seama că maşina era mai închisă la culoare decât cea a lui Christer, era maşina suplinitorului. A fost nevoită să spună că closetul chimic s-a răsturnat, mirosea deja în toată curtea, dar nu i-a spus că tatăl ei căzuse acolo. Mai târziu tatăl ei a pus-o să jure că nici Margido şi nici Erlend nu vor afla nimic despre asta şi ea a fost de acord. Probabil că a pus-o şi pe Marit să facă o promisiune asemănătoare.

Ea a strâns grosul cu o mătură cu coadă, a găsit mănuşi de cauciuc şi un pachet cu şase suluri de hârtie igienică pe care le-a folosit la început, înainte de a spăla pe jos cu o cârpă. De două ori s-a dus să verse în spatele casei. Kai Roger aducea apă. Ea nu îndrăznea să se uite pe fereastra bucătăriei, dar, când Marit a trebuit să se ducă sus să aducă haine curate, au putut să stea un pic de vorbă. Bandajul tatălui ei era îmbibat de murdărie, a spus Marit, din fericire numai straturile exterioare, deci el avea nevoie de un bandaj nou. Aşa că atunci când podeaua părea a fi curată, iar closetul chimic fusese clătit la crescătoria de porci şi pus la loc, Torunn a trebuit să conducă până la Trondheim şi să găsească o farmacie, în timp ce Kai Roger s-a apucat de treabă la porci.

Când tatăl a fost dus în patul de campanie din camera de zi, cu un calmant, ea era atât de obosită încât tremura. A condus-o pe Marit la maşină şi au stat de vorbă mai mult timp. A spus că va rămâne aici o vreme, că putea ea să spele, să facă cumpărături şi să gătească, să aibă grijă de ei. E posibil să fi promis prea mult, dar recunoştinţa pentru această femeie care într-o secundă a salvat situaţia o făcuse să fie exagerat de generoasă.

— Am cumpărat prăjituri, spuse ea, aducând imediat o tavă pe care o puse în faţa lui.

— Aha.

— Cafeaua e sigur încă fierbinte. Unelte şi toate astea, le găsesc în şopron?

— Pentru ce?

— Trebuie să rezolv ceva cu plintele de la intrare.

— Toate uneltele sunt în şopron, spuse tatăl ei şi se aşează ţinând ziarul cu braţele întinse.

Avea nevoie de ochelari, dar nici nu voia să audă de optician, pretindea că era prea scump. Îi va cumpăra nişte ochelari şi va vedea dacă i se potrivesc.

Nu trebuia să-i fie teamă că va da peste şobolani în şopron. Firma de deratizare făcuse o treabă bună, au lucrat mai multe zile şi au trimis o factură de peste unsprezece mii de coroane. Nici măcar uşurarea de a fi scăpat de o problemă de asemenea proporţii nu a diminuat furia tatălui ei la primirea facturii. După ce a tunat şi a fulgerat, a traversat cu greu curtea sprijinindu-se pe cadrul de mers cu rotile şi s-a dus la crescătoria de porci. Când s-a întors, era mai calm şi s-a băgat în pat.

Ea dorea tare mult să vorbească cu el despre porci, să-i povestească ce făceau şi tot ce se întâmpla în crescătorie, însă el se mulţumea doar să asculte, fără să scoată o vorbă. L-a întrebat dacă îi era dor de ei, dar el nu a răspuns nici la asta. Şi era supărat pe Margido, pentru că îi spusese şi ei despre şobolani. Şi-a dat seama de asta din cauză că ea nu a fost surprinsă când cei de la firma de deratizare au apărut în curte a doua zi după ce a venit ea. El se întreba dacă Margido nu pusese imediat un anunţ despre asta la magazinul sătesc, astfel ca nimeni din Spongdal să nu fie în dubiu despre ceea ce găzduiau pereţii crescătoriei de porci de la Neshov.

Ea găsi o daltă şi un ciocan. Trebui să caute mult până să găsească ţinte pentru plinte; ţinte cu cap mic. Rămase încălţată cu cizmele pline de noroi când se întoarse în

vestiar şi începu să scoată tot ceea ce era pus pe podea. Îşi aminti până unde cursese mizeria şi se bucură că nu era nevoie să mute cufărul cel mare, căci nu ajunsese până acolo. Scoase prima plintă şi, într-adevăr, văzu pe perete o dungă maronie, umedă. Găsi o găleată de spălat pe jos şi săpun, apoi îşi scoase cizmele înainte să intre în bucătărie pentru a lua apă.

— Ce faci acolo?

— Spăl la intrare.

— Ar fi trebuit să fie curat acolo de multă vreme.

Poate că el se obişnuise cu mirosurile urâte de la porci. Atunci bunicul coborî scara. Acum el petrecea o bună parte din zi sus, în camera lui.

— Foarte bine, spuse el. Miroase urât.

— O să fie curat acum, spuse ea. Sunt prăjituri la bucătărie. Şi cafea caldă.

— Mii de mulţumiri, spuse el şi păşi cu grijă peste plintele desfăcute de la locul lor, care erau acolo cu ţinte în ele.

El spuse cu mâna pe clanţa uşii:

— Poţi să mă tunzi?

Ea se ridică.

— Să te tund?

— Ana mă tundea. Îl tundea şi pe Tor. La bucătărie. Avem o foarfecă specială pentru asta.

— Să văd dacă eu...

El nu aşteptă răspunsul complet şi se duse la bucătărie închizând uşa în urma lui. Ea nu se gândise la asta, dar aşa era. Părul le trecea de gulerul cămăşii. Îşi scoase mănuşile de cauciuc, luă pachetul de ţigări din buzunarul impermeabilului şi ieşi pe verandă. Ploaia bătea în mocirlă, fiecare picătură făcea o mică groapă care se umplea la loc cu noroi, pentru ca imediat să cadă o nouă picătură. Zgomotul făcut de ploaie pe acoperişuri şi pe pomi semăna cu cel al unui motor turat la maximum. În acelaşi timp, avea un efect

calmant, ei îi plăcea ploaia. Însă ploaia la oraş, pe asfalt şi pe caroseria maşinilor, era complet diferită de asta. Când pământul se dezgheța, câmpurile trebuiau date cu îngrăşământ. Dacă tatăl ei nu putea face asta, Kai Roger trebuia să împrumute un tractor şi să o facă. Acum ea era ca un tampon între tatăl ei şi Kai Roger, dar, dacă el se opunea tatălui, atunci el nu va mai rămâne mult aici şi asta nu folosea la nimic. Şi atunci cine o să se ocupe de porci? Numai de nu l-ar fi văzut zăcând în halul ăla când a venit, deposedat de toată demnitatea.

Începu deodată să plângă. Plângea şi îşi trăgea nasul şi tuşea, nasul îi curgea pe filtrul ţigării, nimeni dinăuntru nu o auzea cu tot zgomotul făcut de ploaie. Cu cine să vorbească? Cu Margido? Oricum el nu putea face nimic, căci Tor era supărat pe el din cauză că vorbise despre şobolani. Să fi ştiut el că ei fuseseră informați şi despre toate sticlele goale. Poate cu Erlend, dar ce putea el să facă? O va ruga doar să vină la Copenhaga. O va ruga să fugă. Era uşor pentru el să propună asta.

Făcu curat în țarcurile porcilor în timp ce Kai Roger distribuia furajele. Ei îşi creaseră o rutină împreună, iar porcii se obişnuiseră cu ei. Kai Roger mai era suplinitor la alte două ferme unde se creşteau tot porci, dar pe o scară mult mai mare.

— Dacă tata nu reuşeşte să dea el cu îngrăşământ, poți tu împrumuta un tractor?

— Probabil că da. Dacă nu, s-ar putea ca Trønderkorn să se ocupe de asta. Tu ar trebui să faci un curs de suplinitor şi ai putea să înveți să conduci singură tractorul. Ai un talent natural pentru a lucra la fermă.

Ea zâmbi.

— Mulțumesc pentru compliment, dar nu cred.

— Nu ştii cât timp o să rămâi aici? Încă nu te-ai hotărât?

— Nu.

Ea ar fi preferat să nu abordeze această temă cu Kai Roger, dar descurajarea o făcu să întrebe:

— Ferma asta este cu adevărat rentabilă?

— Nu aşa cum o exploatează tatăl tău. Nu dacă vrei să trăieşti ca toată lumea. Vreau să spun, din punct de vedere economic. Aici e epoca de piatră. Nu vezi prea des lăzi de dinamită transformate în ţarcuri de fătare...

— Săracul. Se străduieşte să economisească bani. Acum nu mai au nici pensia bunicii mele, o au doar pe cea a bunicului. Şi eu plătesc toată mâncarea.

Îşi puse mâinile sus pe coada măturii şi îşi sprijini bărbia pe ele, privind un grup de purcei care răscoleau paiele şi turba de pe jos, guiţând şi grohăind, în timp ce codiţele li se mişcau ca nişte palete de mixer.

Kai Roger duse roaba cu furaje concentrate în faţa unui nou ţarc.

— Tu ai să preiei ferma, spuse el.

— Nu spune asta. Nu suport să mă gândesc la aşa ceva.

— Dar tu eşti singura. Mi-ai spus că fraţii lui nu au copii şi că tu eşti singură la părinţi.

— E ceva mai complicat decât atât.

— Nu poate fi complicat. Tu eşti singura.

— Am viaţa mea. La Oslo.

— Nu s-ar zice.

— Tatăl meu poate continua exploatarea fermei mulţi ani de acum înainte.

— Şi după aia?

— Hai să vorbim despre altceva, spuse ea.

— Ai putea să vii să mâncăm o pizza la Heimdal într-o seară, după ce terminăm la porci?

— Mă inviţi în oraş? îl întrebă ea cu un râs uşor şi începu din nou să mătură aleea centrală, plină de energie.

— Da.

— Umblu într-o salopetă de lucru murdară şi mă simt jegoasă.

— Chiar aşa?

— Nu sunt o companie prea bună pentru nimeni în momentul de faţă.

— Trebuie să mai ieşi de la fermă un pic, spuse el.

— Ies la cumpărături. Merg cu treabă în oraş.

— Înţelegi ce vreau să spun, Torunn.

— Am o sticlă de coniac în camera mea şi un pahar de lapte. Beau un pahar de coniac din când în când şi fumez privind spre Korsfjord. Şi citesc mult. În momentul de faţă citesc despre veterinarul acela englez, James Herriot, ai auzit de el?

— Cred că da. Dar poţi face toate astea chiar dacă vii să mănânci pizza cu mine.

— O să vedem.

Tatăl ei stătea la birou când ea se întoarse să facă un duş. Trebuia să stea într-o parte pe scaun, ca să poată ţine piciorul întins. Ea rămase în uşă şi-l privi, gândindu-se că ar fi trebuit să-i fie şi mai multă milă de el. El ridică privirea, ochii lor se întâlniră o clipă înainte ca el să-i coboare din nou. Îi simţea lipsa, simţea lipsea celui ce fusese el, crescătorul de porci extraordinar, care ştia ce gândea fiecare porc şi care râdea de mama focului de operaţii pe hamsteri şi de cei care ţineau nevăstuici ca animale de casă.

— Merge bine cu declaraţia de venituri? întrebă ea.

— Nu.

— Vrei să ştii ce e pe la porci?

— Nu. Nu dacă totul e-n regulă.

— Acum este, spuse ea. În regulă. Mă duc în cameră şi citesc după ce fac un duş. Ai nevoie să te ajut cu ceva mai întâi?

— Nu.

— N-ai nevoie de nimic din camera ta?

— De ce să am nevoie? spuse el.

Ea dorea să-l întrebe dacă nu era vreo carte care îi lipsea, de exemplu vreo carte din sertarul de la noptiera lui, dar îi întâlni privirea şi renunţă.

— Ei, eu nu ştiu. Atunci, noapte bună.

Se aşează pe pat privind pătratul alb de pe perete, unde fusese agăţat afişul cu David Bowie. Ploaia bătea în fereastră.

Îşi turnă puţin coniac în paharul de sticlă Duralex şi bău. Într-o zi va trebui să-şi amintească să cumpere un radio pentru camera ei, pentru a o face un pic mai plăcută. Mâine va începe să facă ordine în şopron, să aranjeze uneltele. Asta putea să facă. Dacă piciorul lui se vindeca, totul va fi bine.

— Poate ăştia, spuse el ţinând ziarul în faţa lui.

— Sunt de 1,50. Acum vezi mult mai bine, nu-i aşa?

— Măcar de-ar fi ceva interesant de citit în ziar. Dar de ce ai cumpărat aşa de mulţi ochelari? Bani aruncaţi în vânt pentru cei pe care nu-i putem folosi.

Ea cumpărase o pungă întreagă de ochelari, cel puţin cinci perechi. Spuse că a dat pe ei ceva mai puţin de o bancnotă de o sută. Dar, de fapt, costaseră cinci sute de coroane.

— Sigur că-i returnez pe cei de care nu aveţi nevoie.

Ea se duse în camera de zi cu ochelarii pentru bătrân. El încercă mai multe perechi de câteva ori şi scăpă una pe jos, înainte de a-şi găsi ochelarii potriviţi.

Ea cumpărase din nou prăjituri, cumpăra prăjituri în fiecare zi, el începea să se sature, deşi arătau festiv. Îi lipseau biscuiţii din fulgi de ovăz pe care îi făcea mama, dar toate cutiile erau goale.

El începu să citească ziarul, de fapt vedea bine cu ochelarii ăştia.

— Mulțumesc, îi spuse când ea se întoarse şi puse în pungă trei perechi de ochelari.

— Acum voi fi frizer, spuse ea zâmbind.

— Frizer? De ce?

— Arătați amândoi ca nişte *hippies* pletoşi!

Ea tăie o pungă de plastic goală, pe post de capă de protecție, pe care i-o puse pe umeri înainte de a începe să-l tundă cu foarfeca pe care mama o păstrase cu grijă şi care era foarte ascuțită.

— Nu te-ai mai spălat pe cap de mult, spuse ea. Probabil de când te-ai rănit la picior. Astea da laţe!

— Folosesc mănuşa de baie, spuse el.

De ce avea o voce atât de veselă, ce motiv avea oare să fie aşa de veselă? Ploua cu găleata, erau la fermă şi el stătea la tuns.

— Mănuşa de baie pentru cap? Spălăm părul pe urmă. Te spăl eu pe cap.

Săptămâna trecută ea a făcut ordine în magazia de lemne fără să-l întrebe, doar a venit înapoi la bucătărie şi i-a spus că a terminat treaba. El n-o să mai găsească nimic probabil. În altă zi a văzut-o deodată de la fereastra bucătăriei, era cocoțată pe scară şi dădea jos frunzele putrezite de pe streaşină, cu coada de mătură. Ar fi putut să-i spună lui mai întâi că burlanele erau înfundate, el i-ar fi spus că streaşina era cu siguranță plină de frunze uscate şi poate să se ocupe ea să o curețe, putea folosi coada de mătură. Şi acum trebuia să stea cu capul lăsat pe spate peste chiuveta de la bucătărie, în timp ce ea îl freca pe cap, se simțea ca un tâmpit. Ea îl clăti şi începu să-l şteargă pe cap cu prosopul.

— Mă şterg eu, spuse el trăgând prosopul.

— Nu uita urechile, spuse ea.

— Am cincizeci şi şase de ani, nu uit urechile.

După aceea bătrânul fu supus la acelaşi tratament, iar el luă cadrul de mers şi se duse în birou sprijinindu-se de el, ca să nu mai vadă. Apucă să vadă că bătrânului îi plăcea; stătea pe taburet în mijlocul bucătăriei zâmbind, iar ea îi puse aceeaşi pungă de plastic pe umeri.

Închise ambele uşi după el şi-l sună pe Arne, la Trønderkorn. Arne îl întrebă imediat cum mergea cu piciorul.

— Încet. Am crezut că o să-mi treacă până la întâi aprilie, atunci o să am o nouă serie de purcei. Dar o să fie înţepenit mai mult timp. Nu mă descurc fără ajutor. Mizeria naibii.

Nu, fermierii nu-şi puteau permite să fie bolnavi o perioadă mai lungă de timp, se ştia asta, spuse Arne. Dar avea noroc să-l aibă pe Kai Roger ca suplinitor, era priceput şi te puteai baza pe el, şi mai avea noroc şi că fiica lui a venit să-l ajute. El nu răspunse nimic la această ultimă remarcă, ci comandă cantitatea de concentrate de care îi spusese Torunn că acest Kai Roger era de părere că aveau nevoie.

— Livrate cu furgoneta. La naiba, Kai Roger ăsta refuză să folosească tractorul meu. O tâmpenie fără seamăn!

Lui Arne nu i se părea chiar aşa de ciudat, văzuse şi el tractorul, spuse el râzând.

— Apropo, până nu uit... Nu treci întâi pe la magazinul de băuturi?

Nu, nu trecea pe acolo, dar mai târziu trebuia să meargă la City Sud şi putea să treacă pe la magazinul de acolo, să-i spună ce voia să-i cumpere.

— Două sticle de jumătate de akevitt. Dar cei de aici... Nu vreau să le vadă. Poate mi le poţi aduce în biroul meu. Adu şi factura pentru furajele concentrate de anul trecut cu ocazia asta, economiseşti un timbru.

Îi trimisese factura de mult.

— Aha. Atunci e probabil în teancul ăsta.

Dar Arne putea veni oricum în biroul lui, nu era nici o problemă, o să aibă grijă, nu trebuia toată lumea să ştie totul.

— Nu, ai dreptate.

În aceeaşi seară se strică televizorul. Torunn era la porci. Tatăl tot apăsa pe butoane, dar nu se întâmpla nimic.

— Dar ce NAIBA!

— Nu sunt eu de vină, spuse bătrânul.

— Tu te uiți la televizor întruna! L-ai uzat. Eu voiam doar să văd ştirile şi emisiunea care urmează!

— Emisiunea despre natură, spuse tatăl şi continuă să apese pe buton, dar ecranul rămânea verde închis şi mut.

— La naiba...

Se ridică ținându-se de cadrul de mers şi se duse şchiopătând până la televizor. Pe aparat era un ghiveci cu o plantă uscată pus pe un şervet alb. Nu o lăsase pe Marit Bonseth şi nici pe Torunn să arunce planta, acum o apucă împreună cu şervetul, le aruncă pe toate pe podea, încât pământul uscat se împrăştie în toate direcțiile, lovi tare cu pumnul în aparat, ținându-se bine de cadrul de mers cu cealaltă mână.

— Încearcă acum, spuse el.

Tatăl, stând aplecat în fața televizorului, deschise şi închise televizorul de mai multe ori. Părul lui proaspăt tuns şi spălat îi stătea pe cap ca nişte fire subțiri de paie.

— Nu, spuse el. Nimic.

El lovi din nou, de zdrăngăni televizorul. Tatăl apăsă, aşteptară, nu se întâmplă nimic.

— Are paisprezece ani, spuse tatăl.

— Atunci s-a terminat cu televizorul aici în casă, spuse el.

— Nu.

— Nu? Ai *tu* bani pentru unul nou?

— Am pensia mea.

— Nu, nu o ai. Pensia este pentru *fermă* şi tu ştii asta. Banii sunt reținuți înainte să vină.

— Poate că Torunn...

— La naiba, tu nu hotărăşti *nimic* singur.

Dăduseră radioul la maxim, el stătea în bucătărie, iar tatăl stătea în camera de zi, când Torunn traversă curtea şi suplinitorul porni maşina lui ridicol de mare şi plecă în jos pe alee. Ea nu intră imediat în bucătărie, ci se duse direct sus să facă mai întâi un duş. De ce îi era oare frică? Să facă duş aşa, după fiecare vizită la porci, că doar îşi punea salopetă şi cizme. Ca şi cum ar fi ceva rău în puțin miros de la porci buni, sănătoşi.

Porcii. Dacă *ei* nu mai aveau nevoie de el, ce-i mai rămânea? Nu suporta să o audă vorbind despre ei, simțea cum îl rodea pe dinăuntru când ea vorbea despre ei ca şi cum îi cunoştea mai bine decât el, ca şi cum erau ai ei. Dacă aşa stăteau lucrurile, putea să preia ea aici. Să preia tot. Aşa ar trebui să-i spună. Trase către el ziarul *Națiunea* din acea zi şi văzu atunci că nimeni nu întorsese pagina de la calendarul de la Coop[30], rămăsese tot la luna februarie, în curând toate vor fi alandala. Rana îl mânca infernal, sub toate straturile de bandaje. Nu aşa de voluminoase ca la început, dar tot îl împiedicau să ajungă să se scarpine. Nu şi-ar fi închipuit în viața lui că mâncărimea poate fi mai rea decât durerea. Îşi puse ochelarii şi citi fără să rețină un singur cuvânt. Iar la radio începu o emisiune nouă cu o muzică groaznică.

— Schimbă postul! strigă el către uşa de la camera de zi.

Dar tatăl nu auzi. Îi zărea genunchii prin deschizătura uşii, şi coatele, la o înălțime care arăta că citea o carte. Tatăl trebuia să-şi dea seama că era mai uşor pentru el să vină

[30] Calendar gratuit de la magazinul alimentar Coop (n. tr.).

aici şi să schimbe postul decât era pentru el să se târască cu cadrul de mers pentru a ajunge la radio.

— Dă-l dracului de război şi schimbă postul!

Nici genunchii, nici coatele nu se mişcară, el se trase în sus pe cadrul de mers, icnind, şi se duse la radio, învârtind ca un apucat butonul de căutare, cu sunetul dat tot la maximum, când intră Torunn. Simți miros de şampon.

— Doamne, ce hărmălaie! exclamă ea.

— Schimb postul.

— Dar nu vă uitați la televizor? întrebă ea, aplecându-se pe lângă el şi învârtind mult butonul de sunet către stânga.

— S-a stricat.

Ea se duse în camera de zi, el găsi în fine un post cu muzică normală, hituri suedeze. Torunn se întoarse la bucătărie, cu mâinile în şold, el aruncă o privire rapidă spre fața ei, nu promitea nimic bun.

— Spune, ai aruncat planta pur şi simplu pe jos?

— Era uscată.

— Ştiu. Voiam să o arunc. Dar nu chiar pe jos!

— A căzut.

— Nu te cred! Văd bine că ai aruncat-o pe jos.

El se duse cu greu până la masa din bucătărie, trebuia acum să aibă grijă să nu spună ceva ce putea să regrete mai târziu. Doar dacă ea ar putea să nu mai vorbească atât.

— Şi cine o să mănture tot pământul acela uscat? Hm?

El nu spuse nimic.

— M-am săturat, spuse ea. M-am săturat să fiu aici şi să-ți tot văd mutra acră fără ca niciodată să aud vreo vorbă bună! De fapt, pot să plec, ştii!

— Atunci pleacă!

— Nu vorbeşti serios.

— Dacă crezi că e suficient să pleci de aici, nu înțelegi nimic. Şi atunci n-ai decât să pleci.

— Ce vrei să spui? Ce-ai vrut să spui cu asta? spuse ea cu un ton în voce care nu prevestea nimic bun.

Se aşează drept în faţa lui la masa din bucătărie şi închise radioul. El se uită fix la ziar, dar uitase să-şi pună ochelarii şi nu reuşea să citească nici un cuvânt când ţinea ziarul aşa de aproape.

— Ce-ai vrut să spui cu asta? îl întrebă ea şi-i luă ziarul, i-l smulse din mână.

— Este şi ferma ta, spuse el.

— A mea?

— Da, tu ce credeai? Când eu n-am să mai pot... să mă ocup. Sau îţi închipui că o s-o vindem? Cum adică? Ferma familiei. Să vindem Neshov? Asta vrei?

— Nu vreau *nimic*, spuse ea cu o voce blândă, acum el domina discuţia. Eu nu vreau nimic, vreau doar să vorbim frumos aici la fermă.

Bine, dacă ea nu voia să vorbească despre asta.

— S-a stricat televizorul, spuse el.

— Poţi să cheltuieşti din banii pe care i-ai primit de la Erlend şi de la Krumme, spuse ea şi împinse ziarul înapoi către el.

Părea complet indiferentă, oare ea nu-şi dădea seama ce mult însemna un televizor pentru doi oameni care nu ieşeau din casă?

— S-au terminat.

— Banii de la Erlend? se auzi vocea bătrânului din camera de zi.

— Nu-i treaba ta! strigă el.

— Tata a primit douăzeci de mii pentru fermă, spuse Torunn.

— S-au terminat. Şobolanii... i-au mâncat, spuse Tor.

— Şobolanii au costat ceva mai mult de unsprezece mii, spuse ea. Şi restul?

— S-a dus totul. La Røstad pentru castrări, punctele de sutură, vaccinurile şi factura de la inseminare şi apoi la Trønderkorn. Aştept şi o reglare de cont de la Eidsmo. Dar un televizor costă mult.

— Poți să iei un televizor frumos cu trei mii de coroane.

— Nu avem trei mii de coroane.

— Poate că am eu. O să vedem. Nu ştiu. O să vedem.

El se instală la birou extrem de uşurat că învățase să folosească sistemul de plată prin facturi poştale. El şi mama petrecuseră o seară întreagă ca să înțeleagă cum să procedeze, altfel Torunn ar fi trebuit să se ducă la banca Fokus din Heimdal în locul lui şi şi-ar fi dat seama imediat din balanța de venituri şi cheltuieli cât de dificilă era de fapt situația. Fără pensia mamei nu se mai descurcau, asta era problema, şi era imposibil să-şi imagineze cum ar fi plătit factura pentru exterminarea şobolanilor fără banii de la Erlend. Se gândi cu groază la ziua în care s-a târât cu spatele în sus pe scări şi apoi a intrat în dormitor pentru a lua banii, nu putea să lase pe nimeni să scotocească în sertarul de la noptieră, trebuia ca el însuşi să se ocupe de asta, în timp ce tatăl se odihnea şi Torunn era la cumpărături. A plătit cu bani gheață firma care a exterminat şobolanii şi îi rămăseseră aproape o mie de coroane, dar asta nu trebuia să ştie nimeni.

Acum o auzea că trage aspiratorul în camera de zi şi îl porneşte. Arne urma să vină mâine cu rachiul de chimen, mulțumea cerului că avea bani gheață să-l plătească. Se uită lung la teancul de plicuri ce aşteptau să fie deschise, pline de cifre care trebuiau înscrise corect pe linii şi coloane. O să-i prindă bine rachiul de chimen. Ea nu ştia nimic.

Ea chiar credea că o fermă se putea conduce folosind un ton agreabil.

— Torunn era, spuse Erlend.

— Am înțeles, spuse Krumme. S-a întâmplat ceva?

— Are nevoie de trei mii de coroane. S-a stricat televizorul de la Neshov.

— Ei nu prea au bani puşi deoparte pe care să-i folosească.

— Îi transfer bani mâine. Nu pot folosi plata prin internet pentru transferuri în străinătate, pentru că altfel îi trimiteam banii pe loc.

— Ce mai face ea?

— Nu face bine. E foarte dificil cu Tor acum. Azi i-a spus chiar că era de datoria ei să fie acolo, i-a spus aproape direct că trebuia să stea acolo, căci altfel ferma urmează să fie vândută. Ea părea complet descurajată. I-am spus să-şi facă repede bagajele şi să vină aici, dar atunci aproape că s-a supărat pe mine...

— Crezi că e atât de ciudat?

— Păi el are suplinitor! Şi *a avut* şi ajutor la menaj!

— Nu-i chiar atât de simplu, Erlend, ea are simțul răspunderii.

— Da. Fără îndoială, spuse el.

Se aşează pe canapea alături de Krumme, privind ceaşca goală de espresso care stătea alături de paharul de coniac şi flăcările din şemineu care se încolăceau ca nişte mici şerpi aurii, albaştri la extremități. Krumme îşi puse brațul în jurul umerilor lui.

— Trimite-i zece mii.

— Aşa m-am gândit şi eu, spuse Erlend.

Peste două zile vor afla dacă Jytte şi Lizzi, sau una din ele, sau nici una din ele, rămăseseră însărcinate. Amândouă aveau ciclul menstrual întârziat, dar asta nu însemna nimic, spuneau ele, era natural ca însăşi tensiunea aşteptării să fie cauza întârzierii. Peste două zile se vor împlini paisprezece zile din seara în care el şi Krumme au stat față în față,

aproape să se atingă, în baia din strada Koreavej, fiecare cu recipientul lui, cu inima zvâcnind. Când se gândea la miile de ori când ejaculase, concentrându-se la propria lui plăcere şi la cea a lui Krumme, acum era ceva cu totul diferit. Momentul avea ceva sacru, i-au dat lacrimile în timp ce ejacula. Un copil. Copilul lui. Jytte desenase o linie albastră cu carioca pe recipientul lui, Lizzi îl primea pe cel al lui Krumme. Grupele sanguine se potriveau în ambele combinaţii, doctorul spusese că puteau alege cum voiau. Şi, deoarece Lizzi era înaltă şi Jytte scundă, au hotărât împreună că Erlend şi Jytte se potriveau cel mai bine. După ce le-au dat recipientele, ei s-au retras în camera de zi. În dormitorul unde urma să se întâmple marele eveniment ele au aprins lumânări şi tămâie. Hanne Boel cânta cu voce joasă. Jytte şi Lizzi, care tocmai făcuseră duş, aşteptau în halate de baie. Nici una din ele n-a spus nimic înainte să se închidă în dormitor, totul era atât de ciudat, aproape neverosimil. El şi Krumme au stat în camera de zi, ţinându-se de mână, fără să scoată o vorbă, timp de aproape o oră, înainte ca Jytte şi Lizzi să apară din nou. Pentru câteva momente, lui îi trecuse prin minte să se repeadă în dormitor şi să spună că se răzgândise, totuşi a fost extrem de uşurat când amândouă au ieşit zâmbind, mână în mână. Krumme a sărit în picioare şi a spus:

— Acum staţi jos complet liniştite, fac eu de mâncare. Nu vă mişcaţi! Ar fi bine să staţi cu picioarele sus.

El şi Krumme aduseseră tot, o supă bună de linte cu bucăţi de jambon afumat şi multe legume, pâine *naan* şi un aperitiv de *carpaccio* de somon. Masa era aşezată, cu un buchet mare de trandafiri roşii în mijloc. Erlend a scos un oftat de mulţumire când şi-a turnat un pahar de vin roşu.

— În fine! Ce traversare de deşert... Noroc, dragul meu Krumme şi dragi mame.

După seara aceea totul a fost altfel. Visa extrem de mult şi aproape totdeauna despre copilăria lui. Figuri, voci, plimbarea pe aleea de arțari către fermă, pietrişul de sub tălpile uzate ale sandalelor, florile purpurii de digitalis, mirosul intens de iarbă şi de pământ, soarele filtrat prin frunzişul arțarilor, mirosul de mâncare şi de praf din bucătărie, era mereu vară când visa despre Neshov, muşte moarte una lângă alta pe banda de prins muşte care atârna din tavanul bucătăriei, găleata albă cu resturi de legume care stătea sub chiuvetă, îşi amintea până şi faptul că îi plăcea să muşte din marginea de cauciuc a chiuvetei când se făcuse destul de mare ca să ajungă acolo. Îl visa şi pe bunicul Tallak în barca cu vâsle, cum îşi sprijinea coatele pe genunchi, şi vâslele ridicate de pe care picura apă, care în reflexul unei clipe se contopeau cu restul fiordului, părul transpirat ce i se lipea de frunte, umerii lui lați şi brațele lui arse de soare care aruncau somoni uriaşi peste marginea bărcii. *Tatăl* lui. Şi când coborau la Gaulosen ducând nisip şi pietriş pentru a face beton, sau la Øysand pentru a se bălăci prin apă din cauză că Erlend îl ruga să meargă acolo. Crabii fără casă pe care îi puneau în găleată, despre toate astea visa, se scula obosit, obosit şi nelinişt it. Din fericire, putea vorbi cu Krumme despre asta şi Krumme înțelegea, spunea că era vorba despre faptul că el trebuia acum să fie un adult față de un copil, de aceea nu era deloc ciudat că visa despre propria lui copilărie. Nici măcar succesul formidabil al vitrinei cu tâlhari, căreia i s-a dedicat aproape o pagină *întreagă* în ziarul *BT*, cu un interviu cu el şi cu proprietarul magazinului, nu a reuşit să-i alunge gândurile de la ceea ce poate că se va întâmpla.

— Biata Torunn, spuse el ridicându-se. Ce bine ar fi să poată veni la ziua mea de pe zece, ar fi o schimbare binevenită de la situația deplorabilă de acolo. Apropo, am

invitat un tip agreabil pe care nu-l cunoşti. Hetero. Să-l mănânci din ochi. Îl cheamă Jorges.

— Se ocupă de vitrine?

— Nu, lucrează la un mic cafe-bar şi, apropo, mai vrei cafea?

— Da, mulţumesc. Şi m-am gândit la ceva, spuse Krumme.

— Nici nu facem altceva decât să ne gândim. Şi bineînţeles să telefonăm acasă la Lizzi şi Jytte pentru a afla dacă vreuna din ele a vărsat micul dejun sau i s-a făcut o poftă nebună de îngheţată de vanilie cu castraveţi muraţi.

— Asemenea reacţii nu se produc atât de devreme. E totuşi fantastic că poţi face un test concludent deja după paisprezece zile.

— Hormonii se schimbă. În ceea ce priveşte femeile, totul se explică prin hormoni, Krumme, de aceea noi doi suntem nespus de fericiţi împreună.

Erlend duse cănile la bucătărie şi le puse sub ciocul automatului de cafea, apăsă, adăugă şi atât zahăr cât ştia că îi place lui Krumme.

— Apropo, ce ai vrut să spui? strigă el înspre camera de zi. La ce te-ai *gândit*?

— Aştept să vii să stai jos. Coniac?

— Bineînţeles.

Imediat ce Krumme îi propuse, Erlend răspunse:

— Nu vreau. E o nebunie.

— Nu reacţiona doar instinctiv, Erlend. Hai să discutăm.

— De ce?

— Pentru că este genial. Jytte şi Lizzi vor adora ideea şi toţi vor profita, chiar şi Torunn, care acum se simte singură şi împovărată.

— O să coste milion, spuse Erlend.

— În jur de două. Poate trei. Maximum patru. Pot primi moştenirea cu anticipație, am vorbit cu tata, nu e absolut nici o problemă, spuse Krumme.

— Ai vorbit cu tatăl tău? Despre asta? Dar, Krumme...

— Nu despre asta! Ci despre bani. Lui nu-i pasă la ce îi folosesc. Şi sunt mai mulți bani acolo de unde vin ăştia. Nu avea nici un rost să discut cu tine înainte să ştiu că pot conta pe banii ăştia, nu-i aşa? Cel puțin cu *asta* eşti de acord, şoricelule.

— Da...

— Am putea merge acolo oricând dorim, Erlend. Vara. Gândeşte-te la copii, o fermă norvegiană, la fiord şi la munte. Va fi şi o investiție solidă, spuse Krumme, care îi luase mâna, ținându-l strâns. O bază.

— O bază? spuse Erlend.

— O bază în Norvegia.

— Dar eu detest Norvegia! spuse Erlend trăgându-şi mâna.

Se ridică şi se duse la uşile de la terasă, contemplând acoperişurile oraşului, un covor de lumină în întunericul nopții.

— Nu o deteşti. Visezi despre Norvegia şi Neshov în fiecare noapte, spuse Krumme cu voce joasă.

— Dar să renovăm ferma? Ce rost are *asta*? Să renovăm *Neshov*?

— Dacă vrea şi Torunn. Chiar şi tu spui că ea nu este sigură pe sentimentele ei. Aşa cum e ferma la ora actuală, înțeleg asta foarte bine. Dar dacă noi propunem asta ea va putea alege. Dacă spune nu, o să fie vândută când Tor nu o să mai poată continua. Chiar dacă o cumpărăm noi doi, nu poți să fii proprietarul unei ferme şi să locuieşti în Danemarca. M-am interesat. În Norvegia asta se numeşte obligația de a exploata ferma, se poate evita dacă arendezi

pământul şi eşti moştenitor, dar nu se poate evita obligația de a locui acolo. Nu în mijlocul unei zone agricole.

— Te-ai informat despre toate astea pe la spatele meu?

— Obținerea de informații este o parte foarte importantă a meseriei mele, Erlend. Mi-a luat mai puțin de o oră. Am vrut să obțin informații concrete înainte de a discuta toate astea cu tine.

— Informații peste informații, răspunse Erlend.

Se aşează din nou pe canapea şi goli coniacul dintr-o singură înghițitură, începu să tuşească, coniacul îi veni pe nas şi-i dădură lacrimile

— Dar ce-ar fi să stăm un pic să raționăm? spuse Krumme şi se duse la bucătărie să-i aducă un şervețel. Casa este enormă, cu o mulțime de camere nefolosite.

— Casa asta se cheamă *trønderlån*[31], spuse Erlend suflându-şi nasul.

— Ciudat nume pentru o casă, dar oricum...

— E un cuvânt norvegian, de aceea e ciudat. Ştii ce a spus Piet Hein[32] despre limba franceză, cuvântul pentru cal este *cheval* şi aşa va rămâne în continuare. În limba norvegiană, o astfel de casă se numeşte *trønderlån* şi aşa va rămâne în continuare.

— În orice caz, dacă aranjăm o parte a casei pentru noi, tot rămâne mult spațiu pentru Torunn, pentru Tor şi pentru bătrân.

— Torunn trebuie să aibă locul ei, spuse Erlend.

— Hambarul e acolo oricum. Porcii sunt doar în partea de jos.

— Se numeşte crescătorie de porci, spuse Erlend.

---

[31] Casă mare de fermă specifică regiunii Trøndelag (n. tr.).

[32] Om de ştiință şi scriitor danez (1905-1996) (n. tr.).

— Nu te mai lega şi tu de fiecare cuvânt, caraghiosule. Eşti negru pe obraz, lasă-mă să te şterg. Vino aici.

Îl lăsă pe Krumme să scuipe pe degetul arătător şi să-l şteargă pe obrazul drept.

— Aşa, spuse Krumme. Sigur că Torunn trebuie să aibă locul ei.

— Cât timp trebuie să stăm acolo neîntrerupt?

— Exact atât cât avem chef. O săptămână. O lună. O zi. Jytte şi Lizzi vor putea veni cu noi când doresc, ştii că lor le place Norvegia, au fost acolo la schi în vacanța de iarnă. Lor le place Norvegia.

— Te repeți. Da, ştiu că le place Norvegia. Se pare că numai mie nu-mi place.

— Ba îți place. Doar dacă ai reuşi să laşi în spate tot trecutul.

— Dar asta am şi făcut! De aceea locuiesc *aici*!

— Înțelegi ce vreau să spun. Bynes e fantastic, ferma Neshov e fantastică dacă treci peste faptul că e degradată.

— Te-ai gândit să renovezi şi crescătoria de porci?

— Despre toate astea va trebui să discutăm cu Torunn. Şi cu Tor. Cred că el va fi nespus de uşurat. Atunci toată truda lui nu a fost în zadar. Atunci există un viitor. Şi dacă Jytte rămâne însărcinată, atunci copilul este primul în linie la moştenire după Torunn.

— Doar nu crezi că eu am ejaculat într-un recipient însemnat cu carioca albastră pentru a contribui la conceperea unui FERMIER?!

— Erlend, Erlend... Te iubesc, dar uneori... Nu poți controla viața altora. Copilul tău va fi în cele din urmă o ființă umană independentă şi tu nu ştii ce va dori acest om să facă cu viața lui. Oamenii îşi doresc să aibă mai multe variante de care să se poată folosi. Tu n-ai cum să ştii. Dacă ferma se va vinde, s-a terminat. Atunci acea uşă s-a închis pentru totdeauna.

— Dumnezeule, spuse el ascunzându-şi faţa în mâini.

— Asta-i realitatea, spuse Krumme, îl puse pe Erlend cu capul pe genunchii săi şi-l mângâie pe păr.

Erlend închise ochii, încercând să-şi imagineze Neshov ridicat la strălucirea sa de altădată, să poată veni în propriul său apartament de acolo, să umple dulapurile cu mâncare şi băutură, să privească pe fereastră doi copii alergând pe afară cu flori de câmp în mâini, rufe fluturând pe frânghia de uscat, căpşune cu frişcă în curte. Înainte fusese o masă acolo, şi bănci, ce s-o fi întâmplat cu masa aceea, poate era în hambar. O faţă de masă albă de dantelă, Jytte şi Lizzi pe şezlonguri, Krumme în şort în faţa aragazului, nu-i stătea bine în şort. Să te plimbi jos la malul mării, să faci băi la Øysand, să prinzi crabi eremiţi şi pui de crab, să găseşti pietre albe şlefuite, poate un sejur toamna, să culegi fructe de cătină albă la Gaulosen, să le pui la macerat cu alcool şi zahăr pentru a avea lichior acasă de Crăciun. Doi copii cu flori de câmp în mână şi...

— Îţi doreşti o fetiţă sau un băiat, Krumme? întrebă el deschizând ochii.

— Nu ştiu. Nu am vorbit încă despre asta. Nu prea îndrăznesc, nu înainte ca noi... nu înainte ca Lizzi şi Jytte...

— Şi tu care vrei neapărat să vorbim despre tot.

— Poate băiat...

— Şi dacă amândouă vor avea gemeni?

— Erlend! O, Doamne! Nu spune asta! Nu m-am gândit *deloc* la asta!

Erlend izbucni în râs, nu se putea opri, trebui să se ridice ca să nu se înece, îl apucă râsul şi mai tare când văzu expresia de pe faţa lui Krumme.

— Doamne, două perechi de gemeni, spuse Krumme încet şi luă paharul cu coniac.

— OK, spuse Erlend redevenind serios. Lansăm ideea.

— Ce?

— Lansăm ideea. Mai întâi pentru Torunn.

— Vorbeşti serios?

— Da. De fapt, nu ia mai mult de trei-patru ore să ajungi acolo, e ca şi cum am avea o cabană în Iutlanda. Mai ales dacă asta o ajută pe Torunn să-şi dea seama ce vrea să facă, spuse Erlend.

— Nu la telefon, spuse Krumme, trebuie să vorbim în persoană. Mai întâi să aşteptăm rezultatele din strada Koreavej. Nu trebuia să-mi spui de gemeni, continuă el. Acum, precis n-am să mai dorm la noapte.

Se sculă în mijlocul unui vis cu un câmp de căpşuni, el mergea printre rândurile de plante uitându-se înspăimântat după viespi, nu era nimeni acolo să aibă grijă de el, plantele erau încărcate cu fructe coapte şi cu căpşune verzi mai aproape de tulpină. Se trezi şi rămase nemişcat, Krumme sforăia alături de el, el se gândea la aglomerarea de celule care poate creştea deja în pântecele lui Jytte fără ca nimeni să ştie încă. O fetiță. Numai de-ar fi o fetiță. O să-i arate tot, o s-o ia cu el în barcă, o să-i cumpere o undiță mică, o să-i împletească părul în timp ce ea ar sta la masa din curte la umbra copacului cel mare, îi va povesti despre spiriduşul fermei în timp ce-i împletea părul, iar ea va crede fiecare cuvânt.

El era la Neshov. În visul, lui era la *Neshov* împreună cu ea. Nici la Tivoli, nici la Dyrehavsbakken[33], nici în Illums Bolighus[34], unde se vedea ultima vitrină superb decorată de el.

Se aşează în pat privind fix în întuneric. Ea era la Neshov, iar el era acolo şi era tatăl ei, iar gândul acesta nu îl mai

---

[33] Supranumit şi Bakken, cel mai vechi parc de distracții din lume (n. tr.).

[34] Magazin danez de design interior (n. tr.).

înspăimânta. El voia să-i arate toate casele, să-i povestească de vremurile când au construit silozul şi el a căzut înăuntru, i-au pus acid formic pe picior şi l-au dus la camera de gardă.

Silozul... Silozul!

— Krumme! Scoală-te!

— Ce...

— Ai zis că nu o să poţi dormi! Ai uitat? Ai zis că nu o să poţi dormi la gândul că o să avem patru copii. Poate tripleţi! Amândoi! În total vor fi şase copii! Cu tine, cu mine, cu Jytte şi cu Lizzi o să facem o întreagă echipă de fotbal. Ne lipseşte doar portarul.

— Calmează-te, m-am sculat.

— Silozul, Krumme.

— La Neshov? Ce-i cu el?

— Putem să locuim în el. E gol. Nu mai e în folosinţă. Nu se foloseşte când ai crescătorie de porci. Ne putem aranja o casă în el, Krumme, sau, de fapt, în *ele*. De fapt, sunt două silozuri unite.

Krumme aprinse lumina, se ridică, când era proaspăt trezit din somn semăna cu un bondar ciufulit.

— Este posibil? întrebă el.

— Sunt din beton, aşa că trebuie tăiate uşi şi ferestre la locurile potrivite şi trebuie izolaţie, trebuie să te uiţi la ele aşa cum sunt acum şi să vezi cum *vor fi*, dar gândeşte-te ce fantastic! Case rotunde. Vom putea face sigur trei etaje bune şi nu uita că tu îl cunoşti pe Kim Neufeldt, arhitectul acela *la modă*, el le va putea proiecta extraordinar de frumos! Dar o să coste nişel...

— Nu e o problemă. Dar, de fapt, cât sunt de mari? În diametru?

— Stai să mă gândesc, spuse Erlend trăgându-şi plapuma până la bărbie, camera era rece ca gheaţa. Aş spune că şase-şapte metri în diametru fiecare, iar sala centrală

pentru furaje este cam la fel de lungă. Care este formula pentru a calcula suprafața unui cerc, Krumme, dicționarul meu ambulant?

— πr2.

— Atunci calculează!

— Trebuie să mă duc la birou să aduc calculatorul.

— Du-te repede!

Erlend rămase în pat. Își imagina pereți rotunzi văruiți cu alb, o scară în spirală care unea etajele, mobile de vară în culori pastelate, flori de câmp în toate vazele, lavițe cu o grămadă de perne în camera de zi, o asociere frumoasă de antichități și *high-tech*, o lustră de cristal deasupra mesei de sufragerie făcută dintr-una din ușile vechi, cu o placă groasă de sticlă pusă deasupra.

— Aproape patruzeci de metri pătrați pentru fiecare siloz, spuse Krumme și se băgă la loc sub plapumă. În plus, vine și această... sală centrală de care spui.

— Pe asta o putem amenaja cu treceri de sticlă între camere la fiecare etaj! Și o putem și mobila. O canapea pentru privelişte, o verandă de sticlă, un bar?

— Nu se poate un bar într-o casă cu copii, șoricelule.

— OK, atunci un *milkshake-bar*. Deci fiecare etaj va avea în jur de... să spunem șaptezeci-optzeci de metri pătrați. Trei etaje înseamnă în total două sute de metri pătrați! Va fi ca și cum am locui într-o moară olandeză, Krumme. Îți amintești hotelul acela micuț care la origine fusese o moară, cu doar șapte camere, acolo unde am locuit când tu trebuia să faci reportajul acela despre folosirea haşişului pe post de calmant în căminele de bătrâni olandeze?

— Cum aș putea uita asta? I-ai ajutat pe bătrâni să-și aprindă pipele, fotograful de-abia a reușit să te țină deoparte ca să poată face poze. E o idee genială, Erlend. Pur și simplu genială. Și acum m-am trezit de tot. *Mii* de mulțumiri.

Peste zece minute Krumme sforăia din nou ca de obicei, însă el rămase întins, gândindu-se ce nume ar putea avea o fetiță cu codițe şi cu undiță.

După depunerea urnei se duse la Neshov. Nu putea ține cont că Tor nu voia să vorbească la telefon cu el, că nu era binevenit. Se simțea vinovat pentru că nu mai fusese acolo de mult timp. Însă, când Torunn venise acolo, el se relaxase şi lăsase timpul să treacă. Cei doi nu mai erau singuri. Îşi amintea momentul când a întâlnit-o pe Torunn prima oară, la spitalul Sf. Olav, la patul mamei. Nu i-a plăcut că ea a venit, ar fi preferat să o vadă în autobuz spre aeroportul Værnes. Dar fata avea curaj. Nu se lăsa intimidată. Şi faptul că ea considera că Neshov era mai important decât serviciul ei din Oslo era demn de tot respectul.

Era înnorat. Nori amenințători de ploaie de strângeau înspre Skaun. Schimbă viteza şi urcă aleea. Pe scaunul pasagerului era o pungă cu prăjituri în semn de scuze pentru că lipsise. Totuşi avusese mult de lucru când venise din Danemarca, doamna Marstad era în concediu medical cu o inflamație la cot, ca un cot de tenis, un diagnostic medical complet ridicol după părerea lui. Să faci o inflamație de cot ca la tenis, ridicând şi îngrijind morții.

Tor era singur în bucătărie, soba de gătit cu lemne era aprinsă, el stătea jos şi citea ziarul.

— Ai început să porți ochelari? Da, de fapt e de mirare că te-ai descurcat atât de multă vreme fără ochelari.

— Tu erai, spuse Tor.

— Doar ai văzut maşina mea. Dar unde-i...

— Se odihneşte. Iar Torunn a plecat să cumpere un televizor nou. De ce-a trebuit să spui despre şobolani la jumătate din Norvegia?

— N-am spus la jumătate din Norvegia. I-am spus fetei tale. S-a stricat televizorul?

— Avea paisprezece ani.

— Atunci nu te puteai aştepta să țină mai mult, am impresia că a fost mult folosit. Cum merge cu piciorul?

— Groaznic. O să rămână înțepenit.

— Nu permanent, nu?

— Nu. Dar o să ia mult timp. O să am o serie nouă de purcei peste zece zile, nu ajung să mă ocup de ei.

— Dar ai un suplinitor?

— Da, am, spuse Tor şi se adânci în ziarul din fața lui, prefăcându-se că îl citea atent.

— Ți-am adus prăjituri, pun de cafea.

— M-am săturat de prăjituri.

— Aha. Eşti în toane proaste?

Tor nu răspunse, pufni pe nas şi se cufundă din nou în ziar.

Clăti ibricul în chiuvetă şi aşteptă o nouă dojană pentru că aruncase zaț bun, dar Tor rămase tăcut în spatele ochelarilor săi.

— Mi-am construit o saună, spuse Margido şi puse apă proaspătă în ibric.

— Ce?

— O saună.

— De ce?

— E bună.

— Ai înnebunit? spuse Tor.

Puse ibricul de cafea pe maşina de gătit, învârtind butonul la maxim.

— Mă duc sus să-l trezesc pe tata.

— S-a săturat şi el de prăjituri. Ce naiba să facă oamenii cu o saună?

El dormea. Camera mirosea, fereastra era închisă. Noptiera lui şi podeaua din jur erau pline de cărţi şi ziare vechi. Margido trase perdelele şi deschise fereastra, bătrânul făcu o grimasă şi se întoarse pufnind de la lumină.

— Stai şi dormi în mijlocul zilei, spuse Margido. Facem o cafea.

— Aha.

— Vino jos.

— A venit Torunn înapoi?

— Nu.

— Aştept până se-ntoarce Torunn.

— De ce?

— Nu... eu... Tor e aşa de supărat. E supărat tot timpul. Nu mai suport. E mai bine când Torunn e aici.

— Am auzit că s-a dus să cumpere un televizor nou.

— Cel vechi s-a stricat.

— Cu siguranţă că se întoarce curând. Vino jos acum. Pune-ţi dinţii la loc. Am adus prăjituri. Tor zice că s-a săturat de ele, aşa că o poţi mânca şi pe a lui.

Ea veni exact când cafeaua era gata. Margido ieşi în curte şi aşteptă ca ea să parcheze. O cutie mare şi maro era pe bancheta din spate a maşinii.

— Pot să o duc eu înăuntru, spuse el zâmbind.

— Bine, spuse ea fără să-i întâlnească privirea.

Era schimbată faţă de ultima oară când o văzuse. Palidă, cu cearcăne la ochi.

— Ştiu că a trecut mult timp de când n-am mai trecut pe aici, spuse el.

— N-ar fi fost de nici un ajutor. E supărat pe tine din cauza poveştii cu şobolanii.

— Am observat, spuse el şi ridică cutia.

— E aproape la fel ca celălalt. Doar că are telecomandă. Erlend a trimis bani pentru televizor.

— Erlend?

— Da, eu am doar banii de concediu medical şi trebuie să plătesc toate facturile din Oslo, deşi nu sunt acolo.

— Poți să primeşti aceeaşi sumă pe care i-am plătit-o lui Marit.

— Nu, e în regulă. În orice caz, acum avem televizor. Dar nu înțeleg cum aranjează Tor lucrurile. Partea financiară şi toate celelalte.

Bătrânul se apropie de ei în timp ce despachetau televizorul. Luă telecomanda, Torunn îi dădu bateriile.

— Ocupă-te tu. Trebuie să pui două. În spate, jos.

Tor stătea la bucătărie cu ziarul deschis la aceeaşi pagină, prăjiturile erau neatinse. Suportul vechiului televizor, pe care Torunn îl dăduse la deşeuri la magazinul de articole electrice, nu se potrivea la cel nou. Se duse să-l pună în magazia de lemne, în timp ce Margido scotea măsuța din lemn de tec şi punea televizorul pe ea. Îl băgă la priză, îi puse antena şi apăsă pe buton. Televizorul se aprinse imediat.

— Aşa da, spuse bătrânul zâmbind.

Nu îşi mai lua ochii de la ecran. Era clar că se bărbierise singur, firele de păr din barbă erau tăiate inegal şi avea un smoc sub bărbie, iar unul dintre favoriți era mai lung decât celălalt. Dar era tuns proaspăt.

— V-a tuns Torunn? întrebă Margido.

— Da. Ne-a cumpărat şi ochelari. E drăguță. Dar e tristă.

Nu-şi dezlipea privirea de la ecran în timp ce vorbea.

— Ce-ai spus? strigă Tor.

— Vrem să vedem dacă funcționează telecomanda, spuse Margido.

— Ce-ai spus? strigă Tor.

— Nimic! Instalăm televizorul! spuse Margido.

Duse cutia goală şi ambalajul de polistiren expandat în spatele hambarului, unde ardeau deşeurile, nu-şi luă cizme de cauciuc de la intrare şi regretă lucrul acesta, zăpada veche mustind de apă îi intră în pantofi. În vestiar se simțea mirosul de closet chimic, mirosul lichidului albăstrui pe care el îl amestecase cu apă şi îl pusese în closet în seara când îl instalase. Trebuia golit destul de des, probabil că Torunn se ocupa, cine altcineva o putea face. La asta nu se gândise, şi-o închipuise doar ocupându-se de cratițele cu mâncare, de ibricul de cafea şi de porci. Dar nu era doar atât. Tuns. Closetul chimic. Toanele lui Tor. Nu, trebuia să vină aici mai des, altfel ea nu va rezista. Îi datora asta.

Întors în bucătărie cu pantofii uzi, el spuse că trebuia să plece.

— Te întorci la sauna ta? îl întrebă Tor.

— Poate.

— Ai o saună? îl întrebă Torunn în timp ce acoperea cu folie de plastic platoul cu prăjiturile rămase. Ar fi bună după ce am lucrat la porci. Te conduc. Oricum, Kai Roger o să sosească dintr-un moment într-altul.

De ce o fi pomenit de saună de fapt, de ce a vorbit despre ceva care era în legătură cu ideea de a te simți bine? De ce o fi vorbit despre asta, aşa cum stăteau lucrurile aici? Era mai rău decât crezuse el. Îşi scoase cheile când se apropie de maşină, Torunn îl urma la câțiva metri în spate.

— E o situație îngrozitoare, spuse ea, el e îngrozitor.

— Îmi dau seama. A fost totdeauna sub papucul mamei, acum răbufneşte în permanență pentru că nu mai are control, spuse el. Pentru că nu se mai poate duce la porcii lui.

— Crezi că ăsta-i motivul?

El se întoarse spre ea, dar nu înainte de a deschide uşa maşinii, ținând-o bine, poate pentru a simți că pleca, departe de toate acestea.

— Eu fac tot ce îmi stă în putință, spuse ea.

Ridică pumnul şi se frecă tare la ochi, era oribil, de ce nu se freca la ochi cu palma? El îşi aminti deodată cu un sentiment de déjà-vu că la fel făcea şi mama lui, se freca cu pumnul la ochi când era obosită şi *nu avea chef de discuții*, cum spunea ea.

— Nu prea ştiu ce să fac. În orice caz, am să vin aici mai des şi am să stau mai mult data viitoare, am să încerc să vorbesc cu el. Şi dacă e vorba de bani, Torunn...

— Bani? Da, chiar aşa! Acum *pleacă.* Du-te acasă la sauna ta!

Ea se întoarse şi se duse cu paşi hotărâți spre crescătoria de porci, trase de uşă şi o deschise, apoi o închise în spatele ei. El rămase în picioare ținând portiera maşinii, privi spre fereastra bucătăriei, Tor se uita la el peste marginea ochelarilor şi peste perdea, proaspăt tuns, cu fața lipsită de expresie. Lăsă perdeaua care se îndreptă mişcându-se uşor, nu i se mai zărea decât ceafa, cu capul aplecat din nou către masă. Ce putea el face? Aici el nu putea ajuta pe nimeni cu nimic, decât să arunce o cutie de carton şi un ambalaj de polistiren expandat în spatele hambarului, nu ştia nici măcar unde era motorina cu care le putea da foc.

A doua zi cumpără un radio mic de voiaj de la City Sud, ceva de băut, un cartuş de țigări şi câteva cărți. De fapt, era bine că tatăl ei nu reuşea să suie scara. Când ea se ducea sus, se simțea, într-un fel, în siguranță.

Se duse la un doctor şi îşi prelungi concediul medical, apoi îl sună pe Sigurd de la telefonul mobil în timp ce se întorcea la fermă şi-i explică situația.

— De fapt, nu trebuie să pleci nicăieri când eşti în concediu medical, dar doctorul o să aibă grijă de asta, el însuşi a crescut la o fermă şi ştie cum e. Dar e o nebunie curată, Sigurd. Nu reuşesc să mă desprind.

Sigurd îi aminti că ea reuşise să se desprindă de Christer, aşa că o să reuşească şi asta.

— Nu pot să plec. Pur şi simplu nu pot. Şi bunicul meu... Sau... De fapt, nu este... dar are optzeci de ani. Şi mi-e tare milă de el. Sunt doi amărâți.

Sigurd înțelegea bine că nu era deloc uşor. Christer trecuse pe la clinică într-una din zile şi întrebase de ea.

— Chiar aşa? Şi voi ce i-ați spus?

Din fericire, dăduse peste Sigurd, şi nu peste altcineva care i-ar fi spus adevărul. Sigurd îi spusese că ea era în străinătate la un curs şi că nu avea legătură la telefonul mobil, dar nu-i spusese unde era. Christer înțelesese că Sigurd era la curent, pentru că nu-i dezvăluise unde era ea, şi-l rugase pe Sigurd să-i spună că nu mai era vorba de nici un copil, fata avortase spontan în luna a patra.

— Asta nu schimbă nimic. M-a dat la o parte când a aflat că ea era însărcinată. Asta mi-a spus totul.

Sigurd înțelegea asta, dar trebuia să îi spună ce a zis Christer.

— De altfel, am înțeles că el poate nu era exact genul meu de om, Sigurd. Avea nişte păreri ciudate despre anumite lucruri. Dar acum intru cu maşina aici în curte, sunt chemată la datorie. De fapt, ar fi trebuit să schimb şi cauciucurile, dar cauciucurile de vară sunt la Oslo. La naiba. Cauciucurile de iarnă sunt atât de uzate încât pot fi folosite drept cauciucuri de vară, dar nu e sigur că poliția rutieră este de aceeaşi părere.

Conducea cu cauciucuri cu ținte? Atunci putea să scoată cauciucurile şi să scoată țintele cu o şurubelniță. Cauciucul

era mai tare la anvelopa cu ținte decât la anvelopa de vară, dar era acceptabil ca soluție de compromis.

— Mulțumesc pentru sfat. Mi-ai luat o piatră de pe inimă. Sigur că pot face asta. Mă temeam că trebuie să parchez maşina în curând şi să conduc Volvo-ul antic al tatălui meu, fără servo.

Era bine dispusă când coborî la bucătărie după ce despachetă radioul, cărțile, băutura şi țigările. Crezuse că trebuia să cumpere jante şi cauciucuri noi de vară şi, de fapt, nu trebuia decât să scoată țintele cu o şurubelniță. Iar la Oslo, Christer rămăsese şi fără ea, şi fără viitoarea mamă, să-i fie învățătură de minte, fraierul. Dacă se gândea bine, ea se bucura mai mult de necazul lui decât de propria ei suferință în dragoste, îi ura din tot sufletul să rămână singur cu calculatoarele lui, cu ceasurile lui de perete, cu homofobia lui. Spre surprinderea ei, simți că bucuria răutăcioasă îi dădea un plus de energie.

Duse înăuntru pungile cu mâncare de la intrare. Tatăl ei stătea exact în acelaşi loc ca atunci când plecase ea, dar ea nu se putea supăra pentru asta, în fiecare seară stătea la birou şi se străduia, bietul de el, şi nu se putea uşura nicăieri decât ducându-se la closetul chimic. Atunci el stătea şi striga continuu că era înăuntru, astfel ca nimeni să nu deschidă uşa şi să dea cu ochii de el în spatele cadrului de mers, în văzul tuturor.

Bunicul stătea în camera de zi.

— La ce te uiți? îl întrebă ea.

— La *Norge rundt*[35] în reluare, spuse el.

— Găluşti de peşte pentru cină, sună bine?

— Cu curry în sos, aşa cum le făcea mama, spuse tatăl ei.

---

35 Emisiune de reportaje din Norvegia (n. tr.).

— Bineînțeles. Cu curry şi creveți, cu garnitură de cartofi şi morcovi, spuse ea.

— Creveți? se miră el.

— Da. Creveți.

Ea se aştepta ca el să comenteze prețul *creveților*, dar el nu spuse nimic, îşi amintise probabil că ea era cea care plătea, dar el era cel care primea rabatul de pe cardul de fidelitate de la magazinul COOP, deoarece ea arăta cardul lui, neavând unul al ei. Ea nu se putu stăpâni şi spuse:

— Cu cât mai mulți creveți, cu atât mai multe procente pe cardul tău de fidelitate.

— Ce vrei să spui?

— Nimic. Uite ce soare frumos e afară! Şi plus şapte grade. Adevărată primăvară. Ai putea să stai un pic afară, aş putea aranja un scaun cu un pled. Lângă peretele unde bate soarele, în fața magaziei de lemne.

— Nu. Nu vreau să mă vadă lumea stând cu mâinile în sân ca un bătrân rentier.

— Nu te vede nimeni acolo.

— Nu vreau.

— Bine.

Ea spăla cartofii în chiuvetă când simți mirosul.

— Miroase ciudat aici, spuse ea.

Nimeni nu-i răspunse.

Ea îşi băgă nasul în chiuvetă şi mirosi cu atenție.

— Aici miroase a urină! spuse ea şi se uită la tatăl ei, el nu ridică privirea de pe ziar.

— Spune-mi, faci *pipi* în chiuvetă?

— Da, spuse bunicul din camera de zi.

— ȚINE-ȚI GURA! strigă tatăl ei.

— Dar, Doamne Dumnezeule, asta este *bucătăria*, exclamă ea. Doar nu stai şi...

— În fiecare zi, spuse bunicul.

— Asta nu se *face*! exclamă ea şi trânti cratița pe bufetul de bucătărie.

Tatăl ei îşi umezi buzele de mai multe ori, îi întâlni privirea.

— Una e că *miroşi* urât, că nu te speli cum trebuie, dar să stai în bucătărie şi să faci pipi în chiuvetă? De fapt, temporar, locuiesc şi eu aici. Şi nu pot accepta asta! Porcule!

— E mai puțin de golit pentru tine. Closetul chimic.

— Nu poți să ieşi *afară* şi să faci pipi? Poți foarte bine să te duci după casă cu cadrul de mers, nu mai e nici gheață, nici zăpadă!

— E casa mea. Chiuveta mea.

— Ah, e *a ta* acum? Nu cred că sunt multe zile de când ai spus că e şi ferma mea! Pe care nu o vreau.

— Nu o *vrei*? întrebă el.

Ea spuse repede:

— Nu astăzi. Acum pregătesc masa şi tu nu o să mai faci pipi în chiuvetă. Am încheiat discuția.

— Deci nu o vrei. Dar atunci... atunci este *în zadar*. Atunci nu are nici un rost. Atunci trimit toate animalele la abator, toate, fără excepție, lichidez afacerea. Sun imediat la Eidsmo.

El dădu să se ridice, căută sprijin în cadrul de mers.

— Lasă prostiile! Stai jos! spuse ea.

Începu să curețe cartofi, stătea cu spatele la el, dar cu colțul ochiului îl zărea pe bunic în camera de zi stând cu fața spre deschizătura uşii, ochelarii lui cei noi străluceau.

— Nu trebuie să fie *în zadar.* Şi dacă tu nu vrei să preiei ferma, atunci...

— Dar eu nu pot *să iau o decizie* aşa, pur şi simplu, spuse ea.

— Ai treizeci şi şapte de ani. Sunt copii de cinci ani aici la țară care îşi dau seama că au să preia ferma părinților.

— Dar, Doamne! Dar înainte? Când trăia mama ta şi tu conduceai ferma? Atunci eu stăteam la Oslo şi habar n-aveam ce se întâmpla aci. Pentru ce era atunci? Pentru *cine* era? Să nu-mi spui că pentru mine.

— Atunci trăia mama. Ea era aici. Într-un fel, avea *un rost.*

— Era mama ta! Era bătrână!

— Mie nu mi se părea bătrână.

Ea se tăie cu cuțitul de curățat cartofi, dar nu se sinchisi, apa spălă sângele şi ea a continuă să cureţe cartofi.

— Dacă nu s-ar fi întâmplat povestea asta cu piciorul... atunci nici prin gând nu ți-ar fi trecut să-mi ceri ca eu să...

— Am crezut că tu vrei. De la Crăciun, când a murit mama.

— Dar îți spun că *nu ştiu*! În orice caz, nu acum. Poate mai târziu.

— Trebuie să ştiu că tu accepți, că *nu e* în zadar. Altfel, n-are nici un rost. Nu merge bine aici. Trebuie să te gândeşti la asta. Tu eşti moştenitoarea.

— Moştenitoarea. Ah. Atunci eu ce-ar trebui să fac? Să-mi vând apartamentul din Oslo şi să investesc aici, asta să fac? Acum?

— Da.

— Ai înnebunit de tot, spuse ea întorcându-se spre el. Tu stai aici, eşti încontinuu prost dispus şi faci pipi în chiuveta din bucătărie, iar eu să... În nici un caz.

— În nici un caz?

— Da, în nici un caz.

— Bine, în nici un caz.

Ea îşi lipi un plasture pe deget, puse cartofii la fiert şi făcu sos alb, adăugă găluştile de peşte, creveții şi mirodeniile, nimeni nu mai spuse nimic, ea ar fi vrut să se ducă în camera ei şi să plângă. Era moştenitoarea, deodată devenise moştenitoarea. Nu peste zece ani, când tatăl ei se putea

pensiona, ci acum, moştenitoarea unei ferme care mergea prost din cauză de conducere ineficientă şi proastă întreținere.

Mâncară în tăcere. Tatăl ei nu mâncă mult şi nu spuse dacă i-a plăcut. Bunicul mâncă cu poftă, era neplăcut să stea atât de aproape de ei fără să vorbească, să nu ştie unde să se uite, la cuțit şi la furculiță şi afară pe fereastră la păsările care trăiau zile de prosperitate. Se pare că erau singurele aici la fermă, în afară de porci, care se bucurau de fiecare zi şi credeau că lumea e ca de obicei.

Tatăl ei băgă ultima bucată de cartof în gură, lăsă tacâmurile pe farfurie şi se ridică cu ajutorul cadrului de mers. Ea speră că nu se va duce la closetul din vestiar, i s-ar fi făcut greață. Însă el se duse în camera de zi şi trânti uşa după el. Ea întâlni privirea bunicului.

— Da, da, spuse el.

După ce spălă vasele, se duse sus în camera ei. Bunicul se culcase deja în camera lui. Ea dădu drumul radioului, încet, deschise fereastra şi îşi aprinse o țigară, îşi sprijini bărbia în mână, admirând frumoasa privelişte. Copacii vor înverzi în curând, în curând va fi aprilie, câmpurile se vor umfla şi vor creşte, pietrele de la malul mării vor fi inundate de viață. Dacă nu ar fi venit atât de brusc, ea poate ar fi... Ori va renova crescătoria de porci, ori va începe ceva nou. Avea nevoie de timp pentru a urma cursuri de agronomie, sau ar putea să înceapă să se ocupe de câini. Şcoală de câini. Sau pensiune pentru câini în crescătoria de porci, se potrivea perfect pentru asta. Şi terenuri mari unde să iasă câinii pe câmpul de lângă hambar, dacă l-ar fi acoperit mai întâi cu pietriş şi nisip. Nu era de mers decât douăzeci de minute cu maşina până în centrul oraşului Trondheim, ajungea şi mai repede la Heimdal. Şi era liberă ca pasărea cerului.

Era posibil.

Dar trebuia mai întâi ca tatăl ei să se facă bine. Să îşi revină. Dacă îşi va putea reveni vreodată. Aşa cum stăteau lucrurile acum, nu era nimic de făcut.

Înainte de a se duce la porci, ea coborî la bucătărie să le facă lor cafea. Uşa de la camera de zi era tot închisă, bunicul stătea la masa din bucătărie şi părea descumpănit.

— E cu siguranță ceva amuzant şi la radio, spuse ea. Acum fac nişte cafea.

— A încuiat, spuse el.

— A încuiat?

Ea se duse la uşă şi încercă clanța.

— Deschide uşa! Sunt unii care vor să vadă buletinul de ştiri! Am făcut cafea.

După o vreme, el deschise, se duse şchiopătând la patul lui de campanie şi se aşează. Bunicul se grăbi să se instaleze în fotoliul lui şi luă telecomanda.

— Vrei să-ți bei cafeaua aici, tată?

El nu răspunse. Se întinsese pe o parte cu fața către perete. Ea puse două ceşti pe o tavă, castronelul cu zahăr cubic şi o ciocolată cu lapte pe care o rupse în bucăți, apoi le duse pe toate înăuntru şi le aşeză pe masă.

— Atunci mă duc la porci, spuse ea.

Îşi luă cu ea cana de cafea şi o ciocolată cu lapte şi se aşezase pe taburetul din spălătorie când veni Kai Roger.

— Aha. Iată, vin forțe proaspete.

— El vrea ca eu să preiau ferma. Vrea să aibă un răspuns astăzi.

— Exact ce ți-am spus eu, tu eşti la rând.

— Dar de ce exact acum?

— El nu mai are tragere de inimă. Îi e groază să rămână singur aici. Poate că s-a şi săturat. Sau poate e depăşit de hârtii şi de munca de birou, spuse Kai Roger.

— El care îşi iubeşte porcii...

— Nu ajunge să iubeşti porcii ca să poţi conduce o fermă. Şi nu şi-a văzut porcii de mult timp. Şi tu ce i-ai răspuns?

— I-am spus că în nici un caz.

— Deci nu vrei?

— Nu *ştiu*! Nu ştiu...

Începu să plângă şi se enervă pe ea însăşi că plânge. El veni imediat, se aşeză pe vine şi o îmbrăţişă.

— Lasă să treacă câteva zile, spuse el.

— Câteva zile? La ce ajută asta? răspunse ea.

Îşi puse capul pe umărul lui, era atât de bine să te lipeşti de cineva, să-i simţi braţele în jurul tău. Începu să plângă şi mai tare, el nu mai spuse nimic, doar o ţinu. În timp ce plângea, auzea sunetele de la porci, grohăiturile lor nerăbdătoare, simţea cum se bucura să-i vadă în ciuda a tot ce se întâmpla. Oare va reuşi să se ocupe de porci, să înveţe totul despre inseminare, alimentaţie, naşterea purceilor, bolile purceilor de lapte şi dinţii aceia negri care trebuiau îndepărtaţi? Şi dacă scroafele se înrăiau, îşi luau puii şi... Era oare ţărancă? Avea asta în sânge? Mama ei venea şi ea de la o fermă. Era oare interesul ei pentru animale mici şi câini de la oraş rezultatul unei dorinţe adânci de a lucra cu animale, de a trăi de pe urma lor?

— Nu e vorba de *asta*, spuse ea şi înălţă capul, că nu vreau să conduc ferma. Dar când tatăl meu se poartă aşa şi totul trebuie să se lămurească atât de repede...

— Te-ai gândit că de asta e el aşa de supărat şi furios? Pentru că i-e frică? Pentru că nu e lămurit? Că dacă tu i-ai fi spus că peste zece ani o să preiei...

— Nu cred că o să dureze aici încă zece ani. Cred că din punct de vedere economic el o s-o încurce mult mai înainte. Poate că deja a încurcat-o.

Ea se ridică, găsi un sul de hârtie igienică, îşi şterse ochii şi îşi suflă nasul.

— Scuză-mă, spuse ea.

— Nu eşti singura. Sunt mulţi pe la fermele de aici care au îndoieli ca şi tine, dacă merită efortul. Dar, în general, sunt mai tineri.

— De fapt, asta mi-a spus şi tata. Mi-a spus că sunt copii de cinci ani.

— Unii sunt. Fratele meu mai mare a preluat ferma familiei, dar ezită, nu ştie dacă să o dezvolte sau să o lichideze. Dacă el renunţă, e rândul meu. În acest caz, eu aş dezvolta-o.

— De ce nu lucraţi împreună?

— Nevasta lui nu vrea. Ea vrea să lichideze ferma, spuse el. Dar cred că damele de alături nu mai rezistă. Pune-ţi salopeta. Şi după aceea vii cu mine să mâncăm pizza la Heimdal, e vineri seara, nu se poate să stai în camera ta singură şi să bei coniac. Fac cinste. O halbă aburindă, te conduc eu acasă după aceea.

Când terminară, puţin înainte de nouă, ea trecu rapid prin camera de zi şi le spuse la revedere. Tatăl ei stătea la fel ca înainte, cana de cafea era neatinsă pe tavă, dar bunicul mâncase toată ciocolata cu lapte şi îşi scosese proteza de jos. Ea încercă să nu se gândească de ce.

— Ies în oraş cu Kai Roger, spuse ea. Vin sigur târziu, dar urc tiptil, n-o să deranjez pe nimeni. Noapte bună.

Bunicul dădu din cap:

— Noapte bună.

Se dădu cu rimel şi fard de pleoape, îşi puse o pereche de blugi pe care nu-i mai purtase de o veşnicie şi se simţi ca o fiinţă umană normală. Kai Roger arăta şi el complet diferit. Şi el avea blugi şi o jachetă de piele neagră, părul pieptănat pe spate, ea îl observă pe când el stătea în faţa barului şi comanda, arăta foarte bine.

— Cu usturoi? strigă el.

— Da, mulţumesc. Cu mult usturoi!

El îşi luă o bere fără alcool şi o halbă pentru ea. Bucătarul tot învârtea un aluat în aer, sigur cel de la pizza lor, cu ardei şi ananas.

— Mă bucur că am venit, mulțumesc.

— Era şi vremea.

— Dar... n-am chef să vorbesc de moştenire, de ferme, de bani şi aşa mai departe, OK?

— În regulă. Nici eu n-am chef. Povesteşte mai bine ceva amuzant despre tipul ăla, Herriot, de care citeai. Nu era el un veterinar începător, fără experiență, care s-a trezit într-un sat cu țărani ursuzi?

— Vezi, iar vorbim despre asta.

El râse, ea bău din halbă, berea era rece ca gheața, între ei era doar o lumânare aprinsă într-un suport de alamă.

— Atunci, vorbeşte-mi despre Oslo, spuse el. Şi spune-mi cum pot să educ un pui de labrador. Tocmai am cumpărat un cățel de la nişte prieteni, puii s-au născut acum trei zile.

— Da, *despre asta* pot să vorbesc, spuse ea şi zâmbi.

Când te gândeşti că a reuşit să stea acolo astă-seară şi mănânce. Când te gândeşti că a reuşit! Să se îndoape când totul se terminase şi ea nici măcar nu-şi dădea seama. Creveți. Creveți în sos. Poate că era mai bine că nu voia să preia ferma, o asemenea ființă risipitoare. Fără îndoială că semăna cu Cissi. Pe vremuri, el n-a înțeles faptul că mama lui n-a mai vrut să ştie de Cissi doar pentru că ea s-a servit cu o felie groasă de pateu de ficat pentru a o pune pe pâine. Era mai mult pateu decât pâine, dar el nu s-a gândit la asta, pentru mama îl pregătise. El a crezut că ea o să se bucure

pentru că lui Cissi i-a plăcut, dar, în loc de asta, ea a spus că o astfel de lăcomie şi un asemenea mod de viaţă vor ruina ferma. Ei obişnuiau să ia un pic de pateu de ficat cu vârful cuţitului şi să ungă un strat subţire peste margarină. Totuşi gustul se simţea şi aşa. Dar Torunn nu era aşa, semăna cu maică-sa, cumpăra prăjituri în fiecare zi şi punea creveţi în sos, el trebuia să privească adevărul în ochi.

Stătea întins în pat şi asculta televizorul în timp ce tatăl mesteca zgomotos ciocolată şi sorbea cafeaua cu o satisfacţie sonoră, înainte de a-şi scoate proteza dentară pentru a linge ciocolata ce rămăsese pe partea interioară.

Tatăl. Care, de fapt, nu era. Dar el nu suporta ideea că mama lui îi ascunsese toate acestea, că se căsătorise cu moştenitorul, dar făcuse trei copii cu socrul. Minciuni. Dar, cu toate acestea, ea era mama lui, aceeaşi mamă, nu-i aşa? Toate amintirile pe care le avea despre ea... Nu putea să schimbe mai bine de cincizeci de ani de istorie, aşa, peste noapte. Şi acum se terminase. Nu mai era furios. Auzea cuvintele de la televizor fără să le perceapă sensul. Moţăi puţin. Se trezi când Torunn veni şi spuse că o să iasă în oraş cu suplinitorul. Nu mai făcuse asta până atunci. Probabil că se simţea uşurată pentru că anunţase în fine că nu va prelua ferma. Uşurată şi avidă de compania bărbaţilor, voia să iasă în oraş, să danseze, să bea şi să nu se mai gândească la fermă şi la problemele ei.

Îl durea pe partea stângă din cauză că stătuse întins atât de mult timp, îl durea până la încheietura piciorului. Dar, dacă se întorcea, ar fi trebuit să-i facă un scandal monstru tatălui pentru că l-a pârât că făcuse pipi în chiuvetă şi nu suporta asta, voia doar să-l facă să plece din camera de zi, era mai uşor să pretindă că dormea. În cele din urmă se făcu linişte când tatăl stinse televizorul. Era atât de linişte încât auzea ticăitul ceasului de la bucătărie. Tatăl răsuflă adânc şi se ridică din fotoliu bâjbâind, târşâindu-şi papucii

pe podea. Nu spuse nici un cuvânt când plecă, doar trase uşa de la bucătărie după el şi urcă încet treptele. Imediat după aceea auzi cum trăgea apa la closet şi uşi deschizându-se şi închizându-se.

Se ridică. Era ameţit şi îi era greaţă. Se ridică ajutându-se de cadrul de mers şi se strădui să-l mişte cu grijă când ieşi din camera de zi, scoase cheia şi închise uşa dinspre bucătărie punând-o în buzunarul de la jachetă, ei puteau crede că el încă stătea acolo întins. Luă cu el un pachet întreg de cârnaţi de oaie din frigider. Din birou luă sticla plină de akevitt, cealaltă era pe jumătate goală. Avea deja în buzunarul pantalonilor calmantele, cutia era aproape neatinsă. Ieşi pe verandă cu greu, dar în linişte, începu să traverseze curtea cea mare, făcu o pauză la copacul din curte, dădu la o parte pâinea din tăviţa cu mâncare pentru păsări şi o curăţă.

Spălătoria arăta diferit. Mirosea a săpun. Pereţii fuseseră spălaţi şi erau mai deschişi la culoare. Betonul din jurul scurgerii din podea era şi el mai deschis la culoare, chiar şi sifonul din podea era mai strălucitor. Lucrurile erau aranjate altfel. Ea schimbase totul, fără ca în acelaşi timp să vrea să îşi asume responsabilitatea, fără să accepte viitorul care decurgea din asta.

La porci era linişte, animalele se culcaseră. Se aşeză pe taburetul de muls vaca.

Pentru nimic. Totul fusese în zadar. Fiecare zi fusese în zadar. El venise aici, aici la acest taburet, cu buzunarele pline. Siri avea pui în burtă, Røstad şi Kai Roger se ocupaseră de tot, Mari şi Mira trebuiau să nască în curând, totul mergea pe roate fără el. Creveţi şi pizza, televizor cu telecomandă, saună. Se ridică din nou. Nu avea nevoie nici de şorţul de măcelar, nici de impermeabil. Şi dacă o mutaseră pe Siri, el nu putea aprinde lumina din tavan. Acum lumina roşie de la lămpile cu infraroşu era singura

sursă de lumină aici. Căută deschizătorul de sticle de bere în sertar şi-l găsit în acelaşi loc unde îl lăsase, în spatele unui burghiu de mână. Şi sticlele stăteau în dulap unde îi spusese tatălui să le pună. El nu putea ca în acelaşi timp să mişte cadrul de mers şi să ducă sticlele de bere şi de akevitt, puse două sticle de bere în buzunar, dar reuşi să ţină sticla de akevitt în mână.

Din fericire, Siri era la locul ei. Dormea, dar se trezi imediat ce veni el.

— Nu te scula, draga mea.

Totuşi ea se ridică, proiectă o umbră colosală în lumina lămpii de infraroşii, veni spre el entuziastă, cu pasul greu, adulmecă zgomotos şi grohăi, o să-i scoale pe ceilalţi. El se sprijini cu cotul pe cadrul de mers şi scoase pachetul de cârnaţi de oaie, îl desfăcu cu dinţii şi-i dădu jumătate din el. Ea fu atât de surprinsă încât se aşeză pe o parte şi mestecă pe îndelete. Între timp, el se ridică în mâini peste barele de metal şi se duse la ea, lăsând cadrul de mers pe aleea centrală. Se sprijini de bare, lăsându-se încet în jos pe podea. Nu se udă când ajunse la podea, era curat şi uscat în ţarcul ei, avea multe paie, aproape că avea prea multe paie, Torunn şi suplinitorul îşi făceau prea mult de lucru dacă îi puneau aşa de multe paie. El se aşeză bine în fund. Când stătea aşa, Siri era mult mai înaltă decât el.

— Culcă-te acum, mai am ceva bun, fata mea frumoasă, draga mea, da...

Ea îl adulmecă pe păr, pe faţă, pe umeri, în timp ce el o scărpina pe cap în spatele urechilor.

— Da, da, sunt aici, tu ştii asta... Sunt aici.

O mângâie şi vorbi cu ea până când ea se culcă, cu capul ei mare spre el, era linişte în ţarcurile din jur, ei nu credeau că era el, cum ar fi putut crede asta după ce trecuse atât de mult timp. O mângâie pe rât, îi simţi luciul umed, ea ridică râtul spre degetele lui.

— Unul câte unul, nu-ți mai dau jumătate de pachet, pentru că atunci se termină prea repede.

Desfăcu prima sticlă de bere şi scoase cutia de tablete, luă un pumn de pastile şi le înghiți cu primul gât de bere, apoi luă o duşcă de akevitt. Siri voia să miroasă tot. El se gândi că ar trebui poate să aştepte puțin înainte să ia mai multe pastile, ca să nu verse, dar îi trecu prin cap că atunci s-ar putea să adoarmă mai întâi. Să adoarmă şi să se scoale din nou. Stătu nemişcat până când simți că nu va vărsa şi repetă procedura, înghiți pastile cu bere, apoi akevitt. Când cutia cu tablete se goli, o aruncă pe aleea centrală. Nu băuse decât o singură sticlă de bere. O desfăcu pe a doua, simți că tremură, dar acum terminase, nu trebuia să mai facă altceva, nu va mai avea nevoie de a treia, o scoase din buzunarul de la piept şi o puse cu greu în mijlocul aleii, astfel încât nici unul dintre porci să nu o apuce şi să-şi facă rău cu ea.

— Draga mea Siri.

Ea stătea cu capul pe podea, ochii ei străluceau, stătea întinsă şi îl privea. Stătea prost sprijinit cu spatele de barele de metal, se lăsă pe cotul drept, cu trunchiul şi cu fața aproape de capul ei. Ea mirosea tare, mirosea bine. El închise ochii, totul se învârtea în jurul lui, apoi deschise din nou ochii.

— Mama.

Închise ochii din nou. Fularul ei. El vedea baticul ei care îi strângea părul, înnodat la ceafă, era cel maro cu dungi roşii, ea stătea aplecată, el nu putea să-i vadă fața ce privea în altă direcție.

— Mama!

Ea era acolo, drept în fața lui, zâmbind, vorbea de copilăria ei, despre vremurile când vecinii se ajutau unii pe alții la strânsul fânului, apoi beau bere de casă din căni mari, ea vorbea despre război, despre bieții prizonieri de

război de la Øysand, despre plopii berlinezi care tot creşteau, cu rădăcini care plecau în toate direcţiile, care făceau mâţişori lungi în fiecare primăvară, stăteau la masa de bucătărie, el putea vedea plăcile de formica asemănătoare cu marmura, simţea gustul de biscuiţi din fulgi de ovăz şi de cafea în gură, era atât de bine. Ea îl mângâia pe obraz, el era copil, era moştenitorul, ea îl mângâia şi-i băga o căpşună în gură, râdea tare de ceva, se auzea şi vocea bunicului Tallak, adâncă şi vibrantă, amândoi erau împreună cu el, râdeau împreună cu el, era vară, să nu fi fost niciodată iarnă? Nu, nu era niciodată iarnă, iarna a venit mai târziu cu crengi negre şi câmpuri înghețate, cu mănuşi de lână pline de zăpadă înghețată pe care el o lua cu dinţii şi o scuipa apoi pe jos.

Se întinse pe podea. Deci nu era deloc iarnă, aici era cald, căldură de la animale, aici ei erau împreună şi totul era lumină roşie pe fond negru. Umbre lungi, negre pe fond roşu şi Siri care respira. Era atât de bine să fie din nou aici. Atât de bine.

Erlend stătea nemişcat pe unul dintre fotoliile Empire de la intrare, cu mâinile pe genunchi. Asculta. După o lungă aşteptare, auzi liftul, sări în picioare, deschise uşa de la intrare şi era deja acolo când capul lui Krumme se ivi în fereastra îngustă a liftului care se ridica tot mai sus şi se opri. El trase de uşă şi o deschise brusc.

— De ce n-ai deschis telefonul mobil, Krumme?! E vineri seara şi e trecut de nouă, am crezut că te-a lovit din nou vreo maşină!

— Am fost la o şedinţă cu poliţia până acum, am uitat să-l deschid. Am fost reclamaţi, nişte fotografii pe care nu le-am editat destul de bine, fotografii de la evenimentul cu ostatici la banca aceea din Rødovre, sigur îţi aminteşti că...

— N-are importanţă. Acum eşti aici. Ele sunt ÎNSĂRCINATE!

— Ce?

— Amândouă!

— Dumnezeule.

— Nu, nu El este tatăl. Şi le-am spus despre siloz! Au fost în al nouălea cer! Ele adoră Norvegia. Ştiai asta, Krumme? Că pur şi simplu ele adoră Norvegia?!

— Trebuie să stau jos, spuse Krumme.

Se trânti pe unul dintre fotolii, Erlend se aşează pe celălalt. Rămase fără să spună nimic timp de câteva clipe.

— Cum te simţi? întrebă Krumme.

— Sunt foarte speriat, şopti Erlend.

— Şi eu. Deci, amândouă...

— Da, da, amândouă.

— De fapt, nu este asta o senzaţie în lumea medicală?

— Aşa am spus şi eu. Dar Jytte a susţinut că e vorba de dragoste, răspunse Erlend.

— Încearcă să spui asta perechilor care încearcă de ani de zile.

— Ele vor ca noi să ne ducem acolo.

— Sigur că ne ducem. Sunt la fel de speriate ca noi? întrebă Krumme care încă avea mantoul Matrix pe el.

— Sunt foarte fericite. Şi au spus că eu trebuie să beau şampanie pentru amândouă, au cumpărat şampanie veritabilă. Dar ştii ceva, Krumme? În momentul ăsta, de fapt nu am poftă de şampanie...

— Eşti bolnav?

— Am mai multă poftă de o cacao fierbinte cu frişcă.

— Eşti bolnav. Hai să mergem.

În taxi stăteau mână în mână, Erlend încercă să se gândească intens la şampania care îl aştepta. Luminile de pe strada Amagerbro defilau una după alta. Un copil. Doi copii. Al lui şi al lui Krumme.

— N-am apucat să mergem pe Marele Zid Chinezesc, spuse el.

— Mai sunt nouă luni, avem timp, Erlend. Şi, de altfel, am auzit zvonuri că şi copiii au voie să meargă pe Zidul Chinezesc. Ţi-e teamă că vine sfârşitul lumii?

— Absolut.

— Deci le-a plăcut ideea unui siloz cu trei etaje, spuse Krumme.

— Le-a cam surprins, dar ştii că ele adoră Norvegia. Ştiai asta?

— Fără crize de isterie, şi eu sunt la fel de emoţionat ca tine.

— Ard de nerăbdare să-i spun lui Torunn. Şi despre... da, despre fermă, dar în primul rând despre faptul că noi vom fi... că eu voi fi...

— Tată, spuse Krumme.

— Exact.

— Nu la telefon, spuse Krumme.

— Nu putem merge acolo? Mâine?

— Mâine? Cred că eşti complet într-o dungă.

— Nu ia mai mult de două ore să ajungem acolo, spuse Erlend. Ne putem întoarce luni. Astfel demonstrăm cât de uşor e să faci un drum dus-întors la un siloz de la ţară. Putem lua un taxi de la Værnes, probabil o să coste vreo şapte-opt sute, dar sigur Torunn ne duce luni înapoi cu maşina. Cumpărăm mâncare bună şi băutură ca să-i distrăm un pic, ce spui?

— Tu nu te-ai gândit la asta chiar acum.

— Nu, spuse Erlend. Am plănuit asta pe când am stat şi am sunat la mobilul tău timp de o oră, iar cei de la redacţie

mi-au spus că eşti la poliție şi, când am sunat la poliție, ei nu ştiau să fi fost cineva lovit de maşină. Atunci m-am gândit că noi am putea să mergem acolo, dacă tu mai erai în viață. M-am şi văzut singur ca tată, dacă poți să-ți imaginezi asta.

Krumme îi strânse mâna, ajunseseră.

— Aşa facem, spuse el. Dăm o fugă în Norvegia mâine. Şi îi binedispunem.

— Mă întreb ce-o să spună Margido, spuse Erlend, scoțând câteva bancnote din portofel. Dacă standardul lui moral va suporta asta.

— Silozul sau copiii?

— Nu cred că e scris ceva despre silozuri în Biblie, Krumme.

— Eu cred că se va bucura. După ce mi-ai povestit despre conversația voastră. Căci până şi *preotul* a fost de părere că suntem simpatici.

— Păstrează restul, îi spuse Erlend şoferului, deschizând uşa maşinii. Acum să mergem în vizită la mame. Poți fi sigur că am să beau şampanie. Cacaua fierbinte este pentru copii.

Îşi privea baia prin uşa de sticlă. Chiuveta era şi ea nouă şi îşi pusese gresie pe podea. În comparație cu baia de la Copenhaga, părea o debara. Dar era o debara proaspăt renovată şi era a lui. Generatorul de aburi funcționa perfect. Aburii erau aburi peste tot, se gândi el, dacă închidea ochii, nu era nici o problemă să-şi imagineze o sobă plină de cărbuni incandescenți. Înmormântarea pe care a trebuit să o organizeze astăzi îl apăsa ca un mantou de plumb, acum putea să transpire şi să se pregătească pentru doliul pe care

trebuia să îl poarte în mod profesional, din fericire, rareori se întâmpla să aibă o sarcină atât de grea. Un bărbat cu trei nepoți în maşină. Coliziune frontală în acea după-amiază, cei trei copii au murit, el a supraviețuit aproape fără nici o zgârietură. În fine... a supraviețuit. Ce viață îl aştepta? Mai mult ca sigur că nu va putea veni la biserică.

Trei sicrie de copil. Va fi o mare de flori. Hohote de plâns încontinuu, de la început până la sfârşit, de la prima până la ultima bancă. Şi preotul care va încerca să consoleze: *Lăsați copiii să vină la Mine, şi nu-i opriți... Eu le dau viața veşnică; în veac nu vor pieri, şi nimeni nu îi va smulge din mâna Mea.* Va fi nevoit să împrumute încă un cărucior de la una dintre firmele mai mari. Se va duce acasă la părinți mâine dimineață, ei nu-l puteau primi în această seară, de altfel doctorul îi administrase un tranchilizant mamei. El trebuia să stea cu ei sâmbătă dimineață şi să scrie necrologul, să aleagă sicriele şi cântecele. O mamă şi un tată cărora li se luase totul. Bunicul îi ducea de fapt pe copii la Burger King pentru a-i trata cu un hamburger pentru ca după aceea să-şi petreacă noaptea la el acasă în timp ce mama şi tatăl lor se duceau la restaurant pentru a sărbători zece ani de la căsătorie.

Se uită la ceas. Stătuse o oră. Opri generatorul şi porni ventilatorul, ridică băncile de lemn şi deschise duşul. Se simțea deja mai bine, aceasta era meseria lui, nu trebuia să lase sentimentele să-l afecteze prea tare, atunci pierdea clarviziunea şi perspectiva de ansamblu. Mai degrabă voia să se gândească la ce sugerase doamna Gabrielsen pe când îşi luau cafeaua de dimineață, iar el, ca niciodată, a povestit puțin despre situația de la Neshov şi despre faptul că nu îi putea ajuta cu bani fără ca Torunn să considere asta o insultă.

Îşi puse halatul şi papucii şi se duse la bucătărie să-şi facă un sandviş cu şuncă şi mult caşcaval. Unse cu unt

partea jos a feliei de pâine şi o puse în tigaia cu capac. Pentru o clipă, îşi revăzu imaginea din oglinda de la Copenhaga, dar alungă gândul de a renunța la unt de acum înainte. Ar face mai bine să se mişte ceva mai mult, nu putea să renunțe la rarele ocazii când îşi permitea mâncare bună şi unt bun pe o felie de pâine prăjită, era o bunătate.

Cât plăteşti pe lună pentru depozitul de la Heimdal pe care îl închiriezi pentru sicrie şi alte materiale, întrebase doamna Gabrielsen. Cinci mii de coroane pe lună. Inclusiv curentul, a răspuns el. Atunci n-ar fi mai bine să faci depozit la Neshov? În hambar? spusese doamna Gabrielsen.

Atât de simplu. Această posibilitate nici nu îi trecuse prin minte. Dacă renova puțin, nu va costa mult, hambarul era o clădire solidă. Bineînțeles că n-o să le plătească cinci mii de coroane, dar putea să achite asigurările, taxele comunale şi lucruri de felul acesta, va ajuta enorm pentru că marjele de profit erau atât de mici acolo.

Deschise televizorul şi găsi un film vechi american. Va merge acolo mâine după ce va trece pe la părinți şi va duce necrologul la ziarul *Adresse*. Copiii erau la spitalul Sf. Olav, nu era necesar să-i pregătească decât luni. Va merge acolo şi va propune asta, va asculta ce aveau ei de spus, va prezenta propunerea ca şi cum ar fi fost în interesul *lui*, nu că ar fi fost pomană. Căci, de fapt, *va fi* profitabil. Pentru toți. Şi de la birourile din centru era aceeaşi distanță până la Neshov ca şi până la depozitul de la Heimdal. Bineînțeles că Tor va protesta, poate că va refuza categoric. Trebuia să fie pregătit pentru această eventualitate. S-ar putea să se şi certe. Atunci poate era mai bine să îi lase ceva timp de gândire şi să readucă ideea în discuție după ce Tor îşi va reveni şi nu va mai avea nici o problemă cu piciorul.

Sandvişul cu caşcaval şi unt era gata, caşcavalul topit se amesteca cu untul în tigaie. Îl luă împreună cu un pahar de lapte până la fotoliul său Stressless, îşi puse farfuria pe

genunchi şi paharul cu lapte pe masa de lângă el. Dădu televizorul mai tare de la telecomandă. Erau Cary Grant şi o actriță al cărui nume nu şi-l amintea, va căuta în programul TV după ce va termina de mâncat. Îi era cald, se simțea relaxat şi îi era sete. Bău paharul cu lapte pe nerăsuflate.

Intră tiptil, era ora unu noaptea şi ea trebuia să se scoale la şase şi jumătate, nu trebuia să accepte ultima bere. Va fi mai uşor pentru Kai Roger să se trezească, ca şofer, el a băut numai bere fără alcool până la închidere. El a propus să se ocupe singur de porci a doua zi dimineață, dar ea nu a fost de acord. Bineînțeles că mă scol, spusese ea, asta ar mai lipsi, am să dorm mai mult în cursul zilei.

Sus, în baie, se spălă pe dinți, în casă era linişte, ei dormeau, bău apă de la robinet şi se demachie la ochi, intră tiptil în dormitor şi îşi puse pijamaua.

Rămase întinsă în pat mult timp, privind perdelele din fața ferestrei deschise. Plapuma se încălzi în sfârşit. Kai Roger nu flirtase cu ea, ceea ce ei îi plăcuse. Nici nu o întrebase dacă ea avea un iubit, vorbiseră despre câini, el era nerăbdător să-şi vadă cățelul, îşi dorea un câine de ani de zile, o să-l cheme Sofus.

Fusese tare bine să stea acolo la masă, ca o ființă umană normală, luată în seamă şi apreciată pentru că ştia o grămadă de lucruri pe care el nu prea le ştia. Pizza a fost gustoasă, la desert au mâncat plăcintă caldă cu mere şi cu frişcă. Ea i-a vorbit despre contactul vizual şi despre modul de a-l învăța pe cățel să învețe, despre exercițiul legat de mâncare şi despre cel legat de joacă şi a fost încântată când el a trebuit să admită logica şi claritatea unui astfel de

antrenament, la fel de uluit de cât de simplu suna ca şi stăpânii de câini de la cursurile ei din Oslo.

Iar când Kai Roger a condus-o acasă şi a luat curba în sus pe alee, ea a avut un sentiment puternic că el a condus-o *acasă*. Era ciudat. De fapt, ea *se trăgea* de aici. Şi acum se afla aici. Era uimită cum o singură seară departe de fermă o făcuse să înceapă să caute soluţii de viitor, şi nu doar să se învârtă într-un cerc vicios.

Când ceasul deşteptător sună la şase şi jumătate, abia reuşi să deschidă ochii. Simţea că înnebunea doar la gândul că ar fi trebuit să se ocupe singură de porci acum. Dar Kai Roger urma să vină peste o jumătate de oră, se vor ocupa de porci împreună.

Camera era rece ca gheaţa, probabil că temperatura scăzuse sub zero grade în cursul nopţii. Se grăbi să se scoale din pat, îşi luă hainele şi se duse la baie. Se îmbrăcă, se dădu cu puţin rimel la ochi, ceea ce nu mai făcuse niciodată înainte să se ducă la porci, îşi zâmbi puţin în oglindă, în timp ce-şi trecea încet periuţa de rimel de-a lungul genelor, deasupra şi dedesubtul ochilor.

Uşa de la camera de zi era închisă ca de obicei la acea oră, tatăl ei nu se scula niciodată înainte ca ea să se ducă la porci, iar bunicul nu se scula înainte ca ea să vină înapoi. Era mulţumită să poată sta singură la bucătărie, porni radioul şi-l dădu foarte încet, făcu foc în soba cu lemne şi puse ibricul de cafea să fiarbă. Poate că aceasta va fi o zi mai bună. Va încerca să vorbească azi cu el, fără să se certe, va încerca să examineze situaţia cu voce tare, să audă şi părerea lui, cam câţi ani credea el că va mai conduce ferma. Şi latura economică, cum stăteau lucrurile de fapt din punct de vedere financiar. Ea trebuia să aibă date concrete în ceea ce privea latura economică. Mai trebuia şi să-i explice că *avea nevoie* de el, dacă va prelua ferma în viitor. Şi atunci el nu trebuia să mai fie acru şi nervos, ci să o susţină. Să fie

aşa cum îl cunoştea ea, să reuşească să treacă peste probleme.

La şapte fără zece ea îşi bea cafeaua în picioare lângă blatul din bucătărie, ascultând la radio emisiunea despre natură, despre hibernarea animalelor, despre funcţiile reduse ale corpului, despre uluitorul lor ceas biologic interior care le anunţa venirea primăverii.

Puse cana goală de cafea pe blat şi stinse radioul. Kai Roger trebuia să vină dintr-o clipă într-alta.

Pe când traversa curtea, observă că tăviţa de mâncare pentru păsări era goală. Era ciudat, ea o umpluse cu o seară înainte, după ce se întunecase. Poate venise vreo veveriţă. Ar fi fost amuzant să aibă veveriţe în curte, erau drăguţe.

Atunci auzi porcii. Ţipau. Nu făceau asta niciodată, nu înainte de a auzi că se deschide uşa de la crescătorie. O luă la fugă. Când ajunse la uşă, auzi că ţipetele lor erau altfel, parcă erau pline de o panică întru totul nouă, porcii ţipau ca nebunii, un cor întreg de voci porcine.

Trase cu putere uşa de la intrare, se repezi prin spălătorie fără să-şi mai pună salopeta, deschise uşa de la animale şi aprinse lumina.